

MİMARLIK ve EĞİTİM KURULTAYI

11 KASIM 2021 - LEFKOŞA

mimarlarodasi.org

VI. MİMARLIK EĞİTİM KURULTAYI 2021

Kurultay Başkanı
Türker Aktaş

KTMMOB Mimarlar Odası Başkanı
Kozan Uzunoğlu

Danışma Kurulu
Cem Yardımcı
Mustafa Eyyamoğlu
Aslı Çekmiş Kanan
Cemaliye Sunalp Gürçınar
Cemil Atakara
Zeynep Onur

Kurultay Yürütücüleri
53. Dönem Mimarlar Odası Yönetim Kurulu

Yayına Hazırlayan
Devrim Yücel Besim

Kitap Grafik Tasarım:
Gürkan Gökaşan

2024, Lefkoşa

ISBN: 978-605-5845-14-8

Yayınlanan bildirilerin içeriği ve dili ile ilgili yasal sorumluluk yazara aittir.
Bu bilgiler, kurultayın yapıldığı 2021 yılına aittir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE AÇILIŞ KONUŞMALARI

KTMMOB MİMARLAR ODASI BAŞKANI ÖNSÖZ, s. 6

KURULTAY BAŞKANI ÖNSÖZ, s. 7

VI. MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI AÇILIŞ KONUŞMASI, s.10

KONUK KONUŞMACILAR

GERİLİMİN ETKİSİNDE DEĞERLENDİRMELER: GERÇEKLERLE YÜZLEŞMEK, s. 17

MİMARLIK EĞİTİMİNİN GÜNCEL SORUNLARI, s. 27

OTURUM 1

KUZAY KIBRIS ÜNİVERSİTELERİ MİMARLIK EĞİTİM MÜFREDATI VE AKREDİTASYON
SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ, s. 41

SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM POLİTİKALARI, s. 76

MİMARLIK EĞİTİMİNE GENEL ELEŞTİREL BAKIŞ, s. 88

OTURUM 2

PANDEMİNİN VE KRİZ KOŞULLARININ EĞİTİM ALANINA ETKİLERİ: ZORUNLULUK KARŞISINDA
VE ÇAĞIN GEREĞİ UZAKTAN EĞİTİM, s. 104

UZAKTAN EĞİTİM YÖNTEMİ OLARAK ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİMİN ASGARI KOŞULLARI,
GEREKİLİKLERİ, SORUNLARI ve OLANAKLARI: KUZAY KIBRIS ÖRNEĞİ, s. 115

PANDEMİ VE MİMARLIK EĞİTİMİ, s. 127

OTURUM 3

MESLEĞE KABUL TÜZÜĞÜ, s. 137

PANDEMİNİN VE KRİZ KOŞULLARININ MESLEK ALANINA VE MEKÂNA ETKİLERİ, s. 155

KKTC'DEKİ MİMARİ POLTİKA(SIZLIK) VE YANSIMALARI, s. 165

PROFESYONEL MİMARLIĞA VE ÇEVREYE ELEŞTİREL BAKIŞ, s. 179

SONUÇ

VI. MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ, s. 204

MİMARLAR ODASI BAŞKANI ÖNSÖZ

Değerli Üyelerimiz,

Eğitimin önemi her gündeme geldiğinde Kurtuluş Savaşı devam ederken, 1921 yılında Mustafa Kemal Atatürk'ün yaptığı eğitim kurultayı aklıma gelir.

Kurtuluş Savaşı henüz sonuçlanmamıştır ve ülkenin işgalci devletleri yenerek var olma mücadelesini kazanıp kazanamayacağı henüz kesinleşmemiştir. Bu belirsizlik içinde Paşa bir eğitim kurultayı yapar. Bu kurultay sırasında doğal olarak bazı itiraz eden sesler çıkar: "Şimdi önemli olan bu mu?", "Biz varoluş mücadelesi verirken eğitim kurultayı mı yapılır". Verilen cevap ise basittir, gelecek için bağımsızlık ne kadar önemli ise, eğitim de en az o kadar önemlidir.

Bu anekdot, eğitimin ne kadar hayati bir önem taşıdığını ortaya koyar. Bu hayati önemden mimarlık mesleği de muaf değildir. Bir ülkedeki mimarlık, o ülkenin mimarlık eğitimi ile kaçınılmaz olarak bağlantılıdır. Mimarlık, eğitimden yeşererek ülke yaşantısına değer katan mekânlar oluşturur. Bu da ancak o ülkedeki mimarlık eğitiminin kalitesi yükseltilerek başarılabılır.

Elbette, mimarlık ile eğitim arasındaki bağ her zaman diğer mesleklere göre daha güçlü olmuştur. Uygulamacı mimarların akademik eğitim sürecine katılma pratiği bu ilişkiyi daha da güçlendiren bir öğedir. Bu pratik aynı zamanda meslek odamız ile ülkemizde bulunan üniversiteler arasındaki bağı da güçlendirme faydasını sağlar.

KTMMOB Mimarlar Odası, TMMOB Mimarlar Odası ile paralel ve birbirine destek verir nitelikte yaptığı Mimarlık ve Eğitim Kurultayları ile bu bağı güçlendirmek ve ileriye taşımak için aktif bir rol üstlen-

miştir. Bu kurultaylar yıllar içerisinde başta eğitime, ardından mimarlık mesleğine ve gündelik yaşama dair olumlu yönde etkiler sunmuşlardır.

2021 yılında yapılan VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı da aynı gelenek ile mimarlık eğitimindeki sorunları, olası çözümleri, potansiyelleri ve tehlikeleri ele almıştır.

Bu kurultay sonucunda ise önemli bir sonuç bildirgesi hazırlanmıştır.

2024 yılına ikinci yarısına geldiğimizde bu değerli sonuç bildirgesini yeni dönemde yayınlamak için yayın kurulumuz kollarını sıvadı ve sizlere okumakta olduğunuz bu eseri hazırladılar.

Bugün sizlerle bu değerli kurultayın oturumlarını, sunumlarını ve sonuç bildirgesini paylaşırken mimarlık eğitimini, mesleğimizi ve doğal olarak da ülkemizdeki mekânları daha ileriye taşımaya umut ediyoruz.

KTMMOB Mimarlar Odası adına VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'na emeği geçen Kurultay Başkanı Türker Aktaş'a, 54. Dönem Mimarlar Odası Başkanı Kozan Uzunoğlu'na, Danışma Duruluna, emekleriyle bu sonuç bildirgesini hazırlayan katılımcılara ve yayın kurulumuza teşekkürü borç bilirim.

Umuyoruz ki çok paydaşlı ve TMMOB Mimarlar Odası ile paralel ilerleyen Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarımızdaki çalışmalar sayesinde ülkemiz mimarlık sanatını çok daha ileriye taşıyabileceğiz.

Saygılarımla

Onur Olguner

55. Dönem KTMMOB Mimarlar Odası Başkanı

KURULTAY BAŞKANI ÖNSÖZ

Mimarlık Eğitiminde ve Pratiğinde Değişim/Dayanışma temalı Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarının 6. sınavı gerçekleştirmenin mutluluğunu yaşarken, uzun zamandır üzerinde çalıştığımız eğitimde dönüşüm, mesleğe kabul, meslek pratiği ve uygulamasına yönelik tüzüğün son aşamasına gelindiğini gözlemlemek bizi çok sevindirmiştir.

Mesleğe kabul süreci ile başlayıp mesleği uygulama kriterleri ile birlikte Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM) ile desteklenen bu sürecin çerçevesini çizen bu tüzük, uzun zamandır ulaşılmaya çalışılan çok değerli bir hedeftir.

Elbette eğitim bacağı da bu süreçte gerekli değişim ve düzenlemeleri yapmakla mükellef olacaktır, ki bu noktada eğitim kurumlarına ciddi çalışma ve görevler düşmektedir.

Kurultayın sonuçlarını çok değerli buluyor, hepinize saygı ve sevgilerimi iletiyorum.

Türker Aktaş (Mimar)

Kurultay Başkanı

VI. MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI AÇILIŞ KONUŞMASI

Değerli Ulaştırma Bakanlığı ve Eğitim Bakanlığı temsilcileri, Değerli Birlik Başkanım, Türkiye Mimarlar Odası Genel Başkanı, konuk konuşmacılarımız, meslek odaları başkanları ve temsilcileri, hocalarım, meslektaşlarım ve sevgili mimar aday öğrencilerimiz; KTMMOB Mimarlar Odasının TMMOB Mimarlar Odası ile eş zamanlı ve eş temalı düzenlediği VI. Eğitim Kurultayı'na hepiniz hoş geldiniz. Sizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

KTMMOB Mimarlar Odası Yönetim Kurulu olarak ülkemizde mimarlık meslek pratiği ve mimarlık eğitimi sorunlarını, yaklaşık son iki yılda tüm dünyayı kasıp kavuran Kovid 19 salgınının etkilerini de harmanlayarak, serbest mimarların, akademisyenlerin ve öğrencilerin oluşturdukları gruplarda, belirlenen tema ve alt başlıklar çerçevesinde ele almaya özen gösterdik.

Çalışma süresinin kısıtlı olmasından ve pandemi koşullarının devam etmesinden dolayı, Kurultay'a katkı koyan akademisyen, serbest çalışan mimar ve mimarlık öğrencilerinin arzulanan yoğunlukta olmasa da, koordineli bir şekilde çalışmaları sağlanmıştır. Bu vesile ile kurultayın gerçekleşmesine katkı koyan kurultay başkanımız Sn. Türker Aktaş'a, akademik kurulumuza, YÖDAK temsilcimiz Hasret Balcioğlu'na, gruplarında özveri ile çalışan, grup üyelerine ve öğrenci temsilcilerine de yönetim kurulumuz adına ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Son iki Kurultay'da olduğu gibi, bu Kurultay'da da mimarlık öğrencilerinin gerek

eğitime, gerek profesyonel yaşama ve gerekse çevreye dair olan eleştirel bakışları bizlere ileriye planlamada önemli ipuçları verecektir. Öğrenci aday meslektaşlarımızın kurultaylarda görev almasını çok değerli buluyoruz.

Her zaman yanımızda olan TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı Prof. Dr. Deniz İncedayı, Prof. Dr. Nur Esin, TMMOB eski Mimarlar Odası Başkanlarından Bülend Tuna, Prof. Dr. İkbâl Ece Balcı ve Dr. Öğretim Üyesi Aktan Acar'a davetimizi kabul ettikleri ve Kurultay'a yapacakları katkılardan dolayı sonsuz teşekkürlerimizi sunuyorum.

VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı şüphesiz pandeminin yarattığı koşullar dolayısıyla hem eğitimi hem de profesyonel meslek ortamını derinlemesine sorgulayacaktır. Ancak, KKTC'nde yıllardan beridir süregelen hükümetlerdeki istikrarsızlığın, "Mimarlık" ortamını zedelemeye devam ettiği de bir gerçektir. En büyük işveren devlettir. Kamusal çevre ve yapılar toplumun kimliğini, kültürünü yansıtır. Bu noktada, doğru mimarlık politikalarının oluşturulması, yürütülmesi ve siyasetin de bunu içselleştirmesini sağlamak önem arz etmektedir. Öte yandan, KTMMOB 21/2005 yasının verdiği haklar çerçevesinde, bir an önce, Mimarlık Mesleğinin hem eğitim hem de profesyonel çalışma ortamının iyileştirilmesi ve yüceltilmesinde ihtiyaç duyduğumuz tüzük ve yönetmeliklerin hayata geçmesi için de elbirliği ile çaba sarf etmeliyiz. İğneyi önce kendimize, çuvaldızı başkasına batırmalıyız. Bu bakımdan, "Mimarlık ve Eğitim

Politikaları" temel ilkelerine bağlı olarak Kurultay'da tartışılacak olan ve AB uyum müktesebatı çalışmalarında da aranan "Mesleğe Kabul Tüzüğü" çalışmalarını çok önemsiyoruz. Bunun yanında, "Mesleki Etik Kural ve İlkeler Tüzüğü" ile "Müelliflik Tüzüğü'nün" de en kısa zamanda çalışılması ve hayata geçirilmesi kanaatimizce elzem olarak görünmektedir.

2022 yılına doğru giderken, siyasilerce yıllarca oyalanan, raflarda bekletilen "Binaların Yangından Korunması Tüzüğü" nün bir an önce ortak disiplinlerin bir araya gelerek sonuçlandırılması gerekmektedir. Ayrıca "Isı Yalıtım Yönetmeliği" ve enerji korunumuna yönelik diğer yönetmelikler ve binalarda yapı denetimi gibi tüzüklerin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yürütülmesi için bizlere, kamuya ve yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir.

Otuz yılı aşkın bir süredir, KKTC gibi küçük bir ülkede imar planları tamamlanamamıştır. Siyasi erkin güdümünde ve kontrolünde bulunan imar planı süreçleri sağlıklı yürütülememektedir. Yaşam alanları ile hayatı şekillendiren ve mimarlık mesleğini temsil eden Mimarlar Odası'nın ve ilgili diğer disiplinlerin bu süreçlerde, toplum yararına etkin rol alabilmesi için çaba sarf edilmelidir. İmar planı süreçleri yasal düzenlemelerle siyasi etkilerden uzak, özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır.

Doğal ve yapıli çevrenin ve kültürel mirasın sağlıklı bir şekilde korunması ve yaşatılması öncelikli sorumluluklarımız

içerisinde olmalıdır. Aynı zamanda, milli sermayenin korunması ve verimliliğin sağlanması için başta konut, sağlık ve eğitim yapıları olmak üzere ülkemizin iklim, kültür ve sosyal nitelikleri gözetilerek bir an önce tasarım kodları oluşturulmalı ve denetlenmelidir. Görüldüğü gibi, mimarlık mesleğinin korunması ve yüceltilmesi için ülkemizde mücadele edilecek çok yönlü konular vardır. Bu mücadelelerin gerçekleşmesinde, toplum ve üyeler meslek odalarını korumalı ve sahip çıkmalıdır.

Bir kez daha bu Kurultay'a katkı koyan herkese, kısıtlı bir süre içerisinde ve tüm olumsuzluklara rağmen konu ve içerik gözetmeden büyük bir özveri ile çalıştıkları için teşekkür ediyorum. VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nın gerçekleşmesine emek veren Mimarlar Odası Yönetim Kurulu arkadaşlarım, organizasyona önemli katkılar koyan personelimiz ve gruplarda çalışarak sunumları hazırlayan değerli meslektaşlarımız, öğrencilerimiz ve Kurultay'a katılan değerli konuklarımız; ellerinize, yüreğinize sağlık... Gerçekleşecek etkinliğimizin mimarlık mesleğine, paydaşlarımıza ve ülkemize yararlı sonuçlar yansıtması temennisiyle yeniden hoş geldiniz diyor sevgi ve saygılarımla sizleri selamlıyorum ve başarılı bir kurultay geçmesini diliyorum.

Kozan Uzunoğlu

54. Dönem KTMMOB Mimarlar Odası Başkanı

TMMOB Mimarlar Odası

Mimarlık ve Eğitim Kurultayı XI

Mimarlık Eğitiminde ve Pratiğinde Değişim/Dayanışma

Kasım 2021/Eskişehir Teknik Üniversitesi, Eskişehir 26-27

Sn. Yükseköğretim Kalite Kurulu Başkanı, Sn. Eskişehir Teknik Üniversitesi Rektörü, Sn. Eskişehir Teknik Üniversitesi Dekanı, Değerli Kurultay Başkanı, Değerli Mimarlar Odası Genel Başkanı, Kıymetli Mimarlar Odası Eskişehir Şubesi Başkanı, Kıymetli misafirler, hocalarım, meslektaşlarım ve sevgili mimar adayı öğrenciler, KTMMOB Mimarlar Odası olarak XI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nda yeniden birarada olmaktan büyük bir mutluluk duyduğumuzu belirtirken, sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Bilindiği üzere, KTMMOB Mimarlar Odası kurulduğu günden bu yana TMMOB Mimarlar Odası ile hep yakın temas içerisinde olmuştur ve olmaya da devam etmektedir. Bugüne kadar, Dünya Mimarlar Birliği (UIA) ve Akdeniz Mimarlar Birliği (UMAR) gibi uluslararası organizasyonlara birlikte katılmanın heyecanı yanında kurultaylar ve eğitimler gibi bir çok etkinliği de başarılı bir şekilde sonuçlandırdık. Her ne kadar pandemi koşulları, bu birlikteliği bir miktar sekteye uğratsa da, bugün buradayız ve umuyorum ki önümüzdeki günlerde, daha yoğun bir şekilde işbirliklerimizi yürütebileceğiz. Bu vesileyle, bu dönemde de, her zaman yanımızda olan, işbirliğini ve desteklerini hiç bir zaman esirgemeyen başta TMMOB Mimarlar Odası Genel Başkanı değerli hocam Prof. Dr. Deniz İncedayı'ya, ve Kıbrıs'ta gerçekleştirdiğimiz VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'mıza önemli katkılar koyan, Prof. Dr. Nur Esin'e, TMMOB eski Mimarlar Odası Başkanlarından Sn. Bülend Tuna'ya, Prof. Dr. İkbâl Ece Balcı'ya ve Dr.Öğretim Üyesi Aktan Acar Bey'e bir kez daha teşekkürlerimi sunuyorum.

Yine herkesin bildiği üzere, KTMMOB Mimarlar Odası, 2007 yılından beri TMMOB Mimarlar Odası kurultay temalarına paralel konu başlıklarıyla, Türkiye Mimarlar Odası ile eşgüdüm içerisinde ve yaklaşık eş zamanlarda Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarını gerçekleştirmektedir. Bizler, yaklaşık iki hafta kadar önce, 11 Kasım, Perşembe günü VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'mızı Lefkoşa'da gerçekleştirdik. Kurultay'da KKTC'deki Mimarlık Okullarının eğitimde yaşadıkları sorunlar, hem öğrenci hem de öğretim elemanları gözüyle çalışma gruplarında irdelendi. Aynı zamanda, pandeminin tüm dünyayı ekonomik ve sosyal yönden etkilemeye devam ettiği bir zamanda, mimarlık eğitiminin temel ilkeleri ve felsefesi, mesleki yeterlilik koşulları ve devlet politikalarıyla şekillendirilmeye, değersizleştirilmeye çalışılan mimarlık meslek ortamı kurultayımızda yeniden sorgulandı.

Çalışma süresinin kısıtlı olmasından ve pandemi koşullarının devam etmesinden dolayı, Kurultay'a katkı koyan akademisyen, serbest çalışan mimar ve mimarlık öğrencilerinin arzulanı yoğunlukta olmasa da, koordineli bir şekilde çalışmaları sağlanmıştır. Son iki kurultayımızda olduğu gibi, bu kurultay'da da mimarlık öğrencilerinin gerek eğitime, gerek profesyonel yaşama ve gerekse çevreye dair olan eleştirel bakışları bizlere ileriye planlamada önemli ipuçları vermiştir. Bu bakımdan, öğrenci aday meslektaşlarımızın kurultaylarda görev almasını çok değerli buluyoruz.

11 Kasım 2021'de Mimarlar Odası Yönetim Kurulu olarak organizasyonunu ger-

çekleştirdiğimiz ve 52. Dönem Mimarlar Odası Başkanı sevgili arkadaşım Türker Aktaş'ın da kurultay başkanlığını yürüttüğü KTMMOB Mimarlar Odası VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nda ön plana çıkan temel sonuçları sizlerle kısaca paylaşmak isteriz:

- “Mimarlık ve Eğitim Politikaları” temel ilkelerine bağlı olarak ve AB uyum müktesebatı çalışmalarında da aranan “Mesleğe Kabul Tüzüğü’nün en kısa zamanda hayata geçirilmesi elzemdir. Bu kapsamda, Mimarlık Mesleğine kabulde asgari zorunlu eğitim sürecinin 300 AKTS’yi içerecek şekilde 5 Yıl olması ve sonrasında sınav zorunluluğu da olacak şekilde en az 1 yıl staj yapılması gerektiği ortaya konulmuştur. Kurultay’da “Mesleğe Kabul” çalışma grubu tarafından hazırlanan tüzüğün derinlemesine incelenmesi ve sonuçlandırılması için en kısa zamanda bu konuda bir çalıştay yapılmasına ve genel kurul kararıyla gerekli altyapının oluşturularak uygulamanın başlatılmasına karar verilmiştir.

- Bunun yanında, “Mesleki Etik Kural ve İlkeler Tüzüğü” ile “Müelliflik Tüzüğü”-nün de en kısa zamanda çalışılması ve hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

- Mimarlık okullarının kurumsal kalite sürekliliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında, akreditasyon kurumları ile işbirliklerinin yapılmasının kaçınılmaz olduğu, mimarlık eğitimi için, paydaşlar, meslek odaları, yerel yönetimler, üniversite araştırma merkezleri, üniversiteler arası ilişkiler ve sivil toplum örgütleri arasında dayanışma ve işbirliğinin süreklilik arz eden

çalışmalar ile mimarlık eğitimine kazandırılmasının önemi vurgulanmıştır.

- 2017 yılında AB hibe programları kapsamında Mimarlar Odası bünyesinde hayata geçirilen SMGM’nin önemine, yerel değerlerin ve mevzuatların işlenmesine devam edilmesine ve bu yapının korunarak geliştirilmesine değinilmiştir.

- Uzaktan eğitimin sorgulandığı çalışma gruplarında; eğitimciler ve öğrencilerin katıldığı anketlerde, teorik derslerin çevrimiçi eğitimde uygulanabilirliğinin daha mümkün olduğu, ancak bunun tam tersi olarak atölye uygulama derslerinin geleneksel yöntemde devamının daha verimli olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

- Doğal ve Yapılı çevrenin ve kültürel mirasın sağlıklı bir şekilde korunması ve yaşatılması, aynı zamanda, milli sermayenin korunması ve verimliliğin sağlanması için başta konut, sağlık ve eğitim yapıları olmak üzere ülkemizin iklim, kültür ve sosyal nitelikleri gözetilerek bir an önce tasarım kodları oluşturulmasına ve denetlenmesine dikkat çekilmiştir.

- Kamusal çevre ve binaların toplumun kimliğini, kültürünü yansıtmaları beklenirken, KKTC’nde yıllardan beridir süregelen hükümetlerdeki istikrarsızlığın ve vurdumduymazlığın “Mimarlık” ortamını derinden zedelemeye devam ettiği görülmektedir. En büyük işveren devlettir gerçeğiyle, doğru mimarlık politikalarının oluşturulması, yürütülmesi ve siyasetin de bunu içselleştirmesini sağlamak üzere yoğun çaba gösterilmesinin şart olduğunun altı çizilmiştir.

- 2022 yılına doğru giderken, siyasilerce yıllarca oyalanan, raflarda bekletilen “binaların yangından korunması tüzüğü”, bir an önce ortak disiplinlerin biraraya gelerek sonuçlandırılması gereken ısı yalıtım yönetmeliği ve enerji korunumuna yönelik diğer yönetmelikler ve binalarda yapı denetimi gibi tüzüklerin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yürütülmesi için çaba gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır.
- Otuz yılı aşkın bir süredir, KKTC gibi küçük bir ülkede imar planları tamamlanamamıştır. Siyasi erkin güdümünde ve kontrolünde bulunan imar planı süreçleri sağlıklı yürütülememektedir. Yaşam alanları ile yaşamı şekillendiren ve Mimarlık mesleğini temsil eden Mimarlar Odasının ve ilgili diğer disiplinlerin bu süreçlerde, toplum yararına etkin rol alabilmesi için çaba sarfedilmesine ve imar planı süreçlerinin yeni yasal düzenlemelerle siyasi etkilerden uzak, özerk bir yapıya kavuşturulması gerektiğinin önemine değinilmiştir.
- Kurultayımızda aynı zamanda, Mimarlık mesleğinin korunması ve yüceltilmesi için ülkemizde mücadele edilecek çok yönlü konuların olduğunun altı çizilmiştir. Bu mücadelelerin gerçekleşmesinde, toplumun ve üyelerin, meslek odalarını korumaları ve sahip çıkmalarının önemi vurgulanmıştır.

Değerli katılımcılar, konuşmamın sonunda, önümüzdeki yıllarda gerek KKTC’deki gerekse Türkiye’deki mimarlık eğitiminin ve meslek ortamının şekillenmesine mutlaka etkin yön vereceğine inandığım “Mimarlık Eğitiminde ve Pratiğinde Değişim/Dayanışma” temalı TMMOB Mimarlar Odası XI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı’na emek verenlere, katkı koyanlara, evsahipliğini yürüten Eskişehir Teknik Üniversitesine, oda yönetim kurulum adına teşekkürlerimi sunuyorum, ellerinize yüreğinize sağlık diyorum. Kurultay’ın mimarlık mesleğine, paydaşlarına ve insanlığa yararlı sonuçlar yansıtması temennisiyle sevgi ve saygılarımla sizleri yeniden selamlıyorum ve başarılı bir kurultay geçmesini diliyorum.

Kozan Uzunoğlu

54. Dönem KTMMOB Mimarlar Odası Başkanı

KONUK KONUŞMACI

GERİLİMİN ETKİSİNDE DEĞERLENDİRMELER: GERÇEKLERLE YÜZLEŞMEK

NUR ESİN

Okan Üniversitesi,
Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Bölümü
Akfırat, Tuzla İstanbul

TEMA: Pandemi Günleri Gerilimleri ve Psikolojik –
Toplumsal – Ekonomik - Teknolojik Çalkantılar

GERİLİMİN ETKİSİNDE DEĞERLENDİRMELER: GERÇEKLERLE YÜZLEŞMEK

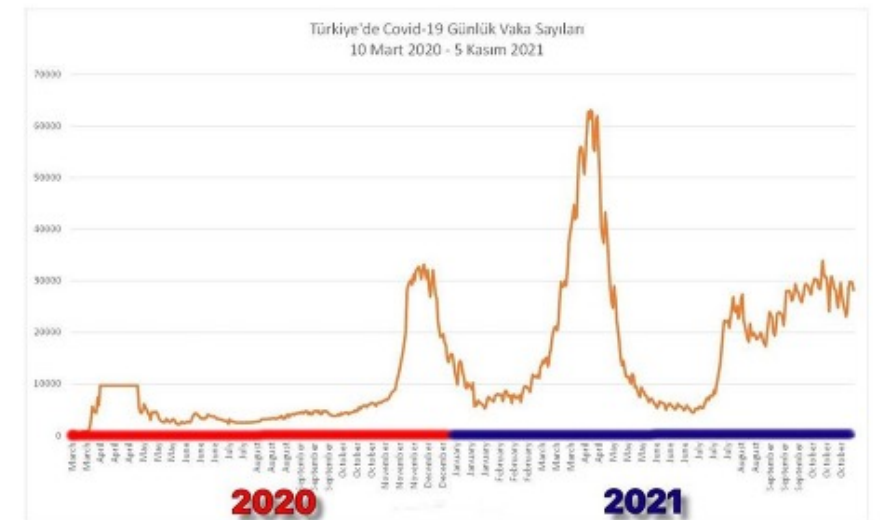
Nur Esin

Pandemi gerçeği yoğun aşılama faaliyetlerine rağmen tüm dünyada artan bir biçimde sürmektedir. KKTC ve Türkiye bunun dışında değildir. Yurt dışı ve hatta yurt içi gezilerimizi erteliyoruz. Yüz yüze keyifle gerçekleştirdiğimiz kongrelerimize katılamıyoruz. Karşılıklı tartışmıyoruz.

Pandemi gerçeği İstanbul'da kendi yaşam pratiğimde 1 saat maskeli ve korunmuş biçimde metroyla yol gitmem ve bu kez ikinci tip daha rahat nefes alabileceğim maskemi takıp öğrencilerimle buluşmak biçiminde gerçekleşmektedir. Dönüşte aynı koşullarda kendi nefesimi soluyarak başı dönmüş olarak evime ulaşıyorum. Önce ayakkabılarım, sonra giysilerim ilaçlanıyor. Bedenim temizleniyor. Satın almış olduğum acil beslenme ürünleri de öncelikli temizlenenler arasında.

Alış-veriş süreci sokakta maskeliler ve maskesizler arasında gerçekleşen bir güç mücadelesine dönüşmüş. Çok katmanlı şehirde sayıları her zamankine göre fazla olan Arap nüfuslar ailece her yerde maskeli ve maskesiz gezmekte. Kapalı mekânlarda dikkat üst düzeyde! 4 aşılı olduğumdan çorba içeceğim bir uygun alan ve alakasız bir saat seçebiliyorum. Tüm yaşam alışkanlıklarım değişti. HES kodum olmadan hareket imkânım kısıtlı. Telefon unutulmamalı, çaldırılmamalı. Pandemi başta ulaştırma sektörü ve imalat sektörleri olmak üzere her sektörü vurdu. Yansımaları ciddi biçimde eğitim sektörlerini olduğu kadar inşaat sektörünü de değiştirdi, gerilettiler.

Önümüzü görebilmek adına yapılan güncel yorumlara göz atıyoruz:

Yeni vakalar ve ölümler

Kaynak: Our World In Data - Son güncelleme: 2 gün önce

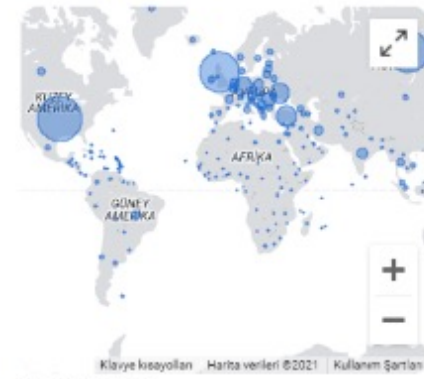
Her gün, önceki günden sonra bildirilen yeni vaka sayısını gösterir - Bu veriler halikında

Vaka sayısı

Kaynak: Vikipedi ve diğerleri - Son güncelleme: 3 saat önce

Vaka haritası (son 14 gün)

Kaynak: Vikipedi ve diğerleri

Bu veriler hakkında

Vakalara genel bakış

Kaynak: Our World In Data - Son güncelleme: 2 gün önce

SEKTÖRDE YENİ DÖNEM ÖNGÖRÜLERİ

- Müstakil, villa, bahçeli ve balkonlu ev tercihleri artacak
- Peyzaj alanı, yürüyüş parkuru, havuzu ile geniş alana yayılan projeler talep görecektir
- Şantiyelerde dijital dönüşüm gündeme alınarak e-şantiyeler oluşturulacak
- Yeni projelerde binaları sterilize edip temizleyebilen robotik emlak teknolojilerine (proptech) yönelik çözümler benimsenecek

OPERASYONEL ETKİ

- Mevcut sözleşmelerde; Gecikme ve fesih
- Tedarik zincirinde; Arz yavaşlaması ile malzeme, ekipman ve işçilik fiyatlarında artış
- Şantiyelerde; Bekletme maliyetleri
- Çalışanlar açısından; Hastalığın iş gücü mevcudiyeti üzerindeki olumsuz etkisi

FİNANSAL ETKİ

- Gelirde; İptal edilen ya da ertelenen proje sözleşmelerinin orta vadeli olumsuz etkisi
- İşletme sermayesi ve likidite pozisyonları üzerinde önemli bir stres oluşması
- Şirkette; Sermayeye erişim zorluğu nedeniyle erken birleşmelerin önemli olması

19/05/2020

Gayrimenkulde yaşanan durgunluğa karşın, lojistik ve depolama, hastane, medikal ofisler ve laboratuvar gibi alanlara yönelik projeler inşaat sektörü için hala revaçta. Yapılan araştırmalar ev ortamının daha önemli hale geldiğini gösteriyor. Kullanıcıların müstakil, villa, bahçeli ve balkonlu ev tercihlerinin arttığını ortaya koyuyor. Peyzaj alanı ve yürüyüş parkuru geniş bir alana yayılan projelerin tüketicilerin satın alma kararında etkili olacağı belirtiliyor. Salgın sonrası süreçte inşaat sektöründe, şantiyelerde dijital dönüşümün gündeme alınarak e-şantiyeler oluşturulacağı, sosyal mesafe dolayısıyla daha geniş metrekareli ofislere talebin artacağı öngörülüyor. Yeni projelerde robotik teknolojilerin entegrasyonunun ivme kazanması, özellikle binaları sterilize edip temizleyebilen robotik gibi emlak teknolojilerine (proptech) yönelik çözümlerin daha fazla benimsenmesi bekleniyor.

Sektörde çalışan maliyetlerinin düşürülmesi ve kilit vasıflı personelin elde tutulması için çalışmalar yapılacağı, ürün

tedariki konusunda da alternatif arz kanallarının belirlenmesinin süreklilik açısından kritik rol oynayacağı yapılan tahminler arasında.

TSKB Gayrimenkul Değerleme AŞ Özel Projeler Departmanı Kıdemli Değerleme Uzmanı Duygu Yılmaz, İstanbul'da az katlı ve büyük alana yayılmış konut projelerinin kentin dışında yoğunlaşmasının kaçınılmaz olduğunu belirtiyor:

"Bu bölgelerde inşa edilen villa projelerinin doğaya yakınlıkları, sakin ve nezh bir yaşam tarzı sunmaları, kendi kendine yeten kent sistemleri olarak kurgulanmaları ve villaların kullanım alanı alternatiflerinin daha çeşitli olması gibi özelliklerinin ön plana çıktığı görülüyor. Kent içinden kent dışına doğru gidildikçe projelerde daha geniş açık alan ve bahçe kullanımının olduğu görülüyor. Diğer taraftan salgınla birlikte pazarda ulaşılabilir fiyatlı müstakil evleri içerecek projeler için bir talep oluşması söz konusu olacaktır."

Pandeminin psikolojimiz üzerindeki etkilerine bakalım:

Pandemi etkisiyle, küresel çapta inşaat sektörünün 10 yıl daha geriye gittiği ifade ediliyor. Öngörüler şöyle sıralanıyor:

«Şirketler arasında erken birleşmeler önemli olacak»

«Şantiyelerde dijital dönüşüm gündeme alınarak e-şantiyeler oluşturulacak»

«Robotik emlak teknolojileri,proptech çözümler benimsenecek»

<https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/kovid-19-sonrasi-coken-insaat-sektorunde-toparlanma-sancili-olacak/1846003>

sektöründe toparlanma sancılı olacak

Dünya ekonomisi, Covid-19 salgını nedeniyle tarihte benzeri görülmemiş bir krizin eşiğine gelirken, sürecin her alanında olduğu gibi inşaat sektörü açısından da önemli sonuçlar doğurması bekleniyor

Avro Bölgesi İnşaat Sektörü Toplam Aktivite Endeksi, 39,3 seviyesinden nisanda 8,2'ye gerileyerek 20 yılın en sert düşüşünü kaydetti

İngiltere'de inşaat sektörü aktivite endeksi, 39,3 seviyesinden nisanda 8,2'ye gerileyerek 20 yılın en sert düşüşünü kaydetti

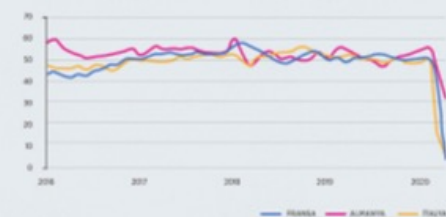

ABD'de inşaat sektöründe çalışan sayısı nisanda 975 binde tarihinin en sert düşüşünü kaydetti

ABD'de yeni konut satışları martta aylık %15,4 artışla 627 bine geriledi

İNŞAAT SEKTÖRÜ TOPLAM AKTİVİTE ENDEKSİ

TÜRKİYE

İnşaat sektörü Türkiye'de ekonominin %5,4'ünü oluşturuyor ve 1,4 milyon kişi çalışıyor

İnşaat sektörü güven endeksi nisanda 35,9 puan birden düştü

Firmaların büyük bir çoğunluğu, yurt içi ve yurt dışında iş, sipariş ve proje iptalleriyle karşılaşmıştı

Pandemi dünyayı yaraladı. Etkileri insan topluluklarını farklı davranışlar geliştirmeye yönlendirdi. Bazı yeni DUYARLI- LIKLAR ve DUYARSIZLIKLAR geliştirdik. Ölümün gerçekliğine her zamankinden daha fazla yaklaştık:

- Korktuk, şüpheli olduk - paranoya
- Aşırı tepkiler verdik,
- Reddedişe girdik,
- Ben, benimkiler ve başkaları (diğerleri) anlayışı geliştirdik,
- Bencilleştik,
- Ötekilerden uzaklaştık, İçte kapandık – depresyon ve yalnızlaşma

Sonunda süreç öylesine uzadı ki;

- Yalnız ve yalıtılmış yaşayamayacağımız bilincine ulaştık.

- Toplum olduğumuzu hatırladık. Pandeminin bizleri yok oluşa doğru götürdüğünü düşündük. Elimiz kolumuz bağlanınca çok akıllıca paranoyalar geliştirdik:

- Bilinçli, planlanmış bir nüfus azaltması yöntemi miydi?

- Dünyayı yöneten azınlıkların yapay üretti miydi?

- Artık dünyaya sığamayacağımız gerçeğin algılanması mıydı?

Oysa ki her yok oluş, yeni bir varoluştur... Önümüze bakalım...

Dünya neleri konuşuyor ve belki de pandemi sonrası yaşam hakkında kapsamlı düşünmenin tam zamanıdır. Ortaya çıkış-

ları çok da yeni olmayan teknolojiler ön plana geçmeye başladı. Bunlardan bazıları aşağıda verilmektedir:

CRISPR-CAS9, Protein

Bazı bakterilerin DNA virüslerine ve plazmitlere karşı immünolojik savunmasında hayati bir rol oynayan 160 kilodaltonluk bir proteindir ve genetik mühendisliği uygulamalarında yoğun bir şekilde kullanılmaktadır. Ana işlevi DNA'yı kesmek ve böylece bir hücrenin genomunu değiştirmektir (Wikipedia, İngilizceden)

mRNA Aşı Teknolojileri

Bazı Covid-19 aşıları mRNA aşıları olarak biliniyor ve bağışıklık tepkisini tetiklemek için genetik bir materyal olan 'haberci RNA' molekülü kullanıyorlar. Peki, nedir bu tam olarak, hücrelerimizdeki DNA ile nasıl etkileşime girer ve endişelenmeli miyiz?

Haberci RNA (mRNA), tüm canlı hücrelerde bulunuyor. mRNA'lar kromozomlarımızdaki DNA ile ihtiyaç duyduğumuz proteinleri üreten hücresel mekanizma arasında kimyasal araçlar olarak hareket ediyor. Proteinleri bir araya getirmek için ihtiyaç duyulan talimatları iletiyorlar.

Ne var ki, mRNA ve DNA aynı şeyler değil ve mRNA'lar genetik kodumuzu değiştirmek için DNA'mızla birleşemez. Aynı zamanda nispeten kırılgan bir yapıya sahip oldukları için hücrenin içinde en fazla 72 saat bozulup çözülmeden kalabiliyorlar. mRNA aşılarının çok düşük sıcaklıklarda muhafaza edilmesinin sebebi bu.

İnsanlarda onaylanan ilk mRNA aşısı Pfizer/BioNTech aşısı insanlar üzerinde kullanılmak için onaylanmış ilk mRNA

aşısı olarak tarihe geçse de altında yatan teknoloji ve araştırma son 20 yıldır devam ediyordu. mRNA aşısı için bilim insanları biyolojik değil sentetik bir mRNA oluşturdu. Bu sentetik mRNA dizilimi üzerinde de spike proteini kodlu. Sentetik mRNA da yağ parselleri içerisine konuldu ki hücre duvarını kolay şekilde geçebilsin. Hücrelerin duvarları da aynı türden materyalden oluştuğu için bu yöntem seçildi. Hücrenin içine girdikten sonra, mRNA, hücreyi dolduran jel benzeri sitoplazmada bulunan protein üretme makinesi ile temas ediyor ancak kromozomlarımızın depolandığı çekirdeğe giremiyor (<https://tr.euronews.com/2021/07/09/mrna-asilar-nedir-nasil-calisir-ve-dna-mizi-degistirebilir-mi>).

METaverse (Meta evren) (Vikipedi, özgür ansiklopedi)

2003 sanal dünyasında sosyalleşen avatarlar Second LifeMeta veri deposu ("meta-" ve "evren"in bir portmanto-su), merkezi olmayan, kalıcı çevrimiçi 3 boyutlu sanal ortamları destekleyen, internetin varsayımsal bir sonraki yinelenmesidir. Bu sanal alana, sanal gerçeklik başlıkları, artırılmış gerçeklik gözlükleri, akıllı telefonlar, PC'ler ve oyun konsolları aracılığıyla erişilebilecek.

Aykut Balcı şöyle özetliyor:

«Paylaşılan sanal alanlar, dijital ürünlerin mülkiyeti ve merkezi olmayan veriler ile karakterize edilen meta veri tabanı, müşterilere yeni iletişim ve pazarlama yolları ve ayrıca dijital ikizler ve oyun içi avatarlar şeklinde yeni gelir akışları vaat ediyor.»

Meta veri deposu, video oyunu, iş, eğitim, perakende ve emlak sektörlerinde iyi tanımlanmış kullanım örneklerine sahiptir. Meta veri deposunun geniş çapta benimsenmesi için en büyük sınırlama,

gerçek zamanlı sanal ortamlarla etkileşim kurmak için gereken mevcut cihazlar ve sensörlerle ilgili teknolojik sınırlamalardan kaynaklanmaktadır. Meta, Roblox, Epic Games ve Microsoft gibi çok sayıda şirket, daha uygun maliyetli ve daha yaygın olarak kullanılabilir hale getirmek için 'metaverse' ile ilgili teknolojilere yönelik araştırmalara yatırım yapıyor. Bilgi gizliliği ve kullanıcı bağımlılığı, sosyal medya ve video oyunu endüstrilerinin bir bütün olarak karşı karşıya olduğu mevcut zorluklardan kaynaklanan meta veri tabanı içindeki endişelerdir.

Daha fazla okuma yapmak isteyenler için başlıca video ve kitap referanslarını paylaşıyorlar:

Mark Zuckerberg – <https://www.theverge.com/22588022/mark-zuckerberg-facebook-ceo-metaverse-interview>
Geçmiş Metaverse fikirleri nelerdir?: Neal Stephenson – https://en.wikipedia.org/wiki/Snow_Crash
Ready Player One (film) – [https://en.wikipedia.org/wiki/Ready_Player_One_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Ready_Player_One_(film))

Yeşil- mavi dünyamızın alternatifi, bu dünyada yapamadıklarınız için sanal dünya (evren) metaverse sunuluyor. Orada her eyleminiz kayıt altına alınmaktadır. Blockchain blok zinciri ile tüm merkezler birbirine bağlı olduğundan/olacağından her eylem şeffaftır. Sanat objeleriniz, yaratılarınız ve diğer sahip olduğunuz maddi değerler üzerinize kaydedilir ve herkes bunlara isterseniz ulaşabilir. Ürün satabilir, kendiniz olmadığınız biçimde sunabilir, beklenmedik ilişkiler kurabilirsiniz.

Stratejistler kendi kanallarında tartışıyorlar: Metaverse ölümsüzlüğü mü vad ediyor, Cap26 iklim değişikliğine çözüm mü, Crispr gen teknolojisi insanlık için tehdit mi, Blockchain geleceği nasıl yapılandı-

racak sorularına yanıt arıyorlar.

BLOCKCHAIN (İng)- Blok Zinciri

Blok zinciri 2008 yılında Satoshi Nakamoto tarafından kripto para bitcoin'de, kamu işlem defteri olarak kullanılmak üzere geliştirilmiştir. Bitcoin kripto parası, güvenilir bir otorite veya merkezi sunucuya ihtiyaç duymadan double spending problemini çözen ilk dijital para birimidir. Bitcoin tasarımı, sonraki diğer uygulamalar için ilham kaynağı olmuştur. Her blok tipik olarak işlem verilerini, önceki bloğun bir kriptografik hash fonksiyonunu 'nu, bir zaman damgasını içerir. Tasarım gereği, bir blok zinciri, kayıtların sonradan değiştirilmesine dirençlidir. Kullanılan kayıt listesi, "iki taraf arasındaki işlemleri verimli, doğrulanabilir ve kalıcı bir şekilde kaydedebilen açık, dağıtılmış bir defterdir". Dağıtılmış bir defter olarak kullanmak için, bir blok zinciri tipik olarak, topluca bir protokole bağlı düğümler arası iletişim ve yeni blokları onaylamak için bir eşler arası (peer-to-peer) ağ tarafından yönetilir. Herhangi bir bloktaki veriler sonradan değiştirilmek istendiğinde, verinin bulunduğu blok ve sonraki tüm blokların değiştirilmesi gerekecektir. Bu da bir sonraki düğüm yazılmadan önce, her blok yazımı için düğüm seçiminde seçilmeyi ve her seferde ağdaki düğümlerin çoğunluğunun onayını gerektirir. Ayrıca her blokta kimin değiştirdiği belli olduğundan, olası bir kötüye kullanımın tespit edilmesi de mümkündür (Vikipedia).

Bizleri yenedünyaya hazırlayan gelişmeler, toplumsal değişim için sinyalleri uzunca bir süredir veriyordu:

- İnternet
- Yönetişim Ağlarının bağlanması
- Uzaktan kontrol
- Uzaydan gözlem ve bilgi akışı
- Yaşam süresinin uzaması
- Yenedünya arayışları
- Mars'ta yaşam denemeleri
- Uzaya yolcu taşıma
- Yeni beslenme pratikleri, Dikey tarım
- Yarım zamanlı çalışma pratikleri
- Yeni küçük sosyal oluşumlar
- Çalışma saatlerinin azaltılması ile sanata, hobilere artan ilgi
- Yeni kazandığımız yaşama bilinci bizlere neler öğretti?
- Dünya küçüldü.
- Her birey ve her küçük topluluk her yerden, dünya yüzündeki her işten sorumlu olmaya başladı. Yalnızlığımıza sığınmıyoruz.
- Her yere, her noktaya/konuma bir iletişim aracıyla ulaşabilir olduk.
- Klasik uygulamalar/toplumsal varoluş biçimleri (iş hayatı, okul hayatı, sosyal hayat vb) geçerliliğini yitirmekte.
- Sosyalleşme pratiklerimiz değişmenin eşiğinde.

- Beslenme biçimlerimiz değişti. Besin üretme yöntemlerimiz de değişecek.

Pandemi sonrası birey olarak hangi yönlerimizi fark ettik?

- Risk almayı ya da alabileceğimizi öğrendik.

- Kendi başımıza ayakta durmamız gerektiğini öğrendik.

- Kalabalık (kişisiz) toplumda istenen olmamız için ilave bir şeyler yapmamız gerektiğini fark ettik.

Pandemi sonrası Dünya adına neleri fark ettik?

- Dünyanın (toprağın) üzerinde nefes almanın değerini fark ettik.

- Başka dünya olmadığını fark ettik (varsa da henüz ulaşılmaz).

- Bu dünya kaynaklarını tüketme konusunda farklı yaklaşımlar geliştirmemiz gerektiğini fark ettik.

Ve insanoğlu değişim ile uzlaşmak zorundadır.

- Eski kurumlarımızı dönüştürmeli,
- Gerekirse yepyeni anlayışlarla yenilerini kurmalı,

- Yaratıcı kurgular peşine düşmeli,

- Eski uygulamaları tarihteki değerli rafına bırakmalıyız.

Özetle GENÇ düşünmeliyiz. Genç düşünmek ne anlama gelir? Bireysel gelişim alanında, Sosyal yaşam alanında, Eğitim

ve mesleki eğitim alanında, İş yaşamı ve mesleki uygulama alanında ele almak isterim.

Bireysel alanda genetik ve epigenetik getirilerimiz var. Bunun yanında memetik/kültürel getirilerimiz var.

Genetik ve epigenetik getirilerimiz; sahip olduğumuz genlerle ya da aileden süregelen genlerle getirdiklerimiz bazı becerilerimiz ve bazı zekâ türlerimizdir (sosyal, sportif, sanatsal, matematik bu alana girer). Psikolojik yapımızı da bu alanda düşünebiliriz. Beyin plastisitemizle kaybettiğimiz beyin yeteneklerimizi yeniden kazanabilme gücüne sahibiz. Bilişsel esnekliğimizle var olan koşullara uyum sağlayabilme gücüne sahibiz. Empati gücü insana özgü beynin önemli bir işlevidir, buna sahibiz. İletişim ve dil yeteneğine sahibiz.

Memetik/kültürel getirilerimiz kültür yoluyla devraldığımız değerler sistemimiz, kullanabildiğimiz öğrenilmiş becerilerimiz, farkındalığımızla oluşturduğumuz özgeçmişimizdir.

Genetik ve epigenetik getirilerimiz bağlayıcı değil, gelişmeye açıktır. Beyin plastisitesi kullanılarak kaybolan beyinsel işlevler geliştirilebilir. Bilişsel esneklik, düşünce tembelliğinden kaçınılarak geliştirilebilir. Birinci yol yapma isteği (motivasyon), anlamaya çalışmak, hemen reddetmemek, sorgulamak, gözlemlemek ve uyumlanmaya çalışmaktır. İkinci yol düşünüp, akıl yoluyla değerlendirip karşısında olmak ve reddetmektir. Fikri gerekçelendirmektir. Her iki yol da sancılı bir beyin çabası, sağlam bir bireysel duruş gerektirir. Çoğu zihinsel beceriler sonradan öğrenilir ve içselleştirilir, hatta ilerleyen kuşaklara aktarılır. Zekâ türleri

genişletilebilir. Çoklu zekâ kullanımı başarılabilir.

Psikolojimizi kendimiz ya da çevre faktörleri yoluyla bozar ya da düzeltiriz.

Kendimizde yapacağımız her gelişme doğal olarak sosyal ortamımızda da yansima bulur.

Eğitim pratiklerimizde halen çağdaş yaklaşımlarla biçimlenen düşünce sistemini paylaşıyoruz. Öğrenen odaklılık, Grup sinerjisi yoluyla eğitim, Eleştirel ve öz-eleştirel düşünme, Merak etme, arama, sorgulama, okuma, Deneyimleme, Kendi kurgunu geliştirme, Deneyim ortamını zenginleştirme, Stüdyo dışı eğitim, Yaşam boyu öğrenme.

Pratiklerimizi nasıl geliştirebiliriz? Şöyle sıralayabiliyorum:

Tartışılan, paylaşılan bu fikirleri kendi ortamlarımızda uygulamaya çalışarak geliştirebiliriz. Bu fikirleri ve uygulamalara açık olarak, üzerlerinde düşünerek, değerlendirerek ve çözümler üreterek geliştirebiliriz. Tartışma ortamlarına katılarak ve görüşlerimizi beyan ederek geliştirebiliriz. Stüdyo dışı eğitim ortamlarını zenginleştirmeye çalışarak katkı verebiliriz. En önemlisi de eylemsel ve düşünsel tembellikten kaçınarak gelişebilir ve geliştirebiliriz. Çaba göstermeli, elimizi taşın altına koymalı, her söylemene inanmamalı, etkin hale gelmeliyiz. Kendimize güvenerek ve kendi aklımızı yöneterek gelişime katkı verebiliriz.

Yıllar önce bunları talep ettiğimizde “Biz Süpermen miyiz?” diye eleştiriler aldığımızı da unutmuyoruz.

İş yaşamı ve mesleki gelişim alanında elimizde önemli oluşumlar var. Bunları birlikte kurduk, geliştirdik. Büyüklü küçüklü çok sayıda mimari büro var, Meslek

Odamız, Belediyeler vb. kurumlarımız var, bunlara yenilerini ekliyoruz. Yarışmalar var, Mesleki dergi ve yazılı birikim var yurt içi yurt dışı Stajlar var. Dil kursları, SMGM uygulamaları, Sanatsal etkinlikler var.

İş yaşamımızı güncel tutabilmek için sosyal ve teknolojik ortamı yakından izlemek zorundayız. Bilinçlenme eskiyi kırmak ile başlar. Değişime hazırlanma, rekabete ve yarışmaya hazırlıklı olma ancak eski oluşumlarımızı silkeleyerek baştan düşünmekle mümkün olacaktır. Yine sancılı bir süreçten söz ediyorum. Akademik kariyer olanaklarını ve dünya eğilimlerini izlemek, bilimsel gelişmeleri izlemek sosyal ortamlarda bulunma, etkinliklere katılma, insan tanıma yollarını bulmak zorundayız. Önümüzde tüm çağdaş gelişmelere bir dokunuşla ulaşabileceğimiz inanılmaz bilgi dünyası ve görsel dünya uzanmaktadır. Çaba çaba çaba...

SON SÖZLER

Evrendeki yerimiz hakkında düşünmeliyiz: Neden Yaşıyoruz?

En üst hedefimiz nedir? Kendini gerçekleştirmek vizyonumuz var mı? Ne olabilir, ne olmalıdır?

Birey olarak mı?
Küçük topluluklar olarak mı?
Ülke olarak mı?
Dünyalı olarak?

Prof. Dr. Nur Esin

1976 ODTÜ den mezuniyet, MESA Mesken Sanayii AŞ. Ankara’da turizm tasarım özel ofisinde ilk çalışma deneyimleri.

1977 “İstanbul’lu” olmak, İstanbul’da Cihat Fındıkoğlu Mimarlık bürosunda çalışma. 1980-2010 İTÜ, akademik mutluluk yıllarım:

1979 Yüksek lisans, 1980 Asistan, 1985 Doktora, 1989 Doçent, 1997 Profesör. Görevler: Dekan Yardımcılığı, Bölüm Başkanlığı, Anabilim Dalı başkanlığı, Senato komisyonları, Lisansüstü eğitim yönetim kurulu üyeliği, 42 adet tez danışmanlığı.

2010-2019 OKAN, farklı deneyim yıllarım: 2016-18 Bölüm Başkanlığı, Tez danışmanlıkları

2006-2020 Sivil Toplum Gönüllülüğü yıllarım: TMMOB MO SMGM Başkanlığı (2 dönem), MİAK Başkanlığı (3 dönem)

2014-2021 resim yapmaya çalışma yıllarım

2010-2021 yazmaya çalışma yıllarım (Tasarlama ve yaratma psikolojisi üzerine bilimsel, deneyimsel bir kitap hazırlığı içindeyim)

İlgi alanlarım: Tasarlama eğitimi, Bilinç, Beyin Bilimi, Doğa Bilimleri; mineraller, yarı değerli taşlar, küçük fosiller,

Yayınlarım: Çok sayıda makale, çeşitli ortamlarda sunuşlar, konferanslar.

“65+ olduğum bu günlerde kendime tekrar tekrar soruyorum: Hayatta oluşum amacım nedir? Ve hâlâ arıyorum...”

nur.esin@gmail.com

**Okan Üniversitesi,
Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi,
Mimarlık Bölümü
Akfırat, Tuzla İstanbul**

KONUK KONUŞMACI

MİMARLIK EĞİTİMİNİN
GÜNCEL SORUNLARI

BÜLEND TUNA

TMMOB - Eski MO Başkanı

MİMARLIK EĞİTİMİNİN GÜNCEL
SORUNLARI

Bülend Tuna

Mimarlık eğitimi her zaman gündemimizde olmakla beraber yeni eğitim-öğretim yılı başlarken bu Eylül-Ekim sayımızda üniversitelerin kontenjanlarına yakından bakalım istedik.

Kontenjanların dolmamasını üniversiteye giriş sınavındaki baraja bağlayan iktidar ise, geçtiğimiz günlerde yaptığı açıklamayla barajı düşürerek sorunu kendince çözdü(!). Niceliksel artan üniversite sayı ve kontenjanlarıyla ilgili aslanan sorunları konuşmamız için kapsamlı bir şekilde verileri derleyen yazar, bu noktadan hareketle başlatılacak tartışmalar için önemli bir altlık sunuyor. Üniversitelere giriş sınavının sonuçları açıklandı, bununla birlikte okulların kontenjanları da belirlendi.

Her sene ortaya çıkan tabloyu önümüze koyuyor ve değerlendirmeye çalışıyoruz. Yine YÖK'ün ilgili sitesinden aldığım bu rakamları aktaracak, son senelerdekilerle birlikte yorumlayarak paylaşacağım.

Mimarlık eğitiminin güncel sorunlarını ele almaya bu çerçeveden bakarak başlamanız gerektiğini düşünüyorum. 2001'den itibaren her iki yılda bir düzenlenen Mimarlık ve Eğitim Kurultayının bu sene XI.'si yapılacak. Kurultayın temasının ne olacağını, ne gibi konulara ağırlık verileceği henüz kesinlik kazanmadı. Ayrıca pandemi şartlarının nasıl seyredeceğine bağlı olarak "çevrimiçi toplantılar / çevrimiçi kurultay" olasılıkları da elbette gündemde. Kurultaylar, mimarlık mesleğinin ve mimarlık eğitiminin ortak sorunlarının ele alındığı ve irdelendiği

ortamlar oldu. Diğer kurultaylarda olduğu gibi dönemin genel bir değerlendirmesinin yapılması, kapsamlı bir dönem raporunun hazırlanması ve kamuoyuna sunulmak üzere Kurultayda irdelenmesi her zamankinden daha da önem kazanıyor. Mimarlık eğitimindeki nicel yığılmanın artık farklı bir boyuta evrildiğini, sayılarda pik noktasının aşıldığını düşünüyorum. Mimarlık ortamında bir nitelik değişikliğinin oluştuğunun izlerini gözlüyoruz.

Bu değişimin farklı boyutlarıyla irdelebileceği bir ortam olarak Kurultayda yürütülecek tartışmalara bu yazıdaki bilgilerin altlık oluşturmalarını diliyorum.

MİMARLIK KONTENJANLARI

2021-22 öğrenim yılı mimarlık kontenjanları açıklandı. Öncelikle bu rakamları Tablo 1'de paylaşayım. Bu dönem mimarlık okullarının kontenjanları 7.581 olarak belirlendi. Devlet okullarının kontenjanları 5.190 + 147 (okul birincisi) toplam 5.337, vakıf okullarının ise (Türkiye 2.088, KKTC 109, Yurt dışı 47) 2.244'dir. Geçtiğimiz öğrenim yılında (2020-21) mimarlık okullarının kontenjanlarını yine dolduramadığını görüyoruz. 2018-19 öğrenim yılında 8.209 kontenjanın 1.326'sı, Geçen senenin kontenjanlarıyla karşılaştırdığımızda aşağıdaki rakamlar karşımıza çıkmaktadır:

- Geçen sene (2020-21) mimarlık bölümlerinin kontenjanları 8.132 idi. Bu sene 7.581 olarak belirlenmiştir. Bu sene

Ün. Sayısı	Bölüm Sayısı	Üniversite Adı	Fakülte Adı	Program Dili	Şehir	Kontenjan
1	1	ABDULLAH GÜL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	KAYSERİ	72
2	2	ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİ.	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	ADANA	82
3	3	AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ANTALYA	93
4	4	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	AKSARAY	62
5	5	ALANYA ALAADDİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ANTALYA	72
6	6	ALANYA HAMDULLAH EMİN PAŞA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANTALYA	30
7	7	ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	15
8	8	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANKARA	82
9	9	ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANTALYA	45
10	10	ARKIN YARATICI SANATLAR VE TASARIM ÜNİ.	Tasarım Fakültesi	İngilizce	KKTC-GİRNE	3
11	11	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	ARTVİN	72
12	12	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	ERZURUM	82
13	13	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	ANKARA	24
14	14	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	TRABZON	20
15	15	BAHÇEŞEHİR KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3
16	16	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	76
17	17	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	BALIKESİR	103
18	18	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	ANKARA	45
19	19	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	35
20	20			Türkçe	İSTANBUL	45
21	21	BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	20
22	22	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	BİNGÖL	52
23	23	BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	BOLU	82
24	24	BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	BURDUR	82
25	25	BURSA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	BURSA	93
26	26	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	BURSA	113
27	27	ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANKARA	60
28	28	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ADANA	93
29	29	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	DIYARBAKIR	118
30	30	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	KKTC-GAZİMAĞUSA	25
31	31	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	30
32	32	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İZMİR	118
33	33	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	DÜZCE	103
34	34	ERCIYES ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KAYSERİ	113
35	35	ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ESKİŞEHİR	103
36	36	ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	ESKİŞEHİR	113
37	37	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	40
38	38	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ELAZIĞ	93
39	39	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	ANKARA	118
40	40	GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	GAZİANTEP	82
41	41	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KOCAELİ	118
42	42	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık, Tasarım ve Güzel Sanatlar Fak.	İngilizce	KKTC-GİRNE	20
43	43	GİRNE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KKTC-GİRNE	3
44	44	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	45
45	45	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi	Türkçe	ŞANLIURFA	62
46	46	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	GAZİANTEP	35
47	47	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	HATAY	82
48	48	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	24
49	49			Türkçe	İSTANBUL	20
50	50	IHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	İngilizce	ANKARA	69
51	51	İSKENDERUN TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	HATAY	72
52	52	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	20

öğrenci almayan mimarlık bölümlerinin tamamı vakıf üniversitelerindedir. - Geçen sene (2020-21) vakıf üniversitelerinin (KKTC dahil) 2.855 kontenjanı bulunuyordu. Bu seneki kontenjan azaldı, 2.244 olarak ilan edildi.

- Geçen sene (2020-21) devlet üniversitelerinin 5.277 kontenjanı bulunuyordu. Bu seneki kontenjan 5.337'dir. Kontenjanlarda çok keskin düşüş olmaması için devlet üniversitelerinin kontenjanları azaltılmakta, az da olsa artırılmaktadır.

- 116 üniversitedeki 131 bölümde mimarlık eğitimi yapılacaktır. Bazı üniversitelerde hem Türkçe hem İngilizce eğitim yapılmaktadır. - İstanbul Teknik Üniversitesi listede dört bölüm şeklinde yazılmıştır.

- Türkçe eğitim yapılacak bölüm sayısı 87, İngilizce eğitim yapılacak bölüm sayısı 44'tür. Bu sene öğrenci almayan mimarlık okulları şunlardır:

- Alanya Hamdullah Emin Paşa Üniversitesi (Vakıf) Türkçe / Alanya - Altınbaş Üni-

versitesi (Vakıf) Türkçe / İstanbul - Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC) Türkçe / Girne / KKTC - İstanbul Kültür Üniversitesi (Vakıf) Türkçe / İstanbul - Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC) Türkçe / Lefke / KKTC - Yakın Doğu Üniversitesi (KKTC) Türkçe / Lefkoşa / KKTC

Bu üniversitelerdeki İngilizce eğitim veren mimarlık bölümleri öğrenci almaya devam etmektedir. Bu sene ilk defa öğrenci alan mimarlık okulları ise şunlardır:

- İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi (Vakıf) Türkçe / İstanbul - İstanbul Teknik Üniversitesi (Devlet) İngilizce / İTÜ KKTC Eğitim Yerleşkesi / İstanbul - Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (Devlet) Türkçe / Rize - Samsun Üniversitesi (Devlet) Türkçe / Samsun

2019-20 öğrenim yılında 8.783 kontenjanın ise 2.222'si boş kalmıştı. Kontenjanlarını dolduramayan okullar arasına devlet okulları da girmeye başladı. Geçen sene kontenjanlarını dolduramayan okulların durumunu Tablo 2'de görebilirsiniz. Tabloda görüleceği gibi geçtiğimiz dönem öğrenci alan 132 bölümden 72'si kontenjanlarını dolduramamış ve 1.562 kontenjan boş kalmıştır. Bu tablo mimarlık eğitime yönelimin azaldığının bir göstergesi, öğrencilerin tercihiinde mimarlık, 15. sıraya gerilemiş durumda. Nitelikli öğrencilerin mimarlığı tercih etmemesinden mimarlık mesleğinin geleceği açısından endişe duymalı mıyız? Okulların yetersizliği, piyasanın davetkâr olmaması, genç mezunların yaşadıkları hayal kırıklıkları gibi nedenler hemen sıralanabilir, ama tablonun farklı açılardan da ele alınması ve yorumlanması gerektiğini düşünüyorum. 2001 yılından bu yana YÖK'ün belirlediği yükseköğrenim stratejisi çerçevesinde her sene bölümlerin sayısı artmakta, kontenjanlar çok hızla yükselmekteydi. Yönlendirmeyi "pazar"ın vah-

şi düzenlemesine bırakan bu yaklaşımın sonuçları ortada. Pik noktasının aşıldığını söyleyebiliriz, üstelik hâlâ politikanın revizyonu dışında köklü bir değişikliğe gidildiğini söylemek mümkün değil. Tartışma başka boyut kazanmış görünüyor, bunu tartışacağız. (Tablo 3-5) İstanbul Teknik Üniversitesi İngilizce Mimarlık Bölümü'nde parasız olarak eğitim görecektir. Trakya Üniversitesi'nin İngilizce Mimarlık Bölümü'nde Uluslararası Balkan Üniversitesi'nden 10 öğrenci paralı olarak eğitim görecektir. Geçen senenin dolmayan kontenjanlarına baktığımızda bu okullardaki paralı eğitimin rağbet görmediğini anlıyoruz. Bu duruma ilişkin ilgili okul yönetimlerinin görüşlerini paylaştıklarını diliyorum.

Devlet okullarındaki parasız eğitimin yanı sıra yurt dışı okullarına kayıt yaptıranların da paralı eğitim görebilmelerinin mimarlık eğitiminin geleceği açısından çok tartışmalı bir konu olacağını tekrar hatırlatmak isterim. YÜKSEKÖĞRENİM POLİTİKASIYLA İLGİLİ BİRKAÇ SÖZ Eğitimde nicelik takıntısının öncelikle bugünkü durumun başlıca nedeni olduğunu belirtmeliyim. Yükseköğrenimde yönetimin politika anlayışı şöyle özetlenebilir: "Her isteyen üniversiteye girebilsin, üniversite mezunları çoğalsın." Nüfus bilgilerinin makyajlanması olarak nitelendirilecek bu durumdan YÖK Başkanı Avrupa ülkeleri arasında öğrenci sayısı bakımından ilk sıradayız diye övünüyor. Şu anda YÖK'ün bildirdiğine göre, devlet üniversitesinde 7.545.430, vakıf üniversitesinde 619.793 olmak üzere üniversitelerimizde toplam 8.165.223 öğrenci bulunmakta. Ayrıca bir "başarı" haberi daha paylaşayım. "Türkiye yükseköğretimde uluslararası öğrenciler için çekim merkezi olma yo-

51	53	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	41
52	54	İSTANBUL AYYANSARAY ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	İSTANBUL	20
53	55	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	70
54	56	İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	15
55	57	İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	25
56	58	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	20
57	59			Türkçe	İSTANBUL	30
57	60	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	45
58	61	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	İngilizce	İSTANBUL	72
59	62			Türkçe	İSTANBUL	60
59	63	İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	30
60	64			Türkçe	İSTANBUL	30
60	65	İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	20
61	66	İSTANBUL SABAHATTIN ZAIM ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	30
62	67	İSTANBUL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	20
62	68	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	72
63	69			Türkçe	İSTANBUL	113
63	70	Uluslararası Saraybosna Üniversitesi		İngilizce	İSTANBUL	15
63	71	İTÜ KKTC Yerleşkesi		İngilizce	İSTANBUL	30
63	72	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	30
64	73	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	82
65	74	İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	20
66	75	İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	İngilizce	İSTANBUL	30
67	76			Türkçe	İSTANBUL	30
67	77	İZMİR DEMOKRASİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İZMİR	82
68	78	İZMİR EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İZMİR	49
69	79	İZMİR YÜKSEK TEKNOLOJİ ENSTİTÜSÜ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İZMİR	113
70	80	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	Sanat ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	35
71	81	KARABUK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KARABUK	93
72	82	KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	TRABZON	118
73	83	KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Fakültesi	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3
74	84	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KIRKLARELİ	82
75	85	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	KOCAELİ	103
76	86	KONYA TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	KONYA	113
77	87	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	KONYA	35
78	88	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	KKTC-LEFKE	3
79	89	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	30
80	90			Türkçe	İSTANBUL	28
80	91	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Mimarlık ve Tasarım Fak.	Türkçe	MANİSA	62
81	92	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	MARDİN	62
82	93	MEF ÜNİVERSİTESİ	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	76
83	94	MERSİN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	MERSİN	93
84	95	MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSTANBUL	123
85	96	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	MUĞLA	82
86	97	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	TUNCELI	41
87	98	NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	KONYA	103
88	99	NİĞDE ÖMER HALİDEMİR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	NİĞDE	62
89	100	NIŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	30
90	101			Türkçe	İSTANBUL	30
90	102	NUH NACI YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	KAYSERİ	28
91	103	ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	SAMSUN	82
92	104	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANKARA	118
93	105	ÖZYEĞİN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	80
94	106			Türkçe	İSTANBUL	63
94	107	PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	DENİZLİ	82
95	108	RAUF DENKTAŞ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3
96	109	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	RİZE	41
97	110	SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi	Türkçe	SAKARYA	82
98	111	SAMSUN ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	SAMSUN	62
99	112	SIİRT ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	SIİRT	41
100	113	SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fak.	Türkçe	SIVAS	72
101	114	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	Türkçe	İSPARTA	93
102	115	TED ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	ANKARA	73
103	116	TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	TEKİRDAĞ	82
104	117	TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	ANKARA	49
105	118	TOROS ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fak.	Türkçe	MERSİN	15
106	119	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	EDİRNE	10
107	120			Türkçe	EDİRNE	113
107	121	ULUSLARARASI BALKAN ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik Fakültesi	Türkçe	USKUP	10
108	122	ULUSLARARASI FINAL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Güzel Sanatlar Fakültesi	İngilizce	KKTC-GİRNE	3
109	123	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fak.	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3
110	124	ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi	Türkçe	SARAYBOSNA	12
111	125	YAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık ve Tasarım Fakültesi	Türkçe	VAN	72
112	126	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	10
113	127	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İZMİR	55
114	128	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	76
115	129	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	Mimarlık Fakültesi	İngilizce	İSTANBUL	72
116	130			Türkçe	İSTANBUL	134
116	131	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Mühendislik-Mimarlık Fakültesi	Türkçe	YOZGAT	62
116	131	Genel Toplam		87 (T) 44 (İ)		7.581

Tablo 1. 2021-22 öğrenim yılında mimarlık okullarının kontenjanları (Devlet / vakıf üniversiteleri ile Türkçe / İngilizce program dilleri farklı renklerle gösterilmiştir)

lunda önemli bir ilerleme kaydederek 2018 yılında sahip olduğu uluslararası öğrenci sayısı bakımından dünyada ilk 10 ülke arasına girme başarısı gösterdi. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nce (UNESCO) yayımlanan 2018 yılı verileri itibarıyla 125 bin 138 öğrenci sayısı ile yükseköğretimde dünyada en çok uluslararası öğrenciye sahip 10. ülke oldu." (YÖK, 05.12.2020) Uluslararası öğrenci pazarındaki yerimizle övünülmesi, eğitimin ekonominin performans ölçütleriyle ilişkilendirilmesi yadırgatıcı. Üniversitelerimizin eğitim ve araştırma gibi asıl konularındaki başarılarıyla gündeme gelmesini dilerdik. Geldiğimiz aşamada vakıf üniversitelerindeki sıkıntılar daha sık gündeme geliyor. Oysa bu yönelişin evveline bakılması, bu yöndeki teşvik edici politikanın tekrar gözden geçirilmesi gerekiyor. Türkiye'de özel okullar süreci 1970 öncesinde başladı. Paralı eğitim girişimlerine karşı o yıllarda verilen mücadele başarılı olmuş, hatırlayalım, sonuçta açılan özel okullar devletleştirilmişti. Paralı eğitimde ikinci devre 12 Eylül 1980 askerî dönem sonrasında başlamış, 6 Kasım 1981 tarihinde 2547 sa-yılı Yükseköğretim (YÖK) Yasası askerî rejimin ürünü olarak yürürlüğe girmiş, "Özerk Demokratik Üniversite" kavramı yok edilmişti. Muhalefet partileri o zamandan bu yana YÖK'ü kaldırmayı ve demokratik-özerk bir üniversite hedefi ile yeni bir yasa çıkarmayı vaat etti. Ancak siyasi gelişmeler öyle bir noktaya geldi ki, bir dönem YÖK Başkanı ve YÖK laik sistemin güvencesi olarak görüldü ve bu hedef göz ardı edildi. Bugün artık kendilerinin de adlandırdıkları gibi "Yeni YÖK" var. İlk vakıf üniversitesi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi 1985'te kuruldu. Sonra Koç Üniversitesi (1992), Sabancı Üniversitesi (1996), Bilgi Üniversitesi (1996) ve daha niceleri...

Bugün 11 ilde 78 vakıf üniversitesi var (74 vakıf üniversitesi, 4 vakıf meslek yüksek okulu). Her isteyenin kolaylıkla üniversite kurabildiği bir noktaya geldik. İstanbul'da 47, Ankara'da 13 vakıf üniversitesi var. Buna paralel olarak devlet üniversitelerinin de sayısı artıyor, toplam 207 üniversiteden 129'u devlet üniversitesi.

MİMARLIK OKULLARININ DURUMU

Özellikle kurultayların başladığı tarihten bu yana mimarlık okullarının durumunu izliyor, MOBBİG toplantılarına katılıyor, sorunları birlikte irdelemeye gayret ediyoruz. Söz konusu 20 yıl içerisinde mimarlık okullarının durumuyla ilgili elimizdeki bilgileri paylaşmak isterim. (Tablo 3, 4)

- Mimarlık bölümü sayısı 2001 yılında 32, 2021 yılında ise 131.

- Öğrenci kontenjanları 2001 yılında 1.859, 2021 yılında 7.581.

- Öğrenci sayısı 2001 yılında 6.400, 2021 yılında 40.000 (tahmini).

- Mimar sayısı 2001 yılında 26.702 (2001 Aralık), 2021 yılında 68.543 (30 Temmuz 2021) (Tablo 6)

Öğretim üyelerinin sayısı konusunda farklı kaynaklardan bilgi derlemeye çalışıyorum. YÖK'e iletilen bilgilerle okul yönetimlerinin duyurularındaki sayılar farklı olabiliyor. Mimarlık okulları kendi fakültelerinin diğer bölümlerinden ve üniversitelerinin farklı fakültelerindeki bölümlerden öğretim üyesi takviyele-

Üni. Sayısı	Bölüm Sayısı	Üniversite Adı	Program Dili	Şehir	2020-21 Kontenjan	Yerleşen	Boş Kontenjan
1	1	ALANYA HAMDULLAH EMİN PAŞA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	ANTALYA	25	5	20
2	2		Türkçe	ANTALYA	30	5	25
3	3	ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	25	12	13
4	4		Türkçe	İSTANBUL	30	5	25
5	5	ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	ANTALYA	45	40	5
6	6	ARKIN YARATICI SANATLAR VE TASARIM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	15	0	15
7	7	ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ARTVİN	82	38	44
8	8	ATILIM ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ANKARA	34	14	20
9	9	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	TRABZON	20	4	16
10	10	BAHÇEŞEHİR KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	10	0	10
11	11	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	36	22	14
12	12		Türkçe	İSTANBUL	55	32	23
13	13	BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	30	7	23
14	14	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	BİNGÖL	62	11	51
15	15	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GAZİMAĞUS	30	10	20
16	16	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	41	14	27
17	17	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	50	36	14
18	18	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	20	5	15
19	19		Türkçe	KKTC-GİRNE	20	1	19
20	20	GİRNE ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KKTC-GİRNE	15	1	14
21	21	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	56	32	24
22	22	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ŞANLIURFA	62	46	16
23	23	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	GAZİANTEP	35	29	6
24	24	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	HATAY	82	50	32
25	25	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	25	13	12
26	26		Türkçe	İSTANBUL	20	10	10
27	27	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	35	9	26
28	28	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	48	29	19
29	29	İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	35	8	27
30	30	İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	25	6	19
31	31	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	32	8	24
32	32		Türkçe	İSTANBUL	50	11	39
33	33	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	40	24	16
34	34		Türkçe	İSTANBUL	40	21	19
35	35	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	72	64	8
36	36		Türkçe	İSTANBUL	85	46	39
37	37	İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	17	13
38	38		Türkçe	İSTANBUL	30	16	14
39	39	İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	25	5	20
40	40	İSTANBUL SABAHATTİN ZAIM ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	40	21	19
41	41	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Ulus. Saraybosna Üni.	İngilizce	İSTANBUL	15	0	15
42	42	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	50	22	28
43	43	İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	3	17
44	44	İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	19	11
45	45		Türkçe	İSTANBUL	35	21	14
46	46	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	55	34	21
47	47	KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3	0	3
48	48	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KIRKLARELİ	103	50	53
49	49	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KONYA	40	27	13
50	50	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKE	15	1	14
51	51		Türkçe	KKTC-LEFKE	28	0	28
52	52	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	40	23	17
53	53		Türkçe	İSTANBUL	40	13	27
54	54	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	MARDİN	82	12	70
55	55	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	TUNCELI	62	2	60
56	56	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	NİĞDE	72	36	36
57	57	NİŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	40	21	19
58	58		Türkçe	İSTANBUL	40	23	17
59	59	NUH NACI YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KAYSERİ	28	16	12
60	60	RAUF DENKTAŞ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	5	0	5
61	61	SIIRT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	SIIRT	62	2	60
62	62	TOROS ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	MERSİN	25	6	19
63	63	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	EDİRNE	10	0	10
64	64	ULUSLARARASI BALKAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ÜSKÜP	10	0	10
65	65	ULUSLARARASI FİNAL ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	12	0	12
66	66	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	15	0	15
67	67	ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	SARAYBOSNA	10	1	9
68	68	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	30	2	28
69	69		Türkçe	KKTC-LEFKOŞA	30	0	30
70	70	YAŞAR ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İZMİR	56	44	12
71	71	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	YOZGAT	72	10	62
71	71	Genel Toplam			2.677	1.115	1.562

Tablo 2. 2020-21 öğrenim yılında kontenjanları boş kalan okullar (Devlet / vakıf üniversiteleri ile Türkçe / İngilizce program dilleri farklı renklerle gösterilmiştir)

riyle kadrolarını zenginleştirebiliyorlar. Hatta farklı devlet üniversitelerindeki deneyimli öğretim üyelerinin de davetli olarak vakıf üniversitelerinde derslere girdiklerini görüyoruz. Aşağıda paylaşacağım rakamlar YÖK'ün sitesinden alınmıştır. Mimarlık fakültelerinde öğretim üyesi sayısı 2.087 (erkek 662, kadın 1.425); profesör sayısı ise 275 (erkek 93, kadın 182) olarak verilmektedir. Öğretim üyesi / öğrenci oranı mimarlık fakültelerinde yaklaşık 19,27 olarak hesaplanmış. Türkiye ortalaması ise 17,79. Karşılaştırmak için diğer ülke rakamlarını vereyim: Almanya'da 12, Fransa'da 16, Birleşik Krallık'ta 16, İtalya'da 20, İspanya'da 12, Portekiz'de 14, Avusturya'da 14, Macaristan'da 14, Bulgaristan'da 12, ABD'de 16.

İSTANBUL YIĞILMASI

Yazıdaki rakam bolluğuna İstanbul'daki yığılmayla ilgili bilgileri de ekleyeyim. İstanbul'da 34 üniversitedeki (4 devlet + 30 vakıf) 48 bölümde (6 devlet + 42 vakıf) mimarlık eğitimi yapılıyor. İstanbul'daki mimarlık okullarında yaklaşık 16.000 mimarlık öğrencisi eğitim görüyor. İstanbul'daki yığılmanın meslek ortamında da uzantısını gözlemek mümkün. Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 19'unun yaşadığı İstanbul'da mimarların oranı ise kayıtlı mimarların yüzde 38'i. İstanbul'da 10.000 kişiye 16 mimar düşüyor. ACE'nin yaptığı araştırmaya göre Avrupa'da nüfusa göre mimar oranı ortalama 10.000 kişiye 10 mimar olarak hesaplanmış. Bu durum dile getirildiğinde, genç işsizlerle ilgili soru yöneltildiğinde YÖK başkanının genel olarak verdiği cevabı, "her isteyen mimar olabilsin ama her mimar mimarlık yapmasın" şeklinde

mimarlık alanına tercüme edebiliriz. Mimarlık alanında ciddi bir işsizlik sıkıntısı yaşanıyor, özellikle İstanbul'da ve büyük kentlerde bunun daha yoğun yaşandığını gözlüyoruz. Genç mimar arkadaşlarımız meslek hayatlarına ciddi bir hayal kırıklığı yaşayarak başlıyorlar. Piyasanın vahşi pazar düzenlemesi mimar ücretlerinin düşmesine, çalışabilenlerin farklı sıkıntılarla karşılaştıkları, hoşlanmadıkları ve emeklerine yabancılaşacakları bir iş ortamına dönüşüyor. Yapı üretim süreci bu artışı istihdam edemiyor, üstelik inşaat sektöründeki krizin boyutları da kolay aşılabilecek durumda değil. Kamuda ve yerel yönetimlerde yıllardır süren mimar istihdamındaki azalma dikkat çekici boyutlara ulaşıyor. İstihdam olanaklarının artırılması yönünde girişimlerin olması, farklı seçeneklerin devreye girmesi ve mimara tanımlı iş olanaklarının çoğaltılması gibi konular eğitimdeki tablonun gösterdikleriyle birlikte ele alınmayı gerektiriyor.

NE ÖNEREBİLİRİZ?

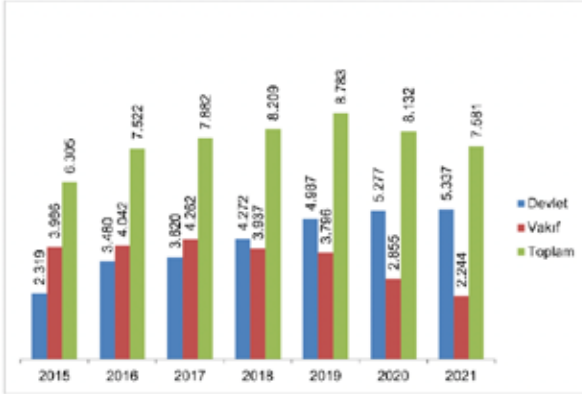
Mimarlık eğitimi ve meslek ortamıyla ilgili bilgileri fırsat buldukça paylaşıyor; yorumlamaya, mimarlık meslek ortamındaki ve mimarlık eğitimindeki paydaşların bunları farklı yönleriyle irdelemesini ve değerlendirmesini sağlamaya çalışıyorum. Kurultay ortamları da bu bilgilerin ele alınması ve tartışılması açısından önemli bir fırsat sunuyor. Bu rakamlar elbette her şeyi gösteremiyor, eğitim ortamındaki farklı arayışların, eğitimde kalite arayışlarının örneklerinin bu rakamlarla gösterilmesi pek mümkün olamıyor. Ne yazık ki meslek ortamında da kalite arayışının sorunsuz bir şekilde gerçekleştiğini, kaliteli hizmet üretiminin öncelikli tercih nedeni olabildiğini söyleyemiyoruz. Bir toplantıda değinildiği gibi "ölçü-

Tablo 3. Son yirmi yılda mimarlık kontenjanlarının durumu

Tablo 4. Son yirmi yılda mimarlık bölümlerinin sayısı

Tablo 5. Son yedi yılda mimarlık kontenjanlarının dağılımı

Tablo 6. Son yirmi yılda Mimarlar Odası'na kayıt yaptıranların sayısı

lemeyeni ölçmek" nasıl mümkün olacak? Yıllardır bu alandaki farklı yapılanmalar içerisinde katkı yapmaya çalışıyorum. İşin sadece bu "nicelik yığılması" kısmıyla ilgili olmadığımı, kalite arayışının farklı alanlarda nasıl hayata geçirilebileceğinin örneklerini vermeye gayret ettiğimi hatırlatmak isterim. Tablolarla birlikte hayli uzayacak bu yazıda akreditasyon çalışmalarından, sürekli mesleki eğitime kadar yıllardır bu ortamlarda dile getirilenlere, yapılanlara ve oluşan birikime hiç değinmemenin bir eksiklik olduğunu belirtmekle yetineyim.

Bazı vurgulamalarla yazıyı noktalayayım. Öncelikle yukarıdaki tespitlerden hareketle Türkiye Mimarlık Eğitimi Politikası'nın Kurultay gündeminde tekrar işlenmesi, gerekiyorsa güncellenmesi, mimarlık ve mimarlık eğitimi ortamında-

ki kurumlarla birlikte sahiplenilmesi için çaba gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum. Sadece eksiklikleri belgelemekle yetinmememiz, birlikte ortak bir çözüm, ortak bir politika rehberliğinde anlaşmamız ve o politikanın çerçevesinde mimarlık ortamının taleplerini dile getirmemiz gerekiyor. Mesleğe kabul sürecinin her zamankinden daha yoğun bir şekilde gündemimize gelmesi ve işlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Geçtiğimiz dönemde gerçekleştirilen "Mesleğe Kabul Çalıştayı" sırasında sunulan Avrupa ülkelerindeki mesleğe kabul şartlarını gösteren çalışmanın her ortamda paylaşılmasını ve ilgili idarelere de iletilmesini son derece önemli buluyorum. Mesleğe Kabul Kurulu'nun yeniden yapılanmasının gündeme gelmesi ve genel kabul gören, yaptırım gücüne sahip bir yapının oluşabilmesi gerekiyor. Mimarlık eğitimi-

ne bu sene başlayacak olan gençlere ve mimarlık bölümlerinde okuyan öğrencilere yönelik iki önerimi dile getirerek yazıyı bitireyim. Bu dönem mimarlık eğitimi tercih edecek gençlere yönelik bir bilgilendirme eksikliğini hissediyorum, bu yazıdaki tabloları, değerlendirmeleri okumalarını dilerdim. Mimarlık tercihlerini kutlamanın yanında, kararlarını verirken kendilerine yardımcı olacak bilgileri paylaşmak ve yol göstermek iyi olurdu diye düşünüyorum. Elbette, mimarlık okullarındaki gençlerin de bütün bu süreçlerdeki gelişmelerle ilgili bilgilendirilmesi ve meslek ortamına hazırlanmalarına yardımcı olunması gerekiyor. Sonuçta içine girecekleri bu kaotik ortamın yükünü omuzlamak durumunda kalacaklardır.

Yazımı tamamlayıp dergiye gönderdikten sonra yeni bir kararla karşılaştık. Merkezî ve ek yerleştirme sonucunda boş kalan kontenjanlar için taban puanın düşürüldüğü açıklandı. Türkiye'de bölüm nitelik ve ihtiyacına bakılmaksızın daha çok öğrencinin üniversiteye girmesi için yapılan bu düzenlemenin, tamamen siyasi yönlendirmeye alınan böylesi bir kararın yazıda belirttiğim durumu ağırlaştıracağı açıktır. Eğitimciler YÖK'ün belirlediği 180 baraj puanının zaten ancak okuduğunu anlayan, dört işlemi yapabilen, rutin bilgileri olan her öğrencinin alabileceğini belirtiyorlar. Bu kararın ortaöğrenim seviyesindeki başarısızlığın bir göstergesi olduğunu hatırlamamız ve nitelikli üniversite eğitimi için orta öğrenime yönelik taleplere de eğitim politikamızda yer vermemiz gerekiyor. Yazımda nitelikli öğrencilerin mimarlığı tercih etmemesinden mimarlık mesleğinin geleceği açısından duyduğum endişeyi dile getirmeye çalışmıştım, şimdi endişem

daha da yoğunlaştı. Üniversite eğitime dayalı tüm meslek disiplinlerinde gözlenen nitelik sıkıntısıyla birlikte bu karar yakın gelecekte nasıl bir ortamla karşılaşacağımızın habercisi oldu. Zor bir gelecek bizi bekliyor.

Mimarlık eğitiminin güncel sorunlarına ve kontenjanların son yıllardaki seyrine ilişkin yazıma bir ek daha yapma gereğini duyuyorum. ÖSYM merkezî yerleştirme sonuçlarını açıkladı. Öncelikle mimarlığı tercih eden ve mimarlık okullarına yerleşen 6.035 gencimizi kutluyor ve eğitim hayatlarının başarılı geçmesini diliyorum.

ÖSYM'nin bu açıklamasıyla ortaya çıkan tablo, beklendiği gibi hiç de iç açıcı değil. 2021-22 öğrenim yılında mimarlık okullarının kontenjanları azaltılmasına rağmen her beş kontenjandan birinin boş kaldığını görüyoruz (Tablo 7). Ek yerleştirmeler öncesindeki durumu gösteren tablo sayfada verilmektedir. Okul birincileri dahil, 7.581 kontenjan belirlenmişti, ilk yerleştirmede 6.035 kontenjan yerleşmiş gözüküyor, 1.546 kontenjan boş durumda. YÖK iki tur daha ek yerleştirme yapacağını açıkladı. Boş kontenjanların bir kısmının bu ek yerleştirmeler sonucunda dolması mümkün. Bazı devlet üniversitelerinde okul birincileri kontenjanlarının da boş kaldığı anlaşılmakta, ek yerleştirme sırasında bunların da tamamlanması beklenebilir. Merkezî sınav listesinde çok az kontenjanla yer alan bazı vakıf okullarının, özellikle KKTC'dekilerin "yabancı öğrenci pazarına" yönelik çabalarının olduğunu belirtmiştim. Bu okullara henüz kayıt yaptırılmamış durumda olması dikkat çekiyor. Ayrıca Türkiye'deki vakıf üniversitelerinde de "pazarın" daralmasından kaynaklanan bir sarsıntının,

Üni. Sayısı	Bölüm Sayısı	Üniversite Adı	Program Dili	Şehir	Kontenjan	Yerleşen	Boş kontenjan
1	1	ADANA ALPARSLAN TÜRKİŞ BİLİM VE TEKNOLOJİ ÜNİ.	Türkçe	ADANA	82	50	32
2	2	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	AKSARAY	62	18	44
3	3	ALANYA HAMDULLAH EMİN PAŞA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	ANTALYA	30	13	17
4	4	ALTINBAŞ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	15	14	1
5	5	ANTALYA BİLİM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	ANTALYA	45	24	21
6	6	ARKIN YARATICI SANATLAR VE TASARIM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	3	1	2
7	7	ARTVIN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ARTVIN	72	4	68
8	8	AVRASYA ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	TRABZON	20	3	17
9	9	BAHÇEŞEHİR KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3	0	3
10	10	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ANKARA	45	41	4
11	11	BEYKENT ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	35	22	13
12	12		Türkçe	İSTANBUL	45	12	33
13	13	BEYKOZ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	5	15
14	14	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	BİNGÖL	52	5	47
15	15	BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	BURDUR	82	57	25
16	16	DİCLE ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	DİYARBAKIR	118	88	30
17	17	DOĞU AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GAZİMAĞUS	25	9	16
18	18	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	30	18	12
19	19	FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	40	21	19
20	20	FIRAT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ELAZIĞ	93	47	46
21	21	GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	20	0	20
22	22	GİRNE ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KKTC-GİRNE	3	0	3
23	23	HALIÇ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	45	25	20
24	24	HARRAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ŞANLIURFA	62	15	47
25	25	HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	GAZİANTEP	35	31	4
26	26	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	HATAY	82	23	59
27	27	IŞIK ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	24	16	8
28	28		Türkçe	İSTANBUL	20	12	8
29	29	İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	8	12
30	30	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	41	26	15
31	31	İSTANBUL AYYANSARAY ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	16	4
32	32	İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	15	8	7
33	33	İSTANBUL GEDİK ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	25	14	11
34	34	İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	20	14	6
35	35		Türkçe	İSTANBUL	30	27	3
36	36	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	45	34	11
37	37	İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	72	56	16
38	38		Türkçe	İSTANBUL	60	37	23
39	39	İSTANBUL OKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	6	24
40	40		Türkçe	İSTANBUL	30	5	25
41	41	İSTANBUL RUMELİ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	5	15
42	42	İSTANBUL SABAHATTİN ZAIM ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	30	17	13
43	43	İSTANBUL SAĞLIK VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	14	6
44	44	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	15	1	14
45	45	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	16	14
46	46	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	30	9	21
47	47	İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	20	5	15
48	48	İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	20	10
49	49		Türkçe	İSTANBUL	30	18	12
50	50	KADIR HAS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	35	30	5
51	51	KARABÜK ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KARABÜK	93	23	70
52	52	KIBRIS AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3	0	3
53	53	KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KIRKLARELİ	82	18	64
54	54	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KONYA	35	10	25
55	55	LEFKE AVRUPA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKE	3	0	3
56	56	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	İSTANBUL	28	22	6
57	57	MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	MARDİN	82	6	56
58	58	MUNZUR ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	TUNCCELİ	41	0	41
59	59	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	NİĞDE	62	11	51
60	60	NIŞANTAŞI ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	İSTANBUL	30	15	15
61	61		Türkçe	İSTANBUL	30	15	15
62	62	NUH NACI YAZGAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	KAYSERİ	28	17	11
63	63	RAUF DENKTAŞ ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3	0	3
64	64	RECEP TAYYİP ERDOĞAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	RİZE	41	7	34
65	65	SİİRT ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	SİİRT	41	5	36
66	66	SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	SİVAS	72	67	5
67	67	TOROS ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	MERSİN	15	5	10
68	68	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	EDİRNE	10	0	10
69	69	ULUSLARARASI BALKAN ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	ÜSKÜP	10	0	10
70	70	ULUSLARARASI FİNAL ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-GİRNE	3	0	3
71	71	ULUSLARARASI KIBRIS ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	3	0	3
72	72	ULUSLARARASI SARAYBOSNA ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	SARAYBOSNA	12	0	12
73	73	VAN YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	VAN	72	45	27
74	74	YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ	İngilizce	KKTC-LEFKOŞA	10	2	8
75	75	YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ	Türkçe	YOZGAT	62	3	59

Tablo 7. 2021-22 öğrenim yılında ek yerleştirmeler öncesinde kontenjanları boş kalan okullar (Devlet / vakıf üniversiteleri ile Türkçe / İngilizce program dilleri farklı renklerle gösterilmiştir)

“müşteri” bulamayan bölüm yöneticileriyle, okul idareleri arasında bir gerilimin yaşanmasını bekleyebiliriz. Vakıf üniversitelerinin durumuna yönelik gözlemlere dayalı raporlar hazırlandığını, bazı uyarıcı ve yönlendirici kararlar alındığı izliyoruz. En azından geçmiş yıllarda her yerde karşımıza çıkan, utandıran ölçüdeki okul reklamlarının azalmasını bu tarz sınırlamalara borçluyuz. Öte yandan bu alanda kurumsal yapılanmasına önem veren, kadrosunun zenginliğini korumaya çalışan, mekânsal eksikliklerini tamamlamayı gündeme alan okulların fark yaratmaya başladıklarını da gözliyoruz.

Diğer meslek disiplinlerinde de durumun farklı olmadığını söylemek kehanet sayılmamalı. Örneğin “Şehir Plancıları Platformu 2020”nin paylaştığı verilere göre 1 2.339 kontenjana karşılık 1.141 öğrencinin yerleşebildiğini anlıyoruz. Yakında diğer mühendislik dallarındaki durumu aktaran bilgilere de ulaşabileceğiz. Eğitimdeki sorunun sadece vakıf üniversitelerine bağlanmaması gerektiği açık, devlet üniversitelerinde de durum hiç de parlak değil. Tablo 7’de görüleceği üzere pek çok devlet üniversitesine rağbet olmamış. Hiç öğrencinin başvurmadığı

ya da çok az öğrencinin kayıt yaptırdığı devlet üniversitelerinin durumunun gözden geçirilmesi ve kapatılmalarının önerilmesi gerekiyor. Öğrencilerin, yeterli bilgiye ulaşamamasının da etkisiyle, parasız eğitime ulaşabilmek için kayıt yaptırdıkları pek çok devlet okulunda, karşılaştıkları sorunlarla eğitim hayatlarına hayal kırıklığıyla başlayacaklarını da üzülerek belirtmek isterim. Öğretim üyesi başta olmak üzere bu okullardaki yetersizliklerin kolaylıkla da giderilemeyeceği açık, köklü bir değişiklikle kapatılmaları, bazı bölümlerin diğer üniversitelerdeki bölümlerle birleştirilmelerinin gündeme gelmesinin düşünülmesi gerekiyor. Son iki yılda pandemi nedeniyle çevrimiçi yöntemiyle uzaktan sürdürülen eğitimin mimarlık eğitimi üzerindeki olumlu-olumsuz etkilerini henüz yeterince değerlendirmeden yeni bir eğitim yılına yine sağlık endişeleriyle başlıyoruz. Yazıda dile getirilen sıkıntıları katmerleştirerek artıran bu kâbus dolu günlerden bir an önce kurtulabilmeyi ve iyi bir eğitim dönemi geçirmeyi diliyorum.

NOT 1. twitter.com/sbpplatform2020/status/1432704186748129285/photo/1[Erişim: 01.09.2021]

Bülend Tuna, Mimar, TMMOB - Eski MO Başkanı

Orta Doğu Teknik Üniversitesi 1976 mezunu. Serbest mimar olarak; mimari proje, eski yapı yenileme, eski eser restorasyonu, dekorasyon, mimari danışmanlık gibi alanlarda çalıştı. Beşiktaş Meydan Düzenleme Yarışmasında birinci gelen ekipteydi. 1998 – 2004 yılları arasında Mimarlar Odası İstanbul Büyükkent Şube Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yaptı. 2004 – 2006 yıllarında Mimarlar Odası 2. Başkanı olarak Merkez Yönetim Kurulu üyesi oldu. 2006 – 2010 yıllarında Mimarlar Odası Genel Başkanlığı görevini yürüttü. Nisan 2010’dan itibaren serbest mimar olarak çalışmalarına devam etmektedir. Nisan 2012 tarihinden itibaren Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MiAK) üyeliğini sürdürmektedir. Yazılarını derlediği “Geçmiş Derlemek, Geleceği Kurgulamak” ve “Kentlerimizin Yaşam Kalitesi ve Mimarlık” başlıklı iki kitabı bulunmaktadır.

VI. MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI PROGRAMI

11 KASIM 2021 - LEFKOŞA

KURULTAY PROGRAMI

09:00 - 09:30 Kurultay Kayıt

09:30 - 10:30 AÇILIŞ KONUŞMALARI

KTMMOB Mimarlar Odası Başkanı, KOZAN UZUNOĞLU

Kurultay Başkanı, TÜRKER AKTAÇ

KTMMOB Başkanı, SERAN AYSAL

TMMOB Mimarlar Odası Başkanı, PROF. DR. DENİZ İNCEDAYI

YÖDAK Temsilcisi, PROF. DR. HASRET BALCIOĞLU

10:30-10:45 ARA

10:45-11:45 KONUK KONUŞMACILAR

PROF. DR. NUR ESİN

BÜLEND TUNA (TMMOB-MO Eski Başkanı)

DOÇ. DR. İKBAL ECE POSTALCI

DR. AKTAN ACAR

11:45-13:00 OTURUM 1:

MİMARLIK VE EĞİTİM ORTAMI

-Mimarlık Müfredatı ve Akreditasyonlar

-Mimarlık Eğitim Politikası

-Sürekli Mesleki Gelişim Politikaları

-Öğrenci Çalışma Grubu: Mimarlık Eğitimine Eleştirel Bakış

13:00-14:00 YEMEK ARASI

14:00-14:45 OTURUM 2:

UZAKTAN EĞİTİM DENEYİMİ TARTIŞMASI

-Pandeminin ve Kriz Koşullarının Eğitim Alanına Etkileri:

Zorunluluk Karşısında ve Çağın Gereği Uzaktan Eğitim

-Uzaktan Eğitim Yöntemi Olarak Çevrimiçi Eğitimin Asgari Koşulları,

Gereklikleri, Sorunları ve Olanakları

-Öğrenci Çalışma Grubu: Pandemi ve Mimarlık Eğitimi

14:45-15:00 ARA

15:00-16:00 OTURUM 3:

MİMARLIK ORTAMI

-Mesleki Kabul Tüzüğü

-Pandeminin ve Kriz Koşullarının Meslek Alanına ve Mekana Etkileri

-KKTC'deki Mimari Politika(sızlık) ve Yansımaları

-Öğrenci Çalışma Grubu: Profesyonel Mimarlığa ve Çevreye Eleştirel Bakış

16:00-16:15 ARA

16:15-17:00 KAPANIŞ PANELİ VE KURULTAY SONUÇLARI

OTURUM 1

1/01

MİMARLIK VE EĞİTİM ORTAMI

KUZEY KIBRIS ÜNİVERSİTELERİ MİMARLIK
EĞİTİM MÜFREDATI VE AKREDİTASYON
SÜREÇLERİNİN İNCELENMESİ

MİMARLIK MÜFREDATI VE AKREDİTASYONLARI ÇALIŞMA GRUBU

ÇİLEN ERÇİN, CEM YARDIMCI

ÖZET

Bu çalışmada, VI. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nın Mimarlık Müfredatı ve Akreditasyon Çalışma Grubu tarafından, Kuzey Kıbrıs'ta Mimarlık Bölümleri'nde yürütülen eğitim öğretim programlarının genel değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Kuzey Kıbrıs'ta toplam 19 Üniversite bulunup, 13 üniversitede mimarlık eğitimi verilmektedir, çalışmaya sadece 7 üniversite kurumsal bilgi paylaşımında bulunmuştur. Çalışmada, 1., 3. ve 5. kurultayın bilgi, görüş ve paylaşımları, rapora destek olan tüm ek tablolar ve kurumsal bilgiler geliştirilerek güncel verilerin tespiti yapılmıştır.

Mimarlık Eğitimi ve Akreditasyon konu başlığı kapsamında, mimarlık eğitimi veren üniversiteler, programları ve akreditasyon süreçleri, DGS-Dikey geçiş Sınavı ile Yerleştirilen Öğrenciler için yapılan uygulamalar, Çift Anadal ve Yandal uygulamaları, Araştırma Merkezleri, Üniversitelere arası etkinlikler ve diğer kurumlarla ilişkiler incelenerek karşılaştırma yapılmaya çalışılmış ve mevcut durum ortaya konulmuştur. KKTC Üniversiteleri mimarlık Müfredat ve Akreditasyon konusu, Üniversitelerin vizyonları ve araştırma olanakları kapsamında mevcut sorunların tespiti ile birlikte değerlendirilip, görüş ve öneriler geliştirilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Eğitimi Akreditasyonu, KKTC Mimarlık Eğitim Kurumları, Lisans-Yüksek Lisans Eğitim Süreçleri, Bilimsel Hazırlık, KKTC Araştırma Merkezleri ve Üniversitelerarası Etkinlikler.

1. Giriş

6. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı' nın Mimarlık Müfredatı ve Akreditasyon Çalışma Gurubu, Kıbrıs'ta mimarlık alanında eğitim veren üniversitelerden 2'sini –Yakın Doğu Üniversitesi ve Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi ve Mimarlar Odası'nı temsilen toplam iki kişiden oluşmuştur.

Çalışmada, Kuzey Kıbrıs'ta Mimarlık Bölümleri'nde yürütülen eğitim öğretim programlarının genel değerlendirmesi yapılmaya çalışılmıştır. Kuzey Kıbrıs'ta toplam 19 üniversite bulunup, 13 üniversitede mimarlık eğitimi verilmektedir, çalışmaya sadece 7 üniversite kurumsal bilgi paylaşımında bulunmuştur.

Mimarlık disiplini olarak yaşanabilir ve sürdürülebilir çevrelerin tasarlanması amacı ile mimarlık eğitiminin kendine özgü yöntemleri ve ders biçimlenmeleri olan, eğitim programlarının disiplinler arası araştırmalara dayandırılması gerekmektedir.

Mimarlık, Mimarlık Eğitimi, Mimarlık Mesleği, Pratiği ilişkilerinde bütünlüğü, süreçlerindeki farklılıkları görünür kılmak için daha önceki 1. ve 5. Mimarlık ve Eğitim Kurultaylarında yapılan mimarlığın doğası ile ilgili tanımlamalara (Numan, 2007), (Karkutoğlu,; Hassanpour, , 2017) eğitim yapısının işleyişini değerlendirmek için aşağıdaki kriterleri yeniden vurgulamanın doğru olacağını düşünmekteyiz.

* Genellikle yasalar veya örf ve adetlerle belirlenen mesleki ve akademik açıdan yetkinliğe sahip olmak,

* Genel olarak mesleğini uyguladığı idari birim içinde kayıtlı, lisanslı, sertifikalı olan toplumun yaşam ortamının mekân, biçim ve tarihsel içerik açısından adil ve sürdür-

rülebilir bir şekilde geliştirilmesi, esenliği ve kültürel ifadesini bulmasını savunmaktan sorumlu olmak,

* Estetik, ekonomik, etik boyutlarıyla; teknolojik, ekolojik, kültürel çevrenin ortaya konması ve tutarlılığının sağlanmasından sorumlu olmak,

* Analitik düşünce sisteminin ötesinde analitik olarak ele alınamayan parametreleri de çözüm üretiminde kullanabilmek,

* Değişik durumlar altında karar alma yeteneğini uyarlayabilmek,

* Farklı boyut ve ölçeklerde düşünme ve yaratma eylemi gerçekleştirmek,

* Bilginin değişkenliği ve mobilitesini değerlendirebilmek.

Belirtilen kriterler doğrultusunda, yetkin, uygulama donanımına hazır, meslek sorumluluğu ve etik değerlere sahip mimarları yetiştirmek, mimarlık eğitim müfredatlarının temel amacıdır.

2. KKTC Üniversiteleri Mimarlık Eğitimi ve Akreditasyonlarının İncelenmesi

2.1 KKTC Mimarlık Eğitimi

KKTC' de Mimarlık Eğitimi verilen 13 üniversite: Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ), Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ), Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ), Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ), Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ), Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD), Girne Üniversitesi (GÜ), Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ), Uluslararası Final Üniversitesi (UFÜ), Rauf Denктаş Üniversitesi (RDÜ), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ KKTC), Kıbrıs Amerikan Üniversitesi (KAÜ), Kıbrıs

İlim Üniversitesi (CSÜ) dir.

KKTC Üniversiteleri Mimarlık eğitim programlarında dikey ve yatay eklemlerinin gözlemlendiği entegre bir müfredat yapılanması görülmektedir. Bu öğretim metodu ileri düzey bilgi ve beceri üretmeye, önermeye açıktır. Müfredatın belirli bir seviye üzerinde eğitim kalitesine ulaşması için bir çerçeve oluşturulması gerekliliği ve mimar aday bireyin yetkin karar alma ve öneri geliştirebilmesi adına eğitim müfredatındaki yatay ve dikey ilişkinin artırılması gerekliliği düşünülmektedir.

Bu bölümlerin genel yapılanmalarına ilişkin karşılaştırmalı bir değerlendirme, KKTC Üniversiteleri Mimarlık Eğitimi ve Akreditasyon Süreçlerinin Değerlendirilmesi bölümünde Tablo 1, Tablo 2, Tablo 3, Tablo 4, Tablo 4a da, KKTC Üniversiteleri Çift Anadal - Yandal Uygulamaları bölümünde Tablo 5 de, KKTC Üniversiteleri Araştırma Merkezleri bölümünde Tablo 6 da, Üniversiteler arası Etkinlikler ve Diğer Kurumlarla İlişkiler bölümünde Tablo 7 de paylaşılan bilgiler ile belirtilmiştir. Daha önceki kurultay çalışmalarındaki tablolar (Tablo1-2-3-4) güncellenmiş ve ek veriler ile geliştirilmiştir. Uygulamalı ve teorik derslerin müfredat içindeki zorunlu dersler kapsamında oranları bilgisi Tablo 4a da belirtilmiştir. Sonraki araştırmalar için mimarlık alanı altındaki ders kredileri, çift anadal eğitimi de göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekliliği önerilmektedir.

2.1.1 Lisans Eğitim Süreçleri

KKTC Üniversiteleri bünyesindeki Mimarlık Bölümleri 4 yıllık eğitim programlarında toplamda 240 AKTS'den oluşan Avrupa Kredi sistemi izlenirken, Üniversitelerarası Yerel Krediye dayandırılmış sistemde farklılıklar (140 ile 171 arasında)

gösteren yarı örgün bir eğitim yapı sistemi gözlenmektedir.

Mimarlık Eğitim Müfredatı tasarım stüdyoları, zorunlu teorik-uygulamalı dersler, alan-mesleki-genel seçmeli dersler, staj derslerinden (şantiye ve ofis) oluşmaktadır. Zorunlu teorik dersler kapsamında, farklılaştırılmış dersler yer almaktadır.

Mimarlık eğitim müfredatı İngilizce ve Türkçe olarak ayrı programlar halinde yürütülmektedir. Eğitimi destekleyen ders dışı faaliyetler (atölye çalışmaları, sempozyumlar, konferanslar, işbirlikleri, vb.) müfredat dışında gerçekleştirilmektedir.

2.1.2 Yüksek Lisans Eğitim Süreçleri

Yüksek lisans ve doktora programlarının amaçları, araştırma ve disiplinler arası çalışmaların gelişimi, sosyal ve sanayi kalkınma açısından önemlidir. Bunun sağlıklı bir şekilde hayata entegre olması için hukuk süreçlerinin de açık bir şekilde işleyebilmesi gerekmektedir. Lisansüstü programlar eğitim kurumlarının kendini geliştirmesi ve dönüştürmesi açısından önem taşımaktadır.

Yüksek lisans ve doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel sorunları, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandıran ve bilime katkı koyan programlardır. KKTC Üniversiteleri'nin ilgili Enstitüleri'nde Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülmektedir.

2.1.3 Bilimsel Hazırlık

Bilimsel hazırlık programlarında, farklı alt-yapı ve eğitim birikimi üzerine Mimarlık Yüksek Lisans eğitimine devam edilebil-

Şekil 1: Bilimsel hazırlık sürecinde fakülte ve üniversite bünyesinde Mimarlık anabilim dalı ile ilişki kurulan bilim alanları.

mesi için gereken yeterli altyapı ve eğitim donanımının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bilimsel Hazırlık sürecinin yüksek lisans programlarında uzmanlaşılacak araştırma ve üretim olanakları sağlayacağı düşünülmektedir. İlgili disiplinlerden gelen öğrencilerin araştırmacı ve yenilikçi (innovative) imkânlarını üniversite ortamına katması sağlanmaktadır. Bilimsel Hazırlık süreci bu bakış açısı ile bir programa dönüştürülebilir.

Yüksek Lisans'a kabul koşullarında okullara göre farklılıklar gözlenmektedir (Şekil 1). Mimari Tasarım Ana Bilim Dalı lisans eğitiminden gelip yüksek lisans eğitimine kabul alan öğrenciler doğrudan yüksek lisans eğitimine başlayabilmekte; yakın tasarım bölümlerinden (Şehir, Bölge Planlama, İç Mimarlık ve Çevre Düzenleme,

Endüstriyel Tasarım, Restorasyon, gibi) gelenler ise Bilimsel Hazırlık programını tamamladıktan sonra yüksek lisansa başlayabilmektedir. Bazı okullarda da eğitim altyapısı doğrultusunda uzak disiplinlerden gelen öğrenci ve araştırmacı adaylarının, araştırma konularını ileri mimari tasarım çerçevesi ile ilişkisinin kuvvetli olması hem öğrenci-araştırmacının hem de okulun araştırma yelpazesine olumlu katkısı olacağına gerekli mülakat görüşmeleri sonucunda karar verilip, bilimsel hazırlık programında başarılı olması durumunda yüksek lisans eğitimine kabul edilmektedir. Bu durum mimarlık alanı ile ilgili alanlar doğrultusunda araştırma yapılmasına, disiplinler arası bilgi üretilmesine olanak sağlayıp; yenilikçi, güncel eğitim, öğrenim, araştırma, üretim ortamı sağlayacaktır. Sadece mimarlık lisans eğitiminden mezun olanlar Mimar ünvanı ve yetkisi alabilecekleri için, diğer alanlar-

dan gelenlere bilimsel hazırlık ve mimarlık yüksek lisans programları mimarlık ünvanı ve yetkisi kazandırmaz.

2.2 Akreditasyonlar

2.2.1 Amacı

Mimarlık eğitimi özerk bir eğitim yapısına sahiptir. Devamlı gelişen, dönüşen, kendini yenilemesi gereken, belli bir kalıba sığmayan; yaşam kalitesi, etiği ve sağlığı konusunda bir yetki dağılımı ve kullanımı söz konusu olduğundan belli bir alt standartın sağlanması gerekmektedir. Bu doğrultuda eğitim sistemlerinin mimarlık eğitimi doğasını kısıtlamaması gerekmektedir. Bolonya Süreci'nde hedeflenen reform açık bir yüksek öğretim sistemi oluşturmak, çeşitliliği ve birliği dengeli bir şekilde kurmak, kurumların eğitim yaklaşımlarının kendine özgü farklılıklarını (YÖK Bolonya Süreci) koruyarak karşılaştırılabilir olmasını sağlamak, etkileşimli ve uyumlu hale gelmesi için, akreditasyon değerlendirme süreçleri ve eğitim sisteminin tüm konuları ile karşılaştırmalı olarak yapılandırılmasını sağlamaktır. Bu doğrultuda akreditasyonun temel amacı eğitim sistemi alt yapısının gerekliliklerini değerlendirerek, sürekliliği devam ettirmektedir.

Akreditasyon kurumlarının ve Bolonya Sürecinin amaçları incelendiğinde aşağıdaki ana amaçlar ön plana çıkmaktadır.

- * Mimarlık eğitimi değerlendirme;
- * Mimarlık eğitimi yetkinlik çalışmaları aracılığı ile geliştirmek;
- * Eğitim kalitesinin yükseltilmesi;
- * Toplum refahının geliştirilmesi;

* Yerel kültürel yaklaşımların oluşmasını sağlamak;

*Yetkin bir mesleki pratik için standartların, gerekli tasarım, teknik ve mesleki becerilerinin ve kazanılan etik formasyonun yeterli olmasını garanti altına almak;

* Yüksek eğitim kurumları arasında denkliliklerin sağlanması (AKTS);

* Çeşitlilik ile birlik arasında bir denge kurulmasını sağlamak;

* Öğrenci ve akademisyen hareketliliğini oluşturmak.

2.2.2 Kurumlar

Üniversitelerin mimarlık bölümlerinin, belirli akreditasyon süreçleri geçirdikten sonra eğitim kalitelerini eşdeğer hale getirerek akredite olmalarını sağlayan çeşitli kurumlar vardır.

Akreditasyon ünvanını veren, akreditasyon sürecini denetleyen kurumlar arasında Amerika'da NAAB (National Architectural Accrediting Board), İngiltere'de RIBA (Royal Institute of British Architects), ARB (Architects Registration Board), Kanada'da CACB (Canadian Architectural Certification Board), Nijerya'da ARCON, Türkiye'de MİAK (Mimarlık Akreditasyon Kurulu) bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında, genel mimarlık eğitimi kriterleri yelpazesini göstermek üzere NAAB akreditasyon kriterleri; başvuru süreci, formatı ve eğitim programının irdelemesi için ARCON; ulusal bağımsız Özdeğerlendirme yaklaşımı ele almak üzere MİAK süreci çalışma kapsamında incelenmiştir.

NAAB akreditasyon kriterleri incelendiğinde program kriterleri çerçevesinde öğrenme ve öğretme kültürü, araştırma ve yenilik, sosyal eşitlik ve kapsayıcılık, ekolojik kültür ve sorumluluk; öğrenci kriterlerinde öğrenci öğrenim hedefleri, mesleki uygulama, tasarım sentezi ve bina bütünlüğü; müfredat çerçevesinde hazırlık eğitimi, mesleki yetkinlik ve kurumsal denklik; kaynaklar çerçevesinde insan kaynaklarının geliştirilmesi, sosyal, fiziksel, mali ve bilgi kaynaklarının akreditasyon için önemli olduğu gözlemlenmektedir.

NAAB Akreditasyon Kriterleri, 2020 Edisyonu

Disiplin ve Mesleğe İlişkin Ortak Değerler

Program ve Öğrenci Kriterleri

Program Kriterleri

- Kariyer Yolları
- Tasarım
- Ekolojik Kültür ve Sorumluluk
- Tarih ve Teori
- Araştırma ve Yenilik
- Liderlik ve İşbirliği
- Öğrenme ve Öğretme Kültürü
- Sosyal Eşitlik ve Kapsayıcılık

Öğrenci Kriterleri

- Öğrenci Öğrenim Hedefleri ve Çıktıları
- Yapılı Çevrede Sağlık, Güvenlik ve Refah
- Mesleki Uygulama
- Düzenleyici Bağlam, İçerik, Yönetmelikler
- Teknik Bilgi
- Tasarım Sentezi
- Bina Bütünlüğü, Entegrasyonu

Müfredat Çerçevesi

- Kurumsal Akreditasyon
- Mesleki Dereceler ve Müfredat
- Hazırlık Eğitiminin Değerlendirilmesi

Kaynaklar

- Yapı ve Yönetim
- Planlama ve Değerlendirme
- Müfredat Geliştirme
- İnsan Kaynakları ve İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi
- Sosyal Eşitlik, Çeşitlilik ve Kapsayıcılık

- Fiziksel Kaynaklar
- Mali Kaynaklar
- Bilgi Kaynakları

ARCON akreditasyon kriterleri incelendiğinde program değerlendirme kriterleri altında bölümler halinde bir değerlendirme yapılmaktadır; kuruma ait bilgiler, müfredatın uygulanışına ait bilgiler; öğrenci ve öğretim üyelerine ait bilgiler; ders içi ve ders dışı fiziksel olanaklar; kurum içi ilişkiler ve araştırma merkezlerine dair veriler program değerlendirilmesinde temel kriterlerdir.

ARCON – (Architects Registration Council of Nigeria)- Eğitim Komitesi Program Değerlendirme Kriterleri

Bölüm A

1. Üniversite/Kurum Adı
2. Konum
3. Mülkiyet
4. Kurum, Ülkenin Üniversite Düzenleme Kurumu tarafından tanınıyor mu?
5. Okulun Adı/Mimarlık Bölümü
6. Bölümün Fakülte, Yüksekokul veya Fakülte bünyesinde olup olmadığını belirtiniz.
7. Okulun Kuruluş Tarihi / Mimarlık Bölümü
8. İlk öğrenci grubu ne zaman mezun oldu veya mezun olacak?

9. Okul/Bölüm daha önce ARCON tarafından ziyaret edildi mi veya akredite edildi mi?

10. Okul/Bölüm Başkanının adı
 - i. Uyrak-
 - ii. Eğitimsel yeterlilik-
 - iii. Pratik tecrübe-
 - iv. Öğretim deneyim
 - v. Kayıt numarası-
 - vi. Meslek Kuruluşlarına Üyelik

Bölüm B

Genel Veri

1. Okul/Bölümün Felsefesi Ve Amacı
2. Genel Giriş Şartları
 - i. Temel gereksinimler -
 - ii. Normal Kabul Prosedürü -
 - iii. Özel Kabul (varsa) -
 - iv. Gelişmiş Daimi Kabul -
 - v. Transfer Koşulları/Gereksinimler
2. Ders Bölümleri ve Ders Süresi
3. Ders Kredisi Ve Tanıtım Sistemi
4. Öğrenci Sayısı
5. Personel Sayısı / Nitelikleri
7. Personele Atanan Ders Dağılımı
 - i. Personel Adı -
 - ii. Öğretilen Dersler -
 - iii. Toplam iş yükü.

8. Laboratuvar ve Atölye Teknolojileri Ve Personeli

9. İdari ve Öğretim Dışı Personel

Bölüm C

Fiziksel Tesisler

Okulun/bölümün kullanabileceği stüdyolar, konferans salonları, seminer oda-

ları, ofisler, kütüphane/veri odası, teşhir, toplantı ve sınav salonları, tuvaletler vb. açısından fiziksel tesislerin bir listesini sağlayın. Her alanın alanını (metrekare) gösterin. Mevcutların bir listesini sağlayın - hizmet verilebilir olup olmadıklarını belirtin.

Bölüm D

1. Okulunuz/Bölümünüz ile Üniversitenin geri kalanı arasındaki genel ilişki nedir?
2. Okulunuz/Bölümünüz, Üniversitenin diğer Okullarından/Bölümlerinden hangi verileri alıyor?
3. Okulunuzda/Bölümünüzde mevcut olan veya Üniversitenin diğer bölümlerinden erişilebilen Devlet mimari Araştırma tesisleri.
4. Bölümde ne tür bir Öğrenci Derneği var ve Derneğin Okul/Bölüm hiyerarşisi ile ilişkisi nedir?

Bölüm E

Gönderiminizi geliştirecek diğer yararlı bilgileri verin. Araştırma merkezleri.

Bölüm F

Ayrı bir belgede Müfredat, Ders Yapısı ve Dersler, Okul / Bölümde okutulan kredi birimleriyle birlikte detaylandırılınsın.

2.2.3 Değerlendirme; Denetleme

Bağımsız kurumlaşmayı hedefleyen MİAK; akreditasyon, dış kalite değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparken akreditasyon sürecinin temel kaynağı olarak Program Özdeğerlendirme Raporunu vurgular ve süreç “eleştiri, değerlendir-

me, öneri ve hedefler” bağlamında irdelenir.

Programın özdeğerlendirmesi, nesnel verileri, programın güçlü ve zayıf yanları ile fırsatları ve tehditleri tanımlamaya yarayacak eleştirel görüş, değerlendirme ve önerileri içerir. Programın eğitim yaklaşımı ise, kurumun ortak görüşü olarak hazırlanarak, öğretim üyelerinin ve öğrencilerin karar mekanizmasına katılımının sağlanmasını içerir.

MIAK-MAK Akreditasyon

Koşulları

(Mimarlık Lisans Programları İçin)

Programın Özdeğerlendirmesi

1. Programla İlgili Genel Bilgi

1. Programın Bağlı Olduğu Kurum
1. Kurumun Genel Özellikleri ve Tarihçesi
2. Kurumun Misyonu ve Vizyonu

2. Programın Genel Özellikleri

1. Programın Tarihçesi
2. Programın Misyonu ve Vizyonu

3. Program-Kurum İlişkisi

4. Program Özdeğerlendirme Çalışmaları

5. İlerlemelerle İlgili Rapor

- ## 1. Ziyaret Takımı'nın Bulgularına Yönelik Yanıtlar

- ## 2. MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları'ndaki Güncellemelere Yönelik Yanıtlar

6. Programın Yaklaşımı

1. Mimarlık Eğitimi ve Akademik Kapsam
2. Mimarlık Eğitimi ve Öğrenciler

Tablo 1: KKTC’ de Yer Alan Üniversitelerin Mimarlık Bölümlerinin Genel Özellikleri ve Lisans Düzeyi Eğitim Programları

[illegible]

Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD)	2017 Mimarlık Bölümü 2018	Tasarım Fakültesi	Girne	Mimar	YÖK YÖDAK	35	30	---	TC-ÖSYM KKTC-Üniv.Giriş Sınavı	4 Tam Z.	8
Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	2017	Mimarlık Mühendislik Fakültesi	Lefkoşa	Mimar	YÖK YÖDAK	3 (2021 TC)	45	5	YÖK Sınavı (TC) Lise Diploması (KKTC)	5 Tam z. 1 Yarı Z.	45/6=7,58 öğrenci /öğretim elemanı
Uluslararası Final Üniv.-UFÜ	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Rauf Denktaş Üniv. (RDÜ)	2018	Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi	Lefkoşa	Bachelor of Architecture	YÖDAK	N/A	45	N/A	N/A	3 Tam Z. 1 Yarı Z.	12
İstanbul Teknik Üniv. (İTÜ KKTC)	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Kıbrıs Amerikan Üniv. (KAÜ)	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Kıbrıs İlim Üniv. (CSU)	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Not: Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021). Gri bölümler 3-4 Mayıs 2007 tarihlerinde gerçekleşen, KKTC. 1. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'ndan saptanmış verilerdir. Not: Tablo 1 'in genel oluşum formatı, I. Mimarlık ve Eğitim kurultayından alınıp, Üniversitelerin güncel kurumsal veri paylaşimleri ile oluşturulmuştur.											

3. Mimarlık Eğitimi ve Meslek Ortamı

4. Mimarlık Eğitimi ve Toplum

7. İnsan Kaynakları

- Öğretim Elemanları
- Öğrenciler
- İdari Kadro

8. Öğrenme Ortamına İlişkin Kaynaklar

- Fiziksel Kaynaklar
- Bilgi Kaynakları

9. Mali Kaynaklar

2. Programın Eğitim ve Öğrenim Özellikleri

- Eğitim Dereceleri ve Müfredat
- Öğrenme Ortamı ve Başarı Düzeyi
- Öğrenme Kültürü
- Mezunun Kazanması Gereken Bilgi, Beceri ve Yetkinlikler

Tablo 2: KKTC' de Yer Alan Üniversitelerin Mimarlık Bölümlerinin Yüksek Lisans ve Doktora Düzeyi Eğitim Programlarının Genel Durumu

KKTC Üniversiteleri Mimarlık Bölümleri	Yüksek Lisans Düzeyi Eğitim Programları	Verilen Derece	Kontenjan TC KKTC	Mevcut Öğrenci Sayısı	Mezun Sayısı	Kabul Koşulları TC KKTC	Öğrenci Sayısı (MA.+PhD)/ Öğretim Elemanı Sayısı (Tam Zamanlı)	Akreditasyon Durumu (Kurum)
Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)	1.Kentsel Tasarım (Tezli-Tezsiz) 2.Koruma ve Restorasyon (Türkçe Tezli) (Türkçe Tezsiz) 3.Kültürel Miras Çalış. (Tezli) 4.Mimarlık (Tezli-Tezsiz) 5.Mimarlık (Doktora)	1.Yüksek Lisans M.S.-M.U.D 2.Yüksek Lisans M.S./M.S. 3.Yüksek Lisans /M.S. 4.Yüksek Lisans M.S./M.S. 5.Yüksek Lisans /M.Arch.	---	M:33 D:76 Toplam :109	1.Tezli-51 1.Tezsiz-5 2.Türkçe Tezli-0 2.Türkçe Tezsiz-0 3.Tezli-2 4.Mim-300 4.Mim Tezsiz-117 5.Mim. Doktora-76	YLP - Lisans diploması, Doktora - Yüksek Lisans Diploması. Mezuniyet aşamasında olan adaylar için de başvuru kabul edilmektedir. Doktora ve tezli YLP. başvuran TC uyruklu adaylardan ilgili alanda geçerli ALES puanına veya GMAT, GRE gibi sınavlardan eşdeğer puana sahip olmaları gerekir. Sayısal üzerinden En az 55 ALES puanı aranmaktadır.	109/25: 4,36	---
Girne Amerikan Üniv. (GAÜ)	Master & Doktora	Master degree & PhD degree	Sınırsız	Master - 27 PHD - 8	Master - 45 PHD - 8	Lisans ve lisans üstü diploması, Ortalama (CGPA) min 3 İngilizce yeterlilik (TOEFL - 550, veya GAU İngilizce Sınavı)	35/9	YÖK & YÖDAK
Lefke Avrupa Üniv. (LAÜ)	Yüksek lisans Doktora	MArch PhD	Dönem bazında belirlenir	99 (başvuru)	12	Başvuru Formu + LES + Dil Sınavı sonucu + Mülakat	9/3 Profesörler, 3	YÖK-YÖDAK MİAK için hazırlık
Uluslararası Kıbrıs Üniv. (UKÜ)	Master Doktora	March, Phd	---	---	---	---	---	---
Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ)	Master (Tezli-Tezsiz) Doktora (Tezli-Tezsiz)	MSc PhD	---	Master 90 Doktora 28	Master 97 Doktora 25	Master - Lisans Diploması Doktora - Yüksek Lisans Diploması ALES - TC Portfolyo-KKTC (Yabancı Uyruklu Öğrenciler)	90/16: 5.62	YÖDAK YÖK ARCON
Girne Üniv. (GÜ)	---	---	---	---	---	---	---	---
Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD)	Master (Tezli-Tezsiz) Doktora	Yüksek Mimar Doktor a	12 + 12	2	---	ALES - TC Üniversite mülakat değerlendirmesi Mimarlık lisans mezunu veya alan dışı bölümlerde bilimsel hazırlık programında başarılı olmak	2/6	YÖDAK

Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	Mimarlık Master	March	TC kabul yok KKTC limit yok	5	---	Mimarlık lisans mezunu veya alan dışı bölümlerde bilimsel hazırlık programında başarılı olmak	4 tam zamanlı	YÖDAK
Uluslararası Final Üniv. (UFÜ)	---	---	---	---	---	---	---	---
Rauf Denktaş Üniv. (RDÜ)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
İstanbul Teknik Üniv. (İTÜ KKTC)	---	---	---	---	---	---	---	---
Kıbrıs Amerikan Üniv. (KAÜ)								
Kıbrıs İlim Üniv. (CSU)	---	---	---	---	---	---	---	---
Not: Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021). Gri bölümler 3-4 Mayıs 2007 tarihlerinde gerçekleşen, KKTC. I. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'ndan saptanmış verilerdir. Not: Tablo 1 'in genel oluşum formatı, I. Mimarlık ve Eğitim kurultayından alınıp, Üniversitelerin güncel kurumsal veri paylaşımları ile oluşturulmuştur.								

2.3 KKTC Üniversiteleri Mimarlık Eğitimi ve Akreditasyon Süreçlerinin Değerlendirilmesi

KKTC Üniversiteleri Mimarlık Eğitim Müfredatları çerçevesinde lisans eğitimi, yüksek lisans ve doktora eğitim programları, akademik kadro durumları, lisans düzeyi programlarındaki derslerin ders gruplarına göre sayıları ve yüzdelik olarak dağılımı Tablo 1, 2, 3, 4 ve 4-a'da incelenmiştir.

KKTC'de yer alan üniversitelerin, Mimarlık Bölümlerinin Genel Özellikleri ve Lisans düzeyi eğitim programlarının değerlendirilmesi Tablo 1 de belirtilen;

- Üniversitelerin kurumsal bilgileri (kuruluş yılı ve bulunduğu kent),

- Eğitim Programının bulunduğu fakülte,

- Eğitim Programı sonrası verilen derece veya ünvan,

- Eğitim Programlarının Akreditasyon durumu,

- Mevcut ve Mezun Öğrenci Sayıları,

- Eğitim Programlarına kabul koşulları

- Öğrenci ve Öğretim üyesinin sayısal dağılımları,

ile incelenmiştir.

KKTC de yer alan üniversitelerin Mimarlık Bölümlerinin Yüksek Lisans ve Doktora düzeyi eğitim programlarının genel durumu Tablo 2' de belirtilen;

• Üniversitelerde yüksek lisans düzeyinde

verilen eğitim programları,

• Yüksek Lisans Eğitim Programı sonrası verilen derece veya ünvan,

• Mevcut ve Mezun Öğrenci Sayıları,

• Eğitim Programlarına kabul koşulları

• Öğrenci ve Öğretim üyesinin sayısal dağılımları,

• Eğitim Programlarının Akreditasyon durumu,

ile incelenmiştir.

Tablo 1 ve Tablo 2 Genel Değerlendirme

Mimarlık Bölümü, Yakın Doğu Üniversitesi'nde Mimarlık Fakültesi, ARUCAD Üniversitesi'nde Tasarım Fakültesi, Girne Amerikan Üniversitesi'nde Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Mimarlık Fakültesi, Bahçeşehir Üniversitesi'nde Mimarlık Mühendislik Fakültesi, Rauf Denktaş Üniversitesi'nde Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer almaktadır.

KKTC üniversitelerinde Mimarlık Eğitimi-ne dair, Lisans programlarında YÖK ve YÖDAK dışında az sayıda akreditasyon kurumları (MİAK, NAAB, ARCON) ile işbirliği yapıldığı (Tablo 1-Lisans), Yüksek Lisans Programlarında ise YÖK ve YÖDAK dışında sadece Yakın Doğu Üniversitesi'nin Arcon (Tablo 2-Y. Lisans) akreditasyonu aldığı gözlemlenmektedir.

Eğitim Programlarına kabul koşulları incelendiğinde, Türkiye'den YÖK'e bağlı olarak öğrenci alındığı, Kıbrıs ve 3. ülke-

lerden mülakat ve/veya üniversitenin giriş sınavı ile öğrenci alındığı gözlemlenmiştir.

Lisans Eğitiminde her 10-15 arası öğrenciye bir öğretim elemanının eğitim verdiği, Yüksek lisans eğitiminde ise öğrenci sayılarına bağlı olarak, her 3-5 öğrenciye bir öğretim elemanının eğitim verdiği gözlemlenmektedir.

KKTC de yer alan üniversitelerin Mimarlık Bölümlerinin Akademik Kadro durumlarının karşılaştırması Tablo 3' de belirtilen, Üniversitelerin Mimarlık Bölümleri Akademik kadrolarında yer alan Profesör, Doçent, Yardımcı Doçent, Öğretim Görevlisi, Yarı Zamanlı ve Araştırma Görevlisi akademik öğretim üye/görevli sayılarına dair bilgi paylaşımı ile incelenmiştir.

Tablo 3 Genel Değerlendirme

Üniversitelerin Mimarlık Bölümü Akademik Kadroları incelendiğinde, Öğretim üyesi, akademik kadro alan dağılımı ve araştırma görevlileri sayısında büyük bir eksiklik olduğu gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda akademik kadro uzmanlık alanı ve araştırma odakları kapsamında öğretim elemanı ihtiyacının yeterli olmadığı ve öğretim elemanının gelişiminin sağlanamadığı düşünülmektedir. Kuzey Kıbrıs'ta bulunan üniversitelerin Mimarlık Bölümlerinin Lisans düzeyi programlarındaki derslerin sayıları, kredi ve yüzdelik olarak dağılımı Tablo 4' de belirtilen;

• Tasarım

• Kuram, Tarih, Kültür ve Sanat

• Çevre ve Kent

Tablo 3: KKTC’de Yer Alan Üniversitelerin Mimarlık Bölümleri’nin Akademik Kadro Durumlarının Karşılaştırması

	Akademik Kadro					
	Profesör	Doçent	Yardımcı doçent	Öğretim görevlisi	Yarızama nlı	Araştırma görevlisi
Doğu Akdeniz Üniv. (DAÜ)	11	10	4	-	26	23
Girne Amerikan Üniv.(GAÜ)	3	4	5	13	-	-
Lefke Avrupa Üniv. (LAÜ)	3	-	-	4	9	4
Uluslararası Kıbrıs Üniv. (UKÜ)	2	3	4	9	5	5
Yakın Doğu Üniv. (YDÜ)	4	3	9	10	10	4
Girne Üniversitesi (GÜ)	-	-	-	-	-	-
Arın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniv. (ARUCAD)	2	1	1	-	-	-
Bahçeşehir Üniv. (BAÜ)	-	1	3	1	1	-
Uluslararası Final Üniv. (UFÜ)	-	-	-	-	-	-
Rauf Denktaş Üniv. (RDÜ)	-	-	1	2	1	-
İstanbul T. Üniv. (İTÜ KKTC)	-	-	-	-	-	-
Kıbrıs Amerikan Üniv. (KAÜ)	-	-	-	-	-	-
Kıbrıs İlim Üniv. (CSU)	-	-	-	-	-	-
Not: Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021). Gri bölümler 3-4 Mayıs 2007 tarihlerinde gerçekleşen, KKTC. I. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı’ndan saptanmış verilerdir. Not: Tablo 3 ‘ün genel oluşum formatı, I. Mimarlık ve Eğitim kurultayından alınıp, Üniversitelerin güncel kurumsal veri paylaşımları ile oluşturulmuştur.						

- Yapı bilimleri ve Teknoloji
- Mesleki Çalışmalar Yönetim ve Ekonomi
- Genel Eğitim
- Pratik ve teorik ders dağılımları ders gruplarına göre incelenmiştir.

Mesleki çalışma, yönetim, yönetmelikler üzerine yoğunlaşan derslerde üniversiteler arası farklılıklar gözlemlenmektedir. Ders içerikleri bu çalışma kapsamında detaylıca incelenmediğinden bahsedilen içerikliklerin diğer ders kapsamına bağlı işlendiği düşünülmektedir. Tablo 4a

Tablo 4: Kuzey Kıbrıs’ta Bulunan Üniversitelerin Mimarlık Bölümleri’nin Lisans Düzeyi Programlarındaki Derslerin Ders Gruplarına Göre Sayıları ve Yüzdelik Olarak Dağılımı

DERS GRUPLAM ALARI (MOBBİG Belgeleri Temel alınmıştır)	TASARIM (İLETİŞİM)		KURAM, TARİH, KÜLTÜR ve SANAT		ÇEVRE ve KENT		YAPI BİLİMLERİ ve TEKNOLOJİ		MESLEKİ ÇALIŞMA-LAR, YÖNETİM ve EKONOMİ		GENEL EĞİTİM		PRATİK ve TEORİK DERSLER		Toplam Kredi (Seçmeli Dersler)
	Ders Ade di (Kredi)	%	Ders Ade di (Kredi)	%	Ders Ade di (Kredi)	%	Ders Ade di (Kredi)	%	Ders Ade di (Kredi)	%	Ders Ade di (Kredi)	%	Pratik toplama Kredi	Teorik Toplama Kredi	
KKTC ÜNİVERSİTELERİ MİMARLIK BÖLÜMLERİ															
Doğu Akdeniz Üniv. (DAÜ)	6	-	3	-	3	-	3	-	3	-	3	-	3	3	-
Girne Amerikan Üniv. (GAÜ)	14 (70)	46.6	3 (9)	10.35	3 (8)	10.35	4 (12)	13.8	3 (7)	10.35	3 (9)	10.35	34	81	(115)
Lefke Avrupa Üniv. (LAÜ)	15 (78)	57.35	4 (8)	5.88	2 (6)	5.88	13 (30)	19.11	1 (2)	1.47	7 (16)	8.82	-	-	148 (140)
Uluslararası Kıbrıs Üniv. (UKÜ)	8 (48)	14.8	7 (15)	13	2 (6)	3.7	11 (33)	59.4	5 (10)	9.3	21 (53)	38.9	130	35	151
Yakın Doğu Üniv. (YDÜ)	14 (103)	75.73	16 (48)	35.29	2 (6)	4.41	7 (21)	15.44	5 (10)	7.35	10 (23)	16.91	58 Uyg /2=29	142	171 (136)
Girne Üniv. (GÜ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Arın Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniv.-ARUCAD	11 (58)	48	5 (14)	12	3 (6)	5	6 (18)	15	3 (3+0+0)	2.5	6 (14)	12	49 (98/2)	56	155 (119)
Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	9 (43)	18.75	5 (15)	10.41	2 (4)	4.16	7 (21)	14.5	4 (12)	8.33	3 (9)	6.25	77	30	109
Uluslararası Final Üniv.-UFÜ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rauf Denktaş Üniv. (RDÜ)	18 (78)	55	4 (10)	7	3 (9)	7	7 (21)	15	3 (9)	6	5 (13)	10	108	32	140
İstanbul Teknik Üniv. (İTÜ KKTC)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kıbrıs Amerikan Üniv. (KAÜ)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kıbrıs İlim Üniv. (CSU)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Not: Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021). Gri bölümler 3-4 Mayıs 2007 tarihlerinde gerçekleşen, KKTC. I. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı’ndan saptanmış verilerdir. Not: Tablo 4 ‘ün genel oluşum formatı, I. Mimarlık ve Eğitim kurultayından alınıp, Üniversitelerin güncel kurumsal veri paylaşımları ile oluşturulmuştur.															

Tablo 4-a. Kuzey Kıbrıs'ta Bulunan Üniversitelerin Mimarlık Bölümleri'nin Lisans Düzeyi Programlarındaki Ders Gruplarının 4 Yıllık Eğitim Müfredatı Kapsamında Yüzdelik Olarak Dağılımı (Yaklaşık)

DERS GRUPLA-MALARI (MOBBİG Belgeleri temel alınmıştır)	TASARIM (İLETİŞİM)	KURAM, TARİH, KÜLTÜR ve SANAT	ÇEVRE ve KENT	YAPI BİLİMLERİ ve TEKNOLOJİ	MESLEKİ ÇALIŞMALAR, YÖNETİM ve EKONOMİ	GENEL EĞİTİM	PRATİK DERSLER	TEORİK DERSLER
İlgili grupların genel ders yüküne göre oranı (yaklaşık değer)	40-50 %	10 %	5 %	15 %	2-10 %	10-15 %	35 108 kredi	81 32 kredi

da Mimarlık bölümlerinin Lisans düzeyi programlarındaki ders gruplarının 4 Yıllık Eğitim Müfredatı kapsamında yüzdelik olarak yaklaşık dağılımı yer almaktadır.

Tablo 4a dan da görüleceği üzere, Üniversiteler arası uygulamalı ve teorik ders dağılımında birbirinden farklı oranlar yer almaktadır. Bir üniversitede 35 kredi uygulamalı derse karşı 81 kredi teorik ders işlenirken, başka üniversitede 108 kredi uygulamalı derse karşı 32 kredi teorik ders işlendiği gözlenmektedir. Bu bağlamda Tasarım derslerinin taplo 4-a'da belirtilen konu alanları ile etkin bir şekilde ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

3. KKTC Üniversitelerinin Mimarlık Fakültelerinde DGS-Dikey geçiş Sınavı ile Yerleştirilen Öğrenciler ve Uygulamalar

Dikey geçiş sınavı (DGS), ön lisans diploması veren 2 yıllık meslek yüksek okulu mezunları ya da ön lisans diploması veren 2 yıllık meslek yüksek okullarından mezun olabilecek durumda olan adaylar, belirli şartları yerine getirdikleri takdirde, mezunu oldukları üniversitenin veya diğer üniversitelerin, alanlarıyla ilgili 4 yıllık

programlarına ÖSYM tarafından yapılan "Dikey Geçiş Sınavını (DGS) kazanmak koşuluyla geçiş yapabilir ve o bölümün lisans diplomasını alabilirler.

KKTC üniversiteleri, Mimarlık Fakülteleri dikey geçiş sınavı ile öğrenci kabul etmektedir. Lisans programlarına geçiş yapan öğrencilerle ilgili geçiş yaptıkları eğitim kurumlarında, muafiyetler Mimarlık Bölümlerindeki Transfer Komiteleri tarafından değerlendirilmektedir. Yatay geçiş, öğrencinin kariyerini belirlemesinde ve kurumun disiplinler arası ilişkilerinin etkinliğini artırmasında önemli bir rol oynamaktadır.

4. KKTC Üniversiteleri Çift Anadal - Yandal Uygulamaları

Çift Anadal ve Yandal Programları, Anadal Lisans Programlarını başarıyla yürüten öğrencilerin istedikleri takdirde ikinci bir dalda lisans diploması ya da Yandal sertifikası almak üzere öğrenim görmelerini sağlayan programlardır.

KKTC Üniversiteleri'nde Mimarlık eğitimi veren kurumlarda çift anadal ve yan dal

Tablo 5: KKTC'de Mimarlık Eğitimi Veren Kurumlarda Çift Anadal ve Yan Dal Programları

KKTC Mimarlık Okulları	Mimarlık Bölümü Çift Anadal ve Yandal Programı	
	Eğitim Programı Aktif	Eğitim Programı Uygulanmamakta
Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)	Mimarlık Lisans	Çift anadal uygulaması vardır(giriş seviye notlarında denklik aranmaktadır)
Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ)	Non	Non
Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ)	---	---
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ)	Çift Anadal Programı Yan Dal Programı	---
Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ)	Mimarlık Bölümü, Çift Anadal ve Yandal eğitim programı aktif uygulanmakta	---
Girne Üniversitesi (GÜ)	---	---
Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD)	Öğrenci talebine göre uygulanmaya hazır	---
Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	---	---
Uluslararası Fırat Üniversitesi (UFÜ)	---	---
Rauf Denktaş Üniversitesi (RDÜ)	N/A	N/A
İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ KKTC)	---	---
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi (KAÜ)	---	---
Kıbrıs İlim Üniversitesi (CSU)	---	---
Not: : Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021).		

programları uygulanmaktadır. Çalışmaya katkı koyan 7 Üniversite'nin verileri incelendiğinde, Yakın Doğu Üniversitesi, Doğu Akdeniz Üniversitesi, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi'nde Çift Anadal programlarının aktif uygulandığını, Arkin Yaratıcı Sanatlar Üniversitesi'nde ise uygulanmaya hazır durumda olduğu görülürken, Girne Amerikan Üniversitesi, Bahçeşehir Üniversitesi ve Rauf Denktaş Üniversitesi'nde Çift Anadal ve Yandal Programlarının uygulanmamakta olduğu gözlemlenmiştir.

5. KKTC Üniversiteleri Araştırma Merkezleri

Üniversitelerin Araştırma Merkezleri, lisans ve yüksek lisans eğitim sürecinin kalitesinin artmasında, araştırmacıların ve akademisyenlerin mesleğe dair bilimsel veri toplamasında ve üretiminde önemli bir rol oynamaktadır.

Çalışmaya kurumsal bilgi paylaşımında bulunan 7 üniversitenin 5'inde, mimarlık eğitimi veren kurumlara bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren, öğretim üyesi ve öğrencilere araştırma ve uygulama ola-

Tablo 6: KKTC Üniversite'lerinde Mimarlık Eğitimi Veren Kurumlara Bağlı Olarak Faaliyetlerini Sürdüren Araştırma Merkezleri

KKTC Mimarlık Okulları	Araştırma Merkezleri
Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)	HERA C: Housing Education, Research & Advisory Center Design and Research Center (TASAR) Research Center for Interdisciplinary Studies in Built Environment (ISBE)
Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ)	1- GAU Research Centre for Habitat Studies; 2- Centre for Housing and Vernacular Architecture; 3- International Centre for Heritage Studies
Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ)	---
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ)	Arkeoloji Kültürel Miras ve Konservasyon Merkezi Kentsel Araştırmalar merkezi
Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ)	Mimarlık Tasarım Planlama Araştırma Merkezi
Girne Üniversitesi (GÜ)	---
Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD)	Arkin Art And Design Research Centre FAB-LAB Cyprus
Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	---
Uluslararası Fırat Üniversitesi (UFÜ)	---
Rauf Denktaş Üniversitesi (RDÜ)	N/A
İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ KKTC)	---
Kıbrıs Amerikan Üniversitesi (KAÜ)	---
Kıbrıs İlim Üniversitesi (CSU)	---
	Not: : Tablodaki veriler Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel verilerdir (Kasım, 2021).

nakları sağlayan araştırma merkezleri bulunmaktadır. Bunlar; Girne Amerikan Üniversitesi Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde yer alan 'GAÜ Habitat Araştırmaları Araştırma Merkezi; Konut ve Yerel Mimari Merkezi; Uluslararası Miras Araştırmaları Merkezi', Yakın Doğu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer alan 'Mimarlık-Tasarım Planlama Araştırma Merkezi', Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi bünyesinde yer alan 'Arkin Sanat ve Tasarım Araştırma Merkezi', Doğu Akdeniz Üniversitesi Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer alan 'Konut Eğitimi Araştırma ve

Danışma Merkezi (HERAC), 'Tasarım ve Araştırma Merkezi (TASAR) ve 'Yapılı Çevrede Disiplinlerarası Çalışmalar Araştırma Merkezi (ISBE), Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer alan 'Arkeoloji Kültürel Miras ve Konservasyon Merkezi' ile 'Kentsel Araştırmalar Merkezi'dir.

6. Üniversiteler arası Etkinlikler ve Diğer Kurumlarla İlişkiler

KKTC Üniversite'lerinde Eğitim ile ilgili üyelikler ve işbirliklerinin fazla olmasına rağmen, Mimarlık Eğitimi uzmanlık alanı-

Tablo 7: KKTC Üniversite'lerinde Mimarlık Eğitimi ile ilgili üyelikler ve işbirlikleri

KKTC Mimarlık Okulları	Üyelik ve İşbirlikleri
Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ)	Association of Collegiate Schools of Architecture (ACSA) European Association for Architectural Education (EAAE) Professional Lighting Design Convention (PLDC) European University Association (EUA) International Association of Universities (IAU) The National Recognition Information Centre for the UK (UK-NARIC)
Girne Amerikan Üniversitesi (GAÜ)	International Association of Universities (IAU) Federation of the Universities of the Islamic World (FUIW) European Association for Architectural Education (EAAE) European Council of International Schools (ECIS) Council of International Schools (CIS)
Lefke Avrupa Üniversitesi (LAÜ)	International Association of Universities (IAU) American Council on Education (ACE) UK European Network of Information Centre (UK-ENIC) Federation of the Universities of the Islamic World (FUIW)
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi (UKÜ)	International Association of Universities (IAU) Federation of the Universities of the Islamic World (FUIW) International Council of Design (ico-D) International Universities Council (IUC) The National Recognition Information Centre for the UK (UK-NARIC)
Yakın Doğu Üniversitesi (YDÜ)	European University Association (EUA) International Association of Universities (IAU) UK European Network of Information Centre (UK-ENIC) Federation of the Universities of the Islamic World (FUIW)
Girne Üniversitesi (GÜ)	International Association of Universities (IAU) Federation of the Universities of the Islamic World (FUIW) International Universities Council (IUC)
Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım Üniversitesi (ARUCAD)	Manchester Metropolitan University MUNA (Mediterranean and Middle East Network Agreement) UK-ENIC, Cumulus Association Community of Mediterranean Universities
Bahçeşehir Üniversitesi (BAÜ)	Cumulus- International Association of Art, Design and Media UK European Network of Information Centre (UK-ENIC)
Uluslararası Fırat Üniv. (UFÜ)	UK European Network of Information Centre (UK-ENIC) The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) Eurasian Universities Union (EURAS)
Rauf Denktaş Üniversitesi (RDÜ)	UK European Network of Information Centre (UK-ENIC) The International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE)
İstanbul Teknik Üniv. (İTÜ KKTC)	---
Kıbrıs Amerikan Üniv. (KAÜ)	---
Kıbrıs İlim Üniversitesi (CSU)	The National Recognition Information Centre for the UK (UK-NARIC) International Association of Universities (IAU) Eurasian Universities Union (EURAS)
	Not: Tablodaki bilgiler Üniversitelerin Web sayfalarından temin edilmiştir. (Kasım 2021)

na yönelik kurumsal işbirliklerinin üniversiteler genelinde çok az olduğu Tablo 7 de gözlenmiştir.

KKTC üniversiteleri Mimarlık Bölümlerinin diğer üniversiteler ve kurumlarla ilişkilerini değerlendirdiğimizde; ortak yaz okulları, öğretim üyesi ve öğrenci değişim programları, ortak eğitim ve sosyal prog-

ramlar, araştırmalar, kurumlar ve yerel yönetimler ile üniversiteler arası etkinliklerin, işbirliklerinin sürekliliği sağlanmalıdır.

7. Sorunlar, Görüş ve Öneriler

Kuzey Kıbrıs üniversiteleri mimarlık eğitim müfredatı ve akreditasyon süreçlerinin incelenmesi konu başlıklı çalışma kapsamın-

da, mimarlık eğitimi veren tüm kurumların özelinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki konular irdelenmiştir.

Üniversiteler tarafından paylaşılan güncel mimarlık eğitimi verileri üzerinden yapılan inceleme sonucunda, mimarlık eğitim müfredatı verilerinin kurumlar arasında farklılık gösterdiği saptanmıştır. Bu durumun, mimarlık fakülte ve bölümlerinin, eğitim müfredatlarında yenilikçi yaklaşım yöntemleri uygulaması ile aşılabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda Eğitim ve Pratik arasındaki boşluk; uygulamalı ders oranının artması ve ders dışı faaliyetlerin müfredat içinde yer almasının sağlanması ile giderilebilir.

Eğitim müfredatlarının akreditasyon kriterlerine göre geliştirilme sürecinde önem teşkil eden öğrenme ve öğretme kültürü, araştırma ve yenilik, sosyal eşitlik ve kapsayıcılık, ekolojik kültür ve sorumluluk, mesleki uygulama yetkinliği, kurumsal denklik, kaynaklar, insan kaynaklarının geliştirilmesi, sosyal, fiziksel, bilgi kaynaklarının eksikliği sonucu mimarlık eğitiminde kalıpların devam ettiği, yani gelişemediği ve eğitim sisteminin bir tekrara dönüştüğü düşünülmektedir. Kurum sürekliliği ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için mevcut eğitim müfredatlarında akreditasyon kurumları ile işbirlikleri yapması gerekliliği kaçınılmazdır.

Mimarlık eğitiminin gelişimi için; paydaşlar, meslek odaları, yerel yönetimler, üniversite araştırma merkezleri, üniversiteler arası ilişkiler ve sivil toplum örgütleri arasında dayanışma ve işbirliğinin süreklilik arz eden çalışmalar ile mimarlık eğitime kazandırılması sağlanmalıdır. Bu bağlamda, Bolonya sürecinde belirtilen ana amaç ve yöntem, toplumsal, sanat, teknolojik, sosyal, hukuk politikaları, Mimarlık Eğiti-

mi ve Mimarlık Mesleğinin işleyişi kapsamında, üniversite ve paydaş kurumların özgünlük kazanmasına destek olacaktır.

Mimarlar Odasının Sürekli Mesleki Gelişim Programları kapsamında lisans öğrencilerine yönelik meslek etiği ve mevzuatlar hakkında bilgilendirme çalışmalarının etkin/zorunlu eğitimler ile desteklenmesi sağlanmalıdır.

Üniversite Araştırma merkezlerinin kamusal alanlarda daha etkin olarak çalışması ve rol alması kurumların, kurum içi farklı bilimsel alanların ilişkilendirildiği ve kurumlararası işbirliklerinin geliştiği, çalışmalar desteklenmelidir.

Kaynaklar

ARCON, Architects Registration Council of Nigeria.
https://www.osym.gov.tr/TR,8862/hakkinda.html

DGS (Dikey Geçiş Sınavı) Yönetmeliği.
https://uluborlumu.isparta.edu.tr/assets/uploads/sites/180/files/dgs_bilgilendirme-07112016.pdf

Doratl N., Farivarsadri G., Aşıcıoğlu E., Atun H., Çavuşoğlu H., Okutan H., Özay N., Yıldız N., Besim D. Y., Diğer Tasarım Gruplarıyla Ortak Çalışmalar Çalışma Grubu, KKTC 1. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, 3-4 Mayıs, 2007.

Hoşkara Ş., Pulhan H., Öngül Z., Oktay D., Şahin N. P., Kurt S., Gurdallı H., Karabetça R., Özersay M. Ö., Kuzey Kıbrıs'ta Mimarlık Eğitime Eleştirel bir Bakış ve Gelecek için Öneriler, KKTC 1. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, 3-4 Mayıs, 2007.

Karkutoğlu T., Hassanpour B., Mimarlık

Programlarının Müfredatına Yakından Bir Bakış; KKTC 5. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, 2017.

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği.
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?-MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&-MevzuatTertip=5

Meslek Yüksekokulları ve Açıköğretim Ön Lisans Programları Mezunlarının Lisans Öğrenimine Devamları Hakkında Yönetmelik.
https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=8315&mevzuatTur=-KurumVeKurulusYonetmeli&mevzuatTertip=5

MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları, 2021
http://www.miak.org/?p=sayfalar&sayfa_id=84

MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları, 2021.
http://miak.org/page_file/2757169c48d-385022bcc8a164a84e63b_MiAK-MAK_Akreditasyon_Kosullari_2021.pdf

Mimarlık Eğitim Programlarının Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine dair Yönetmelik.
https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?-MevzuatNo=11949&MevzuatTur=7&-MevzuatTertip=5

NAAB, Akreditasyon Kriterleri, 2020 Edisyonu. https://www.naab.org/wp-content/uploads/2020-NAAB-Conditions-for-Accreditation.pdf

Numan İ., KKTC 1. Mimarlık ve Eğitim kurultayı başkanı konuşması, 3-4 Mayıs, 2007.

https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?-

MevzuatNo=13948&MevzuatTur=7&-MevzuatTertip=5

Yükseköğretim Kurumlarında Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal ile Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik.

EKLER

Ek 1: TC Cumhurbaşkanlığı Mevzuat Bilgi Sistemi;

Mimarlık Mesleğine İlişkin Asgari Eğitim Koşullarının Belirlenmesine Dair Yönetmelik; Mimarlık eğitim programlarının asgari eğitim koşullarının belirlenmesine dair yönetmeliğinin amacı; 'mimarlık mesleklerine ilişkin yükseköğretim ön lisans ve lisans diplomalarının ve bu mesleklere sahip kişilerin mesleki yeterliliklerinin Avrupa Birliği üyesi ülkelerde tanınabilmesi için, bu alanlarda yürütülen yükseköğretim programlarının eğitim müfredatlarının ve eğitim sonunda kazanılması gereken bilgi ve beceri düzeylerinin belirlenmesidir.'

Mimarlık Mesleğine İlişkin Gerekli Koşullar;

Madde 9 –

(1) Mimarlık eğitime kabul edilebilmek için asgari lise mezunu olmak gerekir.

(2) Mimarlık eğitimi, üniversitede tam gün üzerinden verilen asgari dört yıllık bir eğitimi kapsar.

(3) Mimarlık eğitimi sonunda mezun olan mimarların;

a) Hem estetik, hem de teknik koşulları

sağlayacak mimari tasarımlar yaratabilme becerisine sahip olmaları,

b) Mimarlık tarihi ve teorileri, mimarlıkla ilgili sanat, teknolojiler ve beşeri bilimler hakkında yeterli düzeyde bilgiye sahip olmaları,

c) Mimari tasarımın kalitesini etkilemesi açısından güzel sanatlar bilgisine sahip olmaları,

ç) Kentsel planlama ve tasarım hakkında yeterli bilgi ve planlama süreci ile ilgili becerilere sahip olmaları,

d) İnsanlar ve binalar ile binalar ve çevre arasındaki ilişkiyi; binalar, binalar arasındaki alanların ve ölçeklerin insanların ihtiyaçları ile ilişkilendirilmesi gerektiğini anlayabilmeleri,

e) Mimarlık mesleğini, mimarın toplum içerisindeki rolün anlayabilmeleri ve toplumsal faktörleri dikkate alan özet bilgiler hazırlayabilmeleri,

f) Bir proje tasarısı için özet bilgi hazırlayabilmeleri ve araştırma metotlarını anlayabilmeleri,

g) Bina tasarımı ile ilgili yapısal tasarım, inşaata ait ve mühendislik ile ilgili problemleri anlayabilmeleri,

h) Binaların içlerini iklim koşullarına göre koruyabilme ve konforunu sağlayabilmek üzere binaların fiziksel sorunları, teknolojiler ve işlevleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmaları,

ı) Masraf kalemleri ve bina mevzuatı kısıtlamaları içerisinde binayı kullananların ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli düzeyde tasarım becerisine sahip olmaları,

i) Planlama kavramlarını binaya ve çizim-

leri tüm planlamaya dönüştürebilmek için gerekli endüstri, organizasyon, tüzük ve usullere hakim olmaları, gerekmektedir.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=11949&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Ek 2: Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği

a. Yüksek Lisans Programları;

Yüksek lisans programı, tezli ve tezsiz olmak üzere iki şekilde yürütülebilir. Bu programların hangi enstitü anabilim/anasanat dallarında ve nasıl yürütüleceği ile yükseköğretim kurumlarının yetkisinde olan tezli ve tezsiz yüksek lisans programları arasında geçişe izin hususları senatolar tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir. Yüksek lisans programına başvurabilmek için adayların, lisans diplomasına ve başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak üzere senato tarafından belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. Tezsiz yüksek lisans programlarına öğrenci kabulünde, yükseköğretim kurumları ALES puanı aramayabilir, ALES puanı istenildiği takdirde taban puan senatolar tarafından belirlenir. Mezun durumda olan/olabilecek adayların başvurusuna ilişkin esaslar, ALES puanının %50'den az olmamak koşuluyla ne kadar ağırlıkla değerlendirmeye alınacağı ve lisansüstü eğitim-öğretime öğrenci kabulüne dair diğer hususlar senato tarafından belirlenir. Yükseköğretim kurumları yüksek lisans programlarına yalnız ALES puanı ile de öğrenci kabul edebileceği gibi ALES puanına ek olarak lisans not ortalaması, yazılı olarak yapılacak bilimsel değerlendirme ve/veya mülakat sonucunu da değerlendirmeye alabilir.

Tezli yüksek lisans programı öğrencinin

bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme, bilgiyi derleme, yorumlama ve değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlar. Tezli yüksek lisans programı toplam yirmi bir krediden az olmamak koşuluyla en az yedi ders, bir seminer dersi ve tez çalışması kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Tezli yüksek lisans programı bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS kredisinden az olmamak koşuluyla seminer dersi dâhil en az sekiz ders ve tez çalışması olmak üzere toplam en az 120 AKTS kredisinden oluşur. Öğrenci, en geç danışman atanmasını izleyen dönemden itibaren her yarıyıl tez dönemi için kayıt yaptırmak zorundadır. Öğrencinin alacağı derslerin en çok ikisi, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. Ayrıca enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden en fazla iki ders seçilebilir. Tezli yüksek lisans programı ikinci lisansüstü öğretim programı olarak yürütülebilir. Tezli yüksek lisans programının süresi bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptıırıp yaptırmadığına bakılmaksızın dört yarıyıl olup, program en çok altı yarıyıldan tamamlanır. Tezli yüksek lisans programında eğitim alan bir öğrenci, elde ettiği sonuçları senato tarafından belirlenen yazım kurallarına uygun biçimde yazar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur. Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri tez hakkında salt çoğunlukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Bu karar enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında

düzeltilme kararı verilen öğrenci en geç üç ay içinde düzeltmeleri yapılan tezi aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunma sonunda da başarısız bulunarak tezi kabul edilmeyen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi reddedilen öğrencinin talepte bulunması halinde, tezsiz yüksek lisans programının ders kredi yükü, proje yazımı ve benzeri gereklerini yerine getirmiş olmak kaydıyla kendisine tezsiz yüksek lisans diploması verilir.

Tezsiz yüksek lisans programı, öğrenciye mesleki konularda bilgi kazandırarak mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını gösterir. Tezsiz yüksek lisans programı toplam otuz krediden ve 60 AKTS'den az olmamak kaydıyla en az on ders ile dönem projesi dersinden oluşur. Öğrenci, dönem projesi dersinin alındığı yarıyıldan dönem projesi dersine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı proje ve/veya rapor vermek zorundadır. Dönem projesi dersi kredisiz olup başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrencinin alacağı derslerin en çok üçü, lisans öğrenimi sırasında alınmamış olması kaydıyla, lisans derslerinden seçilebilir. Senato tarafından belirlenen esaslara göre tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir. Tezsiz yüksek lisans programını tamamlama süresi, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç, kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptıırıp yaptırmadığına bakılmaksızın en az iki yarıyıl, en çok üç yarıyıldır. Bu sürenin sonunda başarısız olan veya programı tamamlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

b. Doktora Programları;

Doktora programı, öğrenciye bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırır. Doktora programı, tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için toplam yirmi bir krediden ve bir eğitim-öğretim dönemi 60 AKTS'den az olmamak koşuluyla en az yedi ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere en az 240 AKTS kredisinden oluşur. Lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için de en az kırk iki kredilik 14 ders, seminer, yeterlik sınavı, tez önerisi ve tez çalışması olmak üzere toplam en az 300 AKTS kredisinden oluşur. Doktora programlarında enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile diğer yükseköğretim kurumlarında verilmekte olan derslerden yüksek lisans derecesi ile kabul edilmiş öğrenciler için en fazla iki, lisans derecesiyle kabul edilmiş öğrenciler için en fazla dört ders seçilebilir. Doktora programına başvurabilmek için adayların; Tezli yüksek lisans diplomasına sahip olmaları ve ALES'ten başvurduğu programın puan türünde 55 puandan az olmamak koşuluyla ilgili senato kararı ile belirlenecek ALES puanına sahip olmaları gerekir. Doktora programına öğrenci kabulünde anadilleri dışında Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilen merkezî yabancı dil sınavları ile eşdeğeri kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından en az 55 puan veya ÖSYM tarafından eşdeğeri kabul edilen uluslararası yabancı dil sınavlarından bu puan muadili bir puan alınması zorunlu olup, bu asgari puanların girilecek programların özelliklerine göre gerekirse yükseltmesine üniversite senatoları tarafından karar verilir. Doktora programı, bilimsel hazırlıkta geçen süre hariç tezli yüksek li-

sans derecesi ile kabul edilenler için kayıt olduğu programa ilişkin derslerin verildiği dönemden başlamak üzere, her dönem için kayıt yaptırıp yaptırmadığına bakılmaksızın sekiz yarıyıl olup azami tamamlama süresi on iki yarıyıl; lisans derecesi ile kabul edilenler için on yarıyıl olup azami tamamlama süresi on dört yarıyıldır. Doktora programı için gerekli kredili dersleri başarıyla tamamlamanın azami süresi tezli yüksek lisans derecesi ile kabul edilenler için dört yarıyıl, lisans derecesi ile kabul edilenler için altı yarıyıldır. Bu süre içinde kredili derslerini başarıyla tamamlayamayan veya yükseköğretim kurumunun öngördüğü en az genel not ortalamasını sağlayamayan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı her öğrenci için kendi üniversite kadrosunda bulunan bir tez danışmanını ve danışmanla öğrencinin birlikte belirleyeceği tez konusu ile tez başlığını ilgili enstitüye önerir. Tez danışmanı ve tez önerisi enstitü yönetim kurulu kararıyla kesinleşir. Doktora öğrencilerinin girmesi gereken Yeterlilik Sınavı, derslerini ve seminerini tamamlayan öğrencinin alanındaki temel konular ve kavramlar ile doktora çalışmasıyla ilgili bilimsel araştırma derinliğine sahip olup olmadığının ölçülmesidir. Bir öğrenci bir yılda en fazla iki kez yeterlik sınavına girer. Yeterlik sınavları, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığı tarafından önerilen ve enstitü yönetim kurulu tarafından onaylanan beş kişilik doktora yeterlik komitesi tarafından düzenlenir ve yürütülür. Yeterlik sınavı yazılı ve sözlü olarak iki bölüm halinde yapılır. Yazılı sınavda başarılı olan öğrenci sözlü sınava alınır. Yeterlik sınavında başarısız olan öğrenci başarısız olduğu bölüm/bölmelerden bir sonraki yarıyıldaki tekrar sınava alınır. Bu sınavda da başarısız olan öğrencinin doktora programı ile ilişkisi kesilir. Yeterlik sınavında başarılı bulunan öğren-

ci için ilgili enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile bir ay içinde bir tez izleme komitesi oluşturulur. Tez izleme komitesi üç öğretim üyesinden oluşur. Komitede tez danışmanından başka enstitü anabilim/anasanat dalı içinden ve dışından birer üye yer alır. Doktora yeterlik sınavını başarı ile tamamlayan öğrenci, en geç altı ay içinde, yapacağı araştırmanın amacını, yöntemini ve çalışma planını kapsayan tez önerisini tez izleme komitesi önünde sözlü olarak savunur. Tez izleme komitesi, öğrencinin sunduğu tez önerisinin kabul, düzeltme veya reddedileceğine salt çoğunlukla karar verir. Düzeltme için bir ay süre verilir. Bu süre sonunda kabul veya red yönünde salt çoğunlukla verilen karar, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca işlemin bitişini izleyen üç gün içinde enstitüye tutanakla bildirilir. Tez önerisi reddedilen öğrenci, yeni bir danışman ve/veya tez konusu seçme hakkına sahiptir. Bu durumda yeni bir tez izleme komitesi atanabilir. Doktora tezinin sonuçlandırılması; Doktora programındaki bir öğrenci, elde ettiği sonuçları senato tarafından kabul edilen yazım kurallarına uygun biçimde yazar ve tezini jüri önünde sözlü olarak savunur. Doktora tezinin savunmasından önce ve düzeltme verilen tezlerde ise düzeltme ile birlikte öğrenci tezini tamamlayarak danışmanına sunar. Öğrencinin tezinin sonuçlanabilmesi için en az üç tez izleme komitesi raporu sunulması gerekir. Doktora tez jürisi, danışman ve enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığının önerisi ve enstitü yönetim kurulu onayı ile atanır. Jüri, üçü öğrencinin tez izleme komitesinde yer alan öğretim üyeleri ve en az ikisi kendi yükseköğretim kurumu dışından olmak üzere danışman dahil beş öğretim üyesinden oluşur. Tez sınavının tamamlanmasından sonra jüri dinleyicilere kapalı olarak, tez hakkında salt çoğun-

lukla kabul, ret veya düzeltme kararı verir. Tezi kabul edilen öğrenciler başarılı olarak değerlendirir. Bu karar, enstitü anabilim/anasanat dalı başkanlığınca tez sınavını izleyen üç gün içinde ilgili enstitüye tutanakla bildirilir. Tezi başarısız bulunarak reddedilen öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tezi hakkında düzeltme kararı verilen öğrenci en geç altı ay içinde gerekli düzeltmeleri yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur. Bu savunmada da başarısız bulunan öğrencinin yükseköğretim kurumu ile ilişkisi kesilir. Tez çalışmasını tamamlayan öğrenci, tezin istenen sayıda nüshasını danışmanına teslim eder. Tez savunmasında başarılı olmak ve diğer koşulları da sağlamak kaydıyla doktora tezinin ciltlenmiş en az üç kopyasını tez sınavına giriş tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili enstitüye teslim eden ve tezi şekil yönünden uygun bulunan öğrenci doktora diploması almaya hak kazanır.

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Ek 3: Yükseköğretim Kurumlarında, Önlisans ve Lisans Düzeyindeki Programlar Arasında Geçiş, Çift Anadal, Yan Dal İle Kurumlar Arası Kredi Transferi Yapılması Esaslarına İlişkin Yönetmelik; Çift Anadal ve Yandal Programları;

Çift Anadal ve Yandal Programları, Anadal Lisans Programlarını başarıyla yürüten öğrencilerin istedikleri takdirde ikinci bir dalda lisans diploması ya da Yandal sertifikası almak üzere öğrenim görmelerini sağlayan programlardır.

'Aynı yükseköğretim kurumunda yürütülen önlisans diploma programları ile diğer önlisans programları arasında, lisans programları ile diğer lisans programları

veya önlisans programları arasında ilgili bölümlerin ve fakülte/yüksekokul kurullarının önerisi üzerine senatonun onayı ile çift anadal programı açılabilir. Öğrencilerin ikinci anadal diploma programına kabulü, o programın yürütüldüğü ilgili bölümün önerisi üzerine fakülte/yüksekokul yönetim kurulunun onayı ile yapılır. Aynı anda birden fazla ikinci anadal diploma programına kayıt yapılamaz. Öğrenci ikinci anadal diploma programına, anadal lisans diploma programında en erken üçüncü yarıyılın başında, en geç ise dört yıllık programlarda beşinci yarıyılın başında, beş yıllık programlarda yedinci yarıyılın başında, altı yıllık programlarda ise dokuzuncu yarıyılın başında, anadal önlisans diploma programında en erken ikinci yarıyılın başında, en geç ise üçüncü yarıyılın başında başvurabilir. Başvuru anında anadal diploma programındaki genel not ortalaması en az 100 üzerinden 70 olan ve anadal diploma programının ilgili sınıfında başarı sıralaması itibari ile en üst %20'sinde bulunan öğrenciler ikinci anadal diploma programına başvurabilirler. Başarı sıralaması şartı aranan programlarda çift anadal yapmak isteyen öğrencinin, programa Kabul için belirlenen tüm başvuru şartlarının yanı sıra kayıt olduğu yıldaki ilgili programın Yükseköğretim Kurulu tarafından belirlenen başarı sıralaması şartını sağlamış olması gerekir. İkinci anadal lisans programına devam eden öğrenciye mezuniyet diploması ancak devam ettiği birinci anadal diploma programından mezun olması halinde verilebilir. Çift anadal programından iki yarıyıl üst üste ders almayan öğrencinin ikinci anadal diploma programından kaydı silinir.

Yandal Programları, Yükseköğretim kurumları esaslarını ve başvuru koşullarını ilgili yönetim kurullarının teklifi ve senatolarının onayı ile belirlenen programlardır.

Yandal programlarını tamamlayanlara eğitim aldıkları alanda sadece başarı belgesi (yandal sertifikası) düzenlenir. Bu belgeler diploma yerine geçmez. Başvurular, o programın yürütüldüğü ilgili yönetim kurulları tarafından değerlendirilir. Öğrenci, yandal programına, anadal lisans programının en erken üçüncü, en geç altıncı yarıyılın başında başvurabilir. Yandal programına, başvurduğu yarıyla kadar aldığı lisans programındaki tüm kredili dersleri başarıyla tamamlamış olan öğrenciler başvurabilir. Öğrencinin başvuru sırasında anadal programındaki genel not ortalamasının en az 100 üzerinden 65 olması gerekir. Anadal programından mezuniyet hakkını elde eden ancak yandal programını bitiremeyen öğrencilere ilgili yönetim kurullarının kararı ile en fazla iki yarıyıl ek süre tanınır. Yandal öğrencisi, öğrenim sürecinin herhangi bir yarıyılında programı kendi isteğiyle bırakabilir. Yandal programından kayıt sildiren öğrenci, aynı yandal programına tekrar kayıt yaptıramaz. Yandal programından iki yarıyıl üst üste ders almayan öğrencinin bu programdan kaydı silinir.'

<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=13948&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>

Ek 4: MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları (2021) (Mimarlık Lisans Programları İçin)

Önsöz

"MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları" ve "MİAK-MAK Akreditasyon Süreçleri", akredite edilecek mimarlık programının yerine getirmesi istenen gereklilikleri, Ziyaret Takımı ve program yürütücüleri tarafından uyulması ve takip edilmesi gereken minimum koşullar ile süreç adımlarını tanımlar. Bu nedenle "MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları" ve "MİAK-MAK Akreditasyon Süreçleri" bir diğerinin kapsamı düşünülerek birlikte değerlendirilmelidir.

MİAK, akredite edilmesi istenen bir mimarlık programından, MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları'nı sağlayan bir eğitim yaklaşımı geliştirmesini ve "Mezunların Kazanması Gereken Bilgi, Beceri ve Yetkinlikleri" sağlayacak şekilde eğitim vermesini bekler.

MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları'nın gerçekleşme biçimi ve düzeyi akredite edilmiş/edilecek programlara göre farklılık gösterebileceği gibi, koşulların karşılanması ve gerekliliklerin raporlanması da farklı olabilir. Bununla beraber programlar, MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları'na uygunluğunu tam ve doğru bilgi vererek kanıtlamakla yükümlüdür.

Programın Özdeğerlendirmesi

Programın Özdeğerlendirme Raporu, akreditasyon sürecinin temel kaynağıdır. Bu rapor Türkçe hazırlanmalıdır. Ancak, program gerekli gördüğünde başka bir dilde de belge sunabilir. Özdeğerlendirme Raporu "Programla İlgili Genel Bilgi" ile "Programın Eğitim ve Öğrenim Özellikleri" olmak üzere iki bölümden oluşur. Her bölümün sonunda, konular "eleştiri, değerlendirme, öneri ve hedefler" bağla-

mında irdelenir. Programın özdeğerlendirmesi, nesnel verileri, programın güçlü ve zayıf yanları ile fırsatları ve tehditleri tanımlamaya yarayacak eleştirel görüş, değerlendirme ve önerileri içerir.

MİAK'a İlk Kez Başvuran Programlar:

MİAK, mimarlık meslek derecesi kazandıran lisans programları ile yüksek lisans ve doktora derecesi kazandıran programları bütünsel olarak değerlendirebilir. Program, ilgili yasalar kapsamında, yasal organların onayı ile kurulmuş ve mezun vermiş olmalıdır. Başvurusu kabul edilen program, öncelikle Özdeğerlendirme Raporu'nu hazırlar.

MİAK Tarafından Daha Önce Akredite Edilmiş Olan Programlar:

Program, yeniden akreditasyon için, akreditasyon süresinin bitiminden altı ay önce niyet mektubunu göndermelidir. Yeni akreditasyonun başlangıç tarihine kadar program için önceki akreditasyon geçerlidir. Akredite edilmiş bir programın Özdeğerlendirme Raporu'nun ekinde, önceki Ziyaret Takımı Sonuç Raporu'nun kopyası (EK 5) ve önceki ziyaret sonrası MİAK'a gönderilen Yıllık Raporlar'ın kopyaları ile bu raporlarla ilgili MİAK değerlendirmeleri (EK 6) bulunmalıdır. Programa önceki ziyaret sonucu tanınmış olan akreditasyon süresinin bitiminde MİAK'a iletilmesi gereken Özdeğerlendirme Raporu, önceki Ziyaret Takımı Sonuç Raporu'nda belirtilen "eksikliklere", "sorunlu" ve "dikkat çekilen" durumlara yönelik açıklamaları içermelidir.

1. Programla İlgili Genel Bilgi

Bu bölümde programın ve bünyesinde yer aldığı kurumun kuruluş felsefesi, ta-

rihçesi, misyon ve vizyonu yer alır. Programın kurum içindeki disipliner özgünlüğü ve özerkliği hakkında bilgi verilir.

Kurumun, programın gelişmesi yönünde sağladığı ve sağlaması beklenen destekler değerlendirilir.

1.1. Programın Bağlı Olduğu Kurum

1.1.2 Kurumun Misyonu ve Vizyonu:

Bu bölümde kurumun misyonuna ve vizyonuna ilişkin tanımlar ile bunların uygulamaya konulduğu, yenilendiği ve onaylandığı tarihler yer alır.

1.2 Programın Genel Özellikleri

1.2.1 Programın Tarihçesi:

Bu bölümde programın kısa tarihçesi yer alır.

1.2.2 Programın Misyonu ve Vizyonu:

Bu bölümde programın misyonuna ve vizyonuna ilişkin tanımlar, bunların uygulamaya konulduğu, yenilendiği ve onaylandığı tarihler yer alır.

1.3 Program-Kurum İlişkisi

Programın içinde yer aldığı akademik birim ve kurumun yönetsel örgütlenme yapısı aşağıdaki biçimde ele alınır.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Programın içinde yer aldığı akademik birimin kurum örgütlenme şeması içerisindeki konumunu ve yönetsel ilişkileri gösterilir. Bu ilişkilerdeki bağımlılıklar ve esneklikler değerlendirilir.

b. Programın yönetiminde yer alan gö-

revliler ve sorumluluklarını içeren yönetsel yapı bir şema ile anlatılır. Yönetimde yer alan görevlilerin programın kısa ve uzun dönemde kalite düzeyini geliştirmek amacıyla yaptıkları çalışmalar, yeterlilikleri ve nedenleri açıklanır.

c. Programın öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin yönetime katılma süreçleri ve katılımlarının nasıl örgütlendiği belirtilir.

d. Programın içinde yer aldığı akademik birime bağlı diğer programlar ve bu programlarla ilişkileri anlatılır.

e. Programın içinde yer aldığı kurumsal yapıdaki diğer birimler ve programlarla ilişkileri tanımlanır.

1.4 Program Özdeğerlendirme Çalışmaları

Bu bölümde kısaca programın özdeğerlendirme süreçleri, güçlü ve zayıf yönleri ile ilerlemeleri açıklanır. Gelişme vizyonuna ilişkin bir plan sunulur.

Programın paydaşları (öğretim üyeleri, öğrenciler, mezunlar vb.) tarafından yapılan değerlendirmeler; ders içerikleri, kapsamı, veriliş biçimleri ve öğrenme çıktısı ile ilgili anket çalışmalarını kapsar.

Programın eğitim yaklaşımı kurumun ortak görüşü olarak hazırlanır ve yöntemleri belirtilir.

1.5 İlerlemelerle İlgili Rapor

Programın akreditasyonun sürekliliği, Ziyaret Takımı Sonuç Raporu'nda belirtilen eksikliklerin giderilmesi konusunda ye-

terli çalışmaların yapıldığının kanıtlanması ile mümkündür.

Aşağıdaki iki alt bölüm Özdeğerlendirme Raporu'nda açıklanması gerekenleri tanımlamaktadır.

1.5.1 Ziyaret Takımı'nın Bulgularına Yönelik Yanıtlar

Bu bölüm, programın önceki Ziyaret Takımı Sonuç Raporu'ndaki "eksikliklere", "sorunlu" ve "dikkat çekilen" koşullara yönelik çözüm önerilerini ve yanıtlarını içerir.

1.5.2 MİAK-MAK Akreditasyon Koşullarındaki Güncellemelere Yönelik Yanıtlar

Önceki ziyaretten sonra MİAK-MAK Akreditasyon Koşulları'ndaki yeni düzenlemelere yanıt olarak gerçekleştirilen değişikliklerin özeti yapılır.

1.6 Programın Yaklaşımı

Bu bölümde, programın, mimarlık ortamının bileşenleri olan akademik ortam, öğretim elemanları, öğrenciler, mimarlık meslek alanı, diğer meslek alanları ve toplumla ilişkilerine yer verilir. Programın misyonu çerçevesinde bu bileşenlerin ele alınma biçimi ve her biri ile ilgili vizyon, hedef ve yaklaşımlar tanımlanır. İleriye dönük iyileştirmeler için uzun dönem plan ve stratejilerin dayandığı özdeğerlendirme ve istatistiksel değerler belirtilir. Programın, bağlı bulunduğu kurum, diğer eğitim kurumları, meslek odası, diğer ilgili kurumları içeren paydaş ve ortamların beklentilerine ne ölçüde yanıt verebildiği gösterilir.

1.6.1 Mimarlık Eğitimi ve Akademik

Kapsam

Bu bölümde, programının içinde bulunduğu kuruma katkısı ve kurumundan sağladığı yararlar incelenir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Programın öğretim elemanları ve öğrencilerinin, bağlı bulunduğu kuruma, öğretim, akademik araştırma ve bilgi üretimi, uygulama ve toplumsal katılım alanlarında sağladıkları somut yarar ve hizmetler ile sosyal ve kültürel yaşam alanlarına katkıları,

b. Programın, kurumdaki diğer eğitim programlarına yaklaşımları ve bu programlarla kurduğu ilişki, etkileşim ve işbirlikleri,

c. Öğretim elemanlarının, öğrencilerin ve yöneticilerin devlete, topluma ve eğitim kurumunun sosyal ve kültürel yaşama katkısı,

d. Öğretim elemanları ve personele, bilgi üretme, uygulama ve geliştirebilme için sağlanan akademik ve mesleki olanaklar, kurumun programa insan kaynağı sağlamadaki katkısı belirtilir.

1.6.2 Mimarlık Eğitimi ve Öğrenciler

Programın öğrencilere, meslek yaşamlarında lider ve girişimci olabilme becerisi kazandırmaya yönelik sağladığı destekler gösterilir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Öğrencilerin, meslek yaşamlarına hazırlanmalarında, lider ve girişimci olabilme becerisi kazanmaları, araştırma alışkanlı-

ğını ve bireysel yaratıcılıklarını geliştirmeleri, ortak çalışma deneyimi edinmeleri, akademik ve mesleki etik değerleri içselleştirmeleri için sağlanan öğrenme ortamları ve olanakları, b. Öğrenme merkezli yetkinlik kazandırmaya yönelik eğitim anlayışına verilen önem ve uygulanması ile ilgili yaklaşımlar açıklanır.

1.6.3 Mimarlık Eğitimi ve Meslek Ortamı

Program, öğrencilerini kültürel farklılıklar, teknolojik gelişmeler, mimari eğilimler, yasal düzenlemeler, bilgiye erişim, kullanım olasılıklarının çeşitliliği gibi konularda meslek yaşamına nasıl hazırladığını açıklar. Mimarların üstlendiği mesleki yetki ve sorumluluklar, ilişkili mesleklerle ortak çalışmalar, işveren gereksinimlerinin karşılanmasında toplumsal yararı gözetilmesi, mimarlığın saygın ve güvenilir bir meslek olarak geliştirilmesine katkıda bulunma vb. konularda öğrencilere farkındalık kazandırma süreçleri belirtilir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Öğrencilerin takım çalışması gerektiren ortamlardaki rollerini ve farklı disiplinlerin sorumluluklarını nasıl kavradığı,

b. Öğrencilere meslek etiği farkındalığının nasıl kazandırıldığı,

c. Öğrencinin, mezuniyet sonrası mesleğe kayıt sürecindeki yasal koşullarla ilgili bilgi edinmesi ve bu koşulları yerine getirmesi için farkındalığın nasıl kazandırıldığı,

d. Öğrencilere, mezuniyet sonrası mesleki uygulama için gerekli bilgi ve becerilerin, yaşam boyu öğrenme ve sürekli mesleki gelişim için farkındalığın nasıl ka-

zandırıldığı, e. Meslek odasına kayıt olan ve meslekte çalışan mezunların sayı ve oranları tanımlanır.

1.6.4.Mimarlık Eğitimi ve Toplum

Öğrencilerin toplum ve çevre sorunlarına duyarlı olmalarında, uygun tasarım ve planlama kararlarına ilişkin yaratıcı düşünme, çözüm üretme becerilerini geliştirmede programın katkısı belirtilir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Fiziksel çevreyi şekillendiren çeşitli etkenlerin nedenlerini ve sonuçlarını sorgulama, irdeleme yollarının nasıl kazandırıldığı,

b. Çevre sorunlarını azaltacak bilgi üretiminin hangi yöntemlerle gerçekleşeceğini araştırma becerisinin nasıl geliştirildiği,

c. Kamu ve toplum yararı bilincinin nasıl kazandırıldığı açıklanır.

1.7 İnsan Kaynakları

Öğrencilerin kabul edilebilir düzeyde bir öğrenim yapabilmelerini sağlayacak insan kaynaklarının son iki yıl içerisindeki durumu gösterilir.

1.7.1 Öğretim Elemanları

a. Tam ve yarı zamanlı öğretim eleman sayısı ve birbirine oranı; tam ve yarı zamanlı öğretim elemanlarının toplam öğrenci sayısına oranı; her ders için öğretim elemanı/öğrenci sayısı oranları tasarım stüdyo dersi için öğretim elemanı/öğrenci sayısı oranları verilir. Oranların yeterliliği öğretim elemanlarının eğitim dışı yükleri

de göz önünde tutularak değerlendirilir.

b. Program yöneticilerinin kalite düzeyini geliştirmek için yeterli zaman ayırma potansiyeli açıklanır. Sekretarya desteği değerlendirilir.

c. Öğretim elemanlarının ders yüklerinin, mesleki gelişmeleri ile toplum, bilim ve sanata katkıları için yapacakları araştırma ve çalışmalara olanak tanıyacak oranlarda olmasının kural ve uygulamaları anlatılır. Tam zamanlı öğretim elemanlarına program tarafından verilmiş olan eğitim ve diğer sorumlulukların son iki yıl içerisinde her bir öğretim elemanına göre dağılımı bir tablo ile gösterilir.

d. Tam zamanlı öğretim elemanlarına sağlanan destek ve izinler (bilimsel toplantılara katılım, araştırma fonları, ücretsiz izin vb.); bunlardan yararlanma kuralları açıklanır. Son iki yıl içerisinde programa ve ilişkili ortamlara yararlı olan mesleki gelişmeler için öğretim elemanlarına sağlanmış olan olanaklar gösterilir.

e. Öğretim elemanlarını teşvik etme ve ödüllendirme sistemleri açıklanır.

f. Programın ve bağlı olduğu kurumun atama ve yükseltme ölçütleri belirtilir. Bu ölçütler için programın ve kurumun desteği açıklanır.

g. Son iki yıl içerisinde programa dönem içi kısa süreli konuk öğretim elemanı, konuk jüri üyesi ve konferans vermek üzere katılanlar ile bu katılımların yararı ve yeterliliği açıklanır.

1.7.2. Öğrenciler

a. Programda kayıtlı bulunan toplam öğrenci sayısı verilir.

b. Her yıl programın birinci yılına kabul edilen öğrenci sayısı ile bu sayıya dahil olan farklı öğrenci kontenjanları (yabancı uyruklu öğrenci, lise birincileri vb.) belirtilir.

c. Programın, yandal ve çiftanadal programlarına kabul edilen öğrenci kontenjanları ve bu programlara kayıtlı öğrenci sayıları verilir.

d. Öğrenci yatay ve dikey geçiş koşulları; yandal ve çiftanadal programlarına kayıt koşulları açıklanır.

e. Öğrenci değerlendirme yöntemleri ile ilgili yönetmelik ve uygulamalar açıklanır.

f. Öğrenci akademik danışmanlık sistemi ve işleyişi açıklanır.

g. Öğrenci staj yönetmeliği, staj yerleri ve düzenlemeleri, mezuniyet sonrası meslek pratiği ve kariyer planlaması konusu açıklanır.

h. Başarılı öğrenciler için sunulan teşvik ve ödüller açıklanır.

i. Öğrencilere düzenli olarak sağlanan burs olanakları ve koşulları belirtilir.

j. Öğrenci hareketliliğini sağlayan yurt içi ve yurt dışı değişim programları ile ilgili politika ve uygulamalar belirtilir.

k. Öğrencilerin barınma, beslenme ve sağlık gereksinimlerinin karşılanma düzeyi, nitelik ve sayısal yeterlilik bakımından açıklanır. l. Öğrencilerin kurum genelinde erişebildikleri ders dışı etkinlikler ve bunlara katılabilme olanakları belirtilir.

1.7.3 İdari Kadro

Programın akademik ve idari yapısına ilişkin organizasyon şeması verilir. Aynı idari birim içindeki diğer programların listesi verilir ve işbirliği yöntemleri açıklanır. Eğitime yardımcı teknik personel, uzman kadro ve sekreteryaya yeterliliği hakkında bilgi verilir.

1.8 Öğrenme Ortamına İlişkin Kaynaklar

1.8.1 Fiziksel Kaynaklar

Programın mimarlık eğitimi için gerekli olan fiziksel kaynakları tanımlanır. Tasarım dersleri için her öğrenciye kendine ait çalışma alanı sunan stüdyo mekânları, farklı öğrenme tekniklerine olanak veren derslikler ve öğrenim, öğretim ve araştırma için gerekli diğer mekânlar ile donanımlar, yeterlilikleri değerlendirilerek belirtilir. Tüm mekânların herkes için erişilebilir konumda ve özellikte olduğu gösterilir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Tasarım stüdyoları, derslikler, seminer, sergi, kitaplık/arşiv, bilgisayar, maket vb. eğitim mekânları ile öğretim elemanları için hazırlık ve çalışma mekânlarının ilişki ve erişilebilirliklerini gösteren açıklamalı mimari plan çizimleri, uygun boyutlarda düzenlenerek verilir.

b. Mekânları içeren yapıların ilgili yönetmeliklere ve evrensel tasarım ilkelerine uygunluğu bakımından bir değerlendirilmesi yapılır.

c. Öğrenci ve öğretim elemanlarının kullandığı teknik ve sayısal donanım ve destekleyici fiziksel olanakların dökümü yapılır ve yeterlilikleri değerlendirilir.

1.8.2 Bilgi Kaynakları

Öğrenci ve öğretim elemanlarının mimarlık eğitimi ve araştırmaları için gerekli yayınlara (kitaplar, referans kitapları, süreli yayınlar, raporlar vb.), görsel kaynaklara (çizimler, fotoğraflar vb.) ve veri tabanlarına kolaylıkla ulaşabilecekleri kitaplık/arşiv ve sayısal ortam olanakları belirtilir ve yeterlilikleri değerlendirilir. Öğrencilere kitaplık/arşiv ve sayısal ortamları kullanmaları ve çalışmalarında kaynak kullanma becerilerini geliştirmeleri konusunda bilgilencilmeleri için yapılan uygulamalar açıklanır.

Özdeğerlendirme Raporu'nda;

a. Kitaplık ve arşivlerin yönetsel yapıları, programla yapısal ilişkileri ve programa verdikleri hizmetler açıklanır.

b. Kitaplık ve arşivlerde yer alan mimarlık konu alanlarındaki bilgi kaynaklarının türlerine göre sayısal dökümü, son iki yıldakilerin de belirtildiği bir tablo ile verilir.

c. Bilgi kaynaklarının, programın misyonu, öğrenci sayıları ve öğrenim hedefleri açısından uygunluğu, güncelliği ve ulaşılabilirliği değerlendirilir. d. Kitaplık ve arşivlerde yer alan bilgi kaynaklarının gelişmesi için yapılanlar ve bunların hangi bütçe olanakları ile gerçekleştirildiği belirtilir.

1.9 Mali Kaynaklar

Program bütçesinin, programın misyonu, kayıtlı öğrenci sayısı ve gerçekleşmesi istenen öğrenim hedefleri bakımından uygunluğu, yeterliliği açıklanır ve değerlendirilir.

a. Tüm kaynaklar ve bu kaynaklardan sağ-

lanan gelirler ve giderlerin açıklandığı mali yıl bütçesi gösterilir.

b. Öğrenci sayılarında ve gelir kaynaklarında olası değişiklikleri de öngörerek yapılacak 2 yıllık bütçe tahminleri gösterilir.

2. Programın Eğitim Ve Öğrenim Özellikleri

2.1 Eğitim Dereceleri ve Müfredat

Program, mimarlık lisans programının yanı sıra yandal, çift anadal, yüksek lisans ve doktora programlarının katkılarını ortaya koyacak biçimde kısaca tanımlanır. Özellikle yandal, çiftanadal programları lisans programı bağlamında açıklanır. Programda müfredatı oluşturmak, gözden geçirmek ve geliştirmek için ne tür yöntemler kullanıldığı açıklanır. Bu süreçte katılan paydaşlar- öğrenci dahil belirtilir. Zorunlu derslerin yanı sıra öğrencilerin ilgi duydukları konularda seçmeli olarak alabilecekleri müfredat içi ve müfredat dışı derslere, toplam ders kredisi içerisinde olması gereken oranda yer verilmiş. Seçmeli derslerin, öğrencilerin yandal eğitimine sağlayacağı destek göz ardı edilmemelidir. Ders müfredatındaki her dersin ağırlıklı olarak kazandırdığı bilgi, beceri ve yetkinlikler "öğrenme çıktıları" ile belirtilir.

2.2 Öğrenme Ortamı ve Başarı Düzeyi

Program, öğrencinin başarısını, kazanması gereken bilgi, beceri ve yetkinlik ölçütleri bağlamında değerlendirir; ölçme/ değerlendirme yöntemlerini öğrenme ortamını, eğitim hedeflerini ve yaklaşımlarını belirlemede özgürdür. Mezunun bilgi, beceri ve yetkinliklerine düzeyde edinmiş olduğu gösterilir.

2.3 Öğrenme Kültürü

Stüdyolarda kuramsal ve uygulamalı derslerle etkileşimli bir öğrenme ortamının oluşturulması beklenir. Programın öğrenme ortamına ilişkin yaklaşımı ile bunun öğretim elemanları ve öğrenciler tarafından nasıl yorumlandığı, uygulandığı ayrıntılı olarak belirtilir. Akademik ortamın etik kurallarının uygulanması ve öğrencilerin bu kurallarla ilgili olarak bilinçlendirilmesi için izlenen yöntem açıklanır.

2.4 Mezunun Kazanması Gereken Bilgi, Beceri ve Yetkinlikler

Bu bölümde Programın hedeflediği mezun profili tanımlanır. Mezunların kazanması gereken bilgi, beceri ve yetkinliklerin Programın vizyon ve misyonunda tanımlanan hedef ve beklentilerle tutarlılığı değerlendirilir. Program, müfredatında yer alan mesleki dersler yoluyla mezunlarının, hedeflenen ölçütleri sağladığını kanıtlamakla yükümlüdür. Genel dersler (üniversite ortak-havuz dersleri) bu kapsama dahil değildir. Diğer kurumlardan alınan derslerin Programdaki derslerle eşdeğerliği hakkında bilgi verilir.

Program, Özdeğerlendirme Raporu'nda ve ziyaret sırasında her mezunun aşağıda belirtilen ana alanlarda tanımlanan bilgi ve becerileri elde ettiğini göstermelidir.

Programlarda, tanımlanan misyon ve vizyon çerçevesinde bilgi ve becerilerden bazıları daha öne çıkmış olabileceği gibi, yeni bilgi ve beceriler de eklenebilir. Programın eğitim müfredatında yer alan dersler ile öğrencinin kazanması gereken bilgi ve beceri alanları 5 temel başlıkta toplanmıştır.

- I) Mimarlık - Tasarım / Yaratıcı Düşünme
- II) Mimarlık - Tarih / Kuram, Kültür / Sanat
- III) Mimarlık - Çevre / Kent / Toplum
- IV) Mimarlık - Teknoloji
- V) Mimarlık - Meslek Ortamı

http://www.miak.org/?p=sayfalar&sayfa_id=84

http://miak.org/page_file/2757169c48d-385022bcc8a164a84e63b_MiAK-MAK_Akreditasyon_Kosullari_2021.pdf

Ek 5:

DGS: Dikey Geçiş Sınavı

Meslek yüksekokulları ile açık öğretim ön lisans programlarından mezun olan başarılı öğrencilerin lisans programlarına dikey geçiş yapmaları ile ilgili sınav ve yerleştirme işlemleri ÖSYM tarafından yürütülmektedir.

<https://www.osym.gov.tr/TR,8862/hakkinda.html>

OTURUM 1

1/02

MİMARLIK VE EĞİTİM ORTAMI

SÜREKLİ MESLEKİ GELİŞİM POLİTİKALARI

HAŞİM ALTAN, GÖZDE ORAL, SİMZER KAYA

ÖZET

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)'nin yüksek öneme sahip bir konu olarak önceliklendirmekte ve Avrupa düzeyinde bu konudaki en verimli yaklaşımları teşvik etmeyi amaçlamaktadır. ACE, nitelikli bir profesyonel olarak yetkinliğinizi korumanın ve geliştirmenin yapılandırılmış bir yol tanımının, SMG çatısı altında düzenlene öğrenme etkinliklerine katılarak elde edileceği yönünde her zaman katkı koymuştur. Katılımcı mimarların bir adım önde ve güncel kalmalarına yardımcı olmak için ACE, çeşitli AB Üye Devletlerindeki ACE üye kuruluşları tarafından onaylanan mimarlar için kaliteli Avrupa SMG sisteminin bir listesini başlatmıştır. Mesleki eğitimini tamamlayıp mesleğe kabulü gerçekleştirilen mimarın meslek yaşamı boyunca, hizmetlerinin etkinliğinin sürekliliği ve devamı için toplumsal gereksinimlere, değişen bilimsel ve teknolojik gelişmelere uygun olacak bilgi ve beceriyle katkı sağlayacak bilgiyi her zaman güncel tutma yetisine sahip olmalıdır. Bu bağlamda KTMMOB Mimarlar Odası, 2017 yılında mesleğin gelişim ve gereksinimleri için konusunda uzman eğitimcilerle başlanmıştır. KTMMOB Mimarlar Odası bünyesinde profesyonellerin farklı alanlarda bilgilerini güncel ve yenilikçi tutmaları yönünde, mesleğe kabul tüzüğü ile ilintili yasal yaptırımlar mimarlığın sürekli yenilenen alanlarından kaynaklı izlenebilecek sürekli gelişim yöntemleri (seminerler, atölye çalışmaları, fuarlar, teknik geziler) önceki yıllarda yapılmış olan çalışmalar doğrultusunda da sürecin çeşitlendirilerek sürdürülmesi hedeflemektedir.

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezleri'nin temelindeki amaç mimarların rekabet edebilirliklerini ve istihdam edilebilirliklerini geliştirmek adına mesleki bilgi, beceri ve yeterliliklerini sürekli olarak yaşam boyu eğitim felsefesiyle geliştirmektir. Gelişimin çok çeşitli alanlarda elde edilebileceği yönünde gelişim merkezlerinin oluşturdukları müfredatlar çeşitlendirilmiştir. (eğitimler, seminerler, teknik geziler, atölye çalışmaları, fuarlar vb.). KTMMOB Mimarlar Odası tarafından tasarlanan Avrupa Birliği 'Eğitimde Yenilik ve Değişim' 6. Hibe Programı, kapsamında, Mimarlık mesleğine yönelik "Sürekli Mesleki Gelişim Programı, Oluşturma ve Değerlendirme" konulu projemiz onay almış, 2017 yılından başlayarak 2019 yılında Hibe projesini gerçekleştiren ilk beş proje içinden en başarılı proje seçilerek başarıyla tamamlanmıştır. Bu projenin hayata geçmesi ile Mimarlar Odası altında oluşturulacak Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM) yapılandırma çalışmaları ile birlikte Mesleğe Kabul Tüzüğü devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: Mesleki Eğitim, Mimarlık Eğitimi, mesleki Gelişim, Kıbrıs.

Her meslekte olduğu gibi, gelişim sürekliliği, mesleği icra eden kişilerin gelişmesiyle önce kendine ve daha sonra çalıştığı iş kurumuna nitelik kazandıran önemli bir unsurdur. Birçok gelişmiş ülkede, yüksek hizmet ile birlikte, belirli uygulama standartlarını yakalamak ve korumak adına, Mesleki Gelişim politikaları sürekli tartışma konusu olmuştur. Konu üç ana başlık altında incelenmiştir:

A. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), Avrupa Sürekli Mesleki Gelişim (SMG) : Yaşam boyu eğitimin profesyonel yaşamdaki hedef aldıkları amaçları ve standartları. Farklı ülkelerde farklı içeriklerle sürekli mesleki gelişim merkezleri ve eğitim türleri hakkında.

B. Sürekli Mesleki Gelişim Gelişimim Sürdürülebilir Politikası: Profesyonellerin farklı alanlarda bilgilerini güncel ve yenilikçi tutmaları yönünde, mesleğe kabul tüzüğü ile ilintili, yasal yaptırımlar, puanlama sistemi, mimarlığın sürekli yenilenen alanlarından kaynaklı izlenebilecek sürekli gelişim yöntemleri (seminerler, atölye çalışmaları, fuarlar, teknik geziler, vb.)

C. Mimarlar Odası Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi: Avrupa Birliği Eğitim ve Yenilik VI. Hibe programı çerçevesinde kurulan Mimarlar Odası Mesleki Gelişim Merkezi kurulum süreci, işleyişi ve mesleğe etkileri.

A. Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), Avrupa Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)

Prof. Dr. Haşim Altan

Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE), Sürekli Mesleki Gelişim (SMG)'nin yüksek öneme sahip bir konu olarak önceliklendirmekte ve Avrupa düzeyinde bu konudaki en verimli yaklaşımları teşvik etmeyi amaçlamaktadır. ACE, nitelikli bir profesyonel olarak yetkinliğinizi korumanın ve geliş-

tirmenin yapılandırılmış bir yol tanımının, SMGM çatısı altından düzenlenen öğrenme etkinliklerine katılarak elde edileceği yönünde her zaman katkı koymuştur. Katılımcı mimarların bir adım önde ve güncel kalmalarına yardımcı olmak için ACE, çeşitli AB Üye Devletlerindeki ACE Üye Kuruluşları tarafından onaylanan mimarlar için kaliteli Avrupa SMG sisteminin bir listesini başlatmıştır. Hepsini içerik ve vurgu açısından çok farklı olmakla birlikte, bu SMG sistemlerinin tümü, kabul edilen minimum Avrupa kalite standartlarını karşılamaktadır. ACE'de listelenen tüm üye Avrupa kurumlarına bağlı çalışan Sürekli Mesleki Gelişim Merkezlerini tanımaktadır. Bu eğitimlerin sağlam ve güvenilir oluşları, ACE'nin belirlediği standartlar içerisinde olmasıdır. Ayrıca ACE'de listelenen tüm Avrupa kurumları kendilerine ait SMG'leri tanıdıkları için, dünyanın neresinden olursanız olun kendi mesleki gelişiminizi ACE'ye bağlı üye merkezlerden de elde edebilirsiniz. Belirlenen belirli öğrenim saatlerine göre kredi puanları standartları mimarların meslek icra ettikleri ve üye oldukları ülkenin kurumuna göre puan toplarlar. Bir öğrenme saati bir uluslararası SMG kredisine denktir.

ACE'nin sürekli meslek gelişimi yönergesine göre, akademik eğitim, mimari araştırma, mesleki uygulama ve sürekli profesyonel kalkınma, yüksek nitelikli mimarlar yetiştirmek için takip edilmesi gereken ayrılmaz unsurlardır. Yapılı çevremizi yaratan, sürdüren ve sürdürülebilirliğini sağlayan kalibre olduğu bir dünyada değişim normdur ve yüksek performans beklentileri artmaktadır, dolayısıyla devam etme gerekliliği mesleki gelişime açıktır. Her meslek, kendi başarısını sağlamak için kendi yöntemini bulmalıdır. Üyelik, o mesleği ilgilendiren alanlardaki gelişmeleri takip eder. Bu yönergeyi hazırlarken, ACE Üye Örgütleri, SMG'nin, mesleğin başarılı olmasını sağlamak için mutlak bir gereklilik olduğunu müşterilerine, topluma ve

gelecek nesillere karşı sorumluluklarını yerine getirir. Bu yönergenin amacı SMG alanında olması gereken beş önemli ilke her imza sahibi tarafından bu konudaki bireysel programlarının geliştirilmesine dâhil edilmiştir:

1. Bir SMG programını kabul ederken, her üye kuruluş böyle bir programa katılımın, tüzüğünde yerleşik ahlaki bir yükümlülük olmasını sağlamalıdır. Üyelerinin her biri için davranış bazı ülkelerde amaçlara yönelik çalışmak için uygun olacaktır. Üyelerin bir SMG programını takip etmesini yasal bir gereklilik haline getiren yasal zorunluluklar.

2. Üyeler arasında mesleki uygulamaların daha yakın uyumlaştırılması çerçevesinde ACE' nin her üye kuruluşunun SMG yönergelerini takip etmeyi taahhüt ettiği kuruluşlar ACE tarafından yayınlanır.

3. Mimarlık pratiği kültürel bir arayıştır. ACE üye kuruluşları, SMG programlarının mimari kültürü, sanatsal gelişimi, geliştirme yollarını sağlamasını ifade eder, teknolojik yenilik, uygulamanın optimizasyonu ve hepsinden önemlisi, bir mimarlık pratiğinde yüksek düzeyde mesleki yeterlilik sağlamaktır.

4. ACE'nin tavsiyesi, bu yönetmeliği imzalayanların her birinin üyeleri için SMG edinimi zorunlu asgari gerekliliktir. Bundan dolayı da tüm mimar üyeleri Avrupa çapındaki üye kuruluşlar, teknik ve yasal düzenlemelere ayak uydurmalıdır. Her takvim yılı içinde çalışmalarını etkileyen değişiklikler.

5. Her üye kuruluş, gerekli mali ve idari düzenlemeleri yerine getirmeyi taahhüt eder. Bu yönetmeliğin amaçlarının gerçekleştirilebilir olmasını sağlamak için yapılır.

B. Sürekli Mesleki Gelişim Gelişimin Sürdürülebilir Politikası

Yrd. Doç. Dr. Gözde Oral

Sürekli Mesleki Gelişim (SMG); Meslektaşların, mesleki hizmet ve formasyonlarının toplumsal gereksinimlerle, bilimsel ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda güncelleştirip edindiği yeni bilgi ve becerilerini değerlendirerek mesleki referans yetisine sahip olmaları adına çok önemli yere sahiptir.

Yeni bilgiyi yakalama veya bilgiyi güncel tutma değişen ve gelişen sistemi yakalamak adına atılması gereken en büyük adımdır. Yeni teknolojileri takip ederek değişen çevre bilincine ve standartlarda uyumu amaçlayan eğitimin önemli kademesidir. Bu eğitimin gerekliliği sürekli mesleki gelişimi sürdürülebilir kılmak adına atılması gereken en büyük adımdır. Mesleki eğitim, meslek üyelerinin bilgilerini paylaşmasına dayanmaktadır ve hayat boyu sürecek bir eğitim kapsamında değerlendirilmektedir. Mimarlık eğitimiyle alınan bilgilerin güncel kalmasını ve gelişimini sağlayan bir niteliktedir.

SMG eğitimleri, çalışmaları ve etkinlikleri Mimarlık mesleği ve mesleki hizmetin etkinliğini, verimliliğini ve gelişimini sürekli kılmak amacıyla önemli bir aracı olmaktadır.

Bunun yanı sıra, "sürekli mesleki gelişim bilinci" ni yaygınlaştırarak, meslektaşlarımızın mesleki bilgilerini güncelleme gereksinimlerine yönelik farkındalıklarını artırabilmeyi ve bilgilenme ortamlarına gönüllü olarak katılmalarını teşvik edebilmek çok önemlidir.

Kıbrıs Türk Mimarlar Odası (KTMO), Mesleğe Kabul Tüzüğü çerçevesinde MİMARLIK MESLEĞİ UYGULAMA tüzüğünde de yer aldığı gibi (<https://www.mimarlarodasi.org/tr/odamiz/yeni-ueyeler-icin.html>) ;

• Mimarlar, mesleklerinin uygulanması için geçerli olan alanlardaki mesleki bilgi ve becerilerini sürekli olarak geliştirmek üzere çaba harcayacaktır;

• Mimarlar, sürekli olarak, estetik kusursuzluk ve mimarlık alanındaki eğitim; araştırma, yetiştirme ve meslek pratiği standartlarının yükseltilmesine çalışacaktır;

• Mimarlar, mümkün olduğu ölçüde, ilgili sanatları destekleyecek ve yapı endüstrilerinin bilgi birikimi ve yeterliliğine katkıda bulunacaktır;

• Mimarlar, çevrenin ve bu çevre içindeki yaşam ve yaşam ortamı kalitesinin sürdürülebilir bir şekilde iyileştirilmesi yönünde çaba gösterecek;

• Mimarlar, ellerinden geldiğince, mimarlık alanındaki bilgi, kültür ve eğitimin gelişmesine katkıda bulunacaktır;

Sürdürülebilir sürekli mesleki gelişimin (SMGM) sürdürülmesi esası aslında bir mesleğe karşı sorumluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda SMGM çalışmaları doğrultusunda sürekliliği sağlanacak mesleğe yönelik eğitimlerle edinilen bilginin mimarın kişisel bilgi ve becerileriyle bütünleşip toplum faydası planlanmaktadır. SMGM' nin sürdürülebilir politikaları izleme çerçevesinde başlatmış olduğu süreçte; Üniversitelerin araştırma ve eğitim merkezleriyle, alanında uzman akademisyenlerle, konu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, ilgili mimarlık ofisleriyle ve yapı inşaat firmalarıyla işbirlikleri içerisinde güncel konularda ki alanında uzman kişilerle etkinlikler, eğitimler, seminerler, panel ve konferanslar, çalışmalar, teknik geziler ve atölyelere başlanmıştır ve devam etmektedir.

Eğitimler pandemi sürecinde de uzaktan çevrim içi eğitim şeklinde devam etmektedir. Sürdürülebilir politikalar izlenince-

sinde SMGM eğitimlerinin grupladığımız zaman üstünde durulan genel hususların;

• Kişisel mesleki gelişim

• Mesleki beceri ve bilgilendirme

• Yetkilendirme altında meslek içi sertifikalı ya da sertifikasız programlar olarak görmektedir.

Bu bağlamda mesleki gelişimin sürekliliğini sağlayabilmek için gelişim ve dönüşüm hareket halinde olmalıdır. Sürekli değişen, yenilenen ve gelişen toplumsal yaşam koşulları içinde ihtiyaç duyulan alanlarda mimarların ihtiyaç duyabilecekleri bilgiyi ve eğitimi alabilecekleri platformun sürekliliği ve bilgi akışı esastır. Akademik ortam ve akademik ortamın dışındaki akran sayılabilecek tüm organizasyonlara bu platformda yer verilerek, bilimsel statüde, sertifikaya ve yetkinleşmeye dayalı eğitim programlarının düzenlenmesi, Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi'nin görevleri doğrultusunda sürekliliğini devam ettirme planlanmaktadır.

C. Mimarlar Odası Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi

Simzer Kaya

Yaşam boyu eğitim imkânı maalesef genel olarak ülkemizde hemen hemen yasal statüsünü kazanmamış amatör biçimde ilerlemektedir. Farklı sektörlerde verilen kısa vadeli eğitimlerle kişinin ve/veya kurumların gelişiminin sürdürülebilirliği maalesef sağlanamamaktadır. Önceki dönemlerde Mimarlar Odası tarafından yapılan tespitlerle ve üyelerin ihtiyaçlarına göre kısa süreli dönemsel kurs niteliğinde eğitimler verilmiş, ancak Oda altında kurulan bir eğitim merkezinin olmayışından kaynaklı bu eğitimlerin sürekliliği sektige uğramıştır. Genel yapıya bakıldığında zaman diğer meslek odalarının da mesleki eği-

timlerle ilgil dönemsel verdiği kurslar söz konusudur. Bu gelişimin sürdürülebilir olmaması aynı zamanda mesleki yeterlilik sistemi eksikliğini de getirmektedir. Odaya kaydını yapan mimar, hemen mesleğe kabul tüzüğü noksanlığı sebebiyle onay süreçlerinden geçmeden, mezuniyet sonrası profesyonel stajını tamamlamadan, herhangi bir yeterlilik ve puanlama olmadan meslek uygulamasına başlayabiliyor. Bu uygulama, temel olarak mevzuat bilgisi, güncel yapı malzemeleri, teknik tecrübe eksikliği ile mesleki yönetimi zayıf kılan eksikliklere yol açmaktadır. Tüm bu faktörler, mimari ve inşaat kalite standartlarının genel düzeyinin Avrupa ülkelerindeki ortalamasının altında olmasını sağlamaktadır.

AB üyesi ülkelerde, mimarların bilgilerini, mesleği uygulamak için beceri ve yeterliliklerini güncel tutmayı sağlayan, yeterlilik puanlama mekanizmalarına bağlı çeşitli sürekli mesleki gelişim programları düzenlenmektedir.

KTMMOB Mimarlar Odası tarafından tasarlanan, Avrupa Birliği "Eğitimde Yenilik ve Değişim" Hibe Programı kapsamında, Mimarlık mesleğine yönelik "Sürekli Mesleki Gelişim Programı Oluşturma ve Değerlendirme" konulu proje 6 Ekim 2016 tarihinde imzalanmış ve proje resmi olarak 7 Ekim 2019 tarihine kadar (36 ay) yürütülmüştür. Bu projenin hayata geçmesi ile Mimarlar Odası altında oluşturulan Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM), yaşam boyu eğitim hayat bulmuş oldu.

€125,717.76 bütçeli bu projenin %90 finansmanı €113,145.98, Avrupa Birliği tarafından, geriye kalan %10 finansmanı ise €12,571.78 Mimarlar Odası tarafından karşılanmıştır.

Hibe projesi kapsamında 3 kişilik idari ekipten oluşan takım, proje yöneticisi, SMG koordinatörü ve yeterlilik koordinatöründen oluşmaktaydı. Proje yöneticisi idari personel yönetimi ve projenin genel çerçevede başarılı yönetiminden sorumlu kişidir. Ayrıca, proje yöneticisi, iç izleme ve raporlama faaliyetlerinden sorumludur.

SMG koordinatörü, eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesini, detaylı eğitim programının gelişmesini, güncellenmesini, eğitim takviminin oluşturulmasını eğitimleri ve eğitimcilerinin organizasyonunu, SMG'yi içeren faaliyetlerin, etkinliklerin hazırlanmasını sağlayan kişidir. Bugün merkezimizde Oda personeli olarak çalışmakta olan sorumlu kişidir.

Yeterlilik koordinatörü, yeterlilik puanlarının değerlendirilmesini, değerlendirme kuruluna sunulmasını, üyelere destek sağlayan, her türlü sertifikanın ve puanlama gerektiren faaliyetin, eğitimin değerlendirmesini sağlayan kişidir. Projenin tamamlanmasının ardından bu kısım yasal çerçevede değerlendirilebilmesi adına dondurulmuştur. Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi eğitimlerinin değerlendirilmesi, puanlandırılıp sicil oluşturulması, Mesleğe Kabul Tüzüğü'nün hayata geçmesi ile birlikte çalışacaktır.

Eğitim dönemi resmi olarak 21 Eylül 2017'de başlamış ve 1 Temmuz 2019'da sona ermiştir. Eğitim ihtiyaç analizi yaparken, üyelerin ihtiyaçlarını sorgulamak doğru programı hazırlayabilmek adına;

Son 8 yıl önce yapılan analizi güncelleyerek yapılan analiz sonucunda, en çok ihtiyaç duyulan eğitim konularını belirleyerek, istatistiksel verilerle beraber üyelerin ihtiyaçlarını karşılayan bir eğitim programı hazırlandı.

SMG müfredatı hazırlanırken, hem Pratik çalışmaları gerektiren konuları, hem de sözlü anlatımı kapsayacak nitelikte olmasına özen gösterildi.

Proje çerçevesinde, 4-7 Nisan 2017 tarihleri arasında Milano Mimarlar Odası ve Londra RIBA'ya (Royal Institute of British Architects) proje ekibi olarak ziyaretlerde bulunuldu. Bunun yanı sıra 4 Nisan 2017 tarihinde Milano Mimarlar Odası ile Kültürel Değişim ve Ortak Mesleki Faaliyetlerin Geliştirilmesine Yönelik İşbirliği konusunda 2 yıllık bir işbirliği sözleşmesi

Eğitim Ana Başlıkları	Dersin Adı	Kredi Puanı
1. GÜVENLİK	1a. Yapı ve İnşaat Güvenliği Kültürü	2+1
	1b. İnşaat Güvenliği Arazi Ziyaretleri	1
	1c. Binalarda Yangın Güvenliği	2
	1d. Statik Güvenlik ve Güçlendirme	2+1
2. İKLİM ve KONFOR	2a. Yenilenebilir Enerjiler ve Mimarlık	2
	2b. Isı ve Yoğuşma Denetimi	2+1
	2c. Su Yalıtımı	2+1
	2d. Su Yalıtımı (Bitüm)	2+1
	2e. Isı Yalıtımı	2
	2f. Akustik	2
	2g. Aydınlatma	2
	2h. Enerji verimliliği ve Bina Karnesi	2
	2i. Yeşil Binalar	2
	2j. Pasif-Aktif İklimlendirme	2
3. MESLEKİ DİŞ İLİŞKİLER	3a. Mesleki Müşteri İlişkileri	2
	3b. AB Uygulama Standartları	2
	3c. Yapı Denetimi ve Kontrollük	2
	3d. Mimarlık Meslek Etiği	2
	3e. Mimari Proje Süreci	2
4. PROJE ve İNŞAAT YÖNETİMİ	4a. Proje Yönetimi (Büro ve Şantiye)	2
	4b. Sözleşme İdaresi	1
	4c. Maliyet Planlama ve Hesaplama	2
5. MESLEKİ KİŞİSEL GELİŞİM	5a. Bilgisayar Destekli Tasarım Rhino	2
	5b. Bilgisayar Destekli Tasarım Revit	2
	5c. Bilgisayar Destekli Tasarım Archicad	2
	5d. Etkili Sunum Teknikleri	2
	5e. Takım Çalışması	2
	5f. Liderlik	2
	5g. Evrensel Tasarım Standartları	2
	5h. Çevresel Duyarlılık	2
	5i. Genel İş Sağlığı & Yüksekte Çalışma Eğitimi	2
	5j. Mimari Fotoğrafçılık & Uygulamalı Temel Fotoğraf Atölyesi	2
6. MESLEK HUKUKU	6a. Mesleki Yasa ve Tüzük	3
	6b. Yürürlükteki İmar Planları	2
	6c. İhale Sistemi ve Teklif Hazırlama	2
	6d. Bilirkişilik	2
	6e. AB Meslek Uygulamaları	2
	6f. Oteller Tüzüğü (Fasıl 138)	2
	6g. Yollar ve Binalar Tüzüğü (Fasıl 96)	2
	6h. Koruma Yasaları	2
	6i. Deprem Yönetmeliği	2
	6j. İnşaatlarda İşçi Tüzüğü	2
	6k. Yarışmalar Tüzüğü & Hizmet Alımı	2
	6l. Turizmdeki Teşvik Mevzuatları & Kısmi Hibe Programları	2
	6m. Uygulanmakta Olan Emirnameler	2
7. TASARIM ve YAPI	7a. Çelik Yapı Tasarımı I	2
	7b. Çelik Yapı Tasarımı II	2
	7c. Betonarme Yapı Tasarımı	2
	7d. Ahşap Yapı Tasarımı	2
	7e. Peyzaj Tasarımı	2
	7f. Entegre Tasarımlar (Asansör)	2
	7g. Yapı Malzemeleri ve Uygulamaları	2
	7h. Güneş Enerji Sistemleri	2
8. KÜLTÜREL ve SOSYAL YAŞAM	8a. Bölge ve Kent Kültürü	2
	8b. Kentsel ve Kırsal Gelişim	2
	8c. Çağdaş Müze Anlayışı	2
9. KORUMA ve YENİLEME	9a. Eski Eser Projelendirme ve Çizim Teknikleri	2
	9b. Çağdaş Koruma ve Restorasyon	2
	9c. Kent Kültürü ve Koruma Bilinci	2
	9d. Kültürel Miras Koruma ve Sürdürülebilir Turizm	2
	9e. Yöresel Mimari	2
10. YAPI ESENLİĞİ	10a. Kamusal Alanlarda Evrensel Tasarım	2
	10b. Konutlarda Evrensel Tasarım	2
	10c. Donanım ve Konfor	2

Teorî ve uygulamadan oluşan dersler

Eğitimin birinci ve /veya ikinci yılında alınması gereken zorunlu dersler
Toplam Puan:13

Eğitim Başlıkları	Kurslar	Eğitici	1. Eğitim Dönemi Katılımcı Sayısı	2. Eğitim Dönemi Katılımcı Sayısı	3. Eğitim Dönemi Katılımcı Sayısı	4. Eğitim Dönemi Katılımcı Sayısı	Toplam Katılımcı Sayısı
1. GÜVENLİK	1a.Yapı ve İnşaat Güvenliği Kültürü	Güvenç Yüksel	0	0	4	0	4
	1b.İnşaat Güvenliği Arazi Ziyaretleri	n/a	0	0	0	0	0
	1c.Binalarda Yangın Güvenliği	Nuri Serteser	8	12	6	0	26
	1d.Statik Güvenlik ve Güçlendirme	Hüdaverdi Tozan	0	0	7	0	7
2. İKLİM ve KONFOR	2a.Yenilenebilir Enerjiler ve Mimarlık	Ayşe Öztürk	11	9	9	0	29
	2b.İsı ve Yoğuşma Denetimi	Polat Hançer/Emir Taşcıoğlu	18	4	6	0	28
	2c. Su Yalıtımı	Azmi Öge	15	12	8	0	35
	2d. Su Yalıtımı (Bitüm)	Ali Öiker	0	0	7	0	7
	2e.İsı Yalıtımı	Azmi Öge	15	6	0	0	21
	2e. Akustik	Tamer Zaim	0	0	20	0	20
	2f. Aydınlatma	Alihan Kızılduman	0	0	9	0	9
	2g. Enerji verimliliği ve Bina Karnesi	Ayşe Öztürk	16	0	0	0	16
	2h. Yeşil Binalar	Bengi Atun/Funda Zaim	20	9	16	0	45
	2i. Pasif-Aktif İklimlendirme	Şule Filiz Akşit	0	0	8	0	8
3. MESLEKİ DİŞ İLİŞKİLER	3a. Mesleki Müşteri İlişkileri	n/a	0	0	0	0	0
	3b. AB Uygulama Standartları	Gökhan Yamacı	0	0	15	0	15
	3c. Yapı Denetimi ve Kontrollük	Kutsal Çiğdem	0	0	31	15	46
	3d. Mimarlık Meslek Etik	Ekrem Bodamyalıoğlu	14	9	10	0	33
	3e. Mimari Proje Süreci	Fevzi Özersay	0	0	27	8	35
4. PROJE ve İNŞAAT YÖNETİMİ	4a.Proje Yönetimi (Büro ve Şantiye)	Turcan Ardalı/Yücel Köken	25	7	6	0	38
	4b. Sözleşme İdaresi	Oktay Çınar/Nurettin Karagözü	0	0	11	9	20
	4c. Maliyet Planlama ve Hesaplama	n/a	0	0	0	0	0
5. MESLEKİ KİŞİSEL GELİŞİM	5a. Bilgisayar Destekli Tasarım Rhino	Şifa An Demircioğlu	17	6	11	0	34
	5b. Bilgisayar Destekli Tasarım Revit	Gaye Şenyaza	0	0	16	52	68
	5c. Bilgisayar Destekli Tasarım Archicad	Hüseyin Penbeoğlu	0	0	27	0	27
	5d. Etkili Sunum Teknikleri	İdil Şeytanoğlu	17	5	9	0	31
	5e. Takım Çalışması	İdil Şeytanoğlu	0	6	14	0	20
	5f. Liderlik	İdil Şeytanoğlu	0	0	15	6	21
	5g. Evrensel Tasarım Standartları	Ayşe Öztürk	13	10	7	0	30
	5h. Çevresel Duyarlılık	Nilden Bektaş	5	6	5	0	16
	5i. Genel İş Sağlığı & Yüksekte Çalışma Eğitimi	Tunç Adanır	0	0	0	25	25
	5j. Mimari Fotoğrafçılık & Uygulamalı Temel Fotoğraf Atölyesi	Mehmet Yasa	0	0	19	15	34
6. MESLEK HUKUKU	6a. Mesleki Yasa ve Tüzük	Resul Ergün	22	17	22	13	74
	6b.Yürürlükteki İmar Planları	Ali Şakir Aramak	0	0	17	14	31
	6c. İhale Sistemi ve Teklif Hazırlama	Burhan Atun	0	0	22	0	22
	6d. Birlikçilik	Leman Ardoğan	31	8	11	9	59
	6e. AB Meslek Uygulamaları	n/a	0	0	0	0	0
	6f. Ötekiler Tüzüğü (Fasıl 138)	Bora Turgut Muslu	21	11	11	13	56
	6g. Yollar ve Binalar Tüzüğü (Fasıl 96)	Resul Ergün	65	18	24	14	121
	6h. Koruma Yasaları	Nurbanu Tosun Soyel İlkay Feridun Emine Reis	12	10	0	0	22
	6i. Deprem Yönetmeliği	Hüdaverdi Tozan İsmail Salkan	10	4	12	0	26
	6j. İnşaatlarda İSG Tüzüğü	Tunç Adanır	19	12	25	0	56
	6k. Yarışmalar Tüzüğü & Hizmet Alımı	Tunç Adanır	0	0	25	9	34
	6l. Turizmdeki Teşvik Mevzuatları & Kısmi Hibe Programları	Bora Turgut Muslu	0	0	12	7	19
	6m. Uygulanmakta Olan Emirnameler	Türkmen Yiğitcan	0	0	21	8	29

7. TASARIM ve YAPI	7a. Çelik Yapı Tasarımı I	Ayşe Öztürk/Hüdaşverdi Tozan	0	0	24	8	32
	7b. Çelik Yapı Tasarımı II	Hüdaşverdi Tozan	0	0	0	15	15
	7c. Betonarme Yapı Tasarımı	Ayşe Öztürk/Tunç Mıran	10	4	8	0	22
	7d. Ahşap Yapı Tasarımı	Ayşe Öztürk	24	5	0	0	29
	7e. Peyzaj Tasarımı	Buket Aşlısoy	0	0	12	0	12
	7f. Entegre Tasarımlar (Asansör)	Mustafa Metbulut	0	0	4	0	4
	7g. Yapı Malzemeleri ve Uygulamaları	Nidal Kandemir	0	0	8	0	8
	7h. Güneş Enerji Sistemleri	Serkan Abbasoğlu	0	0	12	15	27
8. KÜLTÜREL ve SOSYAL YAŞAM	8a. Bölge ve Kent Kültürü	Nur Akın	14	9	17	0	40
	8b. Kentsel ve Kırsal Gelişim	Şebnem Hoşkara/Resmiye Alpar Atun	11	3		0	14
	8c. Çağdaş Müze Anlayışı	Dilek Karazır Şener	0	0	20	0	20
9. KORUMA ve YENİLEME	9a. Eski Eser Projelendirme ve Çizim Teknikleri	Nurbanu Tosun Soyel	30	19	14	14	77
	9b. Çağdaş Koruma ve Restorasyon	Nurbanu Tosun Soyel	0	0	0	0	0
	9c. Kent Kültürü ve Koruma Bilinci	Şebnem Hoşkara/Resmiye Alpar Atun	0	0	0	0	0
	9d. Kültürel Mirasın Koruma ve Sürdürülebilir Turizm	Aliye Menteş	0	0	9	0	9
	9e. Yöresel Mimari	Makbule Oktay	0	0	17	0	17
10. YAPI ESENLİĞİ	10a. Kamusal Alanlarda Evrensel Tasarım	Nevter Zafer Cömert	0	0	0	0	0
	10b. Konutlarda Evrensel Tasarım	Ümran Duman	0	0	5	0	5
	10c. Donanım ve Konfor	Atilla Öztürk	11	0	0	0	11

SMGM Webinar 2021

3D Max Görselleştirme ve Modelleme Teknikleri

- CİHAN ÖZKAN

Tarih: 15 MART 2021
Saat: 18.30
Microsoft Teams (Çevrim içi)
Kayıt için smgm@mimarlarodasi.org

KASIM, 2020

SMGM WEBINAR EĞİTİM

2 KASIM PAZARTESİ Serkan Abbasoğlu Güneş Enerji Sistemleri 18.30 Microsoft Teams	3 KASIM SALI Resul Ergün Yollar ve Binalar 18.30 Microsoft Teams	4 KASIM ÇARŞAMBA Resul Ergün Mesleki Yasa ve Tüzük 18.30 Microsoft Teams	6 KASIM CUMA Bora Turgut Murilo Ofisler Tüzüğü Fasi 138 18.30 Microsoft Teams
12 KASIM PERŞEMBE Tunç Adanır İnşaatlarda İş Güvenliği Tüzüğü 18.30 Microsoft Teams	16 KASIM PAZARTESİ Güvenç Yüksel Yapı ve İnşaat Güvenliği Kültürü 18.30 Microsoft Teams	19 KASIM PERŞEMBE Tunç Adanır İnşaatlarda İş Güvenliği Tüzüğü 18.30 Microsoft Teams	23 KASIM PAZARTESİ Nedret Türksoy Zihin Haritaları Eğitimi 18.30 Microsoft Teams
24 KASIM SALI Nedret Türksoy Zihin Haritaları Eğitimi 18.30 Microsoft Teams	26 KASIM PERŞEMBE Azmi Öge Su Yalıtımı (çimento esaslı) 18.30 Microsoft Teams	27 KASIM CUMA Azmi Öge Su Yalıtımı (çimento esaslı) 18.30 Microsoft Teams	

SMGM 2021 EĞİTİM TAKVİMİ

MART

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Salı	Cumartesi	Pazar
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

15 Cihan Özkan Sp. 3D Max Modelleme ve Görselleştirme Teknikleri
17 Kutsal Çiğdem Sb. Yapı Denetimi ve Kontrolü
22 Şefa An Demircioğlu Sa1. Bilgisayar Destekli Tasarım - RHINO
24 Şefa An Demircioğlu Sa2. Bilgisayar Destekli Tasarım - RHINO
31 Ekrem Bodamyalıoğlu 3c. Mimari Meslek Etiği

NİSAN

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Salı	Cumartesi	Pazar
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

1 Ekrem Bodamyalıoğlu 3c. Mimari Meslek Etiği
5 Cemil Özmen 7a. Çelik Yapı Tasarımı
7 Tunç Adanır 1a. Kaş İçerisinde Güvenlik
8 Tunç Adanır 11. İskoklerde Güvenlik
12 Tunç Adanır 6/1. İnşaatlarda İş G. ve Sağlığı Tüzüğü
14 Tunç Adanır 6/2. İnşaatlarda İş G. ve Sağlığı Tüzüğü
19 Dilek Karazır Şener 8c1. Müze Mimari, İç Mekan ve Tercih Tasarımları
21 Dilek Karazır Şener 8c2. Covid-19 sürecinde Dünya ve Türkiye Müzelerinin Erişilebilirliği ve Sürdürülebilirliği üzerine değerlendirmeler
26 Resul Ergün 6a1. Mesleki Yasa ve Tüzük
28 Resul Ergün 6a2. Mesleki Yasa ve Tüzük

MAYIS

Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Salı	Cumartesi	Pazar
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

3 Bülent Kızıldağan 8d. Arkeoloji ve Mimari
5 Aral Boyakbayram 7c. Çayır Sistemleri
6 Hüseyin Kılıncioğlu 7 h. Kamusal Mekanın Planlaması ve Tasarımı
10 Azmi Öge 2e1. Su Yalıtımı
11 Azmi Öge 2e2. Su Yalıtımı
17 Resul Ergün 6a1. Yollar ve Binalar Tüzüğü
18 Resul Ergün 6a2. Yollar ve Binalar Tüzüğü
20 Mustafa G. Korucu 4c. Kariyer Bilgi Sistemleri

Eğitime kayıtlı için: smgm@mimarlarodasi.org

imzalanmıştır.

AB'deki meslektaşların en iyi uygulamalarını takiben, aşağıdaki 10 temel müfredat konusunun, eğitim ihtiyaçları değerlendirme çalışmasına göre çeşitli alt başlıklara göre daha ayrıntılı hale getirilecek ve uyarlanacak olan SMG programı tarafından kapsanması planlandı:

24 aylık eğitim programı sürecinde, eğitimler iki katagoride, resmi ve resmi olmayan eğitimler olarak sınıflandırılmıştır. Resmi SMG programı (eğitimler / çalıştaylar / seminerler, vb.) birlikte resmi olmayan program (teknik inceleme gezileri, ağ etkinlikleri, vb.) olarak ikiye ayrılmaktadır. Eğitimler hafta içi ve hafta sonları yapılacaktır. Gece eğitimleri hafta içi, seminer ve daha uzun süreli eğitimler hafta sonu yer alacaktır. 2 yıllık eğitim programı sürecinde toplamda 150 eğitim kursları 10 çekirdek müfredat konuları ile ilgili çeşitli alt konularla beraber tamamlanması hedeflenmiştir.

Mesleğe Kabul Tüzüğü Taslak çalışma içerisinde ele alınan ve belirlenen üye kategorilerine yönelik her üyenin ihtiyacı olan kredi puanlama sistemi belirlenmiştir. Ayrıca yeterlilik ile ilgili puanlamalar yapılırken, resmi olmayan öğrenim aktivitelerinden de üyeler puan toplayabilecektir. Resmi olmayan SMG'i içeren aktiviteler kısaca; teknik gezilere katılım, network faaliyetlerine katılımı, fuar ve sergi ziyaretleri, makaleler, yayınlar, Mimarlar Odası'nın çıkardığı Mimarca dergisine katkı sağlamak, sosyal aktivitelerde rol almak, gönüllü çalışmak. Eğitimlerin yanı sıra projede belirtilen etkinlikler çerçevesinde Kıbrıs içinde 6 farklı bölgeye teknik gezi düzenlenmiştir.

• Karpaz Gezisi-14 Nisan 2018 (18 Katılımcı)

• Ercan Havaalanı Gezisi-4 Ağustos 2018 (29 Katılımcı)

• Limasol Gezisi-3 Ekim 2018 (68 Katılımcı)

• Lefkoşa Surları Gezisi-20 Temmuz 2019 (34 Katılımcı)

• Mehmetçik Cittaslow Gezisi-30 Ağustos 2019 (27 Katılımcı)

• Lefke Gezisi-28 Eylül 2019 (20 Katılımcı)

Avrupa Birliği "Eğitimde Yenilik ve Değişim VI." Hibe Programı kapsamındaki ilk beş içerisinde **EN BAŞARILI** yürütülen ve tamamlanan Proje seçildi. Mimarlar Odası olarak başarıyla Avrupa Birliği kapsamındaki kısmı tamamlayıp Oda bünyesinde sürdürülebilirliğe doğru ilk adımları atmış olduk.

SMGM Eğitimleri Pandemi koşullarında çevrimiçi olarak devam etmektedir. Mimarların genel ihtiyaçlarına ek olarak, yeni mezunların daha fazla deneyim kazanmaları adına, teroik bilgiler ile gerçek yaşamdaki deneyimleri ve uygulamalar da üzerine eklenmesi, iş hayatına adapte olabilmek, istihdamı artırmak, bilgi ve becerileri geliştirmek ve iş hayatına uyum sağlayabilmek adına önem taşımaktadır. Özellikle Mesleğe Kabul Tüzüğü süreçleri içerisinde iki yıllık (bürolarda ve şantiyede) stajını yapan yeni mezunların, profesyonel iş hayatlarında, başarılı olabilmelerini artıracak olan pratik bilgi ve girişimcilik becerilerini geliştirmekten ve sürdürmekten geçtiği kaçınılmazdır. Yeni mezunlarımızın, sektöre ilişkin (yönetmelik) mevcut yerel mevzuat da dâhil olmak üzere çeşitli konularda kapasitelerini artırmaları gerekiyor. Kullanılan malzemeler, personel yönetimi, şantiye yönetimi, iş yönetimi, zaman yönetimi, finansal planlama, proje yönetimi ve teknik çizim yeteneklerini öğrenmeleri ve geliştirmeleri birçok standardı belirleyici olacaktır.

OTURUM 1

1/03

MİMARLIK VE EĞİTİM ORTAMI

MİMARLIK EĞİTİMİNE GENEL ELEŞTİREL BAKIŞ

ÖĞRENCİ ÇALIŞMA GRUBU:

AYÇA ÖZKAN, SELİN GİZLİ, HALİME İŞLİYEN, MEHMET NİŞANCI

ÖZET

Günümüz dünyasında her şey çok hızlı şekilde değişip gelişmektedir. Peki, mimarlık ve bunun en önemli basamağı olan mimarlık eğitimi bu süreçle beraber gelişmekte midir?

Bazı konularda bu cevap ikiye ayrılabilir da kimine göre durağan haldeyken kimine göre teknolojinin artan imkânlarıyla doğru orantılı olarak gelişip ilerlemektedir. Bu konunun temelindeki en kritik sorunlardan birkaçı eleştirici ve eleştirilen konu arasındaki iletişim kopukluğudur. Bir diğeri ise konu hakkında doğru bir şekilde eleştiri yapılmaması ya da yapılan doğru eleştiriye kişinin kendi bünyesine aktarma konusunda problem yaşanmasıdır. Günümüzde mimarlık eğitiminde aşılması gereken en önemli bilgilerden biri ise mimarlığın ülke için değil, insanlık ve doğa için var oluşunu aktarmaktır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık eğitimi, Mimarlık, Eleştiri, KKTC.

1. Giriş

Bir konuyu çeşitli boyutlar içerisinde değerlendirmek, bir bütün olarak ele alıp konuyu her yönüyle ortaya koymak ve tartışmak, anlaşılmasını ve değerinin belirlenmesini sağlamak amacıyla yapılan sözlü veya yazılı iletişimlere “eleştiri” adı verilir. Mimarlık eğitimine genel eleştirel bakışın hem öğrenciler hem mimarlar hem de mimarlık ile ilgilenen her bireyin yapması çok önemlidir. Bir eleştiri sayesinde insanların bu konu hakkında gözleri açılır ve çevreye eleştirel bakabilme yeteneği kazandırılır. Mimarlık eğitiminde eleştirel bakış açısını kazanamayan birey, kendi hatalarını düzeltmekten mahrum kalmanın yanı sıra öğretilen, dayatılan “doğruların” sorgulanmasından da mahrum kalır.

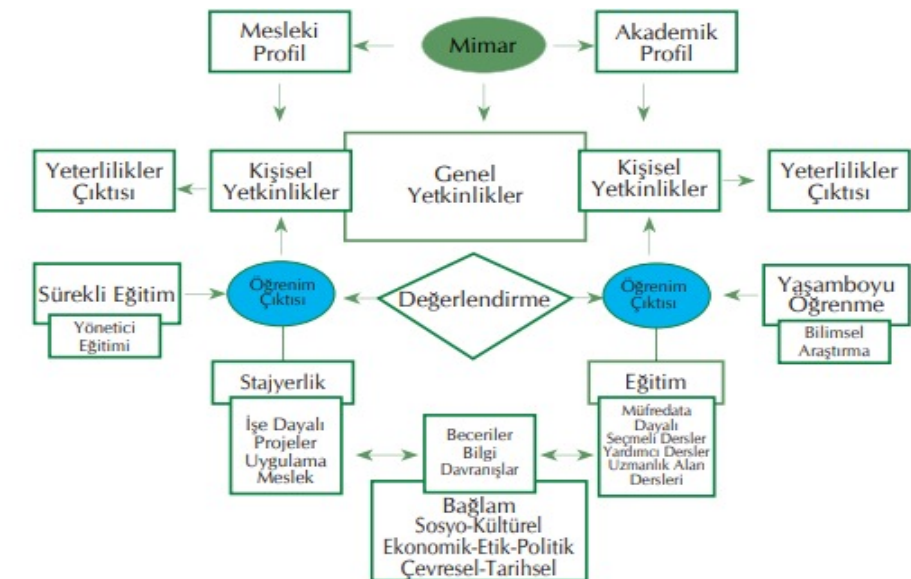
Mimarlık yaşamsal süreç içerisinde bireylerin gereksinimlerini karşılamayı ve sürdürülmesini amaç edinmiş sanat dalına bağlı mesleklerden biridir. Bu meslek insanı unvanını taşıyacak bireylerin geleceğin meslek insanı adayları oldukları doğrultusunda bilinçlendirilmeleri konusunda yardımcı olan eğitime ise “mimarlık eğitimi” denir. Bu çalışmada mimarlık ve mimarlık eğitimine eleştirel bakış, öğrenci ve eğitimcilerin bu konuya bakış açısının değerlendirilmesi, mimarlık eğitimine ilişkin etik

kuramı ve geçmişten günümüze mimarlık hakkında bilgilendirmeler ele alınacaktır.

2. Mimarlık

Mimarlık; insanların barınma, eğlenme, dinlenme, çalışma gibi eylemlerini sürdürebilmeleri için gerekli olan mekânları estetik, işlevsel gereksinimlerini yerine getirmeyi amaç edinmiş, kullanıcıların yaşamlarını kolaylaştırmak için var olan bir sanattır. Aslında mimarlık kavramını somutlamak gerekirse yaşamın biçim haline gelmiş uzantısı diyebiliriz. Çünkü bulunduğu toplumun yapısına, gereksinimlerine, ekonomik verilerine, teknolojik gelişmelere bağlı olarak gelişmekte ve değişmektedir. Ve mimarlık bir sanat sayıldığından ve bu sanat toplumun her kesimine hitap ettiğinden her birey içerisinde bir parça mimar ruhu vardır. Mimarlık bir bakıma çevre ile insan arasındaki özgürlük ve cesaret arasındaki ince çizgiyi kaybetmeden bir şekilde uyum sağlamak, diğer bir deyişle, nesneler dünyasının doğrudan doğruya ruhu yansıtmalarını sağlamak çabası olarak anlaşılmalıdır (Özyılmaz, Dağtekin ve Oğuz, 2008).

Mimarlığı “sosyolojik olarak” anlamının yolu “mimarlık nedir”, “mimar kimdir” gibi soruları cevaplayabilmekten geçer.

Şekil 1: Mimarlık eğitimindeki yönelimler (Foque & Caglar, 2009)

Şüphesiz, her mimarın bu sorulara kendi yanıtı vardır ve bunları kendi dünya görüşü ve tercihlerine göre yanıtlar (TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 2012). Fakat genel tanımı yapılacak olursa mimarlığın değişmez tanımı, Romalı mimar Vitruvius'un "sağlamlık, kullanışlılık, güzellik" (firmitas, commoditas, venustas) olarak dile getirdiği üç amacı içerir. Bu tanıma göre mimarlık; kullanım güvenliğine sahip, işlevine uygun, rahatlık koşullarını sağlayan ve insana yaşama zevki ve yücelik duygusu aşılayan (kısaca sağlam, kullanışlı, güzel) mekânların yaratılmasını hedefler (METU, 2020).

2.1 Mimarlık Eğitimi

Mimarlık eğitimiyle birlikte bir bilim ve sanat olan mimarlık, ülkemizde dört yıllık lisans eğitimi ile verilmeye çalışılan, bireylere mesleğin yetki ve sorumluluklarını üstlenebilecek mimar unvanını kazandıran bir eğitimidir (Akyüz, 1996).

Mimarlık eğitiminde temel amaç, analitik düşünme yeteneğine sahip, üç boyutlu düşünebilen, uygulamaya yönelik pratikleri sanatsal duyarlılıkla gerçekleştirebilen, mimarlık kültürünü ve mesleki etik değerlerini benimsemiş bireyler yetiştirmektir (Konya Teknik Üniversitesi, 2018).

Eğitim süresince her yaz yapılan stajlar, öğrencilerin arazide, yapı şantiyelerinde ve mimari bürolarda yapı uygulaması ve meslek pratiği ile tanışmalarını sağlamaktadır. Akademik dönemler içinde edinilmesi mümkün olmayan mesleki deneyimlerin kazanıldığı stajlar, eğitimi bütünleyen önemli öğretim süreçleridir (METU, 2020).

Mimarlık eğitiminin nasıl olması konusu yıllardır yalnız ülkemizde değil tüm dünyada tartışma konusudur. Bir kısım mimarlığın bir zanaat işi olduğunu ve bunun getirdiği sorumluluk ve bilinçle de usta-çırak

ilişisine dayalı olarak öğretilebileceğini, bir kısım ise doğuştan gelebilecek Tanrı vergisi bir yetenek ile olabileceğine dair görüşler bulunmaktadır (Akyüz, 1996). Bu da mimarlık eğitimi konusunda aslında başlı başına bir tartışma konusu yaratmaktadır.

2.2 Ünlü Mimarların Mimarlık Eğitimi Hakkında Düşünceleri

- “Türkiye’de yaptığımız en kritik hatalardan biri, mimarları lisans derecesini aldıkları gibi pratiğe başlatmamız.”

Selçuk Avcı, Mimar, Avcı Architects

Türkiye’de yapılan en kritik sayılabilecek hatalardan biri, mimarların lisans derecesini aldıkları gibi pratiğe başlamamız. Buna karşılık diğer ülkelere bakılacak olursa Avrupa, Birleşik Krallık ve Amerika’da bir mimar çalışma dünyasına girmeden önce bu aşama henüz tamamlanmamış sayılır. Birleşik Krallık’ta RIBA, birinin resmi olarak profesyonel hayata dâhil olabilmesi ve kendini “Mimar” olarak adlandırabilmesi için eğitim ve denetimli uygulamayı bir arada içeren ve yaklaşık 8 yıl süren, üç aşamalı bir program yarattı. Bauhaus’un multidisipliner düşünme metodolojisi, mimarlığın dokunduğu, içerdiği tüm değerlerin deneyimlenmesini sağlıyor ve mimarlara mesleğin karmaşıklığının ve sorunlarının daha ustaca üstesinden gelebilmelerini öğretecek katmanlı bir eğitim üzerinde duruyor. Bu teori-pratik-teori-pratik yaklaşımını geleceğin ihtiyaçlarıyla uğraşacak mimarlar üretmek için uyarlamamız gerektiğine inanıyorum (Uygur, 2018).

- “Mimarlık artık tek başına sonuca ulaşılan bir hizmet olmadığı için disiplinler arası çalışma ve birlikte üretme kültürü de eğitim sürecinin bir aşamasında mutlaka yer almalı.”

Semra Uygur, Mimar

Dijital mimarlık ve çağdaş zanaat bir formül olarak görülebilir. Artan dijital imkânlar, mimarının sebebini ve anlamını değiştirmemeli; ancak yeni bir boyut olarak, sağladığı görsel imkânlar değerlendirilmelidir. Dijital ortamla gelen görsel dildeki değişim ve çeşitliliğin göz ardı edilemez kolaylıklar sağladığı açık bir gerçek. Ancak yazılım kullanım becerileri, mimarlığın değerlendirmesinin bir parçası olmamalı, yalnızca araç olarak kalmalıdır.

Etrafımız bu kadar çok gereksiz ürün ile donatılmışken belki de artık yeni yapmak değil, var olanları daha nitelikli ortamlar için nasıl iyileştirileceğine yönelik eğitim modeli geliştirmesi en gereklisi olabilir.

Her eğitim modelinin, mimarlığın bir dünya görüşünün yansıması ve düşünsel boyutu olmadan olmayacağı gerçeği ile birlikte duyarlılık gerektirdiği kesinlikle atlamamalıdır (Uygur, 2018).

- “Mimarlık sabır ve zaman gerektiren bir disiplin. Eğer ki biri kompleks romanlar üzerine yeteri kadar yıl harcarsa, bir gün bu kişi de saygıdeğer bir haiku yazabilir.” (Haiku: Japonlara has şiir biçimi.)

Thom Mayne

Mimarlık ve mimarlık eğitimi sabır, zaman, çokça emek ve çalışma isteyen bir disiplindir. Sürekli gelişen süreci yakalamak ve bunu kendi bilgilerimizle harmanlayarak ortaya saygıdeğer bir yapı ortaya çıkarmak tüm bu sürecin devamıdır aslında. Bu yüzden ki kişi her ne kadar bunun uğruna yıllarını harcar ve kendisini geliştirirse o kadar çevresinde saygı duyulan ve yapıları konuşulan bir birey haline gelir (İç Mimarlık Dergisi, 2017).

- “Tasarıma yönelik bilginin üretilmesi, değerlendirmesi ve paylaşılması stüdyo sınırlarını aşan bir ağ bağımsallığı içinde kurgulanabilir.”

Lale Özgenel, Doç. Dr. ODTÜ Mimarlık Bölümü

Mimarlık okullarının ortak bileşeni olan stüdyo/atölye ortamı, dinamik bilgi akışlarını zamanın teknolojik olanakları üzerinden bünyesine tamamlayıcı, zenginleştirici ve çoğaltıcı katmanlar olarak eklemleyebilir. Farklı ağlar içinde, stüdyo ortamı geleneksel aktörleri olan stüdyo hocaları dışında yeni katılımcıların, kendi ağları üzerinden geliştireceği fikirlerle kreatif moderatörlükler şeklinde gelişebilir. Temsil araçlarının ve ortamlarının da dijitalleştiği günümüzde stüdyo/atölye eğitimi, odağına farklı disiplinleri ve teknik alanları alarak bilgiyi katmanlar olarak birlikte inşa ederek, geleneksel eğitim ortamına göre daha entegre ve deneysel süreçler içeren bir network ve iletişim ortamına evrilebilir. (UYGUR, 2018)

- “İlginç olmak istemiyorum. İyi olmak istiyorum.”

Mies van der Rohe (İç mimarlık Dergisi, 2017)

Mimarlıkta söz konusu ilginçlik ya da estetik değil de tasarlanan yapının veya sanat eserinin fonksiyon ve gereken işlevi sağlaması önemlidir. Yani şöyle ki tasarımcının form ve estetik için değil de kullanıcı gereksinimlerini ve düşüncelerini ön planda tutması daha sağlıklı ve iyiye yönelişi sağlayacaktır.

- “Form işlevi takip eder”

Le Corbusier (İç mimarlık Dergisi, 2017)

Bir binanın içindeki işlev aslında dışındaki her mimari elemanı etkiler. Aslında belli olmadan mekân içerisindeki doğal sirkülasyon binanın dış kabuğunu ya da bir diğer deyişle formunu yani biçimini oluşturmaya başlar. Böylelikle bina için sonradan veya ayrı düşünülmüş bir form değil de başından bir bütün olarak ilerleme sağlayan bir yapı ortaya çıkar.

• “Benim için her gün yeni bir şeydir. Her projeye ilk yaptığım projeymiş gibi bir güvensizlikle başlarım. Ter dökerim, bir yola doğru giderim ve çalışmaya başlarım, nereye gittiğimden emin olmadan. Eğer nereye gittiğimi bilseydim, bu işi yapamazdım.”

Frank Gehry (İç mimarlık Dergisi, 2017)

Her yeni gün her yeni umut, düşünce ve zamandır. Her yeni gün insana farklı şeyler kazandırır. Durgun değildir bu süreç. Durgun olmadığı kadar da akıcılığı projelere yansır. Bu yüzden ki yeni düşüncelere açık olup, bu yolda çokça ve ter dökerek çalışmak ilham verici ve merak uyandırıcı olabilmektedir. Sonuç olarak proje bir süreç işidir ve bir anda karar verilebilecek veya çizilebilecek bir iş değildir.

2.3. Mimarlık Eğitimi Hakkında Mezun Görüşleri

• “Mimarlık öğrencileri için öğretim kadrosunun çok önemli oluşunun altını çizmek istiyorum. Derslerin ders programında yanlış dağılması da bir diğer önemli konulardan birisi olduğunu düşünüyorum. Öğrencilere verilen mimarlık eğitimi kapsamında günümüz koşullarında teknolojinin artmasıyla beraber el çiziminin yanında bilgisayar destekli tasarım derslerinin sayısının ve ağırlığının ders programı içerisinde arttırılmasının daha iyi olabileceği inancındayım.

Özet olarak üç boyut programlara ağırlık verilmeli, sadece seçmeli ders olmamalı çünkü apayrı bir sektör bu... Bunun yanında öğretim üyeleri sıcak yaklaşıp öğrenciyi mesleği sevdirmeli ve meslek hayatına yakın olan dersler yani belediye-mimar ilişkisine dayalı olan dersler ön plana çıkarılmalıdır.”

• “KKTC’de aldığım eğitim konusunda verilen eğitimin tatmin edici nitelikte olduğu kanısındayım. Yani öyle ki gerçekten

Kıbrıs’ta aldığım eğitimden ve hocaları-mızdan çok memnunum ve piyasa ortamına girdiğinde bu farkı da kendin gözlemleyebiliyorsun. Çevremizde mezun olduğumuzda aldığın eğitimin yetersiz olduğunu düşünen gruplar olacaktır. Onlara karşı tabuları ve önyargıları yıkmamanın aslında bizim elimizde olduğunu düşünüyorum. Bunu da yaptığımız projelerle, gösterdiğimiz çözümlerle ya da tasarimsal bakışımızla yıkabileceğimizi düşünüyorum.”

3. Mimarlık ve Etik

3.1 Etik

Etik, Yunanca “ethikos” sözcüğünden gelmektedir. Tarihsel süreç içerisinde etik kavramının birçok tanımı yapılmıştır. Sözlük anlamı olarak etik; töre bilimi, ahlak bilimi, ahlaki, ahlakla ilgili olarak tanımlanmaktadır Etik, ahlaki olanın özünü ve temellerini araştıran bilim, insan davranışları ile ilgili problemleri inceleyen felsefe dalı olarak tanımlanmaktadır. Etik, insanın bütün davranış ve eylemlerinin temelini araştırır ve her şeyden önce de istenilecek bir yaşamın araştırılması ve anlaşılmasını hedefler (TC Milli Eğitim Bakanlığı, 2006).

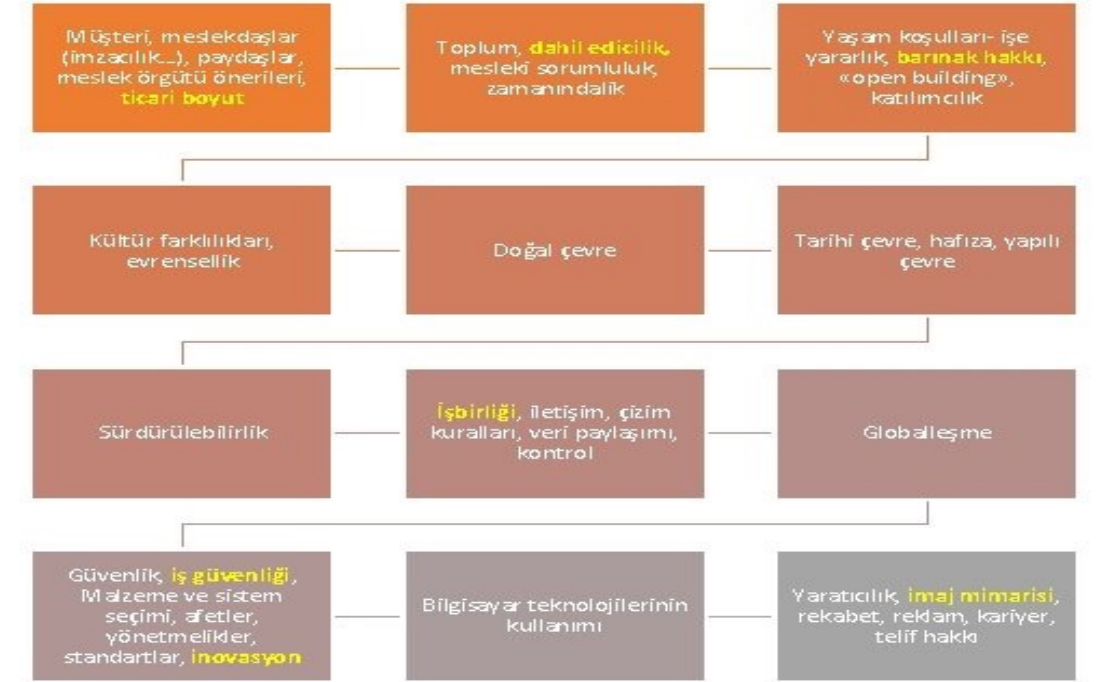
3.2 Mimarlık Eğitiminde Etik Teorilerinin Rolü

• Erdem Etiği (Virtue Ethics) Aristo BC 384 -BC 322

Becerisine uygun meslek seçimi ve mesleğin sürekli ilerletilmesi, becerinin kullanılması gerektiğini ve mükemmeliyeti savunur (Hürol, 2020).

• Faydacılık (Utilitarianism) John Stuart Mill (1806 -1873)

Çoğunluğun çıkarına uygun bir biçimde çevreyi ya da kentin bir bölümünün soyulaştırılması, değiştirilmesi anlamındadır.

Şekil 2: Mimarlık ve Etik (Hürol, 2020)

Azınlığın isteklerini göz önünde bulundurmak (Hürol, 2020).

• Deontolojik etik – Görev Etiği (Duty Ethics) Immanuel Kant (1724 -1804)

Mesela bina yapılmaması gereken yer için proje tasarlamak, ilkelere terstir ya da çizim kurallarına, yönetmeliklere, işbirliğinin kuralları uyulması gerekir (Hürol, 2020).

3.3 Mimarlıkta Etik ve Meslek Etiği

Mesleki etiğin sınırları ve tanımı esnek midir, yoksa genel geçer bazı kurallara mı tabidir? Mimarın etik sorumluluğu kime ve neye karşıdır? Yapılı çevrenin değişiminde tek aktör mimar olmazken neden tartışmalarımızın odak noktasına yerleşiyorlar? Bunun sebebi mimarların araçsallaştırıldığı için sorumluluk alma konusundaki istekliliği mi, yoksa tek ulaşılabilir ve

tanımlı muhatap olmaları mı (Sadri ve diğ, 2016).

Farklı mesleklerin farklı/uyuşmayan etik kodları olabilir. Mesleklerin etik kodları, mesleki değerleri de eğitim aracılığı ile sürekli geliştirir ve aktarır (Hürol, 2020).

Mimarlıkta veya farklı bir alanda etik ve profesyonel davranış kuralları, temel düzeyde bir endişeye ve tartışmaya konu olmuştur. Profesyonellik, dürüstlük ve yetkinlik, gelecek nesiller için doğal ortamını koruyarak ülkesine ve dünyaya hizmet etmeyi görev olarak üstlenen, yaptığı işe, insana ve doğaya karşı sorumlulukla yaklaşmak, mesleğini bir iş ve aynı zamanda bir görev olarak gören bir mimardan beklenen bazı niteliklerdir (Tanveer, 2003).

Mimarlıkta meslek etiğinin olup olmamasına karşı bazı farklı düşünceler vardır. Bazıları mimarların, iklim sorunlarının arttığı

bir dönemde çok büyük bir yere ve sorumluluğa sahip olduğunu düşünür. Yapıtları tasarımlarla gelecek kuşağa daha güzel ve yaşanılabilir bir dünya, çevre bırakabilirler düşünürler. Bazıları ise mesleki bir etiğin var olamayacağını, bunun ancak bireysel bir politik duruş olacağını savunurlar. Bu bağlamda değerlendirildiğinde meslek ve etik birbirine zıt iki şeydir. Mesleğin var oluşu bile etik değildir. Meslek dediğimiz şeyin geçmişine de bakabiliriz bunun için. Avrupa’da mimarlık, Britanya’da meslekleşti. Diplomalı mimarların yanı sıra geleneksel olarak da bu işi yapanlar vardı. Önce, “diplomalı mimarlar yapabilir, diğerleri yapamaz” dendi. Sonra diplomalı olan mimarlar o zamanki kraliçenin desteğiyle bir dernek kurdular ve bir araya geldiler. Sonra “bizim derneğimize üye olmayan mimarlar mimarlık yapamaz” dendi. Bir süre geçtikten sonra bu kez de “üye olan diplomalı mimarlar da sadece bizim uygun bulduğumuz yönde mimarlık yapabilir” şeklinde kurallar ortaya kondu. Bunların hiçbirisi etik değildir (Sadri ve diğ., 2016).

Özetle toparlarsak, başta da sorduğumuz sorulara cevap niteliğinde;

1. Mesleki etiğin sınırları ve tanımı esnek midir, yoksa genel geçer bazı kurallara mı tabidir? Genele baktığımızda aslında bazı kuralların olduğunu görürüz. Hem ulus çapında hem de evrensel çapta bazı etik kodlar vardır ve bunların esnek olup olmayacağı da tartışılır.
2. Mimarın etik sorumluluğu kime ve neye karşıdır? Bunu size bırakıyorum...

3. Yapılı çevrenin değişiminde tek aktör mimar olmazken neden tartışmalarımızın odak noktasına yerleşiyorlar? Bunun cevabını da aslında soru gayet iyi açıklıyor: Mimarın tek ulaşılabilir ve tanımlı muhatap olmalarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Son olarak mimarlıktaki her konuda olacağı gibi etik konusunda kesin kurallar vardır denilemez Bu mimarın etiği nasıl algıladığına bağlı olarak değişebilir.

4. Mimarlıkta Eleştiri

Raymond Williams, kültür ve toplumun seviyesini anlatmak istediği çalışmada, "Eleştirinin çok zor bir kelime olduğu ortaya çıktı" diyor. Ancak Foucault, genel anlamda eleştiriye "çok doğrudan olma sanatı" olarak tanımlamaktan ve bunu yapabilmek için bir "erdem" olduğunu söylüyor. Başlığı tehlikeye karşı bir uyarıyı çağırırsa da (yani yoğun eleştiri), bu metin mimarları eleştiriye karşı uyarmak için çok geride değil. Tersine, mimarlığın pratiği ve eleştirisi, yani mimar ve eleştirmen (genelde de mimardır) arasında, bazen gergin, çelişkili ve mesafeli, bazen uzlaştırıcı olan işe gidiş geliş süreçleri ve birbirini tamamlayan anlayışlar arasında karşılıklı olarak düşman cepheler ve tehditler olarak algılanır. Bunu yaparken de mimari eleştirinin kendisini sorgulamak, bu temaya, eleştirinin kendisine dikkat çekmek demektir. Yani burada esas olan hem bir mimar hem de bir eleştirmen olarak eleştiriyle ilişkimizin, ona yüklediğimiz anlam ve yaklaşım biçimimizin bir yansıması olarak tehlikeye karşı tepkilerimize dikkat çekmektir. Genelde tehlike, "otoriter eleştirel yargı" modeline başvuran ve (aşırı) özgüvenle kendini otorite olarak gören, doğruyu göstermeye çalışan, sürekli tahrif eden, karşı çıkan ve değersizleştiren eleştirmendir. (Gür, 2019).

5. Mimarlık Eğitiminin Geçmiş ve Şimdiki Süreç İçerisindeki Değişimi

5.1 Mimarlık Eğitiminde Çizim Yapmanın Önemi

1956 yılı Türkiye’de mimarlık eğitiminde önemli dönüm noktasıdır. ODTÜ bünyesinde bir mimarlık fakültesi 1956 yılında

Şekil 3: Geçmiş zamanlardaki stüdyo dersi örneği (AutoCad, 2018)

kurulmuş, böylelikle ilk defa İstanbul dışında mimarlık eğitimi veren bir fakülte ortaya çıkmıştır (Vikipedi, 2021). Bu yıllarda mimarlık öğrencilerinin teknolojinin yeterince gelişmemesi nedeni ile mimarlık eğitimindeki en çok kullanılan yöntem elde çizim yapmaktır. Mimarlık eğitimi her ne kadar günümüzde de elde çizim yapmanın önemli olduğu bir meslek grubu olsa da teknolojinin bizlere sağladığı imkânlar doğrultusunda günümüzde bilgisayar ile çizim yapan mimar sayısı daha fazladır. İlk başlarda mimarlık eğitimi büyük sınıflar kalabalık öğrenciler eşliğinde öğretim görevlisinin onlara gösterdiği daha sonrada sırada, gördüklerini yapmaları gereken öğrencilerin uygulamaları vardı. Bu uygulamalar farklı ton kalemler ile günümüzde zor bulunan devasa pergel ve cetveller ile sağlanırdı. Bunlar maddi olarak daha zor ve manevi olarak yorucuydu. Yapılan çizimler ve maketlerde en ufak hataya pay verilmeden baştan yapma mecburiyeti bulunmaktaydı. Hatayla yapılan tüm çizim ve ya maketin baştan yapma zorunluluğu dolayısıyla en ufak detayları görme yeteneği, hatalardan ders çıkarma

ve tecrübe fazlalığı ile pratikleşme gibi özellikleri gelişmiştir. Bu sayede geçmiş yıllarda mimarlık eğitimi almış mimarlar daha detaycı ve daha pratik mimarlar olarak kabul edilebilir.

Bunun yanında modern mimarinin gelişmesiyle teknolojinin sürekli hayatımızın bir parçası olması mimarlık eğitimi de değiştirmiştir. Bu değişim mimarları kalem tutmadan bilgisayar başında çizimlerini yaparak mezun ediyor. Ayrıca daha pratik olan bilgisayarda çizim tekniği geri alma komutları veya tek tıklamayla saatler alan çizimleri düzenlemeyi sağlıyor. Bununla birlikte mimarlık eğitiminde verilen pek çok dersin bilgisayar üzerinden çizilmesi istenmesi büyük bir hata olarak görülebilir. Günümüzde okullarımız elde çizimin önemine vurgu yapılmadığından sunumlarda yetersiz kalan mimarlar yetiştirmektedir. Mimarlık eğitimi için ressam olmamız gerekmez ancak mimarlık eğitimi almış bir öğrencinin elde çizim yapması da mimarlığın bir parçası olarak düşünülmelidir.

5.2 Mimarlık Eğitiminde Günümüz Öğrencileri

Günümüzde her şeyin tüketime yoğunlaşması, aç gözlülük, emek vermeden bir yerlere hemen gelmeye çalışma, kolayca para kazanmak zihniyetinin her alanda belirmesi farklı alternatifler oluşmasını sağlamıştır. Mimarlık ortamında, en büyük sorunların başında çok az bir zaman kısıtlaması olması gelmektedir. Bu durum beraberinde kopyala yapıştır alışkanlığını getiriyor, yeni nesillerin de bu hıza ayak uydurmak için aynı şekilde düşünmeye başladığı söylenebilir.

Üniversite sayılarının artması bir anda çok fazla mezun verilmesine neden oldu. Bu hıza ve sayıya yetişemeyen akademisyenlerin sayıları da az. Öğrenciler tam yetişmeden ve kültürünü dahi öğrenmeden mezun olmaktadır (İtez, 2018). Mimarlığın önemini kentsel ölçekte boyutunu öğrenmeden tek amaçları mezun olmak oluyor. Mimarlığın sanatsal boyutunu göremeyen pek çok mimar yetişiyor. Verilen bu eğitim, öğrencileri öğrenme odaklı değil derslerden geçme odaklı olmasına zorluyor. Oysa mimarlık sanat, kültür, sanatçı demek! Günümüzdeki öğrencilerin çoğu sanatçıları bilmiyor. Öğrenmek için kütüphaneye gitmek yerine kolayca kaçıp tek tıklamayla elindekilerle yetiniyor. Ufkunu açmak değil de yapabileceği ödevi veya projeyi anlayacak kadar bilgiyi öğrenmek onlara yetiyor. Kısa sürede mimarlık eğitimini aşılama çalışmaları eğitim sistemi mimarlık öğrencilerinin gelişmesini engellemektedir.

Artık dijital teknolojilerin 'blob' mimarlığının ve pragmatik yaklaşımların daha egemen olduğu bir mimarlık dünyasında ilerliyoruz. Mimarlık eğitiminin çıkmaz yola girdiği düşünülmektedir. Ancak, bu endişeler belli bir yönde sorgulamayı da beraberinde getiriyor ve geçmiş tecrübelerin günümüz mimarlığına doğru izler taşıdığı

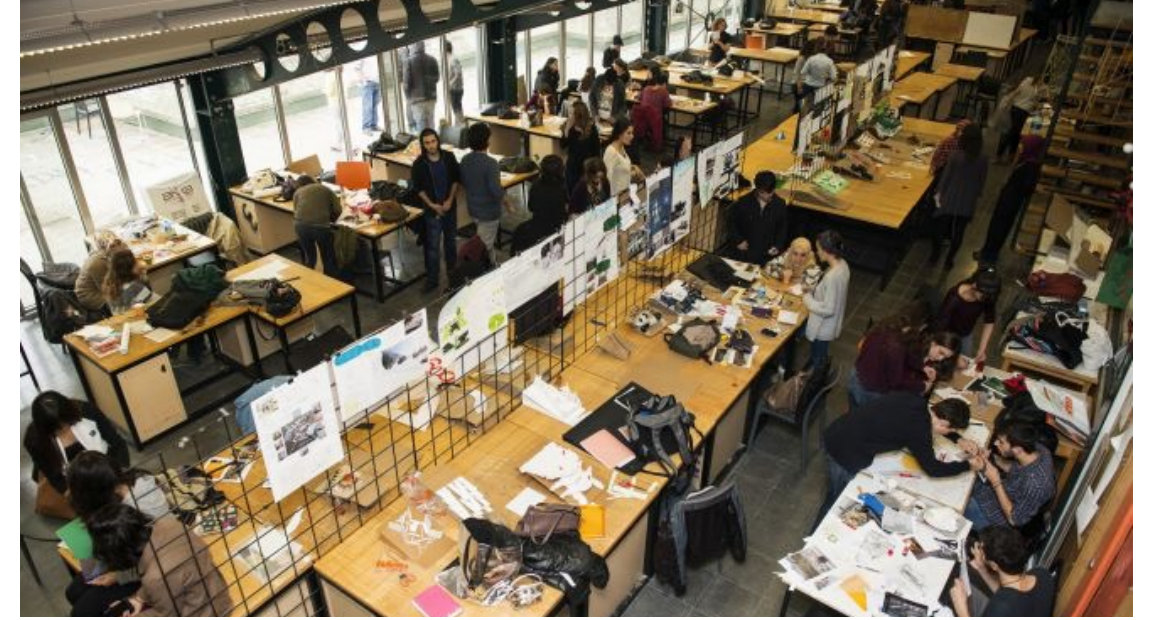
bir gerçeklik mevcuttur (Aras, 2015).

5.3 Günümüzde Mimarlık

Günümüzde mimarlık eğitimi, 20. yüzyıl başında olduğu gibi yenilikler geliştirmeyi günün koşullarına çözümler üretebilmeyi başaramadı; tüm dünyada neredeyse aynı nitelikte işler yapılarak her yer sıradanlaştırıldı. 2000'li yıllara kadar ülkemizde her mimarlık okulu kendi öğreti nitelikleri ile anılırken, artık tümü yıldız mimar yetiştirmeyi hedeflemiş gözüküyor. Oysa gerçek hayatta çok farklı alanlarda hizmet sunan mimarların farklı eğitimler alması çok önemli ve gerekli.

Eğitim sürecinde hedefler, orta öğretimden konu hakkında fikirsiz gelen öğrencilerin baş edemeyeceği ve algılayamayacağı kadar büyütülmeden, önce öğrencinin yaşadığı bölgeyi, kenti, tarihi ve dokusuyla tanınması, anlaması, sorunlar ile yüzleşmesi sağlanmalı. Bunlar keyifli geziler ile de yapılabilir. En basit haliyle, her gün yürüdükleri yollar farklı bir yönyle incelenebilir.

Üç boyutlu, hatta sosyal yönüyle dört boyutlu olan mimari, yalnızca iki boyutlu anlatımlarla eğitim aşamasını tamamlamalı. Dokunarak deneyimlemek, deneyimle tasarlamak, gözlemlemek atlanmaması gereken çok ciddi bir basamak. Malzeme tanımak, üçüncü boyutu dijital olarak değil, dokunarak algılamak çok önemli bir deneyim. Tasarımın ayağa kaldırılışı, yapma bilgisi ve zanaatkârlık gerektirir. Zanaatın, emeğe dayalı estetik üretimin yok olduğu yapım süreçlerinde vasat, sıradan, bulunduğu yerin özellik ve değerlerini içermeyen, kalıcılıktan uzak birer tüketim nesnesi olan ürünler çevremizi donattı. Malzeme, basit anlatımıyla taş taş üstüne koyma ve teknoloji için yapı meslek okulları ile mimarlık okulları bir araya getirilebilir. Mimarlık artık tek başına sonuca ulaşılan bir hizmet olmadı-

Şekil 4: Şimdiki zamandaki stüdyo dersi örneği (İTÜ Mimarlık Fakültesi)

ğı için disiplinler arası çalışma ve birlikte üretme kültürü de eğitim sürecinin bir aşamasında mutlaka yer almalı.

6. Üniversitelerde Mimarlık Eğitimindeki Amaç ve Hedef

6.1 Amaç

Dijital mimarlık ve çağdaş zanaat bir formül olarak görülebilir. Artan dijital imkânlar, mimarının sebebini ve anlamını değiştirmemeli; ancak yeni bir boyut olarak, sağladığı görsel imkânlar değerlendirilmelidir. Dijital ortamla gelen görsel dildeki değişim ve çeşitliliğin göz ardı edilemez kolaylıklar sağladığı açık bir gerçek. Ancak yazılım kullanım becerileri, mimarlığın değerlendirmesinin bir parçası olmamalı, yalnızca araç olarak kalmalıdır (Uygur, 2019).

Etrafımız bu kadar çok gereksiz ürün ile donatılmışken belki de artık yeni yapmak değil, var olanları daha nitelikli ortamlar için nasıl iyileştirileceğine yönelik eğitim modeli geliştirmesi en gerekli olabilir. Her eğitim modelinin, mimarlığın bir dünya görüşünün yansıması ve düşünsel boyutu olmadan olmayacağı gerçeği ile birlikte duyarlılık gerektirdiği kesinlikle atlamamalıdır (Uygur, 2018).

Mimarlık bölümü uluslararası düzeyde bilimsel ve mesleki eğitim sunarak öğrencilerin, araştırmacı, eleştirel-esnek ve çok yönlü düşünebilen, etik ve estetik değerlere sahip, tarihe, çevreye, eko-sisteme, doğaya ve sanata duyarlı, toplumsal sorumluluklarının farkında olan bir birey olarak gelişmelerini öngörür. Bu bağlamda, mimarlık bölümünün amacı; mekânsal, kentsel, çevresel ve eko-sisteme ilişkin sorunlara çağdaş mimarlığın tasarım stratejileriyle çözümler üretebilen ve geleceğe yönelik ütopiyalar kurabilen hem bilimsel hem de mesleki açıdan yetkin mimarlar yetiştirmektir.

6.2 Hedef

Mimarlık bölümü, teknolojinin ve uzmanlık alanlarının giderek çeşitlenen dinamik yapısına uyum sağlayabilen, sürekli eğitimi ilke edinmiş analitik düşünme yeteneğine sahip, üç boyutlu düşünebilen, uygulama-

ya yönelik pratikleri sanatsal duyarlılıkla gerçekleştirebilen ve mimarlık kültürünü ve mesleki etik değerlerini benimsemiş geleceğin mimarlığının biçimlenmesinde öngörü sahibi mimarlar, proje yöneticileri yetiştirmeyi hedefler. (İ.A.Üniversitesi web sitesi 2016)

7. Mimaride Eğitimcinin Etkisi

Mimarlık eğitimi ile ilgili çoğu tartışmanın nedeni, mimarlığın hem öznel hem de nesnel bölümlerinin olmasıdır. Bu, tasarım derslerinde en belirgindir. Herkesin farklı olduğunu varsayarsak, hiçbir eğitimci de aynı değildir. Profesyonel bilgi alanları, kişilikleri, mimari görüşleri farklıdır ve aynı konularda bize katkı sağlayamazlar. Eğitimcilerin geçmişte edindikleri bilgiler öğrencilerin, gelecek neslin temellerini kazandırmada çok önemli yere sahiptir. Bu, çeşitli tasarımlar sağlayan bir unsurdur. Mimar yetiştirirken bir yandan da eğitimciler anılarını öğrencilere aktarırlar. Eğitilen mimarların mimari ilkelerin yanı sıra tasarım özellikleri de vardır. Bu kişiliği öğrencilere aktarırken dikkat edilmesi gereken noktalar önemlidir. Mimarlar tasarım kişiliklerini öğrencilere mi aktarmalı yoksa öğrencilerin kendi kişiliklerini yaratmalarına yardımcı mı olmalılar? sorusuna verilecek en uygun cevap tecrübelerden faydalanarak kendi mimari anlayışını oluşturmalarıdır. Eğitimcileri eleştirmek istediğimizde mimarlık öğrencilerinden şunları duyabiliriz: Bazen eğitmen aşırı eğitim veriyor, bazen yetersiz eğitim veriyor. Bazen baskıcı, ayrıntılı veya tam tersi. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı/verimlilik o eğitimcinin egemenliğini/özgürlüğünü değerlendirmek gerekiyor. Yaratıcılığın sınırlılıkları veya olumsuz yönleri de önemli. Öğrencileri durumu gözlemlemek için çok özgürleştiriyor. Geçmiş deneyim benliği yaratır ve bu benlik tasarımın yaratıldığı kutudur. Bu nedenle öğrenciler belirli mimari kavramları anlayana kadar örneklerle birlikte

geliştirilmeli, kendilerinden ayrılmamalı ve farklı tasarımlar üretmelidir. Bilgi çevremiz kendi deneyimlerimiz ve ortak tartışmalarımızın sonucudur (KTMMOB Mimarlar Odası, 2015).

8. Mimarlık Eğitiminde Genel Eleştirel Bakış Kapsamında Yapılan Anketin Değerlendirilmesi

Bu ankette mimarlık eğitiminde genel eleştiriler bakışının değerlendirmesi amacıyla mimar, eğitimci, öğrencilerin almış oldukları ve şu an hâlâ daha aldıkları eğitim ile ilgili sorular yer almaktadır. Anket sonucunda elde edilen verilerle mimarlık eğitimi hakkı da kişisel eleştirilerin değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Bu sonuçlar aşağıda paylaşılmıştır.

1. Soru: Ankete katılan 43 kişi kadın, 57 kişi de erkektir.

2. Soru: Ankete 18-24 yaş aralığında 84 kişi, 25-34 yaş aralığında 13 kişi, 55+ üstünde 3 kişi katılmıştır.

3. Soru: Ankete katılan 91 kişi öğrenci, 9 kişi de mimardır.

4. Soru: Boş zamanlarında mimarlık hakkında bilgi edinmek için araştırma yaparsınız sorusuna, 53 kişi evet, 11 kişi hayır, 36 kişi ise bazen diye yanıtlamıştır.

5. Soru: Mimarlık eğitimini başında eğitimi alan kişinin önce öğrencinin yaşadığı bölgeyi, kenti, tarihi ve dokusuyla tanıması ve gezip görerek anlaması gerektiğinin önemli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna 95 kişi düşünüyorum, 5 kişi de düşünmüyorum yanıtını vermiştir.

6. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminde verilen derslerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna 30 kişi evet, 70 kişi de hayır yanıtını vermiştir

7. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminin zorluk derecesini değerlendiriniz sorusuna 19 kişi çok zor, 68 kişi orta zor ve 13 kişi zor değil yanıtını vermiştir

8. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminin bizi mimarlık mesleğine yeterli bilgi ile hazırladığını düşünüyor musunuz sorusuna 35 kişi evet, 65 kişi hayır yanıtını vermiştir.

9. Soru: Teknolojinin (mimari çizim programları dâhil) mimarlık eğitimini kolaylaştırdığını düşünüyor musunuz sorusuna 97 kişi evet, 3 kişi hayır yanıtını vermiştir.

10. Soru: Program olmadan teknik çizim yapmanın mimarlık eğitiminin önemli bir parçası olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna 28 kişi düşünüyorum, 72 kişi düşünmüyorum yanıtını vermiştir.

11. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminde verilen kültür ve sanat derslerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz sorusuna 43 kişi evet, 57 kişi hayır yanıtını vermiştir.

12. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminde öğrenci niteliğinin artırılması yönünde, tanıtımdan başlayarak eğitim-öğretim süreçleri içinde en iyi şekilde beceri kazanmaları için hem akademik hem de fiziksel bağlamda tasarım-mimarlık ortamı yeterince sağlanabiliyor mu sorusuna 19 kişi evet, 21 kişi hayır ve 60 kişi kısmen yanıtını vermiştir.

13. Soru: KKTC'deki mimarlık eğitiminde eğitimciler öğrenciler üzerinde yeterince empati kurabiliyor mu sorusuna 38 kişi evet, 62 kişi hayır yanıtını vermiştir

14. Soru: Tasarım derslerinde, üretkenlik kalitesini arttırabilmek yönünde öğrencilere problem çözme ve akılcı düşünmenin yanında yaratıcı olmayı öğretiliyor mu sorusuna 54 kişi evet, 46 kişi hayır yanıtını vermiştir.

15. Soru: Mimarlık eğitimine başladıktan sonra hayata, çevreye bakışınızda bir değişiklik hissettiniz mi sorusuna 92 kişi evet, 8 kişi hayır yanıtını vermiştir.

16. Soru: Mimarlık eğitimine başladıktan sonra bu alana bağlılığınız arttı mı sorusuna 64 kişi evet, 10 kişi hayır ve 22 kişi kısmen yanıtını vermiştir.

17. Soru: KKTC'de mimarlık eğitimindeki pratik dersler öğrencileri meslek hayatına hazırlıyor mu sorusuna 50 kişi evet, 50 kişi de hayır yanıtını vermiştir.

Anket sonucunda elde edilen verilere göre birçok kişi boş zamanlarında mimarlık hakkında araştırma yapmaktadır. KKTC'deki mimarlık öğrencilerinin eğitimin ilk yıllarında bulunduğu şehri mimari açıdan tanıması tasarım temelleri için önemlidir. Öğrenciler buradaki eğitimin zorluk seviyesini orta derece olarak değerlendirirken KKTC'deki mimarlık eğitimi yeterince görmekteyizdir. Mimarlık eğitiminin temel noktası olan çizimde, teknoloji ile birlikte el çizimi artık daha az kullanılmaktadır. El çizimi yerini daha pratik görünen bilgisayar çizimine bırakmıştır. Mimarlık eğitiminde eğitimci ve öğrenci arasında iletişim eksikliği saptanmıştır. Mimarlık eğitimi öğrenciler üzerinde farklı bakış açıları kazandırmıştır. Mimarlık eğitimin kişinin sosyal ortamını, aile yapısını ve arkadaşlık ilişkileri gibi daha birçok konuda olumlu etkileri olmuştur. KKTC'de verilen mimarlık eğitiminde pratik derslerin mesleğe hazırlık konusunda öğrencileri çelişkide bırakmıştır.

9. Öneriler

- Mimarlık öğrencisinin eleştiril bakmasını sağlamak, onu sınırlamamak yönlendirebilmek, sadece kendi doğrularını dayatmamak gerekmektedir.

- Mimarlık eğitime bütünsel yaklaşım ve parçalar arasında sürekliliğin sağlanması gerekir.
- Öğrencilerin çalışmalarına olumlu bir tavırla yaklaşılması gerekir. Eleştiriler yapıcı olmalı ki öğrenciler kendilerini motive edebilsin. Bu tutumlarla atölyede süreç verimliliği ve sonuç ürün kalitesi yükseltilebilir.
- Öğrenciler, öğrencilik kavramının ötesinde geleceğin meslek insanı adayları oldukları doğrultusunda bilinçlendirilmeli ve yarışmacı ortamda öğrencilikleri süresinde ulusal-uluslararası yarışmalara ve akademik ortamlara katılmaları özendirilip desteklenmelidir.
- İçinde bulunulan kentler bir mimarlık laboratuvarı olarak değerlendirilmeli ve meslek adayları için bu son derecede önemli bir fırsat olarak görülmelidir.
- Meslek eğitimi yanında yoğun mimarlık kültürü ve genel kültür – sosyal, ekonomik sistemler, bilimsel yöntemler, felsefi ve sanatsal gelişmeler konularının sürekli işlendiği, entelektüel bir ortamda verilen eğitim bu alanlarda seçkin temel okumalarla da desteklenmelidir. Mimarlık (meslek alanları) ile sosyal sistemlerin ilişkilerinde özellikle derinleşerek, mimarın işlevlerini, mimarlık etiğini, mimarın toplumsal sorumluluklarını doğru tanımlama bilinci geliştirilmelidir.
- Formel eğitim yanında öğrenciler, yoğun olarak enformel -izlenice dışı- etkinliklere, workshoplara, yarışmalara, sergilere vb. katılmaya özendirilmeli, ayrıca fakülte bünyesinde ulusal ve uluslararası enformel etkinlikler organize edilmelidir.
- Bunların yanında fakültede hem mimarlık kuram ve uygulamasında hem de sözü

edilen diğer disiplinlerde, her yarıyıl boyunca, davetli konuşmacılarla programlı konferanslar düzenlenerek öğrencilerin, gerçek hayatla ilişkileri kurulmalı, belirlenen ölçütler ve hedefler doğrultusunda gelişimi desteklenmelidir.

- Öğrencilerim tasarım anlayışının gelişmesi ve tasarımsal düşünme yetisi kazandırmak için mimari gezi ya da seminerler yapılabilir.
- Mimarlar Odası ve üniversiteler arasındaki iletişim bağları kuvvetlendirilip artırılabilir.
- Diğer üniversitelerle öğrenci eğitici ilişkiler ve tartışma programları yaptırılarak iletişim iyileştirilebilir

10. Sonuç

KKTC'deki mimarlık adayı olan öğrenciler olarak aldığımız eğitimi, aldığımız önerileri ve aldığımız eleştirilerle açık bireyler olabilmeyi öğrenmeliyiz. Eleştiri mimarlık için çok önemli bir konu olmakla birlikte mimarlık eğitiminde de eleştirici bireyler olmamız çok önemlidir. Zorla değil isteyerek, severek ve çevreye saygılı olan birer mimar olmalıyız. Mimarlık eğitiminde sadece eğitimcilerden değil kendi çabalarımızla da bir şeyler öğrenebilmeyi öğrenmeliyiz. Mimarlık eğitiminin gelişebilmesi için mimarlık eğitimi veren kurumların, üniversitelerin ve mimarlık odasının iş birliği çok önemlidir. Bilgi akışı içerisinde olan bu kurumlar genel olarak mimarlık eğitiminin gelişmesindeki en önemli etken olur.

Geçmişten günümüze kadar varlığını gösteren ve süreç içerisinde gelişim gösteren mimarlık, eleştiriler sayesinde kendini sürekli güncel tutmuş, bu eleştiri-

rilerden yararlanarak mimarlık eğitiminin gereksinimleri karşılanması için birçok faaliyet yapılmış, üniversitelerde bölümler açılmış, birçok araştırma yapılmıştır. Biz de yaptığımız bu çalışmada (eleştirme yazımızda) mimarlık eğitiminin eleştirisini yaparak mimarlık mesleğimizin sürekli güncel kalmasını sağlamayı amaçladık. Farklı konulardan mimarlık eğitim kavramını eleştirdik. Biz mimarlık öğrencileri olarak eğitimi eleştirdiğimiz bu yazıda belirttiğimiz gibi KKTC' den mezun olan meslektaşlarımızın da eleştirilerini alarak, mimarlık eğitiminin bu gelişen teknoloji çağına ayak uydurması için eleştirerek geliştirmeyi sürdüreceğiz.

Kaynaklar

TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi. (2012, ARALIK). Mimarlığı "sosyolojik olarak" anlamak, Ankara: TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi. Ekim 22, 2021 tarihinde mimarlarodasiankara.org. adresinden alındı

Akyüz, E. (1996). Mimarlık Eğitimi Üzerine Düşünceler. İzmir: Ege Mimarlık.

Aras, L. (2015, Aralık 20). Günümüz Mimarlık Ortamına. dergipark: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/208044> adresinden alındı

AutoCAD'den Önce Mimarların Nasıl Çalıştığını Gösteren 19 Muhteşem Fotoğraf. (2018, Ekim). İç Mimarlık dergisi: <https://www.icmimarlikdergisi.com/2018/10/29/>

autocadden-once-mimarların-nasil-calistigini-gosteren-19-muhtesem-fotograf/ adresinden alındı

Foqué, R., & Çağlar, N. (2009). Mimarlık Eğitiminde Yetkinliklere Dayalı. Tbm Mimarlar Odası Ankara Şubesi dosya 15, 12.

GÜR, B. F. (2019, 02 07). Mimarlar, DİKKAT! Yoğun Eleştiri Alanı. Manifold: <https://manifold.press/mimarlar-dikkat-yogun-elestiri-alani> adresinden alındı

Hürol, Y. (2020). Mimarlık ve Etik. Mimarlık, Etik ve... Webinar. Ankara: TMMOB, Mimarlar Odası, Ankara Şubesi.

İç Mimarlık Dergisi. (2017, Haziran 22). İç Mimarlık Dergisi. Ekim 22, 2021 tarihinde icmimarlikdergisi.com: <https://www.icmimarlikdergisi.com/2017/06/22/unlu-mimarların-unlu-sozleri/> adresinden alındı

İtez, Ö. (2018, Ocak 25). "Mimarlık Eskiden Daha İdealist Öğrencilerin Seçtiği Bir Bölümdü". arkitera: <https://www.arkitera.com/soylesi/mimarlik-eskiden-daha-idealist-ogrencilerin-sectigi-bir-bolumdu/> adresinden alındı

İTÜ Mimarlık Fakültesi. (n.d.). Derslik Ve Stüdyolar. İTÜ Mimarlık Fakültesi: <https://mim.itu.edu.tr/derslik-ve-studyolar/> adresinden alındı

Konya Teknik Üniversitesi. (2018). Mimarlık Nedir? Mimarlık Nedir? Konya Teknik Üniversitesi.

KTMMOB Mimarlar Odası. (2015, 10 30). 2. Oturum Mimarlık Ve Etik. 4.Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, s. 94.

METU. (2020, MART 9). Mimarlık. EKİM 22, 2021 tarihinde metu.edu.tr: <https://www.metu.edu.tr/tr/system/files/programs/mimarlik.pdf> adresinden alındı

Özyılmaz, H., Dağtekin, E., & Oğuz, G. P. (2008). Sivil Toplum Kuruluşları ve Meslek Örgütlerince Mimarlık . Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, (206-222) .

Sadri, H., Atalay, K., Kozikoğlu, N., & Ertaş, H. (2016, 5 5). Mimarlık/Etik - "Ben Yapmasam" cılığın İnşası. XXI: <https://xxi.>

com.tr/i/mimarlik-etik-ben-yapmasamciligin-insasi adresinden alındı

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı. (2006). Meslek Etiği. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı İçinde, Mesleki Eğitimi ve Öğretimi Güçlendirilmesi Projesi (S. 3-5). Ankara.

Tanveer, S. (2013, Nisan). Ethics in Architecture. Rethinking The Future: <https://www.re-thinkingthefuture.com/architectural-community/a2558-ethics-in-architecture/> adresinden alındı

URL: <https://www.aydin.edu.tr/tr-tr/akademik/fakulteler/mimarlik/mimarlik/Pages/amac-hedef.aspx> adresinden alındı

Uygur, S. (2018, Kasım 2). Günümüzde İhtiyaç Duyduğumuz Mimarlık Okulu Nasıl Bir Eğitim Modeli Üzerine Kurgulanmalı? Mimarlık Eğitimi, İçinde Yaşadığımız Yüzyılın Hızla Değişen İhtiyaçlarına Nasıl Uyum Sağlayabilir, Eski İle Yeninin Neresinde Durabilir, Geleneksel İle Teknolojiyi N. Yapı Dergisi: <https://yapidergisi.com/6-mimar-ve-akademisyenin-mimarlik-egitim-modeli-uzerine-dusunceleri/> adresinden alındı

Vezne, R. (2020, 5). Etik İle İlgili Kavramlar. akdeniz.edu.tr: http://formasyon.akdeniz.edu.tr/wp-content/uploads/2020/05/ET%C4%B0K_1.-HAFTA_Rabia-VEZNE.pdf adresinden alındı

Vikipedi. (2021, haziran 10). Türkiye’de mimarlık eğitimi. vikipedi: https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye%E2%80%99de_mimarlık%C4%B1k_e%C4%9Fitimi#:~:text=1956%20y%C4%B1l%C4%B1%20T%C3%BCrkiye'de%20mimarlık%C4%B1k,veren%20bir%20fak%C3%BCltesi%20ortaya%20%C3%A7%C4%B1km%C4%B1%C5%9Ft%C4%B1r. adresinden alındı

OTURUM 2

2/01

UZAKTAN EĞİTİM DENEYİMİ TARTIŞMASI

PANDEMİNİN VE KRİZ KOŞULLARININ
EĞİTİM ALANINA ETKİLERİ:
ZORUNLULUK KARŞISINDA VE ÇAĞIN
GEREĞİ UZAKTAN EĞİTİM

GÜLTEKİN ÇİZGEN, NEZİRE ÖZGECE,
SAFİYE ÖZALTINER, SERTAÇ İLTER

ÖZET

19.yüzyıldan itibaren günümüz kurumsal mimarlık eğitiminin temelleri atılmış, ortaya koyulan yöntemler ve yaklaşımlar günümüze kadar dönüşerek ve gelişerek gelmiştir. Uzun yıllardan bu yana devam eden yaklaşımlar alışkanlıklara, alışkanlıklar geleneğe, gelenekler ise kültüre dönüşmüştür. Mimarlık eğitimi, ideal stüdyo ortamını, yürütücüsünü, tasarıma yönelik farklı eğitim / öğretim yöntemlerini, süreçlerini modellerini tartışırken, beklenmedik bir şekilde eğitim pandemi sebebiyle yeni bir ortama taşındı. Bu süreçte deneyimlenen eğitim durumu sadece “çevrimiçi” eğitime geçme durumu değil; “olağan dışı - beklenmedik koşullarda” çevrimiçi eğitime geçme durumu olarak adlandırılabilir. Alışkanlıklarımız, geleneklerimiz ve kültüre dönüşmüş tasarımcı eğitmeye yönelik pek çok davranışımız ve ortamımız pandemiye bağlı olarak değişime uğradı. Mimarlık eğitiminin kalbi olarak kabul gören stüdyo eğitiminde varlığına alıştığımız stüdyo etkinlikleri en başta ‘yaparak öğrenme’, ‘arkadaşlarından öğrenme’, ‘ekip çalışması’, ‘ders yürütücüsü ile birlikte düşünme’, ‘çizim aracılığı ile öğrenme’, ‘maket aracılığı ile öğrenme’ gibi bazı alışkanlıklarımızdan uzaklaştık ve mimarlık bilgisinin aktarımı bambaşka bir boyut kazandı. Bu süreçte eğitim, kimilerine göre bilginin indirgenerek aktarıldığı bir hale dönüşürken, kimilerine göre de yaşanan bu aksaklıklara rağmen çok da fazla etkilenmemiştir. Uygulamalı derslerin yanında teorik dersler bu süreçte daha az etkilenmiştir. Tüm olumsuzlukların yanında mimarlık eğitiminin geleceğini / dönüşümünü işaret eden, ciddi olumlu yanları da olmuştur. Öğrencilerin sadece bir kaynaktan değil birçok kaynaktan eş zamanlı yararlanabileceği, sınıf ortamı ile sınırlı kalmayan sanal ortamların doğması, kendini geliştirmek isteyen özellikle eğitim motivasyonu yüksek öğrenciler için ciddi fırsatlar yaratmıştır. Bilgiye erişimin sadece kitaplardan değil, görsel deneyimleme ile de desteklenmesi hem mimari belleğin gelişimine yardımcı olmuş hem de görsel hafızayı güçlendirmiştir.

İçinde bulduğumuz dönem itibarıyla, “pandemi sonrası” diye adlandırabileceğimiz dönemin içinde bulunmaktayız. Pandemi ile birlikte önce uzaktan eğitim ve devamında hibrit eğitim modeline adapte olmaya çalışan mimarlık eğitim alanı, şu an itibarıyla “pandemi sürecindeki 3. akademik dönem” olarak tanımlayabileceğimiz dönemde tekrardan yüz yüze eğitim modeline geri dönmüştür. Pandemi süreci sonrası, zorunluluktan da olsa çağın gereği de olsa mimarlık eğitiminin dönüşümü kaçınılmazdır. Bu dönüşüm daha çağdaş, teknolojik ve işbirlikçi bir yeni eğitim modeli olarak benimsenebilir. Bu yeni eğitim modelini başarılı ve kalıcı bir modele dönüştürebilmek için pandemi sürecindeki deneyimlerin sunduğu güçlü ve zayıf yanlar ile fırsat ve tehditleri iyi değerlendirmek gerekir. Tüm bunlar bir bütün olarak mimarlık eğitiminin bundan sonraki sürecinde belirleyici olacaktır.

1. Pandemi Süreci Öncesi: Geleneksel Mimarlık Eğitimi

Başta Beaux-arts daha sonra Bauhaus öncülüğünde 19.yüzyıldan itibaren günümüz kurumsal mimarlık eğitiminin temelleri atılmış, bu kurumların belirlediği yöntemler ve yaklaşımlar günümüze kadar dönüşerek ve gelişerek gelmiştir. Farklı eğitim ekollerinin ortaya koyduğu tasarımcı yetiştirmeye yönelik yöntem ve yaklaşımlar, günümüz mimarlık eğitiminin de kalbi olarak kabul gören stüdyo / atölye / proje derslerinin kurgusunun oluşmasında belirleyici olmuştur. Uzun yıllardan bu yana devam eden yaklaşımlar alışkanlıklara, alışkanlıklar geleneğe, gelenekler ise kültüre dönüşmüştür. Bunların başında geçmişten günümüze halen geçerliliğini koruyan ve en belirgin olanı günümüz stüdyo kültürünü de belirleyen ‘usta-çırak’ modelidir.

Stüdyo yürütücülerinin “usta” öğrencilerin ise “çırak” rolüne büründüğü bu model, mecâzi anlamda da olsa halen geçerliliğini korumaktadır. Her bir stüdyo yürütücüsünün özgün yaklaşımları stüdyoya kimlik ve kurgu katmakla birlikte, yürütücüye has mimarlık / tasarım bilgisiyle donanmaktadır. Böylelikle stüdyonun kendi içinde birçok dinamiği ve dokusu oluşmaktadır. Yaşanılan öğretim-öğrenim deneyiminde bireysellik ön plana çıkmaktadır. Ders yürütücüsü, öğrenci ve öğrencilerin kendi arasındaki etkileşimle oluşan özgün diyaloglar, mimarlık eğitiminin doğasını yansıtmaktadır. Böylelikle ustadan çırağa, yani stüdyo yürütücüsünden öğrencilere, sadece projelerine özgü aktarılan tasarım kritiği değil, yürütücünün tasarım sürecini en başından sonuna kadar nasıl ele aldığı, mesleki etik ve adap, ait olduğu ekolün izleri ve alışkanlıkları vb. içerikler bir bütün halinde aktarılmaktadır. Süreç yapısı gereği her defasında son derece kişisel ve özgündür.

Günümüz stüdyo ortamını şekillendiren bir diğer tasarım yaklaşımı ise ‘tasarım problemi çözme’ odaklı bakış açısının öğretisidir. Mimari tasarımı bilimselleştirme ve uygulama bilgisi odaklı ortaya çıkan bu yaklaşım, ilk başlarda en doğru, en etkili çözüme sistematik ve aşamalı metotlarla ulaşmayı hedeflemektedir. Bu süreçte her farklı düşünme yönteminin yeri ve zamanı belirgindir. Bu yaklaşım, bir yandan stüdyoda tasarımın öğretilmesinde sistematik ve aşamalı yolun benimsenmesini sağlarken, diğer yandan da tasarımın doğasını yansıtmadığı gerekçesiyle, tasarım araştırmacıları tarafından eleştirilmiştir. Bir diğer yaklaşım olarak ‘tasarım problemi tanımlama’ odaklı bakış açısı günümüz stüdyolarının şekillenmesindeki en güncel bakış açısı olmuş, bu süreçte ‘problem bulma’, ‘problem keşfetme’, başka bir deyişle süreci kişiselleştirme, çözüm üretme kadar önemli olmaktadır. Yeni bakış açısı ile sürecin özgünlüğü, kişi odaklı, yoruma dayalı ve sübjektif doğası bir kez daha eğitimin gündemine gelmiştir. Böylelikle stüdyoda deneyimlenen “problem tanımlama” ekolüne ait etkinlikler, az önce “usta” olarak tanımlanan stüdyo yürütücüsü ve “çırak” olarak tanımlanan öğrenci için her defasında karşılıklı yeni bir deneyim ve öğrenimdir. Bu süreçte stüdyo yürütücüsünün rolü hiç olmadığı kadar önemli hale gelmiştir. Günümüzün artık gereği olarak kabul gören etkileşimli teknolojileri kullanan tasarım süreçleri de stüdyoya yön veren ve belki de günümüz sonrası yöntemlerin belirlenmesindeki en belirgin etken olacaktır.

Mimarlık eğitimi, ideal stüdyo ortamını, yürütücüsünü, tasarıma yönelik farklı eğitim / öğretim yöntemlerini, süreçlerini modellerini tartışırken, beklenmedik bir şekilde eğitim pandemi sebebiyle yeni bir ortama taşındı. Alışkanlıklarımız, geleneklerimiz ve kültüre dönüşmüş tasarımcı

eğitmeye yönelik pek çok davranışımız ve ortamımız pandemiye bağlı olarak değişime uğradı. Varlığına alıştığımız stüdyo etkinlikleri en başta ‘yaparak öğrenme’, ‘arkadaşlarından öğrenme’, ‘ekip çalışması’, ‘ders yürütücüsü ile birlikte düşünme’, ‘çizim aracılığı ile öğrenme’, ‘maket aracılığı ile öğrenme’ gibi bazı alışkanlıklarımızdan uzaklaştık ve mimarlık bilgisinin aktarımı bambaşka bir boyut kazandı. Bu süreçte eğitim, kimilerine göre bilginin indirgenerek aktarıldığı bir hale dönüşürken, kimilerine göre de yaşanan bu aksaklıklara rağmen çok da fazla etkilenmemiştir.

2. Pandemi Süreci: Zorunluluk Olarak Uzaktan Mimarlık Eğitimi

Pandemi sürecinin eğitim hayatı üzerindeki etkileri tartışılırken gözden kaçırılan en önemli unsurlardan birisi ise üniversite eğitiminin sadece derslerden ibaret olmadığı konusudur. Öğrenciler ders saatleri dışında kalan vakitlerinde, kampüs içinde ve dışında sosyalleşerek görgü ve bilgi edinmektedirler. Bu aktif yaşam biçimi öğrenciler arasında üniversite müfredatının yanında etkileşim kaynaklı kurulan bir eğitim - öğretim katmanı bulunduğunu göstermektedir. Çevrimiçi eğitim sistemi fiziksel mekânlarda öğretimin çıktılarını kısmen karşılayabilse de sosyal etkileşimi olumsuz olarak etkilediği göz önünde bulundurulmalıdır.

Pandeminin getirdiği olumsuz şartlarda öğrencilerin eğitim hayatlarının kesintisiz bir şekilde devamlılığını sağlayabilmek açısından, uzaktan eğitim bir zorunluluktu. Bu yeni yapılanmada mimarlık eğitiminden bağımsız olarak tüm alanlar olumlu veya olumsuz şekilde etkilenmişlerdir. Geleneksel eğitim sisteminde destek eğitim aracı rolünde olan uzaktan eğitim araçları, pandemi ile birlikte eğitim sisteminin devamını sağlayacak ana unsurlara

dönüştüler.

... üniversitelerin çevrimiçi eğitime geçme kararı, birçok disipline uysa da mimarlık eğitime uygun mudur sorusunu gündeme getirdi. İlk başlarda teorik eğitimlerin uygunluğu tartışılırken, aniden gelişen bu kısa süreç içerisinde uygulamalı ve stüdyo derslerinin nasıl ele alınabileceği tartışma konusu olmaya başladı. Üniversiteler, mimarlık fakülteleri bünyesinde, hemen alternatif çözümler üreterek; var olan bilgisayar programlarının nasıl kullanılabileceği konusunu gündeme getirdi. Birçok üniversite Moodle, Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams gibi çeşitli programlar ile çevrimiçi eğitimlerine başlamış oldu (Güley, 2020).

Pandeminin zorunluluğu ile başlamış olan yeni eğitim sistemi için gerekli olan sistem ve asgari olanaklar bu süreçten önce üniversitelerde çoğunlukla mevcuttu, fakat geleneksel bir kültüre sahip olan mimarlık eğitiminden taviz vermedik ve pandemi öncesi, önemi belki de tam anlaşılamamış olan bu sistemler, ders işleme sürecine dâhil edilmedi. Sadece doküman paylaşımı ve arşivleme fonksiyonları ile bizlere yardımda bulundular. Tüm bunlar neticesinde, eğitimi tamamıyla çevrimiçi yürütecek düzeneği planlamadan deneyimlemek durumunda kaldık.

Bala’nın (2020) çalışmasında aktarılan, Prof. Dr. Fehmi Doğan’ın ifadesiyle “pandemi süreci olarak tanımlayabileceğimiz bu olağanüstü sürecin hazırlıksız yakalanılması yüzünden en başta neredeyse tüm akademik yapı tarafından geleceğin mimarlık eğitimine ışık tutamayacağını, çünkü gerek psikolojisi, gerek altyapısı ile içinden geçtiğimiz sürecin uzaktan eğitime değil, dirençliliğe dair bir durumu yönetmektir”. Bu süreçte deneyimlenen eğitim durumu sadece “çevrimiçi” eğitime geçme durumu değil; “olağandışı

- beklenmedik koşullarda” çevrimiçi eğitime geçme durumu olarak adlandırılabilir. Bu olağandışı durum nedeni ile sadece teknik altyapı ve kişisel deneyim yeterliliğinin yanı sıra eğitimcilerin ve öğrencilerin içinde bulunduğu fiziksel ve psikolojik koşullar ile beraber, olanaklar ve kısıtlarda öngörülen eğitim deneyimi üzerinde büyük bir etki oluşturmaktadır.

Günümüz koşullarında zorunlu bir şekilde deneyimlenen çevrimiçi eğitimin altyapı ve teknik donanım yetersizliğinden dolayı ideal eğitim ortamı oluşamamıştır. Eğitimci ya da öğrenci olarak ayırt etmeksizin, özellikle internet altyapısında eksiklikleri olan bireylerin dijital ortamda deneyimleri olumsuzdu. Asenkron ve senkron olarak yapılan çevrimiçi seanslarda, eğitimin iki parçası olan eğitimci ve öğrenen bazı durumlarda görsel temas kuramadan, karşılarında biri olup olmadığına emin olamadıkları bir ortamda bilgi paylaşmak durumunda kaldılar.

Tüm bu bilinmezliklerin yanında içinde bulunulan coğrafyadaki sosyo-ekonomik koşullar da göz önünde bulundurulduğunda, önceden planlanmayan bu süreç içerisindeki eğitim koşullarının eşitsizlik yaratması kaçınılmazdır. Ne yazık ki her öğrencinin ekonomik durumu eşit değildir. Bu sorun bazı öğrencilerin hiçbir şekilde eğitimlerine devam edememesi ile sonuçlanmıştır. Ayrıca pandemi döneminde eğitimciler, öğrenciler ve aile bireyleri arasında sağlık sıkıntıları yaşayanlar da olmuş ve bu durum teknik altyapı, sosyo-ekonomik eşitsizlik yanında, psikolojik baskılar da yaratmıştır. Bazı öğrencilerdeki stres, gerginlik ve konsantrasyon eksikliğinin ana kaynağı uygulanan yeni eğitim sistemi değil, içinde bulunulan karantina iklimi olduğu tahmin edilebilir. Öğrenciler üzerinde oluşan bu koşullar doğal olarak ders yürütücülerinde de konsantrasyon ve motivasyon düşüklüğüne neden ol-

muştur.

Unutmayalım ki, bir şekilde tedirgin olmak, olabileceklerden korkmak, gelecek kaygısı hissetmek, çok doğal ve verilmesi gereken insani tepkilerdir. Hiç kimse (ne iş hayatında, ne eğitim hayatında, ne de özel hayatında) bu dönemde normal koşullardaki üretkenliğini ve enerjisini korumak zorunda değil; özellikle de öğrenciler... (Merdim, 2020)

Yaşanan tüm bu olumsuzluklar yanında uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları iç içe kendini gösterdi. Zamanda ve mekânda esneklik, fırsat eşitliği, sınırların kalkması, binadan - sınıftan - stüdyodan - mekândan özgürleşerek maliyetlerin düşmesi, ucuz ve etkin iletişim, bireysel eğilimlerin ve etkileşimin artması, hızlı geri bildirim, bazı öğrencilerin süreçte aktifleşmesini, çevrimiçi eğitim ortamını verimli geçirmelerini de sağladı. Uzaktan eğitim; hızlı ve etkin öğrenme, eğitimde süreklilik, öğrenim giderlerinde önemli bir paya sahip ulaşım ve diğer harcamalarda azalma, aynı anda pek çok öğrenci ile iletişim sağlama, bireylere yetenek ve becerilerini geliştirme olanağı sunma, çalışma materyallerini çoklu ortam yardımıyla daha hızlı ve doğru iletme, elektronik imkânlarla öğrencilerin diğer öğrencilerle iletişim sağlama gibi avantajlar sağlamıştır. Böylece bu süreçte öğrenci merkezli bir eğitim deneyimlenmiştir.

Ancak, Merdim’ in (2020) çalışmasında da değinildiği gibi, “...özel olarak mimarlık eğitimi, ne tam teorik ne de tam uygulamalı bir müfredata sahip olması nedeniyle çevrimiçi eğitimin herhangi bir yöntemi-ne adapte edilememektedir. Nitekim bazı proje derslerinin bu şekilde yapılmama kararı dahi alınmıştır”. Deneyimlendiği kadarı ile proje derslerini yapma kararı alan okullarda da verim oldukça düşmüş ve yatay - dikey fark etmeksizin stüdyo

anlayışı zarar görmüştür. Stüdyo kavramının mimarlık eğitimi geleneklerinin temelini oluşturduğu kabul edilecek olursa yeni normal olarak tanımlanan bu olağanüstü süreç, mimarlık eğitimi için bir risk olarak kabul edilebilir.

2.1 Pandemi Sürecinin Eğitim Alanına Etkisi: Stüdyo Derslerinde Yeni Bir Deneyim

Teori içerikli derslerin aksine pek çok yönü ile geleneksel örgün yapıya ihtiyaç duyan tasarım stüdyosu, mimarlık eğitiminin pandemi sürecinde en çok etkilenen yönü oldu. Tasarım stüdyosunun mimarlık eğitiminin adeta kalbi olduğu aşikârdır ve bu sebepten dolayı pek çok kesim zorunluluktan dolayı uygulanan uzaktan eğitim sürecinin mimarlık eğitimine doğası gereği uygun olmadığını tartışmıştır. Bu şekilde düşüncelerinin tabii ki güçlü ve geçerli sebepleri vardır. Giriş bölümünde de tartışıldığı gibi 'yaparak öğrenme', 'arkadaşlarından öğrenme', 'ekip çalışması', 'yürütücü ile birlikte düşünme', 'maket aracılığı ile düşünme', 'çizim yaparak öğrenme' gibi stüdyonun sunduğu "usta - çırak" ilişkisi merkezli özellikler, çevrimiçi eğitim ile yerini zaman zaman bilginin kaçınılmaz şekilde daha yüzeysel ve indirgeci bir şekilde aktarıldığı, öğrencinin süreç içinde kimi zaman tek başına yalnız kaldığı bir tasarım sürecine bırakmıştır.

Yeni sanal stüdyo ortamının "usta - çırak" ilişkisinden kaçınılmaz şekilde uzaklaşması ile stüdyodaki ders yürütücüsü ve öğrenciler arasındaki ilişki, dinamikler ve bilgi aktarımı bir hayli etkilenmiştir. Ders yürütücüsünün öğrencinin deneyimleyeceği tasarım sürecine daha az müdahale edebilmesi, öğrenciyi bu süreçte yalnızlaştırdığı gibi, tasarım süreçlerindeki yaşayacakları zorlu aşamaları normal sürece kıyasla kendi başlarına ders yürütücülerinden daha bağımsız aşmak durumunda

kalmalarına yol açmıştır. Bu durum ders yürütücüsü ile 'birlikte düşünme', birlikte 'yaparak öğrenme' gibi süreçleri doğrudan etkilemiştir. Kimi zaman maket üzerinde yapılacak olan küçük bir değişimle anlatılabilecek proje kritiği, çevrimiçi platformlarda yapılan çizimlerle ve sözel olarak öğrenciye aktarılmıştır. Bu ve buna benzer durumlar, kritiğin içeriğini, kalitesini ve anlaşılabilirliğini etkilemiştir. Hatta yüz yüze diyaloglara kıyasla olması gerekenden ziyade ders yürütücülerini kendilerini daha az üretken ve sadece ne önemli ise onu aktarırken bulmuşlardır. Alışkanlıktan ve geleneksel stüdyo - iletişim araçlarından uzak kalınması, sağlıklı iletişim kurulamamasına ve indirgemeci bir yöntem izlenmesine sebep olmaktadır. Aynı şekilde bu sorunu, öğrenci de projesini ders yürütücüsüne aktarırken yaşamaktadır.

Her şeyden öte, stüdyo ortamında kurulan yüz yüze diyalogun, "anlık tepki verme", "öğrenciyi anında gözlemleme", "öğrencinin algılayışını daha hızlı fark etme" ve ona göre yönlendirme imkânı sunması açısından yeri doldurulamaz olduğu aşikârdır. Bu sebepten dolayı, tasarım disiplininin doğası gereği ihtiyaç duyduğu etkileşim oldukça azalmış durumdadır. Bu süreçte, yürütücü ve öğrenci arasında asgari düzeyde iletişim sağlanabildiği için karşılıklı diyalog eksikliği görülmesi de, stüdyodaki etkileşim, bir arada düşünme, üretme, birbirini eleştirme, fikir verme ve ortamdan beslenme gibi eylemlerin yeterli nitelikte olmadığı görülmektedir.

Yaşanan süreç öğrenciler arasındaki dayanışmanın azalmasına, hatta küçük gruplar halinde bile olsa olası oluşacak olan arkadaşlık / takım ruhunun oluşması fırsatını ortadan kaldırmıştır. Kendi aralarında oluşacak 'arkadaşlarından öğrenme', 'ekip çalışması' gibi sosyal ilişkiye dayalı etkileşimler minimuma indirgenmiştir. Her ne

kadar öğrenciler arkadaşlarının kritiklerini halen birlikte dinleme şansları bulsalar da, bu süreçte normal stüdyodaki gibi yan yana tasarlama eylemi içinde bulunup, hem tasarlama eylemi anlamında, hem de psikolojik açıdan, birbirlerine destek olma imkânı yakalayamadılar. Stüdyo ortamının sinerjisi yerine, öğrencilerin bu süreci tamamen ev ortamında tek başlarına deneyimleyerek, bu disiplini ne kadar elde ettikleri halen kocaman soru işareti-dir.

Prof. Dr. Uğur Tanyeli (2020)'nin de belirttiği gibi, mimarlık eğitimi interaktif olması gerekli bir eğitimidir. Çevrimiçi sistemde öğrenci karşınızda olabilir ama konu karşınızdaki insanı görmek değil, karşınızdaki insanın mimikleri, hareketleri, davranışları bile ders yürütücüsünün söyleyeceği sözü yeniden biçimlendirir. Öğrencilerin tepkileri ile konuyu gerçekten anlayıp anlamadığını hissetmek stüdyo ortamında daha mümkündür. Çevrimiçi sistemde çoğu zaman öğrencinin karşınızda olup olmadığından emin bile olunamıyor (Güley, 2020).

Prof. Dr. Celal Abdi Güzer'in Arkitera ile Instagram ortamında yapmış olduğu konferansında da belirtmiş olduğu gibi, Tasarım odaklı mimari proje dersleri, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflarda yine adapte olunabilirken, birinci sınıf eğitiminin, bu süreçte daha zorlu bir süreç olduğu da vurgulanıyor (Güley, 2020). Her ne kadar uzaktan eğitimin niteliğine yönelik yapılan genel eleştiriler 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri için geçerliliğini korusa da, üst sınıflar bu sürece daha kolay adapte olmuşlardır ve süreci nispeten daha verimli geçirmişlerdir.

Bunun başlıca sebebi, üst sınıf mimarlık öğrencilerinin, geleneksel stüdyo ortamını deneyimlemiş, gerekli temel eğitimi almış ve belirli bir düzeyde olgunlaşmış

mimarlık algısına sahip olmalarıdır. Bu durum 1. sınıf mimarlık öğrencileri için ne yazık ki tam tersidir. Mimarlık bilgisi bağlamında donanımsız ve bu bağlamda mecâzi olarak okuma - yazmayı yeni öğrenen bireylere, geleneksel stüdyo ortamı ve araçlarından bağımsız, tasarım bilgisini olması gerektiği gibi aktarmak bir hayli imkansızdır.

Bu noktada gözlemlenen bir diğer ayrışma, üst veya alt sınıf ayrımından öte, ortalama altı ve üstü öğrenciler arasında da yapılmalıdır. Mimariyi algılama ve tasarım problemi 'tanımlama', 'çözüm üretme' vb. eylemlerde ortalama altı öğrencilere destek olabilmek çevrimiçi eğitim sürecinde bir hayli güçleşmiştir. Bu anlamda problem yaşamakta olan öğrencilere, kimi zaman geleneksel stüdyo ortamında bile nasıl bilgi aktarılacağına yolları tartışılıp, üzerinde düşünce geliştirilmesi gereken bir denklem iken, uzaktan eğitim sürecinde daha da içinden çıkılmaz bir hale döndü. Bir diğer tarafta, bu süreci olabildiğince iyi uyum sağlayabilen kesim, öz disiplini ve ortalama üstü diye tanımlanması mümkün öğrenci profili oldu. Bu öğrenciler geleneksel stüdyo ortamına kıyasla benzer seviyede konsantrasyon, motivasyon ve üretkenlik gösterebilmişlerdir.

Yaşanan süreçte, geleneksel stüdyo bazı eğitim eylemleri, 'yaparak öğrenme, çizerek öğrenme, maket aracılığı ile öğrenmenin kıymeti bir hayli göze batarken, maket aracılığı ile düşünmenin stüdyo kritiği öğrenimi sırasındaki önemi ve ders yürütücüsü - öğrenci arasındaki kurulacak olan tasarım odaklı diyalog için ne kadar kıymetli olduğun altı bir kez daha çizilmedir. Özellikle bu yöntem mimari düşüncenin 3 boyutlu ifadesi için temel ve tek araç olarak kullanan 1. sınıf öğrencileri için çok önemlidir.

Tabii ki bu durum 1. sınıf öğrencilerini etkilediği kadar, üst sınıf öğrencilerini de etkilemektedir. 3 boyutlu programlar düşünme geliştirmeden çok ürünlerini görselleştirme aracı olarak kullanılmaktadır. 'Maket aracılığı ile düşünme' eylemi bu noktada da tıpkı 'eskiz aracılığı ile düşünme' gibi kritik sırasında yürütücü ile 'yaparak öğrenme' 'birlikte düşünme' faaliyetlerinin merkezinde yer almaktadır. Bunun yanında, görselleştirme, tasarım ürünü sergileme yöntemi olarak kullanılan 3 boyutlu çizim programları, tasarlanması hedeflenen tasarım çözümünün kalitesini ve içeriğini doğrudan etkilemektedir. Öğrencilerin tasarlamak istediklerini değil, program bilgilerinin el verdiği ölçüde tasarlayabildiklerini tasarlamak üzerine bir eğilimleri olduğu gözlenmektedir. Pandemi süreci her ne kadar mimarlık eğitimi negatif anlamda etkilemişse de, zorunluluktan doğan bu dönemi en verimli şekilde yönetilmesi hem ders yürütücüsünün özel çabaları ile hem de yüksek motivasyona sahip öğrencinin kararlılığı ile sağlanmaya çalışıldı. Öte yandan yaşanan bu sürecin mimarlık eğitimi adına olumlu çıktıları da olmuştur. Stüdyo eğitime kıyasla bir nebze daha az etkilenen ve kimilerine göre bu sürecin tek önemli yanı teorik içerikli derslerin çevrimiçi eğitime adaptasyonu olmuştur.

2.2 Pandeminin Eğitim Alanına Etkisi: Teorik Derslerde Yeni Bir Deneyim

Mimarlık eğitiminde, her ne kadar uygulamalı derslerin yanında teorik derslerin uzaktan eğitiminin daha kolay olduğu düşünülse de, öğrenci ile yüz yüze etkileşimin olmadığı tüm dersler kaçınılmaz şekilde olumsuz olarak etkilenmiştir. Özellikle internet altyapısının eksikliğinden dolayı gerek öğrencilerin gerekse ders yürütücülerin kameralarını kapalı tutmalarının gerekmesi, ya da mikrofon açıp / kapat-

ma ihtiyaçları hem ders esnasında dikkat dağınıklığına yol açmış hem de ders yürütücüsünün öğrencilerin derse olan dikkatlerini ölçebilmesini olanaksız kılmıştır. Bu süreçte en çok ön plana çıkan, öğrenciler arasında teknolojik altyapıya bağlı doğan fırsat eşitsizliği öğrencilerin derslerdeki motivasyonunu ve katılımını direkt etkilemiştir.

Bu olumsuzlukların yanında uzaktan eğitimin ciddi olumlu yanları da olmuştur. Öğrencilerin sadece bir kaynaktan değil birçok kaynaktan eş zamanlı yararlanabileceği, sınıf ortamı ile sınırlı kalmayan sanal ortamların doğması, kendini geliştirmek isteyen özellikle eğitim motivasyonu yüksek öğrenciler için ciddi fırsatlar yaratmıştır. Birçok panelin çevrimiçi olarak katılımcılara açık yayınlanması, müzelerin sanal sergilere açılması, derslere başka katılımcıların davet edilmesinin kolaylaştırılması bilgiye erişimi hem hızlandırmış hem de kolaylaştırmıştır. Bilgiye erişimin sadece kitaplardan değil, görsel deneyimleme ile de desteklenmesi hem mimari belleğin gelişimine yardımcı olmuş hem de görsel hafızayı güçlendirmiştir. Bunun yanı sıra derslerin kayıt altına alınması ve sonradan izlenebilmesi de öğrencilerin kayıplarını tamamlayabilmeleri ve anlaşılmayan noktaları tekrar tekrar izleyebilmeleri için fırsatlar yaratmıştır.

Her ne kadar olumlu ve olumsuz yönleri ile bir karmaşaya yol açsa da, uzaktan eğitim yaşanan pandemi sürecinin sonunda kimsenin karşı koyamayacağı bir zorunluluk olmuştur. İlerleyen yıllarda gelişen teknoloji ile birlikte gerekli altyapının sağlanması ile her ne kadar üniversite ortamına alternatif olamasa da uzaktan eğitim; bilginin daha fazla yayılması, araştırmaların daha hızlı geliştirilmesi ve eş zamanlı etkileşimin artabilmesi için ciddi fırsatlar doğuracaktır. Bu nedenle de reddedilmesi ya da görmezden gelinmesi mümkün değildir. Fakat uzaktan eğitim sürecinin planlanarak, gerekli altyapıların geliştiril-

terek ve eğitmenlerin katkıları ile doğru tandansa oturtularak kullanılması gerekmektedir. Geliştirilecek olan uzaktan eğitim yöntemlerinde özellikle öğrencilerin derslere eşit şartlarla katılabilmeleri için altyapı oluşturulmalıdır. Öğrencilerle birebir paylaşım üzerinden ilerleyen ders metotları teşvik edilmeli, öğretene - öğrenen arasındaki etkileşim artırılarak, öğrencilerin stüdyo ortamında olduğu gibi daha fazla etkileşime girebilmeleri için gerekli altyapı ve yöntemler geliştirilmelidir. Bu altyapı ve yöntemler geliştirilmeden uygulanan uzaktan eğitim teknikleri, takip imkânının olmaması ve karşılıklı etkileşimlerin ölçülememesinden dolayı eksik kalacaktır.

3. Pandemi Süreci Sonrası: Zorunluluktan ve Çağın Gereği Dönüşen Mimarlık Eğitimi

Pandemi ile birlikte önce uzaktan eğitim ve devamında hibrit eğitim modeline adapte olmaya çalışan mimarlık eğitim alanı, şu an itibarıyla "pandemi sürecindeki 3. akademik dönem" olarak tanımlanabileceğimiz dönemde tekrardan yüz yüze eğitim modeline geri dönmüştür. Ancak, önceki iki dönemde tecrübe edilenlerle birlikte üçüncü dönemin tamamen bir eskiye dönüş olduğundan söz etmemiz mümkün değil. Çünkü aslında gelenek ve alışkanlıklarımızdan dolayı temkinli ve ön yargılı bir duruş sergileyerek başladığımız uzaktan eğitim serüveninden olumlu deneyimler de edindik.

Mimarlık eğitiminin uzaktan verilmesi uzun yıllardır farklı platformlarda tartışılmasına da bunun ancak teorik dersler için mümkün olabileceği en çok hem fikir olunan kısmı olmuştur. Genel olarak mimarlık eğitiminin yüz yüze yapılması konusu genel bir eğilim olsa da artık "tartışılmaz" olmadığı da anlaşılmıştır. Pandemi sürecinde deneyimlenen çevirim içi stüdyo / proje dersleri hem akademisyenler hem

öğrenciler için yeni bir pencere açmıştır. Bu inkâr edilemez yeni durumun olumlu ve olumsuz yönlerini iyi değerlendirip, mimarlık eğitim alanına nasıl bir katkı yapılabileceğini tasarlamak gerekmektedir.

Aslında bu süreçte tam olarak uzaktan eğitime geçip geçmediğimiz tartışılması gereken bir konudur. Hazırlıklı bir geçiş süreci olsaydı birçok şeyin farklı kurgulanabileceği varsayımından hareketle, çevrimiçi mimarlık eğitimi deneyimlemekten öte denemiş olduğumuz varsayılabilir. Kendimizi mecburen içeresinde bulduğumuz bu süreçte aslında plansız bir deneme yaşadık ve bu süreçten sonra, deneyimlerimizi kullanarak planlı deneyimlemenin ne olacağını kurgulamak gerektiğini anlamış olduk.

Kurgulanacak olan planlı bir geçiş sürecinde müfredatın, ders içeriklerinin, ders materyallerinin ve öğrenim çıktılarının yeniden ele alınması gerekir. Çevrimiçi yapılması planlanan derslerin çevrimiçi sistemle olan etkileşimini ayrıca tasarlamak gerekir. Dolayısıyla, teorik derslerin hangi kapsamda aktarılabilir, uygulamalı teorik derslerin hangi yöntemlerle anlatım ve uygulama entegrasyonunun sağlanabileceği bu tasarlanması gereken sürecin temel bileşenleridir. Diğer yandan, bilindik mimarlık stüdyo kültürünün de "yeni normal" koşullara göre tekrar kurgulanması gerekmektedir. Tasarım stüdyolarındaki karşılıklı etkileşim ortamı, mimarlık eğitiminin en can alıcı yanı olduğundan aslında stüdyo kimliğini oluşturan unsurdur da aynı zamanda. Dahası, mimarlık eğitimi her akademisyenin kendi kişiliği ve yöntemiyle zenginleştirdiği bir eğitim biçimidir. Bu anlamda, her stüdyonun kendine ait, ders yürütücüsüne ait, ana ait ve atmosfere özgü niteliklerini gözden kaçırmamak ve süreci imkânlar dâhilindeki yürütülen çevrimiçi ortama indirgememek gerekir.

Sonuç olarak, uzaktan eğitim adına dene-

yimlenen sürecin, mevcut örgün tasarım eğitiminin yerini alabilecek bir eğitim modeli olarak değil, mevcut sisteme maksimum fayda sağlayabilecek kalıcı ve sürdürülebilir, harmanlanmış bir eğitim modeli olarak tasarlanması akla en yatkın çözüm gibi durmaktadır. Yine de, deneyimlemiş olduğumuz ve gelecekte bir gün başka bir şekilde yine deneyimleme ihtimalimiz olan bir olağanüstü durum karşısında tamamen uzaktan eğitim modeline geçişin de, bir B planı olarak yedekte durmasında fayda var. Dolayısıyla, hayatımıza zorunluluktan dolayı girmiş olsa da, uzaktan eğitim örgün eğitim modeline entegre edilmiş, kısmen kalıcı ve acil durumlarda başvurulabilecek bir öğretim yöntemi olarak varlığını sürdürecektir.

En temelinde, uzaktan eğitimin geleneksel eğitimden farklı olduğunu; uzaktan eğitimin kaynağından fiziksel olarak uzak olan öğrencilere eğitim ve öğretim hakkı sağlanması olduğunu kabul etmek ama çağımızın gereği olarak da uzaktan eğitimin artık geleneksel eğitim modellerine entegre edilmesi gerektiğini de reddetmemek gerekir. "Pandemi sürecinde 3. akademik dönem" olarak tanımladığımız bu "stüdyolara geri dönüş" sürecinde uzaktan eğitimi; zamandan ve mekândan bağımsız, bilgiye ve kaynaklara doğrudan ulaşım gibi olanakları çerçevesinde esnek bir öğretme / öğrenme yöntemi olarak değerlendirmek gerekir. Uzaktan eğitim sürecinde deneyimlenmiş olan, farklı ülke ve üniversitelerden jüri üyelerinin davet edilebilmesi ile gerçekleşen geniş katımlı jüri olanakları avantaj olarak değerlendirilip mimari paylaşım ortamının zenginleşmesine katkıda bulunulabilir. Böylece, uzaktan eğitimi örgün eğitim içerisinde yardımcı / destek eğitim aracı olarak kullanılarak potansiyelleri ve fırsatları değerlendirmiş oluruz.

Pandemi süreci sonrası, zorunluluktan da olsa çağın gereği de olsa mimarlık eğiti-

minin dönüşümü kaçınılmazdır. Bu dönüşüm daha çağdaş, teknolojik ve işbirlikçi bir yeni eğitim modeli olarak benimsenebilir. Bu yeni eğitim modelini başarılı ve kalıcı bir modele dönüştürebilmek için pandemi sürecindeki deneyimlerin sunduğu güçlü ve zayıf yanlar ile fırsat ve tehditleri iyi değerlendirmek gerekir. Ancak, bu dönüşümün kısmen veya tamamen sürdürülebilirliği altyapı olanaklarının yeterlilikleriyle de ilgilidir. Tüm bunlar bir bütün olarak mimarlık eğitiminin bundan sonraki sürecinde belirleyici olacaktır.

Kaynaklar

Bala, H. A. (2020) Dijital Devrim -Covid19 Eşiğinde- Mimarlık Söyleşileri: Farklı Mimarlık Okullarından Eğitim Deneyimleri

Güley, K. (2020). Covid 19-Çevrimiçi Eğitim ve Mimarlık

<https://www.arkitera.com/gorus/covid-19-cevirimici-egitim-ve-mimarlik/>

<https://www.arkitera.com/soylesi/dijital-devrim-covid19-esiginde-mimarlik-soylesileri-farkli-mimarlik-okullarindan-egitmen-deneyimleri>

Merdin, E. (2020). Uzaktan Eğitim: Akademisyen 01
<https://www.arkitera.com/haber/uzaktan-egitim-01/>

OTURUM 2

2/02

UZAKTAN EĞİTİM
DENEYİMİ TARTIŞMASIUZAKTAN EĞİTİM YÖNTEMİ OLARAK
ÇEVİRİMİÇİ EĞİTİMİN ASGARİ KOŞULLARI,
GEREKİLİKLERİ, SORUNLARI ve
OLANAKLARI: KUZEY KIBRIS ÖRNEĞİÜMRAN DUMAN¹, TUĞÇE YÜZÜAK DUYMAZ²,
MAKBULE OKTAY³, VEDİA AKANSU⁴

ÖZET

2020 yılının Mart ayından itibaren tüm dünyayı etkisi altına almış olan Covid 19 küresel salgını birçok alanda etkili olmuştur. Bu salgın koşulları bireylerin günlük yaşam döngülerini farklılaştırmıştır. Tüm alanlarda olduğu gibi eğitimde de zorunlu değişiklikler ortaya çıkmıştır. Bu süreçte uzun yıllardır aslında var olan uzaktan eğitimin, yöntemlerinden çevrimiçi eğitimin kullanımı artmıştır. Önceleri yoğun kullanımda olmayan çevrimiçi eğitim modeline hızlı bir zorunlu geçiş sağlanmıştır. Bu geçişin yaşanabilmesinde günümüz teknolojisinin önemli bir rolü olmuştur.

Dünya genelinde mimarlık eğitiminde derslerin teorik kısımlarının uzaktan eğitim araçları ile aktarılıp, uygulama kısımlarının atölye/sınıf ortamında yürütülmesi daha önceleri denenmiş bir yöntemdir. Covid 19 pandemisinden önce çok yaygın olmayan bu yöntemin pandemi ile birlikte tamamen uzaktan/çevrimiçi modele dönüşmesi kaçınılmaz olmuştur. Kuzey Kıbrıs'ta bulunan üniversiteler de dünya ile paralel olarak, çevrimiçi eğitim modelini zorunlu bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Bu eğitim modelinin uygulanması için gerekli asgari koşulların, örgün eğitim modelinden farklı olduğu görülmüştür. Böylelikle çevrimiçi eğitim modeli ile öğretim elemanları ve öğrenciler yeni bir deneyim kazanmışlardır. Bu süreçte kullanıcılar çeşitli sorun ve olanakları tecrübe etmişlerdir.

Bu çalışma, Kuzey Kıbrıs'ta bulunan üniversitelerin mimarlık fakültelerindeki öğretim elemanları ve öğrencilerin çevrimiçi eğitimi mimarlık temelinde değerlendirmelerini hedeflemektedir. Bu bağlamda araştırmacılar, her iki gruba göre çevrimiçi mimarlık eğitiminin sorunlarını ve olanaklarını analiz edip derlemişlerdir. Çalışmada çevrimiçi anket yolu ile kullanıcılardan veri toplanmıştır. Bu veriler doğrultusunda Kuzey Kıbrıs'ta mimarlık eğitiminde çevrimiçi modelin geliştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Uzaktan Eğitim, Çevrimiçi Eğitim, Mimarlık Eğitimi, Covid-19, Kuzey Kıbrıs.

1. Giriş

İnsanoğlu, geçmişten günümüze birçok salgın hastalıkla savaşmak zorunda kalmıştır. Son dönem pandemisi olarak hayatlarımızda yer eden Koronavirüs ise 2019 yılının sonlarında ortaya çıkmış ve kısa zamanda tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Dünya Sağlık Örgütü ise bu olay karşısında 11 Mart 2020 tarihinde küresel salgın ilan etmiştir (World Health Organization, 2020). Bu durum, hayatın tüm alanını etkilemiş ve başta eğitim alanında olmak üzere birçok alanda değişimler yapmak zorunda bırakmıştır. Tatil edilen eğitim kurumları, hızlı bir şekilde uzaktan eğitim modeline geçmiştir (Çetin ve Anuk, 2020).

Araştırmalara göre, uzaktan eğitim modeli yeni bir kavram değildir. Kahraman (2020), bu modeli, Mektuplaşma Dönemi, Radyo ve Televizyon Dönemi, İnternet Tabanlı Dönem olmak üzere üç bölümde incelemiştir. Moore ve Kearsley ise uzaktan eğitimi beş bölümde incelemiştir; 1880 ile başlayan Yazışma Dönemi, 1920 ile başlayan Radyo ve Televizyon Dönemi, 1964 ile başlayan Açık öğretim Üniversiteler Dönemi, 1980 ile başlayan Telekonferans Dönemi ve 1990 ile başlayan Bilgisayar ve İnternet Tabanlı Dönem'dir (Göksel, 2015).

Teknolojinin getirilerinden olan sanal dünya kurgusu internet, hayatın vazgeçilmezi haline gelmiştir. Günümüz öğrenme süreçlerinde de uluslararası sınırlar ortadan kalkmış; bilgiye ulaşmak, bilgiyi elde etmek ve bilgiyi kullanmak internet aracılığıyla kolay bir faaliyet hâline gelmiştir. 2020 yılının Mart ayından önce isteğe bağlı ve zaman zaman kullanılan internet tabanlı uzaktan eğitim modeli ise pandeminin yarattığı ortamda zorunlu olarak kullanılan temel öğretim metodu olmuştur.

Tüm eğitim kurumlarında, bütün öğrencilerin kullanabileceği uzaktan eğitim sistemleri oluşturulmuş veya var olanlar geliştirilmiştir (Yüzüak Duymaz, 2021; Demir, 2014).

Uzaktan eğitim için kullanılan program ve araçlar farklılık göstermiştir. İlk ve ortaokullar için televizyon kanalı ağı kullanılmıştır. Yükseköğretimde ise herhangi bir zorunluluk ve sınırlılık getirilmemiş, akademisyenlerin ve kurumların inisiyatifine bırakılmıştır (Erzen ve Ceylan, 2020).

Uzaktan eğitim, uzun yıllar aşına olunan bir eğitim modeli olmasına rağmen, mimarlık bölümünde okuyanlar için uzaktan ve çevrimiçi eğitim yeni bir kavramdır (Oktay vd., 2021). Pandemi öncesi, mimarlık bölümü derslerinin uzaktan eğitim denemeleri olmuştur. Ancak mimarlık, uygulamalı bir alan olduğu için pratiğe aktarılamamıştır (Us, 2021). 2020 yılının Mart ayına kadar yüz yüze yapılan mimarlık eğitimi de zorunlu olarak uzaktan eğitime evrilmiştir.

Pandemi dönemi sonrası yapılan çalışmalarda uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları sorgulanmıştır (Oktay ve diğerleri, 2021; Şekerci ve diğerleri, 2021; Yüzüak Duymaz, 2021). Uzaktan eğitim hem öğretim üyeleri için hem de öğrenciler için aşına olunmayan bir kavram olarak ortaya çıkmış ve kuşkusuz yeni bir tecrübe olmuştur. Her iki grup da süreci benzer ve/ya farklı tecrübe etmiş-etmektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak bu çalışma, Kuzey Kıbrıs'ta bulunan üniversitelerin mimarlık fakültelerinde eğitim veren öğretim üyeleri ve eğitim gören öğrencilerin uzaktan eğitimi mimarlık temelinde değerlendirmelerini hedeflemektedir. Bu bağlamda çalışma, her iki gruba göre uzaktan mimarlık eğitiminin sorunlarını ve olanaklarını incelemektedir.

Çalışma verileri ise çevrimiçi anket yolu ile toplanmıştır.

2. Araştırma Yöntemleri

Çevrimiçi anket ile veri toplama iki şekilde gerçekleştirilmiştir: Adanın kuzeyindeki okullara KTMMOB-Mimarlar Odası üzerinden gönderilen çevrimiçi anket bağlantısı ile ve araştırmacıların birebir iletişimleriyle yoluyla gönderilen çevrimiçi anket bağlantısı ile.

Kuzey Kıbrıs üniversitelerinin çok ulusluluğu dikkate alınarak araştırma Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilde yapılmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcının demografik bilgileri ve öğretim üyesi mi öğrenci mi olduğu sorgulanmıştır. İkinci bölümde araştırmanın temelini oluşturan iki soru yer almıştır. Sorular şu şekildedir:

1. Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitimin sizin için avantajları nelerdir? Maddeler halinde yazınız. / What are the advantages of distance education in architectural education for you? Write in items.

2. Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitimin sizin için dezavantajları nelerdir? Maddeler halinde yazınız. / What are the disadvantages of distance education in architectural education for you? Write in items.

Araştırmaya 80 kişi katılmıştır. Katılımcıların %72.5'ini öğrenciler, %27.5'ni eğitimciler oluşturmaktadır. Katılımcıların %48.1'i dördüncü sınıf eğitimcileri ve öğrencileri, %43'ü üçüncü sınıf, %26.2'si ikinci sınıf ve %17.7'si birinci sınıf eğitimcileri ve öğrencileridir.

3. Uzaktan Eğitimin Asgari Koşulları ve Gereklikleri

Uzaktan eğitim; fiziksel olarak öğrencile-

rin eğitim ve öğretim kurumlarında bulunmasını gerektirmeyen bir öğretim şeklidir. Bir uzaktan eğitim faaliyetinin gerçekleştirilmesi için öncelikle hedef amaçlı bir eğitim modeli belirlenmeli ve geliştirilmelidir. Bununla birlikte bu modelin teknolojik altyapıyla da desteklenmesi gerekmektedir (Romiszowski, 2004). Öğrenciler için özel hazırlanan, belirli merkezlerden yürütülen ve güncel iletişim teknoloji araçlarıyla çevrimiçi / senkron (online) ya da çevrimdışı / asenkron (offline) olarak ders işlenen uzaktan eğitim modeli, sürekli gelişen teknoloji ve eğitimin kesişiminde bulunmaktadır. Üniversite seviyesinde ise uzaktan eğitim ilk olarak 1892 yılında Chicago Üniversitesi'nde hazırlanmıştır (Özyürek vd., 2016; Bakioğlu ve Can, 2014).

Uzaktan eğitimin asgari koşullarından olan eğitmen ve öğrencilerden ziyade, bu iki tarafın birbiriyle etkileşim içinde olabileceği bir köprü görevi gören merkez bulunması gerekmektedir. Eğitmenler tarafından öğrencilerin uzaktan eğitimi için özel hazırlanan ders içerikli öğretim üniteleri oluşturmaları gerekmektedir. Hazırlanan ders içerikleri ise elektronik iletişim araçları ile sunulabilmektedir (Bakioğlu ve Can, 2014; Harry & Perraton, 2003). İnternet tabanlı iletişim araçları için ise internet altyapısı gereklidir.

Eğitim kurumlarının uzaktan eğitim modelini kullanabilmeleri için teknolojik alt yapı, iletişim araçlarını etkili ve yeterli derecede kullanabilen teknik ve idari personele ihtiyacı vardır (Özyürek vd., 2016).

Öğrencilerin uzaktan eğitim modelinden yararlanabilmeleri için ise teknolojik hazırlık yapmaları gerekmektedir. Erişimi sağlayacak dijital araçlara (TV, radyo, bilgisayar vb.) ve internet alt yapısına ihtiyaç vardır (Can ve Köroğlu, 2020).

Mimarlık eğitiminin uzaktan eğitim sistemi ile uygulanabilirliği, 1990'lardan beri

test edilmiştir. Ancak dünya genelinde uygulamalı derslerde yüz yüze eğitim elverişli görülürken, teorik derslerin uzaktan eğitimle kısıtlı kaldığı görülmüştür. Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitimin asgari koşulları, gereklilikleri, avantaj ve dezavantajları, geliştirilebilecek yönlerinin belirlenmesi, bu bağlamda önemli olmak-tadır (Şekerci vd., 2021).

Uzaktan eğitimin kendi kendine öğrene-bilme, zamanı etkin kullanıp planlayabil-me ve konfor alanında motivasyon sağla-yabilme gibi bireysel farkındalığı algılama gereklilikleri de vardır (Acar, 2020).

4. Uzaktan Eğitimin Sorunları ve Olanakları Eğitimciler için Çevrimiçi Eğiti-min Sorunları ve Olanakları

Çevrim içi eğitiminin sağladığı olanaklar ve ortaya çıkan sorunlar eğitimciler tara-fından değerlendirilmiştir. Eğitimcilere göre çevrim içi eğitimin sağladığı olanak-lar aşağıdaki gibidir;

Olanaklar:

- Zaman ve mekân kavramının ortadan kalkması,
- Dijital arşiv - her dersin dijital arşivinin bulunması,
- Kayıt alabilmek - öğrenciler eş zamanlı ve eş zamansız eğitimi takip edebilmekte, tekrar dinleyebilmektedirler,
- Ders içeriği sunumlarında çeşitlilik art-mıştır – video, doküman, dijital örnek-le-me,
- Etkili haberleşme - öğrencilere ulaşmak artık daha kolaydır,
- Çevrimiçi teslim - kâğıt tasarrufu,

- Çok sayıda kişinin aynı anda kolayca bu-luşabilmesi - seminer vb. aktivitelere uz-man kişilerin katkı sağlayabilmesi,

- Öğrencileri dijital tabanlı çalışmalara yönlendirmek - maket yapılamadığından öğrencilerin kendilerini ifade edebilmek adına 3 boyutlu sunum teknikleri konu-sundaki hızlı gelişimi,

- Ulaşım için harcanan zamanın ortadan kalkması ve dolayısıyla çevre kirliliğinin azalması (ses ve hava kirliliği),

- Ekran paylaşımı sayesinde tüm öğren-cilerin tüm kritik ve tartışmaları aynı anda takip edebilmesi,

- Farklı ülkelerden katılıma imkân sağlan-ması,

- Pandemi döneminde sağlık endişesi ya-şamadan eğitim verebilmek,

- Öğrencilerin rahat paylaşımına katılabil-mesi, hızlı bir sistem olması, öğrenciler arası ders içi iletişimi artırıcı etkisi olması,

- Teknolojinin daha etkin kullanılması, yeni medya araçlarının kullanılması (ör: moodle, teams).

Araştırmaya katılmış eğitimcilerin çoğuna göre çevrimiçi eğitimin sağladığı olanak-ların başında zaman ve mekân kavramı-nın ortadan kalkması gelmektedir. Farklı mekânlardan dersleri yürütebilmek, ders anlatımı için uygun mekânı seçebilmek, bunun yanında öğrenciye ders dışında ek görüşme zamanı yaratabilmek çevrimiçi eğitimin avantajı olarak değerlendiril-miştir. Bir diğer vurgu yapılan olanak ise dijital arşivleme olanağıdır. Özellikle mi-marlık eğitiminin gerektirdiği doküman-tasyon, büyük boyuttaki projelerin arşiv-

lenmesi daha pratik ve kolay olmuştur. Bunlara ek olarak dersin kaydedilebilmesi eğitimcilerin çoğuna göre önemli bir ola-nak olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sayede öğrenciler katılamadıkları veya anlamakta güçlük çektikleri dersleri tekrar tekrar din-leyebilme fırsatına sahip olmuşlardır. Eğitimcilere göre çevrimiçi eğitimin so-runları aşağıdaki gibidir;

Sorunlar:

- Teknolojik kaos - internet, bilgisayar ve/ya sistemsel sorunlardan dolayı ders ya-pamamak/ders saati değişikliği,

- Saat kavramının kaybolması - öğrencile-rin 7/24 eğitimcilere ulaşma isteği,

- Sanat ve mimarlığın sadece sözlü olarak ifade edilememesi - tüm duyular ile çalışılmalı, göz temasının kurulamaması,

- Birinci sınıf öğrencilerinin maket yap-mamasından kaynaklı 3 boyutlu algılarının yeterince gelişmemesi,

- Usta-çırak ilişkisindeki zorluklar,

- Uzun süre bilgisayar başında kalma zo-runluluğu,

- Tasarım derslerinde önemli bir rol oy-nayan ve eğitime katkı sağlayan maketin yaptırılamaması,

- Üst sınıflardaki öğrenci projelerinde bü-yük ölçekli projeleri bilgisayar ekranında okuyabilme zorluğu,

- Eğitimcilerin gerekli teknik alt yapı ek-sikliği bakımından uzaktan eğitim duru-muna hazırlıksız yakalanması ve bunun getirdiği zorluklar,

- Öğrenciyle atölye ortamında birebir ders yapılamaması,

- Atölye yürütücüsünün anlatmaya çalışt-ığı konunun zaman zaman öğrenciler tara-fından anlaşılamaması,

- Tüm öğrencilerin ev/aile şartlarının aynı olmaması, bu durumun eğitimlerini olum-suz yönde etkilemesi,

- Özellikle ülkelerine dönen öğrencilerin-ekonomik koşulların da etkisi ile - çalışma-ya başlamaları ve eğitimlerine sağlıklı ve planlı bir şekilde devam edememeleri,

- İş ve ev ortamının karışması, ev ofis ihti-yacının oluşması,

- Süreklilik,

- Birinci sınıf öğrenciler için bu eğitim zor-ken üst sınıf öğrencileri için daha uygula-nabilir bir yöntemdir,

- Arazi analizi ve ölçek kavramlarının sa-nal ortamda öğrenciler tarafından anlaşıl-masının zor hale gelmesi,

- Eğitim içeriğinde bazen verim elde edi-lememesi,

- İntihal, özgünlük - alınan teslimlerin di-jital olması nedeni ile orijinallik kontrolü-nün zorlaşması,

- Öğrenci-Öğretmen etkileşiminin ve ile-tişiminin farklı bir boyuta taşınması ve zor-laşması,

- Bir süre sonra bilgisayar kullanımında-ki yoğunluğun tasarımı statik ve alelade hale getirmesi, el becerilerini köreltmesi, tek yönlü çalışması, öğrencilerin tasarım sürecini doğru anlamasının önünde engel olabilmemesi,

- Teknik gezi- yerinde görme- öğrenme yapılamaması,

- Proje derslerinde arazi ziyareti yapıla-

maması - arazinin hissedilememesi,

- Özellikle birinci sınıfa başlamış yeni öğrencilerle birebir karşılaşmama-tanışmama,

- Sosyal etkileşim olamaması,

- Yarak öğrenme etkinliklerinin gerçekleştirilememesi,

- Sketch kültürünün yok oluşu, tasarımların dijital koordinat sisteminde gelişmesi,

- Karşılıklı iletişimde sıkıntılar,

- Başarısız öğrencinin dersten uzaklaşması,

- Çevrimiçi eğitimde öğrencinin orda olup olmadığından ve/ya dersi dinleyip dinlemediğinden emin olunamaması,

- Öğrencilerin dertse olup olmadığını sürekli kontrol etme ihtiyacı – ‘Burada mısınız? -Sesimi duyabiliyor musunuz?’ gibi sorularla kontrol yapılması ve ders işleyişinin bölünmesi.

Araştırmaya katılmış eğitimciler çevrimiçi eğitimin sorunlarının başında teknolojik yetersizliği göstermişler ve internet, bilgisayar ve/ya sistemsel sorunlardan dolayı etkin ders yapamadıklarını, bu sebeple ders saati değişiklikleri yapıldığını vurgulamışlardır. Bir diğer sorun olarak ise öğrencilerin tutumu gösterilmiştir. Öğrencilerin tüm platformlar üzerinden saat ve gün fark etmeksizin sürekli olarak eğitimcilere mesajlar, e-mailler göndermesi çevrimiçi eğitimin sıklıkla vurgulanan bir diğer sorunu olarak gösterilmiştir. Mimarlık eğitiminin olmazsa olmazı karşılıklı iletişim çevrimiçi eğitimde karşılıklı ekran başı iletişime evrilmiştir. Eğitimciler öğrenciler ile göz teması kuramayı, iletişime du-

yuları katamamayı, mimikleri kullanamamayı, öğrencinin anlayıp anlamadığını, ne hissettiğini, tepkilerini göremeyip, ölçmemeyi en büyük sorunlardan biri olarak değerlendirmişlerdir.

Öğrenciler için Çevrimiçi Eğitimin Sorunları ve Olanakları

Çalışmanın bu bölümünde uzaktan mimarlık eğitimi için sorun ve olanaklar konusunda uygulanmış anketin öğrencilerden toplanmış verileri incelenip avantaj ve dezavantajlar ortaya konulmuştur. Ortaya konulan bulgulara göre avantaj ve dezavantajlar aşağıdaki gibidir.

Olanaklar:

- Dersin kayıt edilmesi- Dersi kaçırınca veya anlamadığında tekrardan izleme şansı,

- Masrafların azalması- Maket ve çıktı masrafı olmaması, yemek ve market masrafı olmaması,

- Zamandan kazanç- okul ulaşmak için harcanan zamanın ortadan kalkması, zamanı verimli kullanmak, farklı sosyal aktivitelere zaman ayırmak,

- Çevresel yararının olması,

- Teknolojiyle olan ilişkinin güçlenmesi - 3d programlarının kullanılması (Autocad, Revit vb.),

- Sağlıklı, Covid-19 bulaşma riskinin olmadığı ortamda eğitim alabilme,

- Mekân seçeneğinde esneklik – istediği mekânda derse katılabilme,

- Mekânda konfor – ev ortamında derse katılım sağlanabilmesi,

- Sağlanan imkânlar nedeniyle uzaktan eğitimin daha kolay ve sürdürülebilir olması,

- Geleneksel eğitim uygulamalarındaki aksaklıkları giderici yeni seçenekler yaratılması,

- Dijital ortama organize olmak -Proje gibi uygulamalı dersler adına hocalarımız ve tüm arkadaşlarımız ile ortak bir platform üzerinden bağlantı kurarak yapılan çalışmalara ve bunlar üzerindeki değerlendirmelere dâhil olmak çok daha tatmin ediciydi. Çünkü daha fazla ortak ve genel değerlendirme yapılıyor, herkese hitap edebilmek amaçlanıyordu,

- İçeriği ve düzeni uzaktan eğitime uygun olan dersler için, fiziksel olarak bir ortamda olmaktan daha iyi olması,

- Ders içerikleriyle ilgili materyallerin daha etkin şekilde paylaşılabilmesi ve fayda sağlaması,

- Daha çok araştırma yapılmasını sağlaması -Araştırma ve sorun çözme kabiliyetinin güçlenmesi,

- Sınavların daha rahat olması,

- Yüz yüze eğitimden daha faydalı olması,

- Ulaşılabilirliğin daha fazla olması,

- Uzaktan eğitimin güzel olması,

- Şeffaflık,

- Daha fazla etkileşim sağlaması - Yani mimarlık adına sadece ders süreçlerinde değil de etkinlik ve konferanslara erişim olanağının kolaylaşması,

- Derse daha rahat konsantre olabilmek,

- Ders sırasında çeviri yapabilmek,

- Teslimlerin çevrimiçi olması dolayısıyla psikolojik baskının azalması.

Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitime öğrencilerin bakış açısıyla anket katılımcılardan ‘Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitimin sizin için avantajları nelerdir? Maddeler halinde yazınız. / What are the advantages of distance education in architectural education for you? Write in items.’ sorusuna alınan en yoğun cevaplar arasında dersin kayıt edilmesi, masrafların azalması, zamandan kazanç sağlama cevapları bulunmakta idi. Buna göre, öğrencilerin dersi eşzamanlı/eşzamansız takip edebilmelerini avantaj olarak gördükleri söylenebilir. Covid-19 salgını şartları ile birlikte ekonomik sıkıntıların yaşandığı günlerde, mimarlık yüz-yüze eğitiminde maket yapımı için alınan malzeme ve proje kritikleri için alınan çıktıların yerine teknolojik sunumların hazırlanması öğrencilere göre fırsat olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra aileleri ile birlikte kalan öğrencilerin temel gereksinimlerini (yeme, içme, barınma) karşılamak için masraflarının azaldığı elde edilen bulgular arasındadır. Ayrıca, anket katılımcısı bazı öğrenciler uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimden daha faydalı ve güzel olduğunu belirttiler. Ek olarak teslimlerin çevrimiçi olması dolayısıyla öğrenciler üzerlerindeki psikolojik baskının azaldığını bildirdiler.

Sorunlar

- İnternet problemleri ve diğer teknik aksaklıklar,

- İletişim eksikliği - hocalarımızla kolay iletişim kuramıyoruz,

- İçeriği ve düzeni uzaktan eğitime tam olarak uygun olmayan dersler için ders işleyişi ve iletişimde aksaklık olması,

- Uygulamalı derslerde verim alamamak,

- Projemizi ve yaptıklarımızı tam olarak ifade edememek,
- Hocalarla yüz yüze ders yapamamak – göz teması kuramamak
- Grup çalışmalarından uzak kalma,
- Anlamakta güçlük çekme,
- Okul ortamının daha farklı bir atmosfer olması - psikolojik olarak orda bulunduğumuzda hâkimiyet ve adapte olmak daha mümkün,
- Ruhunun olmaması,
- Olumsuz psikolojik etkiler - Aile içi sorunlar -Gelecek kaygısını daha fazla tahayyül ettirdi -Umutsuzluk -Yalnızlaşma,
- Maket yapamamak,
- İntihal- sınavlarda farklı araçlardan destek almak,
- Öğrenciyi tembelleştirdi,
- Hep ekran başında olmanın çok sıkıcı ve yorucu olması,
- Düşük motivasyon,
- Sosyalleşememe,
- Sosyal baskıların artması,
- Fiziksel etkileşimin olmaması,
- Öğrencilerin derste daha aktif olmak zorunda kalması,
- Teknolojik bilgi ve alt yapı eksikliği dolayısıyla dersi takip edemeyen öğrencilerin

varlığı,

- Eğitim kalitesinin düşüklüğü,
- Uzaktan eğitim mimarlık bölümü hakkında baya sıkıntılı geçti,
- Denge kavramının önemini azalttı,
- Doğa ile ilişkilerimizi zayıflatı,
- Kendilik tartışmaları ve varoluşsal sorularını sağladı,
- Yanlış anlama,
- Jüri, değerlendirme gibi aşamalarda uzaktan anlatım ve değerlendirme süreçlerine maruz kalınması,
- Ders yükümüzü azalttı,
- Ev ortamında ders dinlemek ve bazen engel olabiliyor,
- Proje derslerinde öğrenciler arası rekabet oluştu.

Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitime öğrencilerin bakış açısıyla anket katılımcılardan 'Mimarlık eğitiminde uzaktan eğitimin sizin için dezavantajları nelerdir? Maddeler halinde yazınız. / What are the disadvantages of distance education in architectural education for you? Write in items.' sorusuna alınan en yoğun cevaplar arasında internet problemleri ve teknik aksaklıklar, ders işleyişi ve iletişimde aksaklıklar, uygulamalı derslerde verim alamamak cevapları bulunmakta idi. Buna göre, eğitimcilerle yüz yüze ders yapmayı ve göz teması kuramamayı da dezavantaj olarak gördükleri söylenebilir. Ayrıca olumsuz psikolojik etkilerin yanı sıra okul ortamında; bulunamama, sosyalleşememe, hâkimiyet ve adapte olamama

gibi güçlükler yaşandığı belirtilmektedir.

5. Değerlendirme ve Sonuç

Geçmişten günümüze var olan uzaktan eğitim Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi eğitim olarak kullanılmaktadır. Çevrimiçi eğitim Kuzey Kıbrıs'taki üniversitelerde bulunan eğitimciler ve de öğrenciler için aşına olunmayan bir kavram olarak ortaya çıkmış ve kuşkusuz yeni bir tecrübe olmuştur. Eğitimcilerin ve öğrencilerin bu süreçteki deneyimleri incelendiği zaman ortaya hem benzerlikler hem de farklılıklar çıkmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki sonuçlar ortaya çıkmaktadır:

- Eğitimcilere göre çevrimiçi eğitimin sorunları sağladığı olanaklardan fazla iken öğrencilere göre olanaklar sorunlardan daha fazla olmuştur.
- Çevrimiçi eğitimin eğitimciler ve öğrenciler için ortak olanakları ve sorunları bulunduğu (dijital kayıt vb.) gözlemlenmiştir.
- Eğitimcilerin sorun olarak gördüğü bazı durumları öğrencilerin olumlu olarak gördüğü (eğitimciler istedikleri zaman ulaşılabilir vb.) ortaya çıkmıştır.

Mimarlık eğitiminde teorik derslerin çevrimiçi eğitimde uygulanabilirliğinin daha mümkün olduğu, ancak bunun tam tersi olarak Atölye özelinde uygulama derslerinin geleneksel yöntemde devamının daha verimli olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

Önceki çalışmalarda da vurgulandığı gibi çevrimiçi eğitimin sorunsuz ve etkin kullanılabilmesi için Kuzey Kıbrıs genelinde teknik altyapının geliştirilmesi gerekmektedir. Çevrimiçi eğitim verecek olan Kuzey Kıbrıs üniversitelerinin teknik yapılarını geliştirmeleri öncelikleri olmalıdır.

Çevrimiçi eğitimin sağladığı olanakların yadsınamaz olduğu ve bundan sonraki süreçte de sürdürülebilir olabileceği görülmektedir. Tüm bunlar göz önünde bulundurularak eğitim şeklinin yeniden yorumlanması gerekliliği üzerinde durulması ve tartışılması gereken bir olgu olarak ortaya çıkmaktadır.

Kaynaklar

Acar, A., (2020). Acil Uzaktan Eğitim Döneminde Mimarlık Birinci Sınıf Eğitimi Değerlendirmeleri. Arkitera. Alıntılama: <https://www.arkitera.com/gorus/acil-uzaktan-egitim-doneminde-mimarlik-birinci-sinif-egitimi-degerlendirmeleri/>

Bakioğlu, A. ve Can, E (2014). Uzaktan eğitimde kalite ve akreditasyon, Ankara: Vize Yayıncılık. Alıntılama: https://www.researchgate.net/publication/339936217_Uzaktan_Egitimde_Kalite_ve_Akreditasyon

Can, N., Köroğlu, Y., (2020). COVID-19 Döneminde Yaygınlaşan Uzaktan Eğitimin Değerlendirilmesi ve Eğitim Emekçileri Açısından İncelenmesi. Madde, Diyaliktik Ve Toplum, Sayı 4 (3), 370-380.

Alıntılama: <http://bilimveaydinlanma.org/content/images/pdf/mdt/mdtc3s4/covid-19-doneminde-yayginlasan-uzaktan-egitimin-degerlendirilmesi-ve-egitim-emekcileri-acisindan-incelenmesi.pdf>

Çetin, C., ve Anuk, Ö. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Yalnızlık ve Psikolojik Dayanıklılık: Bir Kamu Üniversitesi Öğrencileri Örneği. Eurasian Journal of Researches in Social and Economics, 7(5), 170-189. Alıntılama: <https://doi.org/10.1155/2010/706872>

Erzen, E., ve Ceylan, M., (2020). COVID-19 Salgını ve Uzaktan Eğitim: Uygulamadaki Sorunlar. EKEV Akademi Dergisi,

Sayı 84, 229-248. Alıntılama:
http://www.ekevakademi.org/Makaleler/799405729_12%20Evren%20EZEN-Mustafa%20CEYLAN.pdf

Göksel, N. (2015). Uzaktan Eğitim: Çevrimiçi Öğrenmede Sistem Yaklaşımı. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi AUAd, Cilt 1, Sayı 1, 129-138. Alıntılama:
https://www.academia.edu/10211768/Distance_Education_A_Systems_View_of_Online_Learning_Uzaktan_E%C4%9Fitim_%C3%87evrimi%C3%A7i_%C3%96%C4%9Frenmede_Sistem_Yakla%C5%9F%C4%B1m%C4%B1_

Harry, K. & Perraton, H., (2003). Open and distance learning for the new society, (Ed.: Keith Harry). Higher Education Through Open and Distance Learning, London and New York: Routledge. Alıntılama:
http://samples.sainsburysebooks.co.uk/9781134641451_sample_484266.pdf

Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği. Medeniyet Sanat - İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, 44-56. Alıntılama:
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1190805>

Oktay H. E., Mutlu Danacı, H., Unvan M., Kavas K. R. ve Bakır İ. (2021). Mimarlık eğitiminde sanal eğitim denemeleri ve değerlendirme süreci. Journal of Qualitative Research in Education, 25, 311-324. Alıntılama:
doi: 10.14689/enad.25.13

Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi.

Türk Kütüphaneciliği, 17(1), 22-36.

Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N., Özkan, İ., (2016). Uzaktan Eğitim Uygulamasının Öğrenci Bakış Açısına Göre Değerlendirilmesi. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı 2 (6), 592-605. Alıntılama:
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/318015>

Romiszowski, A. (2004). How's the e-learning baby? Factors Leading to Success or Failure of an Educational Technology Innovation, Educational Technology, January-February.

Şekerci, Y., Mutlu Danacı, H., Kaynakçı Elinç, Z., (2021). Uzaktan Eğitimin Uygulamalı Derslerde Sürdürülebilirliği: Mimarlık Bölümleri Örneği. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 12(1): 54-68. Alıntılama:
<https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1554563>

Us, F. (2021). Mimarlıkta Uzaktan Eğitim: Mimari Tasarım Stüdyosunda Acil Durum Uzaktan Eğitimi ve Bir Örnek Üzerinden Değerlendirilmesi. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication, 11 (3), 886-897. Alıntılama:
http://www.tojdac.org/HOME_files/tojdac_v011i03008.pdf

WHO. (2020). This statement is updated on an ongoing basis, in response to evolving events and common media queries. Alıntılama:
<https://www.who.int/newsroom/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19>

Yüzüak Duymaz, T., (2021). Dijital Sınıflarda Mimarlık "Bir Ben İki Ruh". Mimarca, Sayı 91, 80-87. Alıntılama:

<https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fdoc.mimarlarodasi.org%2Fassets%2Fdocs%2Fmimarca%2Fm-91yeni.pdf>

OTURUM 2

2/03

UZAKTAN EĞİTİM
DENEYİMİ TARTIŞMASI

PANDEMİ VE MİMARLIK EĞİTİMİ

ÖĞRENCİ ÇALIŞMA GRUBU:

KALENDER KARA, YELİZ SOYDAN, FİDELE NİYORUKUNDO,
ŞAN SALİH TANUL, MEHMET BOZKURT, ELİF COŞKUN,
MELDA ASLI ÇINAR, ECEM KOÇ

ÖZET

Mimarlık eğitim programında teorik derslerin yanı sıra uygulamalı dersler stüdyo ortamında yürütülmektedir. Sanat, tasarım, malzeme ve strüktür gibi mimarlık ile ilgili alan derslerinin stüdyo ortamında uygulamalı olarak yürütülmesi mimarlık eğitiminin bir parçasıdır. Covid 19 virüsünün pandemi olarak ilan edilmesi tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerin de kapatılarak çevrimiçi eğitime geçilmesine neden olmuştur. Bunlar göz önüne alınarak yapılan bu çalışma, mimarlık bölümü öğrencilerinin pandemi dönemi çevrimiçi eğitime yönelik görüşlerinin ne yönde olduğunu incelemek ve çevrimiçi mimarlık eğitiminin verimliliğini belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Çalışma KKTC'de bulunan Lefke Avrupa, Arkin Yaratıcı Sanatlar ve Tasarım, Bahçeşehir Kıbrıs ve Yakın Doğu üniversitelerinin katılımı ile yürütülmüştür. Çalışma grubu, çevrimiçi mimarlık eğitimi ile ilişkili problem ve avantajların belirlenmesi için bu üniversitelere bağlı mimarlık bölümündeki öğrenciler ile anket yapılmıştır. Anket sonuçlarına göre çevrimiçi eğitim döneminde mimarlık eğitimi değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre mimarlık öğrencilerinin çevrimiçi eğitimden olan memnuniyetlerinin tek bir başlıkla sınırlanamayacağı görülmektedir. Mimarlık öğrencilerinin farklı konularda sıkıntı yaşarken bazı konularda çevrimiçi eğitimden memnun oldukları görülmektedir. Kullanılan yazılım programı, altyapı ve internet eksikliği, derslere katılımda isteksizlik, kendi öğrenim seviyelerini ölçmede yaşanan eksiklikler yönünden zorluk yaşandığı görülmektedir. Diğer bir taraftan öğrenciler derslerin kayıt altında olması, okulda harcanılan zamandan kazanç, teknolojiyi kullanma yönünden becerilerin artması, eğitimciye ulaşımında kolaylık, tüm sınıfın ne seviyede olduğunu görebilme ve tüm kritikleri dinleyebilme şansının var olmasından memnun oldukları görülmektedir. Pandemi süresince çevrimiçi olarak yürütülen mimarlık eğitiminden genel olarak memnun olduğu anlaşılan öğrenciler gelecekte çevrimiçi eğitimin olacağını düşündükleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çevrimiçi (online) mimarlık eğitimin daha verimli hale gelebilmesi öğrenci görüşleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Eğitimi, Çevrimiçi Eğitim Süreci, Pandemi Sürecinde Mimarlık Eğitimi, Yüz Yüze Mimarlık Eğitimi

1. Giriş

2019'dan bu yana karşılaştığımız pandemi süreci hiç şüphesiz mimarlık eğitimini de fazlasıyla etkiledi. Pandemi döneminde izole olmamız gerektiği için eğitim sürecimiz de buna bağlı olarak bir hayli değişti, eğitim araçlarımız ve yöntemimiz çalışmalarımızı sürdürmek için çevrimiçi olarak uzaktan devam etti. Yüz yüze eğitimden çevrimiçi eğitime geçmek oldukça sancılı bir süreçti. Pandemi süreci hayatımıza aniden dâhil olduğu için öğrenciler ve eğitim elemanları duruma hazırlıklı değildi. Üniversiteler, öğrencilerin öğretim görevlileriyle buluşmaları için çevrimiçi platformlar üzerinden uzaktan eğitim sürecini mümkün kılmaya yardımcı oldu. Çevrimiçi eğitimin ilk günlerinde bunu yapmak imkânsız gibi görünüyordu ancak bizler kısa sürede çevrimiçi platformlara alıştık ve bir şekilde pandemi sürecinde uzaktan eğitimi deneyimledik. Bu süreçte daha önceden hâlihazırda hayatımıza dâhil olan çevrimiçi eğitim modülü birçok üniversite için çözüm yolu sağlamıştır. Bizler öğrenci çalışma grubu olarak bu kavramlara açıklık getirip, çeşitli konularda bu eğitim modülünün avantaj ve dezavantajlarını inceledik. KKTC'de eğitim gören mimarlık öğrencilerine odaklandığımız bu yazıda onların ne gibi zorluklarla karşılaştığını inceleyip bunların nedenlerini de göz önünde bulundurduk. Onlara çeşitli konularda sürece ilişkin sorular sorarak genel kanı hakkında daha iyi fikir sahibi olunmasına yardımcı olmaya çalıştık.

Çevrimiçi Eğitim Nedir?

Çevrimiçi eğitim, uzaktan eğitim öğrenenlerin zaman ve mekân bağlamında birbirlerinden ve öğrenme kaynaklarından uzak olduğu eğitim modelidir. Bu eğitim biçimi, okulların, kuruluşların ve yöneticilerin bir bilgisayar, akıllı telefon veya baş-

ka bir cihaz aracılığıyla internet üzerinden insanlara beceri ve bilgilerini öğretmesine olanak tanıyan bir araçtır.

Çevrimiçi Eğitim Nasıl Kullanılmaya Başladı?

Korona virüs salgını nedeniyle eğitim ve öğretim faaliyetleri alışageldiğimizden çok farklı bir şekil aldı. İlk ve orta öğretim kurumları ders programlarını televizyon yayınlarına taşıdı. Üniversiteler tarafından ise YÖK'ün aldığı karar gereğince ülkemizdeki bütün yükseköğretim kurumlarında dijital ortamda, uzaktan ve açıktan öğretim başlatıldı.

Çevrimiçi Eğitimin Avantajları Nelerdir?

* Aynı mekânda olma zorunluluğu içermediği için bölgesel ve coğrafi engelleri ortadan kaldırır. Çevrimiçi eğitim sırasında farklı şehirlerde bile olsanız dersleri takip edebilirsiniz.

* Her bir öğrenenin kendi hızında öğrenmesine imkân sağlar.

* Ders materyallerine sınırsız erişim sağlar. Bu yönüyle tekrar kullanılabilir. Ders materyalleri aracılığıyla ve ortak ders içeriği ile ekonomik bir alternatif sunar.

* Eğitim için harcamayacağınız sürenin dışında yol ve benzeri konularda gereksiz zaman kaybı yaşanmasını engeller.

* Eğitim materyaline istediğiniz her zaman ulaşabildiğiniz için tam zamanlı bir işte çalışan öğrenciler de eğitimlere katılabilir.

* Sadece internet bağlantılı bir bilgisayara ihtiyacınız olduğu için eğitimi kolaylıkla takip edebilirsiniz

* Eğitim materyallerine, kendi çalışma takviminize göre istediğiniz zaman ulaşabildiğiniz için daha etkili bir şekilde öğrenir, istediğiniz zaman dersleri tekrar izleyebilirsiniz.

* Çevrimiçi eğitimde karmaşık problemlerin ve soruların örnek video çözümlerinin ders materyalleri bulunur, bu durum öğrencinin başarısı ve geleceği için daha fazla çalışmasını sağlar. Öğrenci teori ve pratik arasındaki ilişkiyi videolardan takip edip hızlı bir şekilde öğrenir, ayrıca öğrenileni daha kolay şekilde hayata geçirebilir.

* Çevrimiçi eğitim sistemi geleneksel eğitim materyallerinin yanı sıra görsel ve işitsel birçok içeriği içerisinde barındırır. Zengin görsel ve işitsel içerik yardımıyla eğitimi daha çekici, zevkli ve anlaşılır hale getirerek öğrencinin derslere olan ilgisini ve öğrenme düzeyini artırır.

Çevrimiçi Eğitimin Dezavantajları nelerdir?

* Öğrencilerden hepsinin uzaktan eğitim için gerekli teknolojik donanıma sahip olmaması bazı eşitsizlikleri beraberinde getirebilir.

* Yüz yüze eğitimin aksine öğrenme güçlüklerine veya çıkan probleme öğretim elemanları tarafından anında müdahalenin kısıtlı olması.

* Kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayan öğrencilerin iç disiplininin güçlüğü.

* Laboratuvar, atölye vb. uygulama gerektiren derslerin verilememesi ya da yetersizliği.

* Öğrenci ve öğretmenin uzun süre bilgisayar kullanımından dolayı yaşayabilecekleri sağlık sorunlarına yol açması.

* Ekonomik olarak zayıf olan bölgeler, aileler ve bireylerin internete ve elektrığe ulaşamaması ve kırsal kesimde ağ ile alakalı problemlerin fırsat eşitsizliklerine sebep olabilmeleri

* Öğrencilerin örgün öğretimde olduğu gibi grup halinde çalışma aktivitelerinden mahrum kalmaları.

* Öğrenci ve öğretim elemanını sosyal bakımdan ayırması

* Somut ve fiziki öğrenim materyallerinin noksanlığı gibi sorunlar çevrimiçi eğitimin beraberinde getirdiği bazı dezavantajlara örnek gösterilebilir.

Çevrimiçi Eğitim Etkili midir?

Geleneksel eğitim modellerinden farklı olarak çevrimiçi eğitimin merkezinde öğrenci yer alır. Her içeriğin ders esnasında öğrenilmesine dayanan geleneksel eğitimin aksine çevrimiçi eğitim sisteminde öğrenci dersleri zamana ve mekâna bağlı olmadan takip edebilir. Bu bağlamlarda çevrimiçi eğitimin efektif olduğu savunulabilir.

Ancak bazı öğrenme güçlüklerine sebep olması, fırsat eşitsizliklerine sebep olabilmesi, yüz yüze eğitime nazaran daha fazla iç disiplin ve oto kontrol gerektirmesi ve bazı öğrenim materyallerinin eksikliği bakımından bazı sorunları da beraberinde getirdiği söylenebilir.

2. Mimarlık Eğitimi

Mimari terim olarak, binalar gibi fiziksel yapıları tanımlamak için kullanılır, ancak bunun yanı sıra bu binaları tasarlayan tekniklerini ve yapım yöntemlerini de kapsar. Bu nedenle, mimarlık eğitimi, öğrencileri geleceğin sokaklarını ve yapılarını hayal etmek, tasarlamak için eğitmekle yükümlü bina ve planlama derslerini içe-

rir. Tüm bu konuları incelerken geçmiş ve geleceği önemseyen teorik ve pratik eğitim konseptlerini içeren çok yönlü bir eğitim sürecidir.

Mimarlık eğitimi tarih boyunca sürekli değişime ve dönüşüme uğramıştır. Günümüzde “Covid-19 Salgını” ile bu değişimin ve dönüşümün giderek hız kazandığı gözlenmektedir. İçinde bulunduğumuz uzaktan eğitim sistemi, mimarlık eğitiminin doğasında var olan karşılıklı konuşmayı, üretilen çalışmaları yüz yüze değerlendirmeyi farklı bir boyuta taşımıştır. Mimarlık eğitimi hem teorik hem de pratik bilginin harmanlanarak öğretilmesi ve bir eğitici tarafından sürekli kritik edilmesini gerektiren özelliktedir. Stüdyolarda, farklı türden ritüeller ve öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Örneğin mimari tasarım derslerinde eğitici, öğrencinin evde hazırladığı proje üzerinde kritik sağlarken; önerilerini işaret ve düzeltme çizimleri yaparak öğrenciye aktarmaktadır. Veya öğrenci mimarlık eğitimi boyunca ona sunulan ders programı sürecince atölye ortamında projesini ilerletip geliştirmektedir. Yani mimarlık eğitiminin deneme yanılma yöntemiyle kazanıldığını söyleyebiliriz.

3. Pandemi Sürecinde Mimarlık Eğitimi

Pandemi öncesi mimarlık eğitiminde, bazı eskizler, mimari çizimler ve maketler gibi fiziksel elemanları hazırlamaya ve sahip olmaya alışmıştık. İçerik ve öğretim araçları daha somut konsept ve maddelere dayalı olarak öğrenim hayatımıza entegreydi, ancak bu süreçte bu elemanları ve stratejileri kullanamadık, buna bağlı olarak da pandemi sürecinde çalışmalarımızı pekiştiren bu elemanları öğretim üyelerine sunmakta birtakım problemler yaşadık.

Ancak diğer yandan pandemi sürecinde mimari eğitime dâhil olan olumlu gelişmeler de yaşandı. Bunlardan şüphesiz en önemlisi de öğrencilerin bu dijital ortamda bilgisayar yazılım bilgilerini ve kullanımını bir üst seviyeye taşıması olmuştur. Zira öğrenciler uzak kaldıkları modelleme yetisi ve projelerini ifade edebilecekleri ortamları alıştıkları eğitim modulünden dijital ortama taşımak zorunda kaldıkları için bilgisayar destekli çizim programlarına daha çok yönelip kendilerini bu alanlarda geliştirmek durumunda kaldılar. Bu durum, öğrencilerin bu alandaki yeteneklerini artırmalarının yanı sıra süratle dijital dünyaya evrilen iş dünyasında daha rahat kendilerini ifade edebilmeleri açısından oldukça önemli bir olanak sağladı.

Mimarlık eğitimi aynı zamanda, öğrencileri, yapıların fizibilitelerine dair gerçekçi bakış açısına sahip olmaları adına; inşa edilmiş veya inşa sürecinde olan projeleri fiziksel olarak deneyimlemelerine teşvik eder. Ancak pandemi sürecinde deneyimlediğimiz izolasyon, öğrencilerin yaşam alanlarında kalmasını gerektiriyordu ve bu durum, sahadaki inşaat sürecini yeterince deneyimleyemeyen öğrenciler için oldukça olumsuz bir sonuç doğurdu. Nitekim mimarlık eğitimindeki öğrenciler için, şantiyelerde yer alan çalışmaları fiziksel olarak deneyimlemek, sahip oldukları teorik bilgileri pratiğe dökmek ve pekiştirmek için gereklidir. Bu çevrimiçi süreçte bazı öğrenciler için stajlar da tıpkı dersler gibi çevrimiçi olarak yapıldı ve bu durum hiç şüphesiz alışlagelmiş formata nazaran efektif olmadı.

Öte yandan, iç mimarlık öğrencileri için, evde kalmanın (özellikle kapanma dönemlerinde) çok yardımcı olduğu söylenebilir, çünkü iç mekân konforunu sağlamak için en önemli ihtiyaçların farkına vardılar. Çalışma ve yaşam alanlarının ta-

mamen entegre olmasının sonucu olarak, iç mekân konforu için gerçekten neyin gerekli olduğunu anladılar. Bu, iç mekânlar ve mobilyalar için uygun ergonomiyi keşfetmelerine sebep oldu. Kısacası her zaman etrafında olan alanlara artık mimari bir gözle bakabilme fırsatı buldular ve hatta kendileri tasarladılar.

Bu süreçte alışkanlıklarımız kısa bir zaman içinde fazlasıyla değişti. Süreç öncesine kıyasla açık alan ve yarı açık alan kullanımı arttı. Özellikle kafe, restaurant bar gibi işletmelerin kapalı olduğu zaman dilimlerinde sosyalleşmek adına park ve bahçelere rağbet edildi. Kapanma süreçlerinde ise balkon, teras, bahçe gibi alanlar insanlar adına kaçış noktaları haline geldi. Mimari eğitime daha deneysel yaklaşan öğrenciler bu mekânlara karşı kullanıcı odaklı empatiler geliştirdiler, çözümsel ve daha duyarlı tasarım fikirleri sunabilmek adına bir fırsat yakaladılar. Bu durum, mimarlığın topluma karşı olan sorumluluklarını kavrayabilmek adına önemli bir gelişmedir.

Mimarlık eğitiminin en önemli süreçlerinden bazıları da hiç şüphesiz stüdyo ortamı, jüriler ve çizim yapılan uygulama dersleridir. Bu konuda üniversiteler birbirinden farklı çözümler üretmeye çalıştılar. Çevrimiçi jüri ve teslimler bunların başında geldi. Öğrenciler için teslim süreçlerinin daha kolay yaşandığı söylenebilir zira fiziksel olarak bir yerde bulunmak zorunda kalmadan çevrimiçi platformlardan teslimlerini yapabildiler.

Ancak genel kanı jürilerin yüz yüze eğitime göre daha pasif ve daha az efektif olduğu yönünde. Bu noktada ağ bağlantılarında sorun yaşayanlar, teknolojik donanımların eğitim elemanları ve katılımcılar tarafından etkin kullanılamaması, kullanılan çevrimiçi platformların yetersizliği ve eğitim süreçleri boyunca alışılan fiziksel elemanlarının noksanlığı öğrenciler tarafından gösterilen problemlerden sadece bazılarıdır.

Öğrenciler tarafından çevrimiçi eğitim sürecinde interaktif ve uygulamalı eğitim modülleri içeren derslere olan ilgi teorik derslere göre nispeten daha yoğundu. Ancak teorik derslere odaklanmakta öğrenciler bir hayli zorlandılar. Çoğu öğrenci bu derslere sadece katılmakla yetindi, karşılarında muhatap olabilecekleri fiziksel bir öge görememek bunun en önemli faktörü. Sürecin belirsizliği ve öngörülemez oluşu da motivasyonu oldukça düşüren bir diğer etmen olmuştur.

Görüldüğü üzere pandemi sürecinin mimarlık eğitime olumlu ve olumsuz birçok etkisi olmuştur. Bu süreç hem öğrenciler hem öğretim elemanları tarafından geleneksel mimarlık eğitiminin dışına çıkıldığı bir deneyim olmuştur. Hiç şüphesiz sürecin kazanımları olduğu gibi bazı problemleri de beraberinde getirmesi birçok görüş ayrılığı oluşturdu. Biz yazımızda bu eğitim sürecini farklı alanlarda ele almaya çalıştık. Aynı zamanda KKTC’de eğitim gören farklı okullardan toplamda 100 öğrenciye sürece dair birbirinden farklı konularda sorular sorduk ve görüşlerini anketimizde derledik.

4. Çevrimiçi Eğitim Sürecine Dair Anket Sonuçları

- 1-Kesinlikle katılmıyorum
- 2-Katılmıyorum
- 3-Kararsızım
- 4-Katılıyorum
- 5-Kesinlikle katılıyorum

1) ONLINE EĞİTİM SÜRECİNDE DERSLERE ADAPTASYONDA SIKINTI YAŞADIM.

Online eğitim sürecinde derslere adap-

tasyonda sıkıntı yaşayanların oranı hiç yaşamadığını düşünenlere kıyasla fazla görünüyor. Kesinlikle sıkıntı yaşadığını düşünenler yüzde kırkı oluştururken, geri kalanlar bu konuda kararsız ya da hemen adapte olabildiğini düşünüyor.

2) ONLINE EĞİTİM İÇİN KULLANDIĞIMIZ PROGRAM VERİMLİYDİ.

Online eğitimde kullandıkları programların verimli olup olmadığı konusunda genel bir kararsızlık söz konusu. Bununla beraber kesinlikle verimli olduğunu ve kesinlikle verimli olmadığını düşünenlerin oranı ise yüzde on yedi ile yüzde on sekiz olmak üzere aynı durumdadır.

3) ONLINE EĞİTİM SÜRECİNDE OKULUM GEREKLİ BİLGİLENDİRMELERİ YETERLİYDİ.

Genel olarak okulların bilgilendirmelerinden memnun olduğu çıkarımını yapmak mümkün görünmüyor.

4) ONLINE EĞİTİM SAYESİNDE BİLGİSAYAR DESTEKLİ PROGRAMLARI ÖĞRENİP KULLANABİLDİM, KENDİMİ GELİŞTİRDİM.

Online mimarlık eğitiminin bilgisayar destekli programları öğrenip kullanmada oldukça faydalı olduğunu görmekteyiz.

5) ONLINE EĞİTİM SÜRECİNDE KAÇIRDIĞIM VEYA UNUTTUĞUM DERSLERİ TEKRAR İZLEYEBİLDİM.

Online eğitim süreci, kaçırılan ya da tekrar gereksinimi duyulan dersler için oldukça faydalı olmuştur. Bunu da bu soruda, kayıtlardan yararlanan öğrencilerin cevaplarında görmekteyiz.

6) DİJİTAL ORTAMDA YAPILAN PRO-

JELERİ İNCELEME İMKANININ KISITLI OLMASI, BİRLİKTE OGRENME MOTİVASYONUNU AZALTIYOR VE BİLGİ PAYLASİMİNİ ENGELLİYOR.

Dijital ortamda yapılan projelerin öğrenme motivasyonunu azalttığını, bilgi paylaşımını engellediğini düşünen kişi sayısı için kesinlikle katılan ve katılmayan grubun cevaplarına baktığımızda yarıyı geçtiğini görüyoruz, dolayısıyla bunu olumsuz bir durum olarak değerlendirildiği çıkarımını yapmak mümkün görünmüyor.

7) ONLINE EĞİTİMDE ÖDEV/PROJE TESLİMLERİMİ SORUNSUZ ŞEKİLDE TESLİM ETTİM.

Öğrenci genelinin ödev ve projelerini online mimarlık eğitimi sürecinde sorunsuz teslim ettiği çıkarımını yapmak mümkün.

8) UZAKTAN EĞİTİMDE DAHA VERİMLİ KRİTİK ALDIM.

Kritiklerin online olarak yapılıyor olması, isteyenler için tekrar dinleme imkanı sunuyor. Online kritik almaktan memnun öğrenci sayısı oldukça yüksek.

9) ONLINE EĞİTİM SÜRECİNDE DERSLERE KATILIRKEN KENDİME VE PROJELERİME VAKİT AYIRABİLDİM.

Online eğitim sayesinde, yol vs. gibi bazı durumlardan zaman tasarrufu yaptığımızı söyleyebiliriz. Bu sebeple öğrencilerin çoğu kendilerine daha çok vakit ayırabildiğini düşünürken, bir kesim bunun böyle olmadığı kanısında.

10) ONLINE EĞİTİMDE ÖĞRETİM ELEMANLARINA ERİŞİMDE ZORLUK YAŞADIM.

Online eğitimden yararlanabilmek için

gerekli öğretim elemanlarına erişmekte güçlük çeken ciddi bir kesim varken bu konuda sorun yaşamadığını belirtenler de mevcut.

11) ONLINE EĞİTİMDE BULUNDUĞUM KONUM GEREĞİ KIRTASIYE İHTİYAÇLARIMI KARŞILAYAMADIM.

Online mimarlık eğitimi sürecinde bulundukları ilde mimarlık fakültesinin olmayışı vs. gibi sebeplerle malzeme sıkıntısı yaşayanlar var. Ancak böyle bir problem yaşamadığını belirtenlerin oranı oldukça fazla.

12) ONLINE EĞİTİMDE DERSLERE KATILMA VE GEREKLİ KAYNAKLARIN EFEKTİF KULLANILMASI YÖNÜNDEN SORUN YAŞAMADIM.

Online mimarlık eğitiminde kaynakları kullanmada öğrencilerin genel olarak sorun yaşamadığını görmekteyiz.

13) ONLINE EĞİTİMDE BANA DESTEK VERECEK ARKADAŞIM YOKTU.

Bu soruya verilen cevap yüzdelere baktığımızda online eğitim sürecinde öğrencilerin birbirleriyle iletişimi sağlayabildiklerini ve bu konuda sıkıntı yaşamadıklarını çıkarmak mümkün görünmüyor.

14) ONLINE EĞİTİM SÜRECİNDE ORTAMIM ÇALIŞMA VE DERS İÇİN VERİMLİYDİ.

Öğrenciler için en önemli unsurlardan olan çalışma ortamından anketler sonucu memnun olunmadığı öne çıkıyor. Bunun nedenleri arasında araç gereç yetersizliği, aile yanında olunması gibi etmenler sayılabilir.

15) BULUNDUĞUM KONUM GEREĞİ ELEKTRİK VE İNTERNET SIKINTISI YAŞADIM.

Kararsız olanlar da dahil olmak üzere he-

men hemen her cevapta eşitlik var.

16) CEVRİM İÇİ DERSLERDE YASANAN İNTERNET SORUNLARI EĞİTİM KALİTESİNE OLUMSUZ YÖNDE ETKİLİYOR.

Çoğu öğrenci internet bağlantılarındaki olumsuzlukların doğal olarak pandemi sürecindeki eğitimi etkilediği yönünde görüş bildirmişlerdir.

17) PANDEMİ SÜRECİDE EĞİTİMİN ONLINE DEVAM ETMESİ PSİKOLOJİK OLARAK BENİ KÖTÜ OLARAK ETKİLEDİ.

Tabii pandemi sürecinin psikolojik birçok etkisi de olmuştur ve bu durum doğal olarak birçok öğrenciyi pandemi sürecinde ki eğitimde de etkilemiştir.

18) ÖĞRETİM ELEMANLARININ MÜFREDATIN AKIŞINA UYGUN DÜZENLİ BİR ŞEKİLDE SÜRECİ YÖNETTİĞİNİ DÜŞÜNÜYORUM.

Takip edilebildiği kadarıyla öğrenciler müfredatın ilerleyişinin düzenli olduğunu görmüştür. Bunun yanında online olarak yapılan bir çok konuklu toplantıların kendilerine birçok şey kattığını söylemişlerdir.

19) ÖĞRETİM ELEMANLARININ SINAV, JÜRİ, KOMİTE GİBİ SÜREÇLERİNİ BAŞARILI BİR ŞEKİLDE YÜRÜTTÜĞÜNÜ DÜŞÜNÜYORUM.

Mimarlık eğitimi için önemli olan jürilerin ve onunla beraber sınav ve komitelerin de öğrenciler tarafından online olması oldukça makul karşılanmış ve anketlerimizde yüksek oylar almıştır.

20) ÖĞRETİM ELEMANLARININ UZAKTAN EĞİTİM SİSTEMİNDE YER ALAN PLATFORMLARI SAĞLIKLI BİÇİMDE KULLANDIĞINI DÜŞÜNÜYORUM

Çoğunluk olarak öğrencilerin, kullandıkları eğitim araçlarından memnun olduklarını görmekteyiz.

21) ONLINE EĞİTİMİN EKONOMİK OLARAK KATKISI OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.

Özellikle günden güne bizler için önemleşen maddiyatın, pandemi dönemindeki mimarlık öğrencileri için bu konunun çok daha verimli olduğunu görmekteyiz. Ekstra bir kira, eve dair her şeyin, yol, insanın ihtiyaçları vb. birçok şeyin olmaması ekonomik açıdan öğrenciler tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

22) AİLE ORTAMINDA EĞİTİM ALMANIN ÇEŞİTLİ ZORLUKLAR YAŞATTIĞINI DÜŞÜNÜYORUM.

Öğrencilerin aile ortamında bulunmaları anket sonuçlarımıza göre onları olumsuz etkilemiştir. Bunların başlıca sebebi olarak gürültü, imkanların (teknolojik aletlerin, oda, vb.) kısıtlı olması ve sürekli olarak yaşanabilecek dikkat dağınıklıkları sayılabilir.

23) ARKADAS ORTAMI OLMAMASININ SOSYAL YÖNDEN BİR KAYIP OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.

Bu soruda nerdeyse bir eşitlik görüyoruz. Kimi okulda olmadıkları için sosyalleşmenin olmadığını veya az olduğunu söylerken kimi de bunun çok büyük bir etmen olmadığını söylüyor.

24) YÜZ YÜZE EĞİTİMİN ZAMAN KAYBI OLDUĞUNU DÜŞÜNÜYORUM.

Pandemi hiç yaşanmamış olsaydı bu sorunun çok büyük kısmı 'kesinlikle katılıyorum' olabilirdi ancak pandemi bize eği-

timin bir başka dalını da göstermiş oldu ve diğer olasılıkların da yüksek olduğunu görmüş olduk. Tabii ki yine de her zaman aldığımız geleneksel eğitimimizin oranlarının daha da yüksek olduğunu görüyoruz.

25) ONLINE EĞİTİMİN AVANTAJLARI DEZ AVANTAJLARINDAN DAHA AZ.

Aslında bir nevi tüm soruların sonucu olarak görülebilecek bu son sorumuzda ise öğrencilerin 'katılıyorum' ve 'kesinlikle katılıyorum' verdikleri yüzde yirmi beşlik yanıtların toplamıyla aslında yüzde ellilik bir şekilde diğer cevaplara oranla daha çok avantajlarının olduğu düşüncesindeler.

Sonuç olarak; yapılan ankete gelen cevapları değerlendirdiğimiz zaman, mimarlık eğitiminde her iki eğitim şeklini de verimli bulan öğrenci sayısının birbirine oldukça yakın olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla bu bizleri tüm düşüncelerin genelinin hibrit eğitim modelinde toplanabileceğini ve böylece mimarlık eğitim sürecinin daha verimli sürdürülebileceği sonucuna götürmektedir.

Kaynaklar

A. (2021, August 25). "Cultural Identity is Central to Architecture": In Conversation with Lesley Lokko. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/tag/architecture-education>

Chayka, K. (2020, June 17). How the Coronavirus Will Reshape Architecture. The New Yorker. <https://www.newyorker.com/culture/dept-of-design/how-the-coronavirus-will-reshape-architecture>

Demir, E. (2015, June 20). Uzaktan Eğitim Genel Bir Bakış. DergiPark. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/dpusbe/issue/4781/65913>

Eygü, H. (2015, April 3). Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Memnuniyet Algıları Üzerine Bir Araştırma. DergiPark. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kusbd/issue/19375/205547>

Geçim, E. T. O. H. (2021, January 3). Uzaktan Eğitim Avantajları Ve Dezavantajları. Hacılar Meydan Gazetesi. <https://www.hacilarmeydan.com/uzaktan-egitim-avantajlari-ve-dezavantajlari/>

Görgülü, Z. (2019, August 26). Mimarlık Eğitimi Üzerine Bir Derleme/Kısa Notlar. Arkitera. <https://www.arkitera.com/gorus/mimarlik-egitimi-uzerine-bir-derleme-kisa-notlar/>

Jones, K. (2020, April 3). How The Coronavirus Pandemic is Impacting Architects. Construct Connect. <https://www.constructconnect.com/blog/how-the-coronavirus-pandemic-is-impacting-architects>

Sakarya, K. (2019, October 15). İç Mimarlık Eğitimine Yönelik Uzaktan Eğitim Modeli Önerileri. DergiPark. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/48591/578516>

Wikipedia contributors. (2021, November 9). Impact of the COVID-19 pandemic on education. Wikipedia. https://en.wikipedia.org/wiki/Impact_of_the_COVID-19_pandemic_on_education

OTURUM 3

3/01

MİMARLIK ORTAMI

MESLEĞE KABUL TÜZÜĞÜ

SİMZER KAYA, BATUHAN BAYRAMOĞLU, EZCAN ÖZSOY

Önsöz

Dünyada ve ülkemizde mimarlık eğitiminin tamamlanması yazılı şekilde diploma, sertifika, vb. dokümanlarla belgelenir ve mezun kişiye yetki, hak, sorumluluklar ile yükümlülükler getirir. Mimari Proje Üretimini, kontrol yetki ve sorumluluğunun mimarlık eğitimine ilaveten bir deneyim ve ayrı bir bilgi / tecrübe düzeyi ve kurumsal düzenleme gerektirdiği, ilave uygulama hakkı ve sorumlulukları için eğitim diplomasından ayrı bir yetki belgesinin alınması gerekliliği ortadadır ve uluslararası uygulamaların büyük çoğunluğu bu yöndedir.

Haziran 2005’de yürürlüğe giren 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası ile ülkemizdeki mimarlık uygulamalarının düzenlenmesi için önemli bir adım atılmıştır. Günümüzdeki hızlı teknolojik gelişim doğrultusunda; değişen malzemeler, yapı teknolojileri, ihtiyaçlar, olanaklar değişen yasal sorumluluklar ve süreçlerle birlikte mimarlık mesleğinin de kendi içerisinde evrimleşmesi doğal bir süreç olarak algılanmalıdır. Günümüz gerçekleri ve geleceğin dinamizmi ile paralel sürekli gelişen mimarların yetiştirilmesi ve meslek uygulamalarının kalitesinin artırılması için bahse konu yasaya ilaveten “Mesleğe Kabul Tüzüğü” oluşturulmuştur.

“Mesleğe Kabul Tüzüğü” oluşturulurken uluslararası uygulamalar incelenmiş ve yerel koşullar da göz önünde bulundurularak bir çağdaş sentez yaratılmaya çalışılmıştır.

Tüzükte öngörülen kontrol, denetim, işleyiş ve onay süreçlerinin uygulanmaya başlanması ile birlikte, hali hazırda ülkemizde kronikleşen;

- Verilen mimarlık eğitiminde, yapı üretiminin inşaat aşamasının yeterince irdelenmemesi, eğitimin sadece tasarım boyutu

ile sınırlı kalmasına,

- Yetkinlik ve denetim noksanlığı nedeniyle yanlış uygulamaların ortaya çıkmasına,
- Büro açmadan meslek icraatına izin verilmesine,
- Uygulama sürecine yönelik bilgi eksikliğinden yararlanan diğer disiplinlerin, mimari projeyi değiştirecek müdahalelerde bulunmasına,
- Yurt dışından gelen projeler için yerli mimarlarla kolektif çalışma yapma yerine, imzacı mimarlar bulma yolunun benimsenmesine,

ilişkin sorunların çözülmesi ve iyileştirilmesi hedeflenmiştir.

Ayrıca Mimarlar Odası üyeliğinin Avrupa Mimarlar Birliği (ACE) ve Uluslararası Mimarlar Birliğinin (UIA) koşullarına denk gelecek düzenlemelerin yapılması ile oda üyelerinin çalışma hayatında yurt dışı ülkelerde karşılaşılabilecekleri sorunlar minimize edilmeye çalışılmıştır.

**Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası
Mesleğe Kabul Tüzüğü
Taslak**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1 – (1) Bu tüzüğün amacı, temel mimarlık eğitimini tamamlayarak lisans diplomasını almış aday mimarların, mimarlık ünvanı, uygulama hakkı ve sorumlulukları için eğitim diplomasından ayrı bir yetki belgesi almasının koşullarını düzenlenmek, üyelik statülerini tanımlamak,

farklı alanlarda üyeler yetiştirmek ve aday mimarların kendi eğitim süreçlerini kendi istedikleri üyelik statülerine göre seçme haklarına sahip olma koşul ve kurallarını tanımlamaktır.

Kapsam

Madde 2 – (1) Bu tüzük, mimarlık eğitiminin tamamlanmasının ardından farklı üyelik statülerinin çeşitlendirilmesini, ilgili statüye göre koşul, yetki, hak, sorumluluk ve yükümlülüklerinin tanımlanmasını, Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Staj koşul ve detaylarını, Bürolaşmanın teşvik edilmesini, Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi tarafından sunulan zorunlu eğitimleri ve kredi puan sistematüğünü, serbest mimarlık hizmetleri veren mimarlık bürolarının tabi olduğu denetim ile yükümlülükleri ve bir bütün olarak Mesleğe Kabul Birimi'nin genel işleyişini kapsar.

Dayanak

Madde 3 - (1) Bu tüzük, 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 – (1) Bu tüzükte geçen;
“Aylık Ücret”: Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı esnasında aday mimarlara serbest mimarlık hizmetleri veren işveren bürolar tarafından ödenen aylık ücret miktarını,
“Oda Başkanı”: Mimarlar Odasının Başkanı,
“Birlik”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 3'üncü maddesi ile kurulan Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğini,
“Büro Bilgi Formu”: Serbest mimarlık hizmetleri büro tescil belgesi olarak tescille-

nen büroların güncel bilgilerini yıllık olarak doldurduğu formu,

“Doğal Üye”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasındaki koşulları taşıyan üyeyi,

“Faal Üye”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 24'üncü maddesinin (2)'inci fıkrasındaki koşulları taşıyan üyeyi,

“Geçici Üye”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 24'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasındaki koşulları taşıyan üyeyi,

“KTMMOB Yetki Kurulu”: Birliği ve odaları ilgilendiren meslek alanlarında meslekle ilgili uygulamalara sınırlar koymaya ve düzenlemeler yapmaya yetkili kurulu,

“Mesleğe Kabul Birimi (MKB)”: Mesleğe kabul başvuru, süreç, denetim ve onayından sorumlu 2 adet kurul ve 1 adet merkezden oluşan organizasyon yapısının tümünü,

“Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu (MKDOK)”: Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı ve SMGM süreçlerinin tamamlanması akabinde adayın yeterliliğini değerlendiren ve yetkinliğine karar veren nihai kurulu,

“Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı”: Mezun adayın mimarlık eğitimi sürecini tamamladıktan sonra meslek pratiğini yapabileceği yerlerde belirlenen zorunlu süre zarfında çalışmasını,

“Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulu (MPSDK)”: Adayların, Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının başvurularını alıp düzenleyen ve serbest mimarlık hizmetleri

bürolarının denetiminden sorumlu kurulu,
“Mimar”: Mimarlık hizmetlerini, eğitimi, uzmanlığı ve çalışma konularına göre, ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerine uygun olarak yapmaya yetkili, yükümlülüklerini yerine getirerek üyelik sıfatını ve unvanının koruyan, çalışması kısıtlanmamış serbest, kamu görevlisi ya da ücretli çalışanları,

“Mimarlık hizmetleri”: Uygulama, yapmaya, kabule ve imzaya mimarın yetkili olduğu, her türlü araştırma, danışmanlık, bilirkişilik, etüt, tasarım, plan, proje, resim ve hesapların hazırlanması ve bunların uygulanması ile her türlü denetim ve kontrol hizmetlerini,

“Müellif”: Bir projeyi, tasarım, ön proje, kesin proje ve uygulama projesi gibi aşamalardan geçerek hazırlayan ve vize ettirerek o proje ile ilgili her türlü hak, yetki ve sorumluluğa sahip olan kişiyi,
“Müktesap Hak”: önceden elde edilmiş, kazanılmış hakkı,

“Oda”: Mimarlar Odasını,
“Onursal Üye”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 24'üncü maddesinin (5)'inci fıkrasındaki koşulları taşıyan üyeyi,
“Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM)”: Oda bünyesinde eğitim organı olarak faaliyet gösteren merkezi,
“Serbest Mimar”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası, yürürlükteki kanunlar ve yönetmelik hükümlerinin verdiği yetki ile mimarlık hizmet alanlarından birini ya da bir kaçını kendi hesabına ya da ortak olarak yapan ve durumunu Mimarlar Odasına onaylatmış, serbest mimarlar listesine kayıtlı mimarı,
“Serbest mimarlık hizmetleri”: Sadece serbest mimarlık hizmetleri tescil belgesi sahibi mimarın ya da bu tüzükte tanımlanan istisna koşulları taşıyan mimarın yapmaya yetkili olduğu mimarlık hizmetlerini,

“Serbest mimarlık hizmetleri büro tescil belgesi”: Mimarlar Odası tarafından verilen ve her yıl yenilenen, serbest mimarın serbest mimarlık hizmeti yapmaya yetkili olduğunu belirleyen belgeyi,
“Sicil Kayıt Belgesi”: Aday mimarın, staj ve SMGM eğitim bilgilerini içeren belgeyi,
“Uygulamacı Üye”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 24'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasındaki koşulları taşıyan üyeyi,
“Üyelik Başvuru Formu”: Aday mimarın üyeliği başvuru aşamasında doldurmakla yükümlü olduğu formu,
“Vize Bürosu”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası'nın 39'uncu maddesi uyarınca oluşturulan ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde uygulanacak tüm projelere, konularına göre vize verme yetkisine sahip olan büroyu,
“Yasa”: 21/2005 sayılı Kıbrıs Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasasını,
“Y.Ö.D.A.K.” : Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulunu,
“Yönetim Kurulu”: Mimarlar Odasının yürütme organını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Mesleğe Kabul Birimi (MKB)

Mesleğe Kabul Biriminin Organizasyon Yapısı

Madde 5 – (1) Oda Yönetim Kurulu altında işleyen MKB, üç alt kurul/merkezden oluşur. Bunlar;

- Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulu (MPSDK)
- Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM)
- Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu (MKDOK)

olarak adlandırılır. MKB'nin organizasyon şemasına, bu tüzüğün "Ek 1- Mesleğe Kabul Birimi Organizasyon Şeması" isimli tabloda yer verilir.

Mesleğe Kabul Biriminin Amaçları

Madde 6 – (1) Mesleğe Kabul Birimi'nin amaçları arasında;

a) Aday mimara, mimarlık eğitimi tamamlamasının ardından proje tasarımı üretme ve uygulamada, sorumluluk, deneyim ve öğrenim kazandırılması,

b) Toplamda 2 yıllık Meslek Pratiği Süreci/ Mesleki Stajının, asgari 1 yılı büroda ve 4 ayı şantiyede olmak üzere, geriye kalan 8 ayın adayın kendi tercihi ile büro veya şantiyede tamamlanması,

c) Yetkinlik ve denetim noksanlığı nedeniyle yanlış uygulamaların önüne geçilmesi,

d) Mimari projelerin sadece tasarım boyutunu irdileyen mimarlık eğitimi sonrasında aday mimara yapı üretiminin inşaat aşamasında da yeterlilik kazandırılması,

e) Yasa altında kategorize edilen uygulamacı üye tanımının, Mesleğe Kabul Biriminin oluşturduğu üyelik şartlarına, aday mimarların ölçülebilir eğitim ve deneyim seviyelerine göre proje hizmeti verebilecekleri hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesi,

f) Profesyonelliğin ilkeleri olan uzmanlık, özerklik, işe bağlılık ve denetime açıklık ilkeleri ile kurulmuş serbest mimarlık hizmeti veren büroların aday mimarlarla buluşturulması,

g) Tescil edilmiş büroların, takip ve denetime

tabi tutularak her yıl tescilinin yenilenmesi için büro bilgi formunun temin edilmesi, yer alır.

Mesleğe Kabul Biriminin Sorumlulukları

Madde 7 - (1) MKB, geçerliliği olan en az bir mimarlık lisans diploması alarak mimarlık eğitimi tamamlamış aday mimarların, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde mimarlık mesleğini icra etmeleri ve yetkilerini kullanabilmeleri için geçirecekleri Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı isimli tamamlayıcı sürecin organizasyonu ve denetimi ve nihai onayından sorumlu birimdir.

Mesleğe Kabul Biriminin Genel İşleyişi

Madde 8 – (1) Bu tüzüğün 3'üncü bölüm 12'inci maddesi kapsamında eğitimi tamamlayan aday mimar, 12'inci maddenin (2)'inci ve (3)'üncü fıkralarında yer alan faal veya uygulamacı üye sıfatını kazanmak için Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulu (MPSDK)'na üyelik için başvuruda bulunur.

(2) MP SDK, aday mimara toplamda 2 yıllık Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının, asgari 1 yılı büroda ve 4 ayı şantiyede olmak üzere, geriye kalan 8 ayın adayın kendi tercihi ile staj yapabileceği tescilli mimar büroların listesini sunar.

(3) Aday, bu tüzüğün 13'üncü maddesinde tanımlanan işyerlerinden herhangi birini seçerek stajına başlama hakkına sahiptir.

(4) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajına ilk giriş kayıt ücretini ödeyerek başlar.

(5) Staj ile eş zamanlı olarak Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM)'nden zorunlu ve seçmeli eğitimler ile etkinliklere katılarak kredi puanı toplar.

(6) 2 yıllık sürecin sonucunda aday, staj süresince hazırlamış olduğu portfolyoyu MP SDK' ye sunar.

(7) MP SDK, adayın stajını tamamladığı işyerinden staj detaylarını temin eder.

(8) Portfolyosu ve staj detayları hazır olan aday, SMGM' nin düzenlediği zorunlu eğitimlere ilişkin yazılı/çevrimiçi sınava girer.

Sınavda başarılı olması durumunda, adayın Ek 5- Sicil Kayıt Belgesi Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu (MKDOK)'na değerlendirilmek üzere aktarılır.

(9) MKDOK tarafından düzenlenen mülakatın sonucunda süreç tamamlanarak, adayın yeterli bulunması halinde MKDOK başvuru üyeliği onaylar.

(10) Üyelik hakkı verilen üye mimarın MKB süreci detaylarını içeren sicil kayıt belgesi, sırasıyla Oda Yönetim Kurulu'na ve KTM-MOB Yetki Kurulu'na bildirilir (bkz. Ek 1).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulu (MP SDK)

Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulunun Organizasyon Yapısı

Madde 9 –

(1) Yasanın 32'inci maddesinin (10)'uncu fıkrası kapsamında, MP SDK' de görev alacak olan personel, Oda Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanarak istihdam edilir.

(2) MP SDK' de, münferiden aday başvurularından ve büro denetiminden sorumlu olmak üzere iki adet sözleşmeli personel görev yapar.

(3) İlgili personeller görevlerini Oda bünyesindeki binada sürdürür.

(4) Personel istihdamında uygulanacak kurallar, personelin ödenekleri, çalışma koşulları ve benzeri hususlar, Yasanın 33'üncü maddesinin (6)'ıncı fıkrası kapsamında Oda Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(5) MP SDK bünyesinde çalışan personelden sorumlu olmak üzere bir adet Yönetim Kurulu Üyesi, Oda Yönetim Kurulu kararı ile seçilerek atanır.

Meslek Pratiği Süreç ve Denetim Kurulunun Sorumlulukları

1) Aday Başvuruları Bölümü

Madde 10 – (1) MP SDK' de görev yapan aday başvurularından sorumlu personel;

a) Adayın diplomasını alarak Yetki Kurulu onayına sunmaktan,

b) Adayın giriş ücretini tahsil ederek kaydını yapmaktan,

c) Ek 3 - Üyelik Başvuru Formu' nu almaktan,

d) Adaya, 2 yıllık Meslek Pratiği Süreci/ Mesleki Stajını tamamlayabileceği büroların listesini ibraz etmekten,

e) Tüm bilgi/belgelerini içeren dosyanın muhafaza edilmesinden,

f) Güncel faal büroların listesini, Büro Denetim Bölümü personelinin temin etmekten,

g) Staj süresinin tamamlanması sonrasında aday tarafından hazırlanan portfolyoyu teslim alarak MKDOK' ye sunmaktan, sorumludur.

2) Büro Denetim Bölümü

Madde 11 – (1) MPSDK’ de görev yapan büro denetiminden sorumlu personel;

a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde serbest mimarlık hizmeti veren bürolarının tespit edilmesinden,

b) Bürolarda çalışan toplam personel sayısının tespit edilmesinden,

c) Büroların ağırlıklı olarak ne tür projelerde hizmet verdiğinin belirlenmesinden,

d) Ek 4 - Büro Bilgi Formu’ nun her yıl güncel bilgileri içerecek şekilde bürolar tarafından doldurulmasının sağlanmasından,

e) Yıllık olarak temin edilen tüm bilgilerin güncelliğinin korunmasından ve kümülatif olarak elektronik ve yazılı ortamda düzenli listeler halinde kayıt altına alınmasından,

f) Faaliyetlerini durduran büroların tespit edilmesinden,

g) Güncel faal büroların listesini Aday Başvuruları Bölümü personeli ile istenilen zamanda eksiksiz olarak paylaşmaktan, sorumludur.

Üyelik Kategorileri ve Başvuru Şartları

Madde 12 – (1) Odaya üyelik türleri, Yasanın 24’üncü maddesi kapsamında, “Ek 2- Üyelik Kategorileri ve Şartları” isimli bu tüzüğün ekinde yer alan tabloda özetlenir. Yasanın 24’üncü maddesinde geçen “Diploma” koşulu, akredite edilmiş üniversitelerin Mimarlık Fakülteleri’nin;

a) 4 yıllık Lisans programının ardından 1 yıllık Yüksek Lisans programından mezun olmak suretiyle toplamda 5 yıllık

Mimarlık eğitiminin tamamlanması veya b) 5 yıllık Lisans programından mezun olunması, olarak tanımlanır ve tüm üyelik türlerinde zorunlu koşuldur. Aday mimarların, farklı eğitim süreçleri sonunda yetki ve sorumluluklarına göre farklı üyelik statüleri sıra ile aşağıda belirtildiği gibi düzenlenir. Farklı üyelik statüleri altı ana başlık altında toplanır.

1) Doğal Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının tüm alt bentlerindeki koşullarını taşıyan,

b) Mesleğe Kabul Birimi (MKB) süreçlerine tabi olmayan üye, “Doğal Üye” olarak tanımlanır.

2) Faal Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin (2)’inci fıkrasının tüm alt bentlerindeki koşullarını taşıyan,

b) Bu tüzüğün 13’üncü maddesinde yer alan Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının yapılabileceği yerlerde, 15’inci maddesinde yer alan çalışma koşullarında toplam 2 yıllık Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını tamamlamış olan ve bu süre sonunda işverenden alınacak raporlar, kayıt belgeleri ve tutanaklara ilaveten portfolyosunu MPSDK’ye değerlendirilmek üzere sunan,

c) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı ile eş zamanlı olarak bu tüzüğün 4’üncü bölümünde detaylandırılan Sürekli Merkezi Gelişim Merkezi (SMGM) içeriğinde tanımlanan zorunlu ve seçmeli eğitimler ile etkinliklere katılarak yeterli kredi puanını toplayan ve yazılı/çevrimiçi sınava girme hakkı doğan, sınavda başarılı olması durumunda ise sicil kayıt belgesine sahip olan,

d) MKDOK tarafından düzenlenen mülakat sonucunda başarılı olarak üye onayını alan,

e) Kazanılan üyeliğin sürekliliği için, SMGM kapsamındaki yıllık eğitimleri tamamlayarak yeterli kredi puanı toplama-ya devam eden,

üye, “Faal Üye” olarak tanımlanır.

3) Uygulamacı Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin (3)’üncü fıkrasının tüm alt bentlerindeki koşullarını taşıyan,

b) Bu tüzüğün 13’üncü maddesinde yer alan Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının yapılabileceği yerlerde, 15’inci maddesinde yer alan çalışma koşullarında toplam 2 yıllık Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını tamamlamış olan ve bu süre sonunda işverenlerden alınacak raporlar, kayıt belgeleri ve tutanaklara ilaveten MPSDK’ye değerlendirilmek üzere portfolyo sunan,

c) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı ile eş zamanlı olarak bu tüzüğün 4’üncü bölümünde detaylandırılan Sürekli Merkezi Gelişim Merkezi (SMGM) içeriğinde tanımlanan zorunlu ve seçmeli eğitimler ile etkinliklere katılarak yeterli kredi puanını toplayan ve yazılı/çevrimiçi sınava girme hakkı doğan, sınavda başarılı olması durumunda ise sicil kayıt belgesine sahip olan,

d) MKDOK tarafından düzenlenen mülakat sonucunda başarılı olarak üye onayını alan,

e) Kazanılan üyeliğin sürekliliği için, SMGM kapsamındaki yıllık eğitimleri tamamlayarak yeterli kredi puanı toplama-ya devam eden,

f) Profesyonelliğin ilkeleri başlığı altında tanımı yapılan uzmanlık, özerklik, işe ba-

ğımlılık ve denetime açıklık ilkeleri ile kurulmuş, mimarlık hizmetleri veren ve Oda tarafından akredite edilen bir büro tescil ettiren,

üye, “Uygulamacı Üye” olarak tanımlanır.

4) Geçici Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin (4)’üncü fıkrasının tüm alt bentlerindeki koşullarını taşıyan,

b) Oda Yönetim Kurulu ile Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu tarafından izin verilen projenin müelliflik hakkına sahip olan ve vereceği tüm hizmet yükümlülüklerinden sorumlu olan,

c) Geçici üye vasfı ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yapılacak olan projenin tüm süreçlerinin(tasarım, avan projesi, uygulama projesi, teknik çizim, Vize Bürosu onayı, ihale dosyası hazırlığı, keşif/metraj, olası ilave tadilat projesi) yerel bir büro ile ortak girişim çalışması kapsamında gerçekleştirilmesinde zorunluluğu bulunan,

d) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını zorunluluğu bulunmayan,

e) Kazanılan üyeliğin söz konusu proje süresince sürekliliği için, SMGM kapsamındaki yıllık eğitimleri tamamlayarak yeterli kredi puanı toplamaya devam eden,

üye, “Geçici Üye” olarak tanımlanır.

5) Onursal Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin (5)’inci fıkrasının tüm alt bentlerindeki koşullarını taşıyan,

üye, “Onursal Üye” olarak tanımlanır.

6) Öğrenci Üye

a) Yasanın 24’üncü maddesinin (1)’inci fıkrasının bentlerinde yer alan Doğal Üye’nin kısmi üyelik koşullarını taşıyan,

b) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşı olan,

c) Rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, hileli iflas, ırza geçme, kasten adam öldürme ve benzeri yüz kızartıcı bir suçtan dolayı mahkûm edilmemiş olan,

d) Yetkili bir eğitim kurumundan henüz mezun olmamış ve eğitimi devam eden,

e) Giriş ücreti ödemek suretiyle Oda'ya kaydını yapan,

f) Aidat ödeme zorunluluğu bulunmayan,

g) Kazanılan üyeliğin sürekliliği için, SMGM kapsamındaki yıllık eğitimleri tamamlayarak yeterli kredi puanı toplamaya devam eden, üye, "Öğrenci Üye" olarak tanımlanır.

Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının Yapılabileceği İşyerleri

Madde 13 – (1) Bu tüzüğün 12'inci maddesinde tanımlanan ve Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Staj zorunluluğu bulunan aday, 2 yıl sürecek olan Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını;

a) Oda tarafından "Mimarlık Bürosu" olma kriterlerine sahip, aktif olarak en az beş yıldır mimarlık hizmeti vermiş ve Vize Bürosu'na proje vizeletmiş olan bürolar-

da,

b) Akredite edilmiş ulusal ve uluslararası sivil toplum örgütleri (NGO = Non Governmental Organisations) tarafından yapılan projelerde,

c) Ulusal ve Uluslararası kurum ve kuruluşların mimarlık ve şehircilikle ilgili projelerinde;

i. Avrupa Birliği destekli projelerde görev alan ofislerde ve inşaat firmalarında (EU),

ii. Birleşmiş Milletler Geliştirme Programı çerçevesinde desteklenen projelerde görev alan ofislerde ve inşaat firmalarında (UNDP),

iii. Birleşmiş Milletler Projelendirme Ofisi'nin desteklediği projelerde görev alan ofislerde ve inşaat firmalarında (UNOPS), vb.,

d) Akredite edilmiş çeşitli kuruluşların düzenledikleri atölyeler veya diğer mesleki etkinlikler ve/veya tarihi yapılarda mimari belgeleme, yüzey/alan araştırmalarında,

e) Akredite edilmiş kamu kuruluşların;

i. Belediyelerin ilgili bölümlerinde,

ii. Bakanlıkların veya bağlı dairelerin ilgili birimlerinde,

Mezuniyet Sonrası (Yıl)	Toplanması Yıllık Kredi Toplamı	Gereken Puan
0 – 5	18	
6 – 10	15	
11 – 15	12	
16 – ve üzeri	9	

ETKİNLİKLER	KREDİ PUANI
KURS, PANEL, SEMPOZYUM, KONGRE, ATÖLYE, TEKNİK GEZİLER VE FUARLARA KATILIM	
1a. Teorik kursa Katılmak	1 saat 1 kredi
1b. Tanıtım kursuna veya panele katılmak	2 saat 1 kredi
1c. Sempozyum, kongre, atölye vs, çalışmalarına dinleyici olarak katılmak	Her biri 2 kredi
1d. Mimarlık ve ilgili dallarda teknik geziye veya fuara katılmak	Her biri 1 kredi
YARIŞMALAR VE SERGİ	
2a. Mimarlık yarışmasına katılmak	3 kredi
2b. Mimarlık yarışmasında ödül almak	5 kredi
2c. Mimarlık yarışmasında görev almak	2 kredi
2d. Mimarlık yarışma jürisinde bulunmak	2 kredi
2e. Mimarlık veya sanat ile ilgili sergi açmak	3 kredi
2f. Mimarlık veya sanat ile ilgili bir sergiye çalışmayla katılmak	1 kredi
BİLDİRİLER, MAKALELER, KİTAPLAR VE DİĞER YAYINLAR	
3a. Sempozyum, kongre, atölye vs., çalışmalarında bildiri vermek	2 kredi
3b. Mimarlıkla ilgili bir meslek veya bilimsel dergide yayın	3 kredi
3c. Mimarlıkla ilgili kitap yayınlamak	5 kredi
3d. Mimarlıkla ilgili kurs vermek veya panelde konuşmacı olmak	5 kredi
3e. Mimari eserin bir yayında yayınlanması	4 kredi
3f. Yüksek lisans tezi tamamlamak	3 kredi
3g. Doktora tezi tamamlamak	5 kredi
MESLEK ODASINA BAĞLI YÖNETİM KURULLARINDA, KOMİSYONLARDA GÖREV ALMAK VE DİĞER ETKİNLİKLER	
4a. Mimarlar Odası Yönetim Kurulu üyeliği	5 kredi
4b. Mimarlar Odası'na bağlı kurullarda görev alma	4 kredi
4c. Ulusal/Uluslararası diğer mesleki kuruluş veya örgütlerde görev yürütme	3 kredi

iii. İlgili diğer kamu kuruluşlarının büro hizmetleri birimlerinde,

tamamlayabilir.

Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının Yapılabileceği İşyerlerinde Çalışma Koşulları ve Denetimi

Madde 14 – (1) Adayların, Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını gerçekleştireceği işyerlerinde çalışma koşulları aşağıdaki gibi düzenlenmiştir:

a) Aday mimara verilecek aylık ücret, Oda

tarafından belirlenir ve tüm işverenler tarafından eksiksiz ve gecikmeye yer vermeksizin ödenir,

b) Stajyer kabul eden büronun talep ettiği ihtiyaçlar (teknik donanım alımı giderleri, harcırah giderleri, doküman giderleri, vb.), Oda Yönetim Kurulu tarafından değerlendirilerek uygun bulunması durumunda Oda tarafından fatura karşılığında büroya ödenir,

c) Büro sahibi işveren tarafından ödenen stajyer maaş tutarı staj süresince, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gelir ve Vergi Dairesi tarafından vergiden muaf tutulur,

d) Devlet ile Oda arasında yapılacak olan yazılı mutabakat sonrasında, stajyerin sosyal sigorta yatırımları devletin ilgili bakanlığı tarafından karşılanır.

Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının Yapılabileceği Büroların Yıllık Yükümlülüğü
Madde 15 – (1) Oda Yönetim Kurulu tarafından serbest mimarlık hizmetleri büro tescil belgesi verilen bürolar, bu tüzüğün ekinde yer alan “Ek 4 - Büro Bilgi Formu”-nu doldurarak bilgilerini her yıl MPSDK’ye sunmakla yükümlüdür.

Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı Başvuru Koşulları

Madde 16 – (1) Bu tüzüğün 12’inci maddesinde tanımlanan üyelikler kapsamında, faal veya uygulamacı üye hakkını kazanabilmek için Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı yapma zorunluluğu bulunan aday;

a) 4 yıllık Lisans ile 1 yıllık Yüksek Lisans Diplomasını (toplam 5 yıllık eğitimi gösteren) veya 5 yıllık Lisans Diplomasını,

b) Kimlik kartı suretini,

c) Giriş ücreti ödemesini,

d) Ekte yer alan “Ek 3 - Üyelik Başvuru Formu”nu MPSDK’nin Aday Başvuruları Bölümü’ne ibraz etmekle yükümlüdür.

Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Dışında Tamamlamış Olan Adayların Tabi Olduğu İstisnai Uygulama

Madde 17 - (1) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti dışında tamamlamış olan adayların Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ne çalışmak amacı ile gelmeleri durumunda, yerel koşullarla aşına olmaları gerekliliği kapsamında;

a) Bu tüzüğün 13’üncü maddesinde yer

alan Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajının yapılabileceği işyerlerinde, 15’inci maddesinde yer alan çalışma koşullarında 1 yıl süre ile Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajını tamamlaması ve bu süre sonunda işverenlerden alınacak raporlar, kayıt belgeleri ve tutanaklara ilaveten MPSDK’ye değerlendirilmek üzere portfolyo sunması,

b) Meslek Pratiği Süreci/Mesleki Stajı ile eş zamanlı olarak bu tüzüğün 4’üncü bölümünde detaylandırılan Sürekli Merkezi Gelişim Merkezi (SMGM) içeriğinde tanımlanan eğitimleri tamamlayıp yeterli kredi puanı toplayarak yazılı/çevrimiçi sınava girme hakkının doğması; sınavda başarılı olması durumunda ise sicil kayıt belgesine sahip olması,

c) MKDOK tarafından düzenlenen mülakat sonucunda başarılı olarak üye onayını alması,

d) Kazanılan üyeliğin sürekliliği için, SMGM kapsamındaki yıllık eğitimleri tamamlayarak yeterli kredi puanı toplama-ya devam etmesi, zorunludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi (SMGM)

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezinin Kuruluşu

Madde 18 - (1) SMGM, Oda tarafından “Yaşam Boyu Eğitim” felsefesi ile tasarlanarak, Avrupa Birliği “Eğitimde Yenilik ve Değişim Hibe Programı” kapsamında, Mimarlık mesleğine yönelik “Sürekli Mesleki Gelişim Programı Oluşturma ve Değerlendirme” konulu 36 ay vadeli bir proje olarak 6 Ekim 2016 ve 7 Ekim 2019 tarihleri arasında hayata geçmiştir.

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezinin Organizasyon Yapısı

Madde 19 – (1) Yasanın 32’inci maddesinin (10)’uncu fıkrası kapsamında, SMGM’de görev alacak olan personel, Oda Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanarak istihdam edilir.

(2) SMGM’de görev yapan sözleşmeli personel, eğitimlerin düzenlenmesinden, eğitim tarihleri ve eğitimcilerin organize edilmesinden, eğitim alan üyelerin sicil kayıtlarının tutulmasından, eğitimlere ilişkin evrak dağıtımının yapılmasından ve eğitimlere ilişkin tüm istatistiki kayıtların tutulmasından sorumludur.

(3) İlgili personel görevlerini Oda bünyesindeki binada ve/veya ihtiyaca göre çevrimiçi sürdürür.

(4) Personel istihdamında uygulanacak kurallar, personelin ödenekleri, çalışma koşulları ve benzeri hususlar, Yasanın 33’üncü maddesinin (6)’ıncı fıkrası kapsamında Oda Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(5) MPSDK bünyesinde çalışan personelden sorumlu olmak üzere bir adet Yönetim Kurulu Üyesi, Oda Yönetim Kurulu kararı ile seçilerek atanır.

(6) İlgili Yönetim Kurulu Üyesi, eğitimlerin hangi eğitimci tarafından verileceğinin belirlenmesinden ve altı ayda bir olmak üzere yılda iki kez eğitim programının düzenlenmesinden sorumludur.

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi Kredi Puanı Toplanabilecek Eğitim ve Etkinlik Çeşitleri

Madde 20 – (1) MKB bünyesinde mesleki ve kişisel gelişiminde en önemli role sahip olan SMGM’de aday, bu tüzüğün 22’inci maddesinde detayları bulunan teknik eğitimlere ilaveten, 23’üncü maddesinde yer alan etkinliklerden (kurs, panel, sempo-

zum, kongre, atölye, teknik gezi, fuar, yarışma, sergi, bildiri, makale, kitap ve diğer yayınlar, meslek odasına bağlı yönetim kurulunda ve/veya komisyonlarda görev alma) de kredi puanı toplayabilir.

Meslek İcraatı Yılına Bağlı Olarak Toplanması Gereken Kredi Puanı

Madde 21 – (1) Bu tüzüğün “Ek 2- Üyelik Kategorileri ve Şartları” kapsamında, başvurduğu üyelik hakkını kazanmak için adayın, aşağıda yer alan Tablo 1 kapsamında kredi puanı toplaması zorunludur.

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi Tarafından Verilen Teknik Eğitimler ve Kredi Puanları

Madde 22 – (1) SMGM, faaliyetlerini 2020 yılından bu yana 10 ana eğitim başlığı altında sürdürür. Ana eğitim başlıkları, başlıklar altında detaylandırılan muhtelif dersler ve kredi puan detayları bu tüzüğün “Ek 6 – SMGM Teknik Eğitimleri ve Kredi Puan Detayları Tablosu” isimli ekinde yer alır.

(2) Eğitim materyalleri eğitim hizmeti sağlayıcıları(eğitimciler) tarafından hazırlanır.

(3) Ek 5’te yer alan;

- a) 3c. Yapı Denetimi ve Kontrollük
- b) 3d. Mimarlık Meslek Etiği
- c) 4a. Proje Yönetimi (Büro ve Şantiye)
- d) 6a. Mesleki Yasa ve Tüzük
- e) 6b. Yürürlükteki İmar Planları
- f) 6g. Yollar ve Binalar Tüzüğü (Fasıl 96)

isimli dersleri, SMGM eğitimlerine başlayan adayın eğitiminin birinci ve/veya ikinci yılında alması zorunludur. Aday, yıl içerisinde toplaması gereken kredi puanının zorunlu dersler dışındaki kısmını, Ek 6’da yer alan seçmeli eğitimlerden ve/veya bu tüzüğün 23’üncü maddesinde açıklanan

etkinlikler ile tamamlamakla yükümlüdür.

Kredi Puanı Toplanabilecek Etkinlikler

Madde 23 – (1) SMGM tarafından düzenlenen teknik eğitimlere ilaveten, adayın kredi puanı toplayabileceği etkinlikler ve kredi puan detayları aşağıda yer alan Tablo 2’de belirtilir.

(2) Aday, katılım gösterdiği etkinliğe ilişkin evrakı SMGM’de görev yapan personele ibraz etmekle yükümlüdür.

Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi Tarafından Düzenlenen Sınav

Madde 24 – (1) SMGM tarafından düzenlenen teknik eğitimleri veren eğitimciler, her altı ayda bir kez olmak üzere adayların yeterliliğinin ölçülebilmesi için yazılı/çevrimiçi sınav düzenlerler.

(2) Tüm sınavlarda geçme notu 100 üzerinden 75 olarak belirlenir.

(3) Adayın Ek 5- Sicil Kayıt Belgesini, bu tüzüğün Tablo 1’inde belirtilen mezuniyet sonrası yılına ve başvuruda bulunduğu üyelik statüsüne göre değerlendirerek yeterli bulunması durumunda, SMGM sözleşmeli personeli MKDOK’nin onayına sunar.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu (MKDOK)

Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu Organizasyon Yapısı

Madde 25 – (1) MKDOK,
1) Oda Başkanı
2) Oda Yönetim Kurulu Üyesi,
3) Uygulamacı bir mimar
4) Akademisyen bir mimar
5) Kamuda çalışan bir mimar

olmak üzere, beş asil üyeden oluşur.

(2) MKDOK Başkanlığını, Oda Başkanı yürütür.

(3) Oda Yönetim Kurulu, kurulda yer alacak olan Yönetim Kurulu Üyesini belirleyerek atar. Aynı zamanda atanan YK üyesi kurul sekretarya görevini üstlenir.

(4) Yasanın 29’uncu maddesinin (6) ve (7)’inci fıkrası kapsamında, Oda Genel Kurulu’nda kurulda yer alacak uygulamacı mimarı için 1 ay öncesinden çağrı yapar., Genel Kurul’da üyeler arasında oylama sonucundan çıkan en yüksek oya sahip aday uygulamacı mimar kurulda yer alır.

(5) Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (Y.Ö.D.A.K.), kurulda yer alacak akademisyen mimarı atar.

(6) Kurulda yer alacak olan Kamu çalışanı mimarı K.K.T.C. Bakanlar Kurulu atar.

(7) Başkan ve Yönetim Kurulu Üyesi dışındaki diğer kurulu oluşturan üyelerin en az 15 yıl mesleki tecrübesi olması zorunludur.

(8) Yasanın 28’inci maddesinin (2)’inci fıkrası kapsamında 2 yıl MKDOK görev yapar.

Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulunun Sorumlulukları

Madde 26 –(1) Meslek Pratiği Süreci/ Mesleki Stajını tamamlayan adayın işvereninden alınan raporlar, kayıt belgeleri ve tutanaklara ilaveten portfolyosu, MPS-DK’nin Aday Başvuruları Bölümü’nde görev yapan personel tarafından dosya haline getirilerek MKDOK’ye sunulur.

(2) SMGM içeriğinde tanımlanan eğitimleri tamamlayarak yeterli puanı toplayan ve yazılı/çevrimiçi sınavda da başarılı olan

adayın Ek 5- Sicil Kayıt Belgesi de, diğer evraklar arasına eklenmesini temin en, SMGM sözleşmeli personeli tarafından MKDOK’ye sunulur.

(3) MKDOK, ayda bir kez olmak üzere toplanır ve mülakat düzenler. Mülakatta başarılı olan adayın staj ve Ek 5- Sicil Kayıt Belgesi’ndeki detaylar da göz önünde bulundurularak, bir bütün halinde değerlendirme yapılarak üyelik başvurusu nihai karara bağlanır.

(4) MKDOK, üyeliği onaylanan faal veya uygulamacı üyeyi, Oda Yönetim Kurulu’na yazılı olarak bildirir. (5) Oda Yönetim Kurulu ise üyeyi KTMMOB Yetki Kurulu’na bildirir.

ALTINCI BÖLÜM

Müktesap Haklar

Müktesap Hakların Süreci

Madde 27 –(1) Yasanın 32’inci maddesinin (1) ve (2)’inci fıkrası kapsamında, Mimarlar Odası Yönetim Kurulu tüzüğü sunmak için Genel kurul düzenler ve kurulda tüzüğü onaylatır.

(2) Yasanın 32’inci maddesinin (3)’üncü fıkrası kapsamında Genel kuruldan onaylanan tüzüğü, yürürlüğe konması için KTMMOB Yetki Kuruluna sunar.

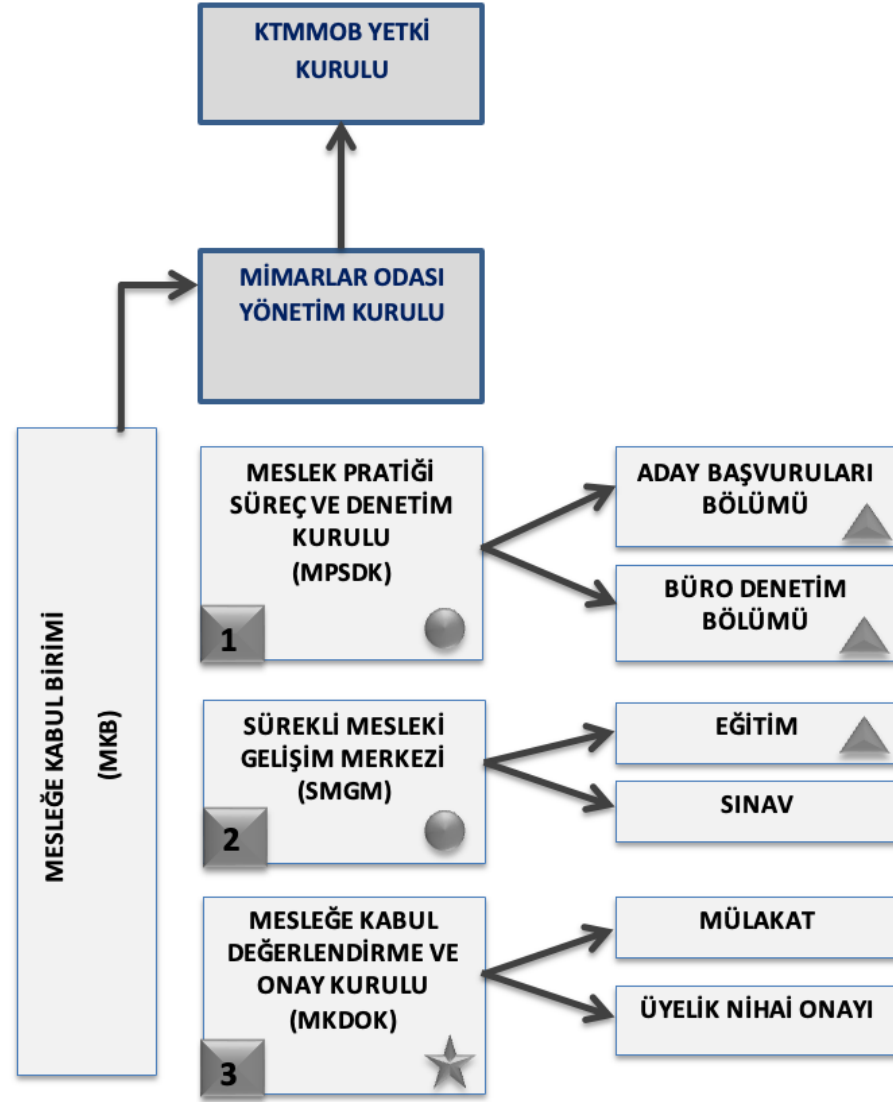
Müktesap Hakların Kapsamı

Madde 28 –(1) Yasanın 26’inci maddesi kapsamında, Odaya kayıtlı, mevcut üyelerden; yükümlülüklerini yerine getirmiş, bu tüzüğün yürürlüğe girdiği bir yıl içerisinde hali hazırda 4 yıllık ve/veya Yüksek lisans öğrenimi görmekte, ayrıca KKTC uyruklu olup odaya öğrenci üye kaydı yapılmış olan öğrencilerin ve statüsünü kazanmış tüm üyelerin, bu tüzük kapsamı dışında tüm hakları mafuz kalır.

(2) Bu tüzüğün 12’inci maddesinde tanım-

lanan üyelikler kısmında Tablo 1 – Mezuniyet Sonrası Yılına Göre Toplanması Gereken Kredi Puanı kapsamında kredi puanı toplaması zorunlu olup, müktesap hak kapsamında değerlendirilmez.

EKLER

Faal ve Uygulamacı Üyelik Başvuru ve Kabul Süreçleri

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu tarafından atanan **bir adet Yönetim Kurulu Üyesi**, ilgili kuruldan sorumludur

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu tarafından istihdam edilen **bir adet Sözleşmeli Personel** görev yapar

MKDOK, **beş asil üyeden** oluşur

1. Oda Başkanı
2. Oda Yönetim Kurulu Üyesi
3. Uygulamacı bir mimar
4. Akademisyen bir mimar
5. Kamuda çalışan bir mimar

MESLEĞE KABUL TÜZÜĞÜ Üyelik Kategorileri ve Şartları

Üyelik Kategorileri	Tip	Sınıf	Tahvil	MİMARLAR ODASI Mesleğe Kabul Birimi MKB									
				Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK	Mesleğe Kabul Değerlendirme ve Onay Kurulu MKDOK
Faal Üye	Faal Üye	Faal Üye	Faal Üye	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Uygulamacı Üye	Uygulamacı Üye	Uygulamacı Üye	Uygulamacı Üye	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Onursal Üye	Onursal Üye	Onursal Üye	Onursal Üye	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Notlar:

* Yılı, Adayın İki kez (21/2005 Yasası Madde 24/4/1) ** Veriliş amacındaki çalışma süresi ile sınırlıdır. İlgili odadan yeniden izin ***Yerel Büro ile ortak çalışan çalışanı sorumludur. Meslek Pratiği'ni taşıyanı yoktur.

ÜYELİK BAŞVURU / ÜYELİK YENİLEME FORMU				
1 ÜYE BİLGİLERİ				
SİCİL NUMARASI		İSİM/SOYİSİM		
ADRES				
TELEFON				
E-POSTA				
LİSANS EĞİTİMİNİ TAMAMLADIĞI ÜNİVERSİTE		LİSANS MEZUNİYET YILI		
YÜKSEK LİSANS EĞİTİMİNİ TAMAMLADIĞI ÜNİVERSİTE		YÜKSEK LİSANS MEZUNİYET YILI		
2 STAJ BİLGİLERİ				
STAJA BAŞLAMA TARİHİ (AY/YIL)		STAJ TAMAMLAMA TARİHİ (AY/YIL)		
STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ ADI		STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ SORUMLUSU		
STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ TELEFON NUMARASI		STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ ADRESİ		
STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ E-POSTA		STAJIN YAPILDIĞI İŞYERİ WEB ADRESİ		
3 SMGM EĞİTİM BİLGİLERİ				
ZORUNLU EĞİTİM İSMİ	EĞİTİMİN TAMAMLANDIĞI TARİH	SINAV TARİHİ	SINAV NOTU	KREDİ PUANI
Yapı Denetimi ve Kontrollük				
Mimarlık Meslek Etiği				
Proje Yönetimi (Büro ve Şantiye)				
Mesleki Yasa ve Tüzük				
Yürürlükteki İmar Planları				
Yollar ve Binalar Tüzüğü (Fasıl 96)				
SEÇMELİ EĞİTİM İSMİ	EĞİTİMİN TAMAMLANDIĞI TARİH	KREDİ PUANI	SEÇMELİ EĞİTİM İSMİ	EĞİTİMİN TAMAMLANDIĞI TARİH
Yapı ve İnşaat Güvenliği Kültürü			Bilirkişilik	
İnşaat Güvenliği Arazi Ziyaretleri			AB Meslek Uygulamaları	
Binalarda Yangın Güvenliği			Oteller Tüzüğü (Fasıl 138)	
Statik Güvenlik ve Güçlendirme			Koruma Yasaları	

Yenilenebilir Enerjiler ve Mimarlık			Deprem Yönetmeliği	
Isı ve Yoğuşma Denetimi			İnşaatlarda ISIĞ Tüzüğü	
Su Yalıtımı			Yarışmalar Tüzüğü & Hizmet Alımı	
Su Yalıtımı (Bitüm)			Turizmdeki Teşvik Mevzuatları & Kısmi Hibe Programları	
Isı Yalıtımı			Uygulanmakta Olan Emirnameler	
Akustik			Çelik Yapı Tasarımı I	
Aydınlatma			Çelik Yapı Tasarımı II	
Enerji verimliliği ve Bina Karnesi			Betonarme Yapı Tasarımı	
Yeşil Binalar			Ahşap Yapı Tasarımı	
Pasif-Aktif İklimlendirme			Peyzaj Tasarımı	
Mesleki Müşteri İlişkileri			Entegre Tasarımlar (Asansör)	
AB Uygulama Standartları			Yapı Malzemeleri ve Uygulamaları	
Mimari Proje Süreci			Güneş Enerji Sistemleri	
Sözleşme İdaresi			Bölge ve Kent Kültürü	
Maliyet Planlama ve Hesaplama			Kentsel ve Kırsal Gelişim	
Bilgisayar Destekli Tasarım Rhino			Çağdaş Müze Anlayışı	
Bilgisayar Destekli Tasarım Revit			Eski Eser Projelendirme ve Çizim Teknikleri	
Bilgisayar Destekli Tasarım Archicad			Çağdaş Koruma ve Restorasyon	
Etkili Sunum Teknikleri			Kent Kültürü ve Koruma Bilinci	
Takım Çalışması			Kültürel Mirası Koruma ve Sürdürülebilir Turizm	
Liderlik			Yöresel Mimari	

OTURUM 3

3/02

MİMARLIK ORTAMI

PANDEMİNİN VE KRİZ KOŞULLARININ
MESLEK ALANINA VE MEKÂNA ETKİLERİ

BALKIZ YAPICIOĞLU, SEVİL AYDINLIK BAŞAR, BURAK TÜRSOY

ÖZET

Metropol kentler zamanla sermaye ve işgücünün merkezi haline gelmişlerdir. Aynı zamanda bu kapitalist sistemin üretim ve tüketim merkezleri, seçkin kültürel faaliyetlerin de yapıldığı odak noktalarıdır. Metropol kentlerin merkezlerinde yaşayan insanlar, kentin sunduğu tüm kültürel, eğlence ve yeme-içme gibi tümüyle konut dışı faaliyetlerin ayrıcalıklı özelliklerinden faydalanmışlardır. Bu bağlamda kent merkezlerinde konutlar çoğunluğu asgari boyutlardadır. Covid-19 adı verilen salgının patlak vermesi ile kentlerde yaşayanlar, asgari mekânlarda sıkışıp kaldılar. Kent merkezlerinin sağladığı hizmetlerden faydalanamadılar. Özellikle toplu taşıma gibi tüm kamusal hizmetlerin durması ile mağduriyet yaşanmıştır. Mekânsal eksikliklerden dolayı mağdur olan kentliler, kırsal alanlardakilere göre daha zor koşullara maruz kalmışlardır.

Dünya pandemi sonrası hayata yavaş yavaş adapte olurken, kentlerimiz ve mimari mekânlarımız da bununla birlikte yeniden şekillenmeye başlamıştır. Covid-19 salgını sonrası nasıl değerlerimiz, yaşamlarımız ve alışkanlıklarımız eskisi gibi değilse, yaşadığımız, çalıştığımız, sosyalleştığımız mekânlarda bu etki altında değişime veya dönüşüme uğraması kaçınılmazdır. Özellikle sektörde devam eden tartışmalar, eğitim, çalışma alanı, toplum, inşaat ve konut alanlarında geçtiğimiz son yılın zorluklarının dokunduğu ve dönüştüğü her şeye kadar uzanmaktadır.

Dirençli (resilient) kentler, kentsel planlama araştırmalarında popüler bir konu olarak yirmi birinci yüzyılın başlarında ortaya çıkmıştır. Kentlerimiz karşı karşıya olduğu belirsizliklerle başa çıkabilmek için kentsel gelişim uzun vadeli ve esnek bir düşünceye dayanmalıdır. Mekânsal planlama daha sistematik, ileriye dönük ve stratejik düşünme gerektirir. Covid-19 süreci bize Kıbrıs mekânsallığının çok kırılgan olduğunu ve bu kırılganlığın direnç teorisinde de belirtildiği gibi değişime açık olmayan ya da adaptasyonu çok yavaş olan bir durumdan kaynaklandığını tartışabiliriz. Kentsel salgın önleme planlamasını daha etkin bir şekilde uygulamak için hükümet, önerilen hedefler, mekânsal yerleşim, teknik kapasite ve uygulamanın denetimi açısından bölgesel ve mekânsal planlamayı dikkate almalıdır.

Her ne kadar geleceği tam olarak öngöremesek de bu mevcut duruma ve ilk tepkilerimize dayanan mantıksal analogiler oluşturabiliriz. Böylece, pandeminin ve kriz koşullarının meslek alanına ve mekâna etkilerinin nasıl gelişebileceği, gelecekteki projelerin odak noktası ve uyarlanabilir dirençli (resilient) kentler üzerinde durulması oldukça önemlidir. Bu bağlamda kentler, kamusal alanlar, çalışma alanları ve yaşam alanları olmak üzere post-pandemik mekânların dönüşümü ve krizler karşısında kırılganlık ve dirençlilik boyutları bu çalışmada incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Pandemi ve Kent, Mimarlık, Afet

1. Giriş

1.1 Dirençli şehirler ve afetler

Afet önleme ve seferberlik, dayanıklılıkta bir önceliktir ve ilgili iki ana sektör, altyapı ve BIM Şehirlerdeki tedbir altyapısının önemli bileşenleri kamusal/serbest alanlardır. Kamusal alanlar, doğal afetlerde (deprem, yangın vb.) sığınak olarak kullanıldığı gibi, sosyal kriz durumlarında (mülteci vakaları) fiziksel temas, iletişim, topluluk bağları ve sosyal hizmet sunumu alanları olarak da kullanılmaktadır. Seferberliğin diğer ana sektörü olarak bilgi, bireysel bazda bilginin yayılmasından, toplu olarak bilgi alışverişine kadar değişebilir; ikincisi, tedbir durumlarında önemli bir değere sahiptir.

Değişimler/etkiler (disturbances), doğal, jeofizik, teknolojik, sosyal veya insan davranışı niteliğindeki olaylar nedeniyle bir topluluğun işleyişinin bozulmasıyla ilişkilidir. Afet önleme ve hazırlık, bu nedenle bir önceliktir ve hızlı müdahale kapasitelerinin geliştirilmesi veya daha uzun vadeli strateji ve politikaların oluşturulması yoluyla önleme şeklini alabilir.

İlk olarak, dayanıklılığın iki anlamının, yani Şehir'in ani olayın krizini anında güvenlik sağlayarak ve bilgi ve rehberlik yoluyla paniği önleyerek absorbe etme kısa vadeli kapasitesini birleştirmeye ihtiyaç vardır. Mekânsal planlama ve ilgili mekânsal politikalara entegre ederek bu krizle karşı karşıya kalan yapıları geliştirmek için Şehir'in uzun vadeli kapasitesini geliştirebiliriz.

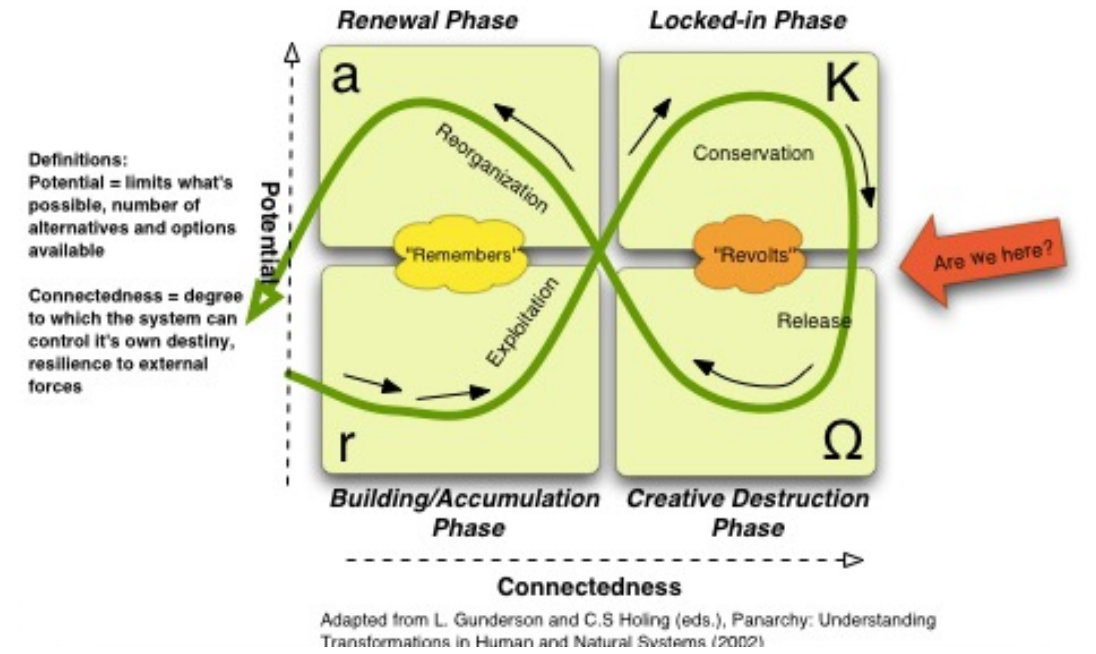
Literatürde direnç kavramı farklı alanlardan farklı bakış açıları referans alınarak açıklanmış ve birden çok anlam düzeyine ulaşmıştır. Bir sistem bağlamında bozulma ve uyum kavramı veya değişimler/etkiler ile başa çıkma yeteneği veya kapasitesi-

dir. Bu sistem arızaları çeşitli afetlerden ve streslerden (insan yapımı veya doğal) kaynaklanabilir ve biraz farklı anlamlara sahip olabilir, ancak gerçekte işaret ettikleri şey bir tür iç veya dış değişimdir.

Dayanıklılık (resistance) yeni bir kavram değildir; ancak bu kavram, dayanıklılık üzerine yapılan çalışmaların çoğunluğunun ekolojik dayanıklılık kavramını uyarlamasıyla farklı disiplinlerdeki uygulamalarıyla gelişmiştir. Akıllı şehirler kavramı içinde, "Esnek Şehirler" in ekolojik modernleşmenin bir karşıtı değil, daha çok iyileştirme olduğu şekilde şehir düzeyinde bir risk yönetimi değişikliği örnekleri vardır. (Androbus, 2011). Ekolojide dayanıklılık, 'bir değişime uyum sağlama yeteneği' (Holling, 1973; Walker ve diğerleri, 1981; Folke, 2006), 'bir sistemin rahatsızlıkları absorbe etme kapasitesi' (Walker ve diğerleri, 2004) ile ilgilidir. Walker ve Salt, 2006;) veya "aynı kimliği sürdürmek için değişme kapasitesi" (Folke ve diğerleri, 2010). Esneklik teorisi, bir sistemin karmaşık etkileşim ve farklı etkenler arasındaki ilişkiler olarak tanımlandığı ve işleyen herhangi bir şey olabileceği genel sistem teorisi ve kompleks adaptif sistemlerden (CAS) etkilenmiştir (Bertalanffy, 1968; Holling, 1973). Bu teori ayrıca, sistemin etkenler arasındaki ilişkilerin, etkenlerden kendisinden daha önemli olduğunu öne sürer. Dayanıklılık, kırılganlık, direnç, değişim ve dönüşümler gibi diğer ilişki kombinasyonlarıyla da bağlantılıdır.

Dünya artık Isaac Newton'un tanımladığı bütünü anlamak için parçaları araştırabileceğimiz büyük bir makine olarak algılanmamakta, ancak parçaların ilişkilerinin yorumlanmasının birincil ilgi olduğu, sürekli değişen karmaşık bir sistem olarak algılanmaktadır (Horne ve Orr, 1997). Kompleks düşünme, öngörülemezliği ve belirsizliği kabul etmek ve çok sayıda bakış açısını kabul etmek anlamına gelir.

Resilience and Adaptive Cycles in Human and Natural Systems - The Simplified Panarchy Model -

Covid süreci bize Kıbrıs mekânsallığının çok kırılgan olduğunu ve bu kırılganlığın direnç teorisinde de belirtildiği gibi değişime açık olmayan ya da adaptasyonu çok yavaş olan bir durumdan kaynaklandığını tartışabiliriz. Kompleks adaptif sistemlerde en dikkat edilmesi gereken konulardan biride kırılgan noktaların belirlenmesidir. Aşağıdaki figürde (Fig.1) mekânsal olarak adamızın sistem arızaları karşısında nerede olduğunu görebilmek çok zor değildir. Mimari ve şehircilik kavramları içerisinde bu kırılganlıklar karşısında (ki bu sadece salgına odaklı bir davranış olamamalıdır) neler yapabileceğimiz ve nasıl kolektif ve bir uyumluluk içerisinde krizler karşısında adaptasyonumuzu ve direncimizi artırabileceğimiz mimarlık ve mekânsal olarak tartışılmaktadır.

1.2 Kırılgan kentler

Metropol kentler zamanla sermaye ve

işgücünün merkezi haline gelmişlerdir. Aynı zamanda bu Kapitalist sistemin üretim ve tüketim merkezleri seçkin kültürel faaliyetlerin de yapıldığı odak noktalarıdır. Metropol kentlerin merkezlerinde yaşayan insanlar, kentin sunduğu tüm kültürel, eğlence ve yeme-içme gibi tümüyle konut dışı faaliyetlerin ayrıcalıklı özelliklerinden faydalanmışlardır. Bu bağlamda kent merkezlerinde konutlar çoğunluğu asgari boyutlardadır.

"Neoliberal küreselleşme ve küresel kentler birçok yönden salgın hastalıkların ortaya çıkmasını ve tekrarlamasını kolaylaştıran bir potansiyel taşıyor; örneğin, küresel dolaşımın hızı ve kolaylığı, uluslararası göç hareketleri, hızlı ve düzensiz kentleşme, artan nüfus yoğunluğu vs." (Ali ve Keil, 2008; s.36).

Covid-19 adı verilen salgının patlak vermesi ile kentliler, asgari mekânlarda sıkışık kalmışlardır. Bu nedenle kent merkezleri-

nin ayrıcalıklı hizmetlerinden faydalanmadılar. Özellikle toplu taşıma gibi tüm kamusal hizmetlerin durması önemli bir mağduriyet yaşanmasına neden oldu. Mekânsal eksikliklerden dolayı mağdur olan kentliler, kırsal alanlardakilere göre daha zor koşullara maruz kalmışlardır. Bu bağlamda kentler pandemi döneminde aşırı nüfus yoğunluğundan dolayı ulaşım, ortak/kamusal alanların, kısıtlı kamusal alanların oluşturacak ayrışmalara olanak vermemesinden dolayı mağdur olmuşlardır.

Uzun dönemde, kontrolsüz artan nüfus denetim altına alabilecek yeni kentleşme modelleri pandemi gibi salgınlarda kontrolü alan yaratma bağlamında çözümler oluşturulabilir. Yeni kentleşme önerileri, yaşam alanları ve bu bağlamda yeniden tasarlanması; Bilgi teknolojileri (BİT) bu tür yapılaşma biçimlerinde önemli bir rol alabilir.

2. Pandemi sonrası Kent ve Mekân Tasarımında Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) Önemi

Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin (BİT) ve Mekânsal Değişime Etkileri Küreselleşme ile ortaya çıkan köklü yapısal değişimde sanayi toplumu yerini giderek tamamen yapısal farklar gösteren bilgi toplumu bırakmaktadır. Pandemi döneminde önemli rol üstlenen BİT, post-pandemi dönemi kentleşme de önemli bir rol oynayacaktır.

Küresel şehir kavramı da bu oluşum sonucunda yeniden yapılanan şehirleri tanımlayan bir kavram olarak ortaya çıkmaktadır (Castells, 1989). Bilgi ve iletişim çağı yeni bir kent formunun yani enformasyonel kentin, Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) mekânsal değişime olan etkisinin kent ve bölge planlama disiplini açısından irdelenmesi. International Journal of Human Sciences [Online]. (9)2, 30- 60. 33 de habercisi olmuştur. BİT kentleri ve bölgeleri yeniden şekillendirmekte ve yeni kentsel form ve süreçleri de beraberinde getirmektedir.

Pascal (1987), Webber'in teknolojik değişimin toplumları bölümlere ayırdığı, ekonomisini değiştirdiği ve böylece mekân-

daki etkileşimin yayıldığı yönündeki düşüncesini desteklemektedir. Pascal'ın görüşüne göre, BİT ile kentsel form arasındaki ilişki entropi paradigmasına dayanmaktadır; teknolojik ilerlemelerdeki eğilim önce kentlere sonra kırsal alanlara nüfuz edecektir. Böylece, yeni teknolojiler insan etkileşimlerinin ve çalışmanın merkezleri olan kentlerin cazibesini azaltacaktır (Meang ve Nedovic-Budic, 2008).

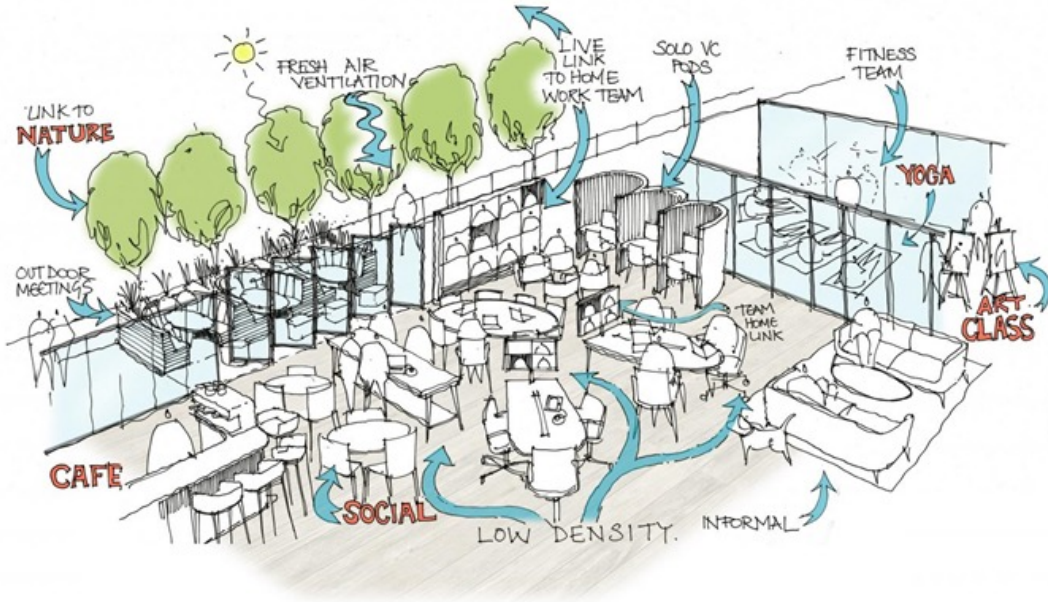
Bilginin iletişim ağı aracılığıyla iletilmesi, mekânın, zamanın, yerin ve mesafenin de anlamını değiştirmektedir, yani mesafe artık bir sorun olmaktan çıkmaktadır. Aynı durum zaman için de geçerlidir. Tüm bilgiler bir kere de iletilebilmektedir. Kablo-suz iletişim yerden ve zamandan bağımsız iletişimin sağlanmasında önemli olanaklar sunmaktadır. Eskiden olduğu gibi artık mekân-yer, mesafe ve zaman faktörlerinden etkilenmeyecektir. Bu da aktivitelerin yer seçim faktörlerinde daha fazla özgürlüğe sahip olunacağı anlamına gelmektedir. Konuya ilişkin olarak pek çok bilim adamı yer seçiminde özgürlüğün artacağını, şirketlerin ve bireylerin istedikleri yere yerleşeceklerini öne sürmektedirler

(Kotkin, 2002; Mitchell, 1999).

Kent planlama disiplini, kentsel planlamanın yüz yüze geldiği sorunlara rağmen BİT'nin kentsel mekânda nasıl kullanılacağına şekillenmesinde aktif bir kurum olarak rol alacaktır (Graham ve Marvin, 1997). Fiziki planlama ve ekonomik kalkınma arasındaki dinamik eklem, ekonomik ve kentsel kalite arasındaki ilişkiyi yönetmek zorunda olan kent planlama için etkin kentsel politikaların üretilmesine yardım edecektir (Castells, 2004).

3. Post-Pandemik Mekânsal Dönüşümler

Dünya pandemi sonrası hayata yavaş yavaş adapte olurken, kentlerimiz ve mimari mekânlarımız da bununla birlikte yeniden şekillenmeye başlamıştır. Covid-19 salgını sonrası nasıl değerlerimiz, yaşamlarımız ve alışkanlıklarımız eskisi gibi değilse, yaşadığımız, çalıştığımız, sosyalleştığımız mekânlarda bu etki altında değişime veya dönüşüme uğraması kaçınılmazdır. Özellikle sektörde devam eden tartışmalar, eğitim, çalışma alanı, toplum, inşaat,

konut alanlarında geçtiğimiz son yılın zorluklarının dokunduğu ve dönüştüğü her şeye kadar uzanıyor.

Her ne kadar geleceği tam olarak öngöremesek de bu mevcut duruma ve ilk tepkilerimize dayanan mantıksal analogiler oluşturabiliriz. Böylece, pandeminin ve kriz koşullarının meslek alanına ve mekâna etkilerinin nasıl gelişebileceği, gelecekteki projelerin odak noktası ve uyarlanabilir dirençli (resilient) kentler üzerinde durulması oldukça önemlidir. Bu bağlamda kentler, kamusal alanlar, çalışma alanları ve yaşam alanları olmak üzere post-pandemik mekânların dönüşümü ve krizler karşısında kırılganlık ve dirençlilik boyutları bu çalışmada incelenmiştir.

Pandemi sonrası mevcut yapıların bir kısmı, mevcut kapasiteler için daha fazla metrekarelere ihtiyaç duyacak gibi gözükürken, uzaktan çalışma olanağı sayesinde yerinde daha az insan çalıştırma seçeneği de çözüm olabilir. Planlama kullanıcı eylemini, sınırlarını, yaklaşmalarını, ilişkilerini biçimlendir. Referansını insan boyutundan ve optimum gereksinimlerinden alır. Pandemi ile beraber hayatımıza giren sosyal mesafenin bu referansları değiş-

tirecektir. Mekan büyüklükleri ve Dünya Turizm Örgütü'nün 1.5 (3) metre olarak tavsiye ettiği sosyal mesafe ile yeniden şekillenecektir. İnsanlar arasındaki bulaşma ihtimalini azaltmak için dünya sağlık örgütünün 1,5 m olarak belirlediği fiziki mesafe, eski normalde çalışma alanlarının dinlenme mekânlarında 20 kişi için 20 metrekare olan alanın, sosyal mesafe ile beraber yeni normalde 65 metre kare olacağını gösteriyor. Bu verilerin kullanıcının sabit ve hareketli olma durumuna göre de değişkenlik gösterebilir. Kullanım alışkanlıklarının değişmesi ve sınırlayıcıların belirlenmesi başlangıçta bir çözüm olabilir. Post-pandemide yapı tasarımındaki ilk değişim, yapı büyüklüklerinin yeni standartlara göre düzenlenmesi olacaktır.

Ana mekânların büyüklüklerinin yanı sıra planlama konusunda ele alınması gereken bir diğer konu ortak alanların konum ve kapasite açısından yeniden düzenlenmesi olabilir. Bu ortak kullanım alanlarının giriş çıkışlarının yeniden düzenlenmesi gerekebilir. Öncelikle ana giriş çıkışların ayrı olması kullanıcıların arasındaki mesafenin azalmasını ve çarpışma olasılıklarını azaltmasıdır. Islak hacim, yeme içme, dinlenme alanları gibi ortak kullanım alanlarının

büyük kapasitelerde az sayıda yapılması yerine, kapasitelerinin azaltılarak daha fazla sayıda tasarlanması gerekebilir. Bu düzenleme yapı içi hareketliliğini de azaltacaktır. Ayrıca doğa ile ilişkinin kurulması açısından iç bahçelerin, balkonların, terasların yarı açık mekânların özellikle Kibris'ta yeniden önemli bir rol alabilir.

Tüm bunların yanı sıra, fonksiyonların okunurluğu ve erişimi kolay kurgulanması, böylece yapı içi gereksiz hareketlerin azaltılması önem taşıyacaktır. Duvarların, fiziki sınırları belirlemenin ötesinde, mekânı zaman ve eylem korelasyonu ile ilişkilendirilmesini gerektiğini göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

3.1 Kamusal Alanlar

Popüler kamusal alanlar her zaman en ilgi çekici ve en kalabalık olsa da, pandemi bize paylaşımın katı sosyal mesafe ölçütleri altında da mümkün olabileceğini öğretti (Fig.2 ve 3). Bu kişisel alan normları her geçen gün gelişmeye devam ettikçe, kamusal alanlar fiziksel katılım açısından daha esnek hale gelecektir (Harrouk, 2021). Kentsel mekânlarda, kaldırım ve

meydan boyutlandırmasını önemsemek, kamusal alan tasarımları yaparken nüfus ve yaya artışını göz önünde bulundurmamak, kişi başına düşen yeşil alan miktarını yüksek tutmak en önemli ölçütler olmalıdır (Natura, 2020). Sosyal mesafenin etkisi ile ilgili olarak, planlamacılar ve mimarlar, enfeksiyonların ve hastalıkların yayılmasını önlemek için gerekli olabilecek daha fazla açık alanla yatay genişleme yaklaşımlarına göre tasarım yapabilirler (Megahed ve Ghoneim, 2020). Tıbbi tesislerin inşası için açık alanların kullanımı bu alanların değerini ortaya çıkarmıştır. Yine kamu tesislerinin acil olarak dönüştürülmesini sağlanmalıdır. Örneğin, toplumsal aktivite merkezleri ve yaşlılar için aktivite merkezleri gibi tesisler pandemi önleme ve kontrol merkezleri olarak kullanılmıştır. Pandemi, sağlık tesisleri ve okullar gibi daha küçük birimlerin daha fazla kentsel dokuya dağıtılmasının ve yerel merkezlerin güçlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır. Yine, okullar ve oteller de COVID-19 acil müdahalesinde kullanılan mekânlar olmuştur (Song X, 2021).

3.2 Çalışma Alanları

Pandemi nedeniyle dünya nüfusunun

büyük bir bölümünün evden çalışmasıyla birlikte, günümüzde ofis ortamına dönüş, bunun ne anlama geldiği ve uygun bir çalışma alanı yaratmak için ne gibi değişikliklere ihtiyaç olduğu tartışmaları ile alevleniyor (Stathaki 2020). Sosyal mesafelenme kavramının hayatımızın ortasına düştüğü bu günlerde ise özellikle ofis tasarımlarında farklı bir köklü değişim gerçekleşiyor. Pandemi devam ederken veya uzaktan çalışma yeni norm haline geldikçe, daha fazla boşluk ve daha az oturma seçeneği oluşturmak için ofis alanının değiştirilmesi gerekebilir (Megahed ve Ghoneim, 2020). Geçmişte oldukça moda olan açık ofis kavramı, pek çok kişinin birbirine yakın çalışmasına neden olduğu için eskisi gibi tercih edilmeyebilir. Geniş koridorlar ve eskiye kıyasla büyütülmüş antreler ile çalışma alanları arasındaki bölmelerin artacağı öngörülmüyor. Kahve ve yemek alanları da açık çalışma alanlarına benzer şekilde bir arada olma durumu yerine daha bireysel mekânlar olarak kurgulanabilir. Sosyalleşme alanlarına olan talep ise sosyalleşme mekanlarının dış mekana taşınmasıyla çözülebilir (Fig.4). Böylece ofislerde yapay havalandırma sağlıklı mekanlar yerine doğal havalandırmanın hakim olduğu açık mekanlar tasarıma eklenebilir. (Natura, 2020)

3.3 Yaşam Alanları

Evden çalışma süreci ve karantina koşulları nedeniyle konut planlarının konfigürasyonu ile konforun önemi giderek daha da arttı (Fig.5). Evde çalışma alanı ihtiyacının ve ekstra mahremiyetin ortaya çıkmaya başlayan ve bir zamanlar imrenilen açık plan yaşam alanını bir kenara iten iki önemli trend olmuştur. Hem insanlar hem de gezegen için doğa ve esenlik kavramlarına dokunarak yeni normal içinde çevresel bir yaklaşım da kilit önemde. (Stathaki 2020). Milyonlarca insan karantina sürecini evde geçirdiğinde boşalan kentsel mekânlar, evin içine veya evin kente açılan (pencere, balkon vb.) eşik alanlarına sızmaya başladı. Yerden farklı katlarda,

genellikle balkon veya teras olmadan zorlu kendi kendine izolasyondan sonra, birçok insan umutsuzca bir ev sahibi olmak istiyor.

Küçük olabilir ama bir avlusu, sabahları kahve içilebilecek bir balkon veya terasın olması oldukça elzem gözüküyor (Makhno, 2020). Bu farkındalık da bizi kentsel mekânın evdeki yansıması olan teras ve balkonların önemini düşünmeye itmektedir. Gün ışığı, temiz havaya erişim ve doğal havalandırmanın önemi de konut tasarımında gündeme gelen maddeler arasında yer almaktadır (Natura, 2020). Tüm kullanıcılar için esnek ve uyarlanabilir alanların sağlanması, konutları daha sürdürülebilir hale getirebilir, değişen ihtiyaçlara ve değişen yaşam tarzlarına uyum sağlayabilir (Megahed ve Ghoneim, 2020).

4. Sonuç

Kentlerimizi etkileyecek krizler karşısında mekânların nasıl değişeceğini kentlerin kırılma noktalarını anlamadan anlamamız mümkün olamaz. Bu çalışmada mekanların nasıl değişmesi yerine (transformasyon) dirençli hale gelmelerinin önemi vurgulanmaktadır. Pandemi, karşımıza çıkacak çok farklı bilinmeyen veya beklenmeyen krizlerden sadece bir tanesidir. Kentlerimiz karşı karşıya olduğu belirsizliklerle başa çıkabilmek için kentsel gelişim uzun vadeli ve esnek bir düşünceye dayanmalıdır.

Kaynaklar

Antrobus, D. (2011). Smart green cities: from modernization to resilience?. Urban Research & Practice, 4(2), 207-214.

Bertalanffy, L. V. (1968). General systems theory as integrating factor in contemporary science. Akten des XIV. Internationalen Kongresses für Philosophie, 2, 335-340.

Christele Harrouk (2020), "Architecture post COVID-19: the Profession, the Firms, and the Individuals" 23 May 2020. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/939534/architecture-post-covid-19-the-profession-the-firms-and-the-individuals>

Ellie Stathaki (2020), "Architecture seeks designs for a post-pandemic world reference", 23 June 2020. Wallpaper. <https://www.wallpaper.com/architecture/global-post-pandemic-architecture-responses>

Folke, C., Carpenter, S. R., Walker, B., Scheffer, M., Chapin, T. and Rockström, J. (2010) 'Resilience thinking: Integrating resilience, adaptability and transformability', Ecology & society, 15(4), pp. 20-28.

Gunderson, L. H. and Holling, C. S. (2002) Panarchy: understanding transformations in systems of humans and nature. Washington: Island.

Holling, C. S. (1973) 'Resilience and Stability of Ecological Systems', Annual Review of Ecology and Systematics, 4, pp. 1-23.

Horne, J. F. and Orr, J. E. (1997) 'Assessing behaviours that create resilient organizations', Employment Relations Today, 24, pp. 29-39.

Megahed, N. A., & Ghoneim, E. M. (2020). Antivirus-built environment: Lessons learned from Covid-19 pandemic. Sustainable cities and society, 61, 102350.

Natura (2021), "Post-pandemik mimarlık", <https://www.naturadergi.com/anasayfa/post-pandemik-mimarlik/>

Makhno, S. (2020), "Life after coronavirus: how will the pandemic affect our homes?", 25 March 2020, Dezeen. <https://www.dezeen.com/2020/03/25/life-after-coronavirus-impact-homes-design-architecture/>

Song X, Cao M, Zhai K, Gao X, Wu M and Yang T (2021), "The Effects of Spatial Planning, Well-Being, and Behavioural Changes During and After the COVID-19 Pandemic". Front. Sustainable Cities 3:686706.

Walker, B., Holling, C. S., Carpenter, S. R. and Kinzig, A. (2004) 'Resilience, adaptability and transformability in social-ecological systems', Ecology and Society, 9(2), art. 5 [Online.] Available at: <<http://www.ecologyandsociety.org/vol9/iss2/art5>> [Accessed: September, 2021]

Walker, B., Ludwig, D., Holling, C. S. and Peterman, R. M. (1981) 'Stability of semi-arid savanna grazing systems', The Journal of Ecology, 69, pp. 473-498.

Walker, B. and Salt, D. (2006) Resilience thinking: sustaining ecosystems and people in a changing world. USA: Island Press.

Güvü, G. & Yılmaz, H.N. (2021) "Pandeminin Kamusal Mekan Kullanımlarına Etkisi ve Güncel Mekansal Oluşumlar"

Dr. Öğr. Üyesi M. Pınar Sipahi (2021) "Pandemi ve Kamusal Mekân", <https://yapidergisi.com/pandemi-ve-kamusal-mekan/>

Şener, Y. Mimar (2021) "pandemi-sonrası-mimarlık", <https://yapidergisi.com/pandemi-sonrası-mimarlik/>

Meşhur, H. F A (2021), "Bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) mekânsal değişime olan etkisinin kent ve bölge planlama disiplini açısından irdelenmesi"

OTURUM 3

3/03

MİMARLIK ORTAMI

KKTC'DEKİ MİMARİ POLİTİKA(SIZLIK)
VE YANSIMALARIERÇİM ULUĞ, ERTUĞ ERTUĞRUL,
MUSTAFA HANÇERLİ, FERRUH DÜLGEROĞLU

ÖZET

Bu bildiri öncelikle KKTC’de yaşanan mimarlık özelindeki sorunları tanımlamayı amaçlar. Yaşanan sorunları düalisttik bakış açısı ile ele alarak ‘Mimar ve İşveren’ özelinde mülakat yöntemi ile inceler. Mülakatlar sonucunda bilimsel olarak tanımlanan sorunsalların sebeplerini araştırmak ve anlamak bu bildirinin amaçlarından bir tanesidir. Bu amaca ulaşmak adına Avrupa ölçeğinde başlıca Mimarlık politikası dokümanları kronolojik sırası ile ülkeler bazında incelenmiş ve öne çıkan önemli hususlar KKTC örneği ile karşılaştırılmıştır. KTMMOB Mimarlar Odasının ilişki içerisinde bulunduğu UIA, UMAR ve ACE direktifleri bu inceleme içerisine alınmış ve mimari politikalar üzerindeki etkileri tanımlanmıştır. Ayrıca geçmiş Eğitim kurultaylarında bu bağlamda öne çıkan öneriler hafızanın devamı olarak ele alınarak geliştirilmiştir.

KKTC’de mevcut olan ve mimarlık süreçlerini ilgilendiren yasalar incelenmiş ve bu yasaların KKTC’de Mimarlık Politikasının oluşumu ile ilişkisi değerlendirilmiştir. Mimar ve İşveren Mülakatları, Avrupa Mimarlık Politikaları paralelinde KKTC Yasalarının incelenmesi KKTC özelinde yaşanan sorunların anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Sorunların ve sebeplerinin tanımının ardından bu bildiri bir sonuçtan öteye kurultaya, okuyucuya ve özellikle KTMMOB ve KTMMOB Mimarlar Odasına KKTC’de Mimarlık Politikasının oluşması için hedeflenmesi gereken görev önerilerini sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık Özelindeki Sorunlar, KKTC Yasaları, Mimarlık Politikası, Görev ve Sorumluluklar

1. Giriş ve Yöntem

Bu bildiri öncelikle KKTC’de yaşanan mimarlık özelindeki sorunları tanımlamayı amaçlar. Yaşanan sorunları düalisttik bakış açısı ile ele alarak Mimar ve İşveren özelinde mülakat yöntemi ile inceler. Mülakatlar sonucunda bilimsel olarak tanımlanan sorunsalların sebeplerini araştırmak ve anlamak bu bildirinin amaçlarından bir tanesidir. Bu amaca ulaşmak adına Avrupa ölçeğinde başlıca Mimarlık politikası dokümanları ülkeler bazında incelenmiş ve öne çıkan önemli hususlar KKTC örneği ile karşılaştırılmıştır. KTMMOB Mimarlar Odasının ilişki içerisinde bulunduğu UIA, UMAR ve ACE direktifleri bu inceleme içerisine alınmış ve mimari politikalar üzerindeki etkilerine bakılmıştır. Ayrıca geçmiş Eğitim kurultaylarında bu bağlamda öne çıkan öneriler hafızanın devamı olarak ele alınarak geliştirilmiştir.

KKTC’de mevcut olan ve mimarlık süreçlerini ilgilendiren yasalar incelenmiş ve bu yasaların KKTC’de Mimarlık Politikasının oluşumu ile ilişkisi değerlendirilmiştir. Mimar ve İşveren Mülakatları, Avrupa Mimarlık Politikaları paralelinde KKTC Yasalarının incelenmesi KKTC özelinde yaşanan sorunların anlaşılmasına yardımcı olmaktadır. Sorunların ve sebeplerinin tanımının ardından bu bildiri bir sonuçtan öteye kurultaya, okuyucuya ve özellikle KTMMOB ve KTMMOB Mimarlar Odasına KKTC’de Mimarlık Politikasının oluşması için hedeflenmesi gereken görev önerilerini sunmaktadır. Maddesel olarak sırası ile bildirinin amaçları aşağıda listelenmiştir:

- a) KKTC’ de yaşanan sorunları Mülakat yönetimi ile Mimar ve İşveren (düalisttik) özelinde incelemek,
- b) Mülakatlar sonucunda bilimsel olarak tanımlanan sorunsalların sebeplerini araştırmak ve anlamak,

c) Bu amaca ulaşmak adına Avrupa ölçeğinde başlıca Mimarlık politikası dokümanlarını ülkeler bazında incelemek ve öne çıkan önemli hususları KKTC örneği ile karşılaştırmak,

d) KTMMOB Mimarlar Odasının ilişki içerisinde bulunduğu UIA, UMAR ve ACE direktifleri ile mimari politikalar üzerindeki etkileri tanımlamak,

e) Bir önceki Eğitim kurultaylarında bu bağlamda öne çıkan önerilerin hafızanın devamı olarak ele alınması,

f) Mimar ve İşveren Mülakatları ve Avrupa Mimarlık Politikaları paralelinde KKTC Yasalarının incelenmesi ile KKTC özelinde yaşanan sorunların anlaşılması,

g) Sorunların ve sebeplerinin tanımının ardından bu bildiri bir sonuçtan öteye kurultaya ve özellikle KTMMOB ve KTMMOB Mimarlar Odasına KKTC’de Mimarlık Politikasının oluşması için hedeflenmesi gereken görev önerilerini sunmayı hedeflemektedir.

2. Mimarlık ve Toplum

Eğitim, toplum ve mimarlık arasında yaşanan sorunları kişilerin kültür seviyesine ve doğuştan gelen yeteneklerine indirmek oldukça kolaycı bir yöntem olacaktır. Yaşanan algı ve uyum sorunlarını anlayabilmek için orta ve lise eğitim ve öğrenim yapısına bakmak daha akılcıdır. Bu yönde yapılacak bir araştırma sorunun sebeplerinin daha iyi tanımlanmasına yardımcı olabilir.

Türkiye’de ve Kıbrıs’ta toplumun önemli bir yüzdeliği orta ve lise öğrenimlerini fen ve edebiyat ağırlıklı bir müfredat ile sürdürüyorlar. Çok düşük bir yüzdelik ise yurt dışında daha donanımlı öğrenim sistemlerinde eğitim alma şansına ulaşıyorlar.

Bu çerçevede öğrenciler orta öğretime başladıklarında düşünme yapılarını ve dolayısı ile hayatlarını etkileyecek çok önemli bir seçim ile karşılaşılıyorlar. Bu seçimin ne kadar bilinçli veya şans eseri yapıldığı ise ayrı bir araştırma konusu olabilir. Peki, düşünce sistematığımızı etkileyen bu seçim nedir?

Çok temel bir soru olan,

Eğitiminizi “Fen” bölümünde mi, yoksa “Edebiyat” bölümünde mi sürdürmek istiyorsunuz?

Ya da benzer sonuca ulaşan farklı bir soru olan, Eğitiminizi “Sayısal” bölümde mi yoksa “Sözel” bölümde mi sürdürmek istiyorsunuz?

İşte bu sorunun cevabı bireylerin hayatlarında ciddi bir kırılma noktası olarak bir seçim yaptırıyor. Hayatları boyunca düşünme sistematiklerini etkileyecek önemli bir karar. Fen bölümü kişiye biyoloji, kimya, fizik, mekanik, matematik ve geometri gibi alanlarda bilgi sahibi yaparken, Edebiyat bölümü kişinin gramer, tarih, felsefe ve psikoloji gibi alanlarda gelişmesini sağlıyor. İşte bu sebeplerden dolayı gündelik hayat içerisinde toplum bu konularda ciddi bir sorun yaşamıyor çünkü ilkokuldan başlayarak bu alanlarda temel bilgileri öğrenmiş oluyor. Ortaokuldan mezun olan herhangi bir birey, market alışverişinde parasal konularda matematiksel olarak iletişim kurabiliyor. Ülke tarihi ve temel coğrafi konularda genel bilgisi oluşuyor. Sağlık kontrolüne gittiğinde temel biyoloji bilgisi sayesinde Doktorun yorumlarını anlayabiliyor ve verilen bilgiye saygı duyuyor. Peki ya mimarlık yani tasarım noktasında aynı durumda mıyız? Bu konuda toplum iletişim kurabiliyor mu? Tasarım ürünlerine karşı bilinç, talep ve saygı var mı? Türkiye ve Kıbrıs özelinde maalesef bu sorunun cevabı büyük bir yüzdelik ile

“hayır” oluyor.

Ortaokul ve lise eğitim müfredatlarının bu alanda yetersiz içerikleri toplumun tasarım kültürünü ve önemini bilmemesine sebep oluyor. Esas sorun bu noktada başlıyor ve işte bu sebepten dolayı toplumdan bilmediği bir konuda talep kar olmasını beklemek haksız bir beklenti olarak ortaya çıkıyor.

İşte mimarlar hem üniversite eğitimine hem de meslek hayatlarına bu sebepten dolayı 1-0 yenik başlıyorlar. Sadece mesleği icra etmek yetmiyor, mesleğin doğrularını savunmak, işverene mimarlığın ne olduğunu anlatmak, toplumu mimarlık alanında bilinçlendirmek ve mimarlığın toplumdaki değerini artırmak mimarın görevleri olarak ortaya çıkıyor.

Tasarımın özgür ve özgün karakteri toplumların en çok ihtiyacı olan kavramlar. Kişiye özel tasarımlar kişiye özel yaşam tarzlarını oluşturan önemli araçlar. İşte bu noktada “Mimarlığın önemi büyük”... Toplumdaki bireylerin içerisine hapis olduğu çerçeveleri kırarak kendi ihtiyaçlarına ve zevklerine özgün mekânların yaratılması mimarlığın görevidir. Bunun önemini topluma anlatmak bireysel çabalar ile mümkün olmayacaktır. Bu amaç ile KKTC’de Mimarlık politikalarının oluşumu önem arz etmektedir.

3. Mimarlık Politikası Genel Tanımı, Kararları ve Hedefleri

Bir önceki Mimarlık ve Eğitim kurultaylarında mimarlık politikalarının amacı, sosyal devletin, kurumların, toplumun, mesleğin, kültürün ve eğitimin köpülenmesi olarak tanımlanmıştır Yapılı çevrenin standartlarını belirleyen yasaların ötesinde, devletin, özel şirketlerin, mimarlık kültürüne odaklanan merkezlerin, devlet destekli mimarlık müzeleri ve inisiyatiflerin, bağımsız sivil toplum örgütlerinin ve top-

lunun birlikte, ortaklaşa bir yapı kültürü oluşumu içinde yer almalarını hedefler. Bu belgeler, önerdikleri önlemler sayesinde, iyi mimariyi teşvik etmekte, mimari iklimin oluşum ve gelişiminde, bir sözleşme tarafı olarak, özellikle devlet yönetiminin rolünü belirlemekte, ortak sorumluluk alanlarının oluşumu için devlet kurumlarına bağımsız mimarlık kuruluşlarını destekleme görevleri vermekte ve toplum genelinde paylaşılan bir mimarlık anlayışının oluşturulmasını hedeflemektedirler.

Mimarlık politika metni oluşturma kararı ilk olarak 1990 yılında Kanada da düzenlenen Ulusal Mimarlar Birliği (UIA) kongresinde alındı. UIA Montreal Bildirisi olan "Mimarlık için Ulusal Politikalar" adlı bildirisi ile sonuçlandı ve ilk kez örgüte üye ülke temsilci kuruluşlarının ülkelerinde "Mimarlık Politikası" metni oluşturmaları kararlaştırıldı. Bu bildiride, mimarlık politikaları çerçevesini tanımlayan, bir dizi tanım, karar ve hedefin gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

3.1. Mimarlık için Ulusal Politikalar Bildirisinin Tanımları

1. Mimarlık toplumsal / kültürel fenomendir.
2. Kalkınma, toplumun çıkarları gözetilerek yapılmalıdır. Böylelikle, doğal çevrenin korunması ve koruma uygulamaları desteklenmiş olur. Koruma, tüm mimarların görevidir.

3.2 Mimarlık için Ulusal Politikalar Bildirisinin Kararları

1. Her ülke örgütü, kendi hükümeti tarafından uygulanacak bir ulusal mimarlık politikası oluştururken;
 - a. Yapılaşmış ve doğal çevrenin niteliğinin korunup zenginleştirilmesine yönelik hedefler oluşturacak;

b. Mimarlığa toplumun temel öğelerinden biri olarak değer verilmesini sağlayacak,

c. Mimari üretim için gerekli kararların eşgüdüm içinde alınıp yönlendirilmesini sağlayacak

2. Öncelikli ulusal sorunlarda (aşırı nüfus ya da nüfus kaybı, ortak mirasın korunması ve evsizlere barınak sağlanması gibi) mimar topluma karşı sorumludur. Bu nedenle, yapılacak çalışmaların içerisinde olması gerekir.

3.3 Mimarlık için Ulusal Politikalar Bildirisinin Hedefleri

Bu ulusal politika aşağıdaki özgün hedefleri gerçekleştirmelidir.

1. Kamu ve özel sektörde mimari iş dağıtımının niteliğinin yükseltilmesi,
2. Mimari yetkinliğin korunması ve geliştirilmesi,
3. Temel eğitim yoluyla mimarlık konusundaki duyarlılığı artırmak,
4. Mimari uygulamanın oluşumu ve çeşitliliğini ortaya koymak,
- 5- Mimari araştırma ve eğitimin temellerini atmak ve güçlendirmek."

4. Avrupa'da Mimarlık Politikaları

1990 UIA kongresini takiben, aynı yıl Avrupa Mimarlar Konseyi (ACE) kuruldu. Avrupa Mimarlar Konseyi 1995 yılında Avrupa, Mimarlık ve Yarın başlıklı Beyaz Kitabı ve 2004 yılında Avrupa Mimarlar Konseyi Politika Kitabı olan Mimarlık ve Yaşam Kalitesi başlığı altında ikinci politika kitabını yayınladı. Avrupa Mimarlık Konseyi bu çalışmalarında, siyasi kurumların ilgilerini, sosyal ve kültürel alanlara kaydırmaya ça-

balamakta ve güzel ve nitelikli mimarlık ürünleri ve fiziksel çevre tüm bireylerin doğal hakkıdır felsefesi ile bu amaçta siyasi irade oluşturmaya çalışmaktadır. AB siyasetinde etkin güncel konular olan, ekonomik kalkınma, iç pazar, rekabet ve sürdürülebilirlik gibi konularla mimarlık mesleğinin ilişkisini kurmakta ve aynı zamanda mimarlık mesleki hizmetlere ilişkin düzenlemelere de gönderme yapmaktadır.

1997'de, Avrupa'da mimarlık ve yapı-lı çevrenin kalitesini geliştirme amacı ile "Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu" (EFAP) oluşturuldu. Bu forum, kuruluşundan itibaren AB mimarlık ve kent politikalarının şekillenmesinde önemi bir rol oynadı.

Avrupa'da bazı ülkelerin, UIA Montreal bildirgesinden önce mimarlık politikaları kapsamında birtakım dokümanlar yayınlamaları da gerçek anlamda bu yönde girişimler 1990 sonrasında olmuştur. UIA Montreal bildirgesi, bu ülkelere mimarlık politikaları oluşturma çerçevesinde temel oluşturmuştur. Avrupa'da öne çıkan mimarlık politikaları dokümanlarının (yasa-lar, tüzükler, yönetmelikler ve raporlar), kronolojik sırası ile ülkeler bazında, dokümanın adı ve genel olarak içeriğine baktığımızda, bu devletlerin diğer bir deyişle gelişmiş toplumlarda mimarlığa bakış açısı gözler önüne serilmekte ve bu politikaların nasıl ve ne biçimde vücut bulduğunu görmekteyiz.

4.1 Fransa Mimarlık Politikaları

- 1977- Law of Architectur: "Mimarlık, kültürün bir dışavurumudur".

4.2 Hollanda Mimarlık Politikaları

- 1991-Space for Architecture
- 1997-The Architecture of Space

- 2001-Shaping the Netherlands
- 2005-Architecture and Belvedere Policy
- 2008-Culture of Design

Tüm bu dokümanların ana teması: "Mimarlık herkesi, toplumun her bireyini ilgilendirir".

4.3 Danimarka Mimarlık Politikaları

- 1994-The Danish Architecture Policy

"Mimarlık, içinde yaşadığımız topluma kimlik vermekte ve aynı zamanda, bizleri gelecek kuşaklara bırakacak özel kültür mirasının bir parçasını oluşturmaktadır".

- 1996-Architecture 1996
- 2007-Nation of Architecture

4.4 Finlandiya Mimarlık Politikaları

- 1993 de Finlandiya Hükümeti kültür politikaları raporu

"Kültür ulusal varoluşun temeli olarak tanımlanmış ve mimarlık, kültürün merkezinde yer alan ve çok göz önünde olan bir biçimdir"

- 1998-The Finish Architectural Policy "Mimarlık kültürel ve sanatsal yaşamın bir parçası".

- Finlandiya anayasasında

1. "Daha iyi yapı-lı çevreye sahip olma hakkı"
2. "Eğitim Bakanlığı, Fin sanat ve kültür yaşamında mimarlığın rolünü desteklemekle yükümlüdür"
3. "Yasa koyuculara ve yerel yönetimlerin seçilmiş temsilcilerine, mimarlık ve çevre

konularında daha ileri bir eğitim sağlanacaktır”.

4. “Ulusal ve yerel kültürün temeli, farklı dönemlerde inşa edilmiş yapıların birbirini bütünlediği ve doğal çevreye uyum sağladığı bir yapıdır... Yapı kültürünün temeli, yerel doğal koşulları kültürel peyzajla bütünleştirecek uzun vadeli bir teknik ve sanatsal etkinliktir”.

4.5 İskoçya Mimarlık Politikaları

- 1999 İskoçya Hükümet Metni

1. “Mimarlığın amacı yalnızca temel ihtiyaçların büyük bir bölümünü karşılamak değil ama aynı zamanda bir ulus olarak hedeflenen sosyal ve kültürel değerleri yansıtmak olduğundan, bütün sanat dalları arasında mimarlık, hükümetin bu vizyonunu gerçekleştirmede çok benzersiz bir katkı sağlayacaktır”.

2. “Binalar verilmez; bilinçli bir şekilde yapılır ve nasıl yapıldıkları yaşam kalitemizi çok ciddi bir biçimde etkiler. Bu yüzden binaların nasıl yapıldıkları, tasarımları ve biçimlendirilmesine katkıda bulundukları yapılar çevreler hepimizi ilgilendiren konular olmalıdır.”

- 2001-A Policy of Architecture for Scotland ve 2007-Building Our Legacy Statement on Scotland’s Architecture Policy1. “Mimarlık bir ulusun hem mirasının parçasıdır, hem de bu mirasa katkılarda bulunur”.

2. “Hükümet, mimarlıkla kültürel bir olgu olduğu için ilgilenmektedir. Mimarlık kültür yaşamının önemli bir manifestosudur ve canlı, sağlıklı bir kültürel yaşam bir ulusun refahı ve başarısı için hayati öneme sahiptir.”

3. “Mimarlık hükümetin özel ilgi alanıdır çünkü inşaat faaliyetleri ulusun yararlandığı hizmetler,... Sosyal gelişmeyi güçlendi-

recek politikaların yaşama geçirilmesi için en önemli mekanizmalardan biridir”.

4.6 Almanya Mimarlık Politikaları

- 2000 -Mimarlık ve Yapı Kültürü Girişimi Raporu

1. “Yapı kültürü yalnızca Mimarların ve onun uzantıları olan meslek dallarının yani Kent ve Bölge Plancılarının, İçmimarların, Peyzaj Mimarlarının inisiyatifinde değildir; kamuoyu desteği ve ilgisinin yaratılması da zorunludur.”

4.7 İrlanda Mimarlık Politikaları

2002-Action on Architecture:2002-2005

1. “Mimarlığı herkes yaşar; kimimiz bu durumu bilinçli olarak düşünür, kimimiz düşünmez; ama yapılar çevrenin kalitesi, yaşam kalitesini daima derinden etkiler.” Eylem Planı’nda, mimarlığın önemi şöyle vurgulanıyordu:

2. “Her tarafa yayılan ve her yeri etkileyen doğası nedeni ile mimarının, kültürümüzün ve değerlerimizin en belirgin fiziksel ifadesi olduğu söylenebilir. Mimari, hem kendimizin hem de başkalarının bizim kimliğimizi anlamasının önemli bir aracıdır ve aynı zamanda bir tür kolektif bellek teşkil eder –yani, hem fiziksel hem de ruhsal coğrafyamızın haritalarını çıkarmak için gerekli nirengi noktalarının kalıcı kayıtlarını verir. Bugün inşa ettiğimiz yapılar, bizim kim olduğumuzun elle tutulur ifadesidir ve bunlar çocuklarımıza bırakacağımız miras ve vasiyettir.”

3. “Hükümetin, mimarlığın toplum içindeki sosyal ve kültürel önemini görmesi ve kabul etmesi ve yapılar çevrede yüksek kaliteye ulaşmasını özendirmesi çok önemli konulardır.”

15/1962	AMME MENFAATI YARARINA MAKSATLAR İÇİN ZORLA MAL İKTİSABİ YASASI
31/1970	VAKIFLAR VE DİN İŞLERİ TEŞKİLAT KURALI
12/1976	KIBRIS TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ KURULUŞ YASASI
16/1987	TURİZM ENDÜSTRİ TEŞVİK YASASI
65/1988	GELİR VE VERGİ DAİRESİ
55/1989	İMAR YASASI
73/1991	VAKIFLAR ÖRGÜTÜ VE DİN İŞLERİ DAİRESİ YASASI
60/1994	ESKİ ESERLER YASASI
51/1995	BELEDİYELER YASASI

18/1998	KIBRIS TÜRK İNŞAAT MÜTEAHHİTLERİ BİRLİĞİ YASASI
19/1998	YAPI İNŞAATI VE TEKNİK İŞLER MÜTEAHHİTLERİ KAYIT VE DENETİM YASASI
21/2005	KIBRIS TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ YASASININ
35/2010	KAT MÜLKİYETİ VE KAT İRTİFAKI YASASI
52/2011	TURİZM GELİŞİM YASASI
Fasıl 96	YOLLAR VE BİNALAR
Fasıl 218	TÜZEL KİŞİLER (TAŞINMAZ MAL KAYIT) YASASI
Fasıl 219	TAPU VE KADASTRO DAİRESİ (HARÇ VE ÜCRETLER) YASASI
Fasıl 224	TAŞINMAZ MAL (TASARRUF, KAYIT VE KIYMET TAKDİRİ) YASASI

4.8 İtalya Mimarlık Politikaları

- 2003 - Mimari Kalite Yasası

“Sanatsal niteliği olan çağdaş mimarlık ürünlerinin ön plana çıkarılmasını ve tanıtılmasını”.

İngiltere Mimarlık Politikaları

- 2005-RIBA mimarlık bildirgesi

1. “İyi mimarlık iyi bir toplum yaşamı demektir”.

2. “Kaliteli kamusal mekânların insanlara

değer verildiğinin göstergesidir”.

3. “Toplum için tasarım”.

Yukarıda listelenen ülkesel bazdaki mimarlık politikaları dışında Avrupa Birliği 10-11 Temmuz 2000’de, AB üyesi 15 ülkenin katılımıyla, “Avrupa Mimarlık Politikaları” konulu bir forum düzenlendi. Bu çalışmalarda mimarlık ilk kez, yalnızca ekonomik boyutu ile değil, entelektüel ve kültürel boyutu ile bir yaratma eylemi olarak algılanmıştır.

Bununla birlikte, Avrupa Konseyi 12 Şubat 2001 tarihinde kentsel ve kırsal çev-

Yasa/Tüzük No.	Tam İsmi	İlgili Madde
21/2005	KIBRIS TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ YASASININ	Birliğin Amaçları, Görev ve Yetkileri: (İkinci Kısım Birinci Bölüm, 4. Madde) - Mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleklerinin çağdaş dünyada kabul edilen standartlara getirilmesi için çaba harcamak; (12) - Resmi makamlarla, yerli ve yabancı kuruluşlarla, eğitim kuruluşları ile ilişkiler kurmak ve geliştirmek, gerektiğinde temsilci göndermek; (3) - Diğer meslek odaları, birlikler, sivil toplum örgütleriyle ve halkla ilişkileri düzenlemek ve geliştirmek; (4) - Mesleki toplantılar, seminerler, konferanslar, sergiler ve benzeri etkinlikler düzenlemek; (6) - Birliğin ve Odaların eylem ve çalışmalarını yansıtan gazete, dergi, broşür ve benzeri yayınlar çıkarmak; (7) - Üyelerinin rehabilitasyonuna yönelik çalışmalar yapmak; (8) - Üyelerini mesleki, sosyal ve ekonomik konularda geliştirmek, bilgilerini artırmak için çalışmalar yapmak, bu amaçla diğer örgütlerle iş birliğinde bulunmak; (9) - Üyelerinin bu Yasa kurallarına ve meslek etiğine ilişkin teamüllere uymalarını sağlamak, mesleki saygınlığı korumak için, gerektiğinde uyulması zorunlu mesleki kararlar almak; (10) - Üyelerinin maddi ve manevi hak ve çıkarlarını korumak, bunları halkın yararı ile en iyi şekilde denkleştirmeye çalışmak; (11) - Birliğe verilen yetkilerin uygulanmasını sağlamak amacıyla, yetkili organları vasıtasıyla, bu Yasada çıkarılması öngörülen tüzük ve yönetmelikleri yapmak. (14) Yönetim Kurulu Görev ve yetkileri: (İkinci Kısım Birinci Bölüm, 11. Madde) - Mesleki uygulamalarla ilgili tüzüklerin ve düzenlemelerin hazırlanıp yürürlüğe konması için çalışmalar yapmak, gerektiğinde bu tüzük ve düzenlemeleri Yetki Kuruluna sunmak; (3) - Bu Yasanın ve tüzüklerin verdiği yetkiler çerçevesinde gerekli yönetmelikleri hazırlamak ve yürürlüğe konması yönünde gerekli işlemleri yapmak; (4)
55/1989	İMAR YASASI	İmar planı, amacı ve kapsamı 8. (1) Bu Yasaya göre İmar Planı, herhangi bir kentin veya daha küçük bir yerleşme biriminin veya birden fazla yerleşme birimini içine alan bir alanın düzenli gelişmesini sağlamak; yaşayanlarına sağlık, huzur, rahatlık, sosyal refah sağlayacak şekilde yaşanabilir bir çevre yaratmak ve bunun için gelişmeleri denetlemek ve yönlendirmek; belirli amaç ve kullanımlar için bölgeler ayırmak; sosyal, kültürel, tarihi, mimari önemi ve özelliği olan yapı ve bölgeleri korumak; gelişmelerin aşama ve sınırları belirlemek amacı ile hazırlanır.

rede mimarlık kalitesi ile ilgili olarak bir karar tasarısını kabul etti. Bu karar, mimarlık kalitesinin çevre ve kültür üzerindeki önemini vurgulamakta ve üye ülkeleri, yapı sahipleri/yatırımcıların ve kamuoyunun bilinçlendirilmesi için harekete geçmeye zorlamakta; mimarlık hizmetlerinin ekonomik ve kültürel hizmet olarak özel değerini kabul etmektedir. Ayrıca kamuya ait projelerde örnek teşkil edecek önlemlerle iyi mimarlığı teşvik etmekte ve deneyim aktarımını sağlayabilecek her alanda tartışmaları yoğunlaştırmaktadır.

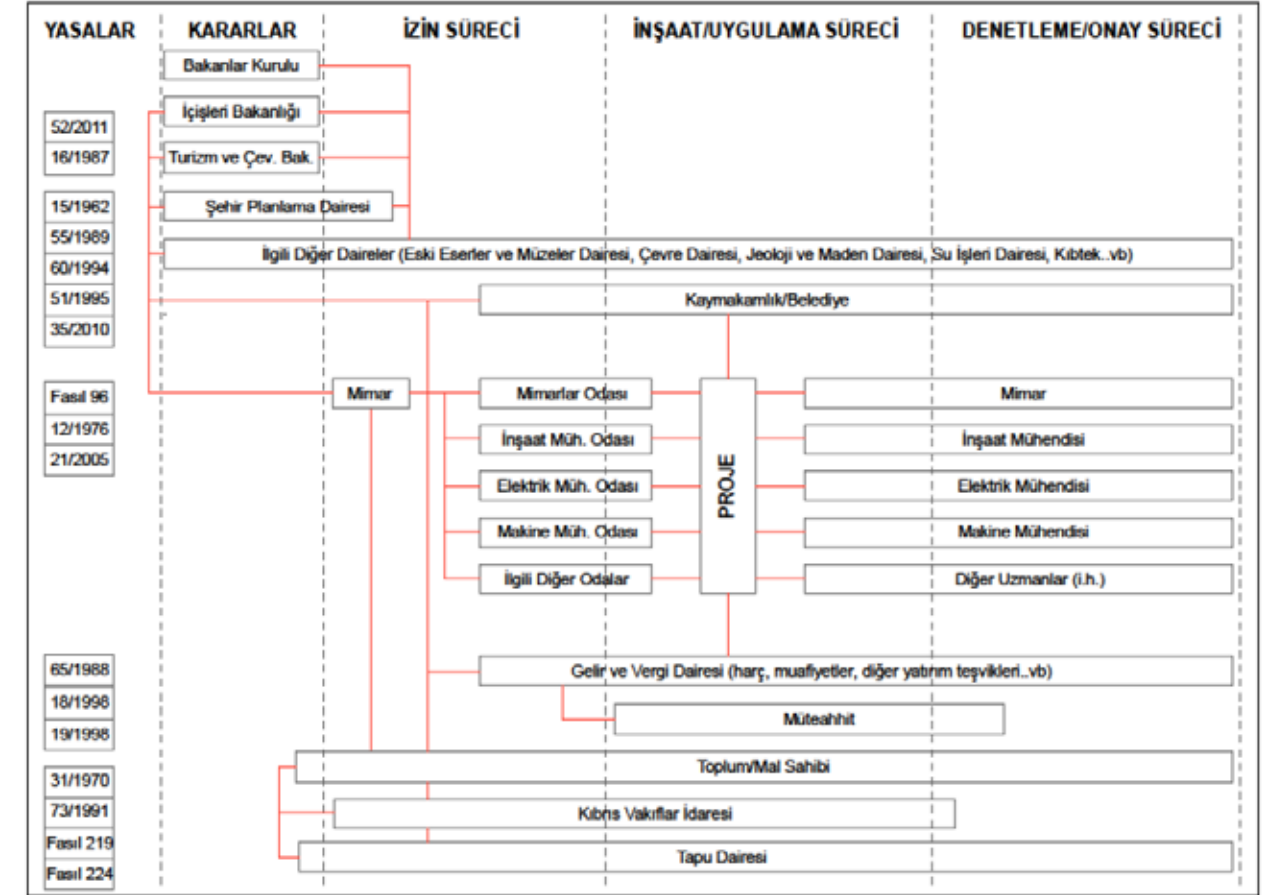
5. Mimarlık Politikası Kapsamında KKTC Yasalarının İncelenmesi

Yaşam kalitemizin önemli belirleyicilerinden biri olan Mimarlıkla ilgili KKTC yasaları kapsamında direkt ve dolaylı etkileşim içerisinde olan birçok yasa ve tüzük bu-

lunmaktadır. Fakat ilgili dokümanlar kapsamında ağırlıklı olarak şehir ölçeğinde ve bireysel mülkiyete dayalı teknik yönlendirmeler, yasaklamalar ve sınırlandırmalar haricinde, Mimarlık Politikaları ile ilgili elle tutulur herhangi bir direktif bulunmamaktadır (Tablo 1).

21/2005 KTMMOB yasası kuruluş amacı görevleri kapsamında ve 55/1989 İmar Yasası amacı kapsamında kısmen Mimarlık Politikalarıyla ilgili sayılabilecek özet tanımlamalardan bahsedilse de kamusal mekânların kalitesi veya nitelikli mimarlık unsurlarından hiçbir şekilde bahsedilmemektedir (Tablo 2). Bu iki yasanın mimarlık politikası ile ilgili maddeleri Tablo 2’de detaylı olarak listelenmiştir.

Mimarlığın kamusal boyutundaki işlevin-

den ve nitelikli mimariyi teşvik edici yönlendirmelerden yoksun sadece emredici biçimde düzenlenmiş ve genelde teknik standartları şart koşan mevcut yasalar/tüzükler, sağlıksız bir yapı kültürünün ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, hak ettiği gerçek değeri göremeyip, toplum nezdindeki mimarlık mesleğinin öneminin anlaşılamaması, mimarlık kültürü ile toplum arasındaki bağı koparmaktadır.

Bunlara ilaveten, sosyal ve kültürel faydaları ile beraber yapı çevredekı “kaliteyi” mimarlık politikaları ile birlikte betimlemek yerine, “Yapı kültüründeki yetkinliği yasalar ile tanımlanmış makamlar, süreç içerisinde bu görevlerinden uzaklaşmış ve kendiliğinden gelişen serbest piyasa ‘temayüllerine’ (yasadışı eğilimler ve pratiklere) alan açmışlardır.” (Akbi, Özersay,

Uzunoğlu, 2015)

Çalışmamızın ilk kısımlarında belirtilmiş, ülkemizde yaşamakta olduğumuz; esasen mimara ve tasarlanacak projeye gerekli önemin sağlanamamasından kaynaklı bahse konu sorunların aşılamaındaki en büyük etken yürürlükteki mevcut yerel mevzuatlar kapsamında olmayan, ‘Mimari Politikasızlıktan’ kaynaklanmaktadır.

Sonuç olarak, uluslararası ölçekteki güncel politikalarından yoksun ve yetersiz kalmakta olan yürürlükteki yasalarımız kapsamında mimari politikaların etkinleştirilmesi için ivedi yasal güncellemelerin yapılması gerekmektedir.

Tablo 3’de de görüldüğü üzere Mimarlık mesleği, ilgili tüm ön hazırlık, tasarım,

izin, uygulama, denetleme/onay vb. kritik süreçler kapsamında her şeyin merkezinde, kritik bir sorumluluğu bulunmaktadır. Bu bağlamda, bu kadar etkili bir şekilde merkezde bulunan mimarlık mesleğinin yasalarla desteklenerek sürekli geliştirilip, nitelik artırılması birçok açıdan kaçınılmaz olmalıdır.

5. UIA, UMAR ve ACE'nin Mimarlık Politikası İçin Önerileri

Daha önceki yıllarda bazı ülkelerde yapılan kısmi ön çalışmalar olmuş olmasına rağmen, Montreal bildirisi ile ülkelerin "Ulusal Mimarlık Politika" metni oluşturma kararı ilk olarak 1990 yılında Kanada'da düzenlenen UIA kongresinde alınmıştır.

Bu çerçevede;

UIA, destek ve uzmanlık sağlaması ve bu bildiride bir dizi tanım, karar ve hedefin gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Kararlar;

1-Her ülke örgütü, kendi hükümeti tarafından uygulanacak bir ulusal mimarlık politikası oluştururken;

a) Yapılaşmış ve doğal çevrenin niteliğinin korunup zenginleştirilmesine yönelik hedefler oluşturacak;

b) Mimarlığa toplumun temel öğelerinden biri olarak değer verilmesini sağlayacak,

c) Mimari üretim için gerekli kararların eşgüdüm içinde alınıp yönlendirilmesini sağlayacak

2- Öncelikli ulusal sorunlarda (aşırı nüfus ya da nüfus kaybı, ortak mirasın korunması ve evsizlere barınak sağlanması gibi) mimar topluma karşı sorumludur.

Bu nedenle, yapılacak çalışmaların içerisinde olması gerekir. Hedefler;

"... Bu politika, ... Aşağıdaki özgül hedefleri gerçekleştirmelidir.

1- Kamu ve özel sektörde mimari iş dağıtımının niteliğinin yükseltilmesi,

2-Mimari yetkinliğin korunması ve geliştirilmesi,

3- Temel eğitim yoluyla mimarlık konusundaki duyarlılığı artırmak,

4- Mimari uygulamanın oluşumu ve çeşitliliğini ortaya koymak,

5- Mimari araştırma ve eğitimin temellerini atmak ve güçlendirmek." (Anonim,1990)

Bu bağlamda 1990'lı yılların ikinci yarısından itibaren mimarlık politika metnlerinin yayınlanmaya başlandığı ve kimi ülkelerde bahse konu bu metinlere resmi nitelik kazandırılmaya başlandığı görülür.

Bunun akabinde yine 1996 UIA Barselona toplantısında, mesleğin uygulanacağı ortamı tasarlama ve ortak bir "mimarlık politikası" kapsamında söz konusu belgelerin bütünleştirilmesi ihtiyacı ile UIA çok yönlü çalışmalar başlatmıştır.

6. KKTC'de Yaşanan Mimari Sorunların Tanımı – Mülakat Sonuçları

KKTC'de mimarlık mesleğine özgü yaşanan sorunları tespit etmek amacıyla ilgili araştırma mülakat yönetimini kullanmıştır. Bu çerçevede 20 mimara ve 20 işverene mimarlık süreçlerinde yaşadıkları problemleri tanımlamaları istenmiştir. Bu mülakatlar sonucunda ortaya çıkan sonuçlar maddeler olarak listelenmiştir. Bu maddeler dışında mülakatlar sonucunda mi-

marlık mesleği adına ortaya çıkan önemli cümleler de maddesel olarak listelenmiştir.

6.1 Ana Başlıklar Altında Mimarın İşveren ile Yaşadığı Sorunlar

a) BİLİNÇSİZCE MİMAR SEÇİMİ ÜZERİNE YAŞANAN SORUNLAR

b) İŞVEREN KONUMUNDAKİ MÜTEAHHİTLER İLE YAŞANAN MİMARİ SÜREÇ SORUNLARI

c) MİMARİ HİZMET BEDELİ KONUSUNDA YAŞANAN SORUNLAR (MİMAR AÇISINDAN)

d) TAVİR VE ÜSLUP OLARAK YAŞANAN SORUNLAR

e) İNŞAAT VE KONTROLLUK AŞAMASINDA YAŞANAN SORUNLAR

6.2 Ana Başlıklar Altında İşverenlerin Mimarlar ile Yaşadığı Sorunlar

a) MİMARİ HİZMET BEDELİ KONUSUNDA YAŞANAN SORUNLAR (İŞVEREN AÇISINDAN)

b) TASARIM SÜRECİ TAMAMLANDIKTAN SONRA YASAL HİZMET SÜRECİNİN GECİKMESİ

c) 3D GÖRSEL VE GERÇEK BİNA ARASINDAKİ FARKLILIKLAR

d) MÜELLİFLİĞİN ETİK DIŞI KULLANIMI

e) AZAMİ TASARIM BEKLENTİLERİNİ YERİNE GETİREMEMEK

f) PROJE YÖNETİM SÜRECİNDE YAŞANAN SIKINTILAR

g) İNŞAAT VE KONTROLLUK AŞAMASINDA İŞVERENİN YALNIZ HİSSETMESİ

6.3 İşveren Mülakatı Sonucunda Ortaya Çıkan İronik Durumlar

a) MİMAR OLARAK TANIMLADIĞI KİŞİNİN MİMAR OLMAYIŞI

b) DEVLET DAİRELERİNDEKİ İZİN SÜREÇLERİNİN HIZLI ONAYLANMASI İÇİN İŞVERENİN KENDİSİ MİMAR OLMASINA RAĞMEN BU KONUDA İŞLEMLERİ HIZLANDIRACAK BİR BAŞKA MİMAR İLE ÇALIŞMASI

c) «BEN ANLATTIM MİMAR ÇİZDİ!»

d) İNŞAAT AŞAMASINDA: «BİZİM MİMAR GELİP BİZİM DEMİRLERE BAKMADI!»

e) «BİZİM EVİN TARZINDA BAŞKASINA DA EV ÇİZDİ»

f) «MÜELLİFLİĞİ İSTEMEDİM AMA VERMEDİ»

6.4 Mimar Mülakatı Sonucunda Ortaya Çıkan İronik Durumlar

a) MASAYA OTURURKENDEN İŞVERENDEN GELEN İLK SORU: «BU İŞ BİZE KAÇA OLUR?»

b) «TASARIMI SEÇEBİLECEĞİM BİR KATALOĞUNUZ VARMI?»

c) «BU KADAR KÂĞIT İŞİNE BU KADAR ÜCRET OLUR MU?»

d) WHATSAPP ÜZERİNDEN RESİM ATIP, «BUNUN AYNISINI YAPABİLMİSİN?»

e) «YASAL MEVZUATIN DIŞINA BİZE EXTRA KAÇ METRE KARE ÇIKARABİLİN?»

f) ASGARİ HİZMET BEDELİ SÖYLENDİKTEN SONRA «KAZIKCISINIZ!»

g) «İKİ ÇİZGİ ÇİZİP ÇOK PARA ALIRSI-

NIZ!»

h) «FOTOKOPİ MASRAFIN NEDİR Kİ BU KADAR PARA İSTEN?»

i) ÖN ÖDEMEYİ ALDIKTAN SONRA TASARIM BİTİNCE: “BU İŞİN BEDELİ İÇİN YAPTIĞIM ÖN ÖDEME YETERLİDİR. BAŞKA PARA VERMEYECEĞİM”

7. KKTC Özelinde Mimarlık Politikası Gelişimi İçin Öneriler ve Görevler

Uluslararası çerçevede öne çıkan mimarlık politikaları incelendiğinde ve KKTC’deki mevcut mimarlık politikasını destekleyen yasalar ile kıyaslandığı zaman KKTC özelinde mimarlık politikasına özel herhangi bir yasal çerçeve veya yaptırım bulunmamaktadır. KKTC’de yaşanan mimarlık sorunların temelindeki esas sorun bu noktada oluşmaktadır. Mimarlık politikası olmayan bir ülkenin mimarlık anlayışında ve talebinde bulunması mümkün değildir. Bu çerçevede ana sonuç olarak KTMMOB Mimarlar Odası KKTC mimarlık politikasının ivedi olarak oluşturulmasını ve yasallaştırılmasını hedeflemelidir. Bu bildirinin öncelikli sonucu bu noksan durumu tanımlamak ve KTMMOB Mimarlar Odasını bu hususta göreve davet etmektir.

Mesleki teknik yasalar olarak güçlü bir alt yapısı olan KTMMOB Mimarlar Odası, aynı alt yapı çalışmasını toplumun mimari bilincinin yükselmesi için Mimarlık Politikasının oluşması için sağlamalıdır. Ancak bu sayede mevcut mimarlık sorunları üzerinde toplum bilinç ile çözüme gidilebilecektir. Bu çerçevede aşağıdaki önerileri bu bildiri KTMMOB Mimarlar Odasına bir görev olarak sunmaktadır:

a) KTMMOB MİMARLAR ODASI MİMARLIK POLİTİKASI KOMİSYONUNUN OLUŞMASI VE MİMARLIK POLİTİKASININ OLUŞMASI İÇİN STRATEJİK YOL HARİTASININ TASARLANMASI

b) KTMMOB MİMARLAR ODASI PAYDAŞLARI İLE MİMARLIK POLİTİKASININ OLUŞTURULMASI İÇİN GÖRÜŞMELERİN PAŞLATILMASI

c) MİMARLIK POLİTİKASI OLUŞUMU İÇİN PAYDAŞLARA STRATEJİK BASKI

d) KTMMOB MİMARLAR ODASININ İLGİLİ MEVCUT KOMİSYONLARININ ETKİNLİŞMESİ

ÖRNEK: MİMARLIK VE ÇOCUK KOMİSYONU, MESLEĞE KABUL KOMİSYONU, AKADEMİK KURUL.

e) MESLEĞE KABUL TÜZÜĞÜNÜN HAYATA GEÇİŞİ

f) SMGM PROGRAMININ YAPTIRICILIĞI VE PUANLAMA SİSTEMİNİN HAYATA GEÇİRİLMESİ

g) ÇAĞLAYAN MİMARLIK MÜZESİ VE EĞİTİM MERKEZİ PROJESİNİN GÜNDEME ALINMASI

h) KTMMOB MİMARLAR ODASI TOPLUM BİLİNÇLENDİRME PROGRAMLARININ OLUŞUMU

Kaynaklar

1. 2019 KTMMOB Mimarlar Odası, 5. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, Lefkoşa, Söylem Matbaası.

2. 2017 KTMMOB Mimarlar Odası, 4. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı, Lefkoşa, Söylem Matbaası.

3. 1990 yılında Kanada da düzenlenen Ulusal Mimarlar Birliği (UIA) kongresinde

4. UIA Montreal Bildirisi olan “Mimarlık için Ulusal Politikalar” adlı bildiri

5. Avrupa Mimarlar Konseyi 1995 yılında Avrupa, Mimarlık ve Yarın başlıklı Beyaz Kitabı

6. 2004 yılında Avrupa Mimarlar Konseyi Politika Kitabı olan Mimarlık ve Yaşam Kalitesi

7. “Avrupa Mimarlık Politikaları Forumu” (EFAP)

8. “Avrupa Mimarlık Politikaları” konulu bir forum

OTURUM 3

3/04

MİMARLIK ORTAMI

PROFESYONEL MİMARLIĞA VE
ÇEVREYE ELEŞTİREL BAKIŞ

ÖĞRENCİ ÇALIŞMA GRUBU:

ELİF ÇINARLIK, AHMET CAN DURMAZER, SERVET SOYDAM,
ALİ BERK YILDIZOĞLU, SAMANEH ESHRAGHI IVARI

ÖZET

Mimarlığı, özümüzde sorgulamamızın ve ayrıca çevremizde sorgulatmamızın mimarlığı anlama, anlatma ve keşfetme konusunda önemli bir yer kaplar. Mimarlığın farklı parametreler içerisindeki oluşumu, vücut bulacağı süreçteki durum ve etkileri sorgulanmalıdır. Çevreyi şekillendiren ve yapıları yaratan mimarlar; mimarlar tarafından üretilen mekânlar, içerisinde yaşayan kullanıcıların tüm bunlarla olan ilişkisini açığa çıkarmaktadır. Toplumsal algı ile çevre ilişkisinin mimarlığa ve çevreye bakışımızdaki etkisi; mimarlık eğitiminde ve mesleki hayatta bir değişime sahip olduğunu göstermektedir. Mimarlık aynı zamanda toplumsallığın içerisinde faaliyet gösteren bir alandır. Mimarlık çeşitli olgularla dinamik olarak şekillenen bir alan olduğundan bu olguların zamanla değişiklik göstermesi mimarlık etkinliğinin de değişiklik göstermesi sebep olmaktadır. Öyle ki çevrenin ve yaşadığımız kültürün, mimari yapılara etkisi; yaşadığımız çevre ve toplum, mimarlık tanımını da değiştirmektedir. Aynı zamanda bir diğer kilit nokta da mimarlığın çevrenin oluşumunda da etkili olduğudur. Mimarlık, çevre ve toplum birbirinden ayrı düşünülemez bir bütündür. Bu üç etmenin herhangi birindeki dinamizm, bütünü de değişim sürecine sokmaktadır.

Mimarlığa ve çevreye eleştirel bakışı anlayabilmek ve sorgulatmak için toplumdaki mimar, eğitimci ve öğrencilere yönelik yapılan anket analizinde çeşitli ve değerli sonuçlar çıkmıştır. Varılan bu sonuçların tümü incelenen alan adına önem arz etmektedir. Mimarlık eğitimi alan bireyler, eğitimi almadan önceki düşündüğü mimarlık olgusunda değişim yaşamıştır. Bireylerin çevreye eleştirel bakış sunması konusunda, almış oldukları mimarlık eğitiminin büyük ölçüde katkısı vardır. Bu sonuçlara ek mimarlık eğitimi veren kurumların, uyguladığı eğitim tekniklerinin öğrencileri profesyonel hayata hazırlamakta yetersiz olduğunu düşünen kişiler azımsanmayacak bir orandadır. Mezun olduktan sonraki iş arama sürecinde ya da akademik kariyer yapmak isteyen bir mezunun; Birey olarak işverenin yaklaşımını ve finansal konularda gösterdiği tutumdan memnun değildir. Mimarlık eğitiminde ve mesleki hayatta, el çiziminin ve bilgisayar destekli çizim programlarının önemli bir yerinin olması da sürecin bir parçasıdır.

Mimarın gelişimindeki süreçte, kendini anlama, mesleği anlama, çevreye bakış açısı ve kültürel ortamın etkilerinin birbiriyle olan ilişkisi incelenmektedir. Her başlangıç devamında gelişme ve sonuçları getirmektedir. Mimarların ve mimar adaylarının da mesleki eğitime adım attıkları anda bu giriş gerçekleşir. Elbette süreçler herkes için değişiklik gösterebilir ve bu süreç hem bireyin özüne hem de çevreye bağlıdır. Farkında olunsun ya da olunmasın mimarlar dış etkiler ile birlikte değişim sürecine girer. Her bir gereksinim, problem veya talep yeni bir tasarımı getirebilir. Sınırlar, mimarları ve tasarımı kısıtlar mı kısıtlamaz mı? Yoksa sınırların içinde yeni bir öz mü doğurur? Şu gerçektir ki; Nitelikli her yapının ardında daima taştan, topraktan çok daha fazlası vardır; her yapının ardında bir fikir vardır.

Anahtar Kelimeler: Mimarlık, Çevre, Toplum ve Kültür, Eleştirel Bakış, Mesleki Hayat

1. Giriş

Mekânın farklı anlamlarını ve oluşum sürecini, bireyler tarafından algılanmasını etkileyen parametreleri tanıyarak, mimarlık eğitiminin temel amacı olan uygun bir ortam yaratmak mümkündür. Araştırmaya göre, bu faktörlerin mimarlar ve mimar olmayanlar arasında farklı olduğu anlamının oluşmasında bireysel faktörler etkilidir. Mimarlar, bireysel faktörleri, çevredeki işlevlerin konumu ve kalitesinin yanı sıra davranış kalıplarını tanıma biçiminde ifade eder.

Sıradan insanlar, bireysel etkili faktörleri daha çok bireysel ihtiyaçları ve çevredeki mevcut olanaklara göre ihtiyaçların karşılanmasından memnuniyet düzeyi alanında düşünürler. Yer kavramı iki şekilde incelenebilir. Birincisi: coğrafi konum olarak yer. İkincisi: anlamın aktarılması için bir kap olarak yer, bu anlamlara rağmen yer, coğrafyadan ayırt edilir.

Bazı insanlar çevrenin kendi içinde bir anlamı olmadığına inanır, ancak ona anlam veren insandır. Bazıları, mimar veya tasarımcının, bazen fiziksel bazen de işlevsel olarak, semboller ve işaretler aracılığıyla çevreye anlam esinlediğine de inanır.

“Çevreyi açık ve soyut bir mekân olarak görürken, yer, çevrenin bir kişi veya bir şey tarafından işgal edilen, anlamı ve değeri olan bir parçasıdır.” (Madanipoor)

Ralph, kitapta yer ve yersizlikte yeri üç açıdan tanımlar: beden, etkinlik ve anlam. Anlamın diğer iki yönden daha önemli olduğuna inanıyor.

Kanter, üç parçalı modelinde etkinliklere, fikirlere ve forma değer verir ve fiziksel ve form yönlerinin etkisinin daha önemli olduğuna inanır. Mekân algısının farklı insanlar için farklı olduğuna ve bu nedenle

mekân algısının bireysel yönlerinin özel bir öneme sahip olduğuna inanıyordu.

Çevreyi bir metin olarak ele alırsak, bu metni okuyarak her insanın onun bölümleriyle etkili bir şekilde iletişim kurabileceğini göreceğiz. Çevrenin tasarımı, gezegendeki diğer insan çalışmaları gibi, çevre ile kişisel deneyimler yoluyla iletişim kuran bir kullanıcı ile ilgilidir.

Amos Rapaport, insanlar arasındaki çevre algısındaki farklılığın, her birinin aklındaki şemaların sonucu olduğuna inanmaktadır. Bu zihinsel şemalar kültürle ilgilidir. Rapaport, insanın kendi kültürüne göre nesnelere ve olgulara özel önem verdiğine ve onlar için anlam yarattığına inanır.

Akademik alanlarda eğitilmiş kullanıcılar olarak mimarlar, çevre tasarımı konusunda farklı görüşlere sahiptir. Bir metnin yazarı veya çevredeki bir eserin yaratıcısı gibi profesyonel mimarlar, bir topluluğun uygun kültürel sembollerini ve işaretlerini yeniden yaratarak sıradan insanlar için yeni bir çevre kalitesi yaratabilirler.

2. Profesyonel Mimarlık mı Yoksa Mimarlık mı?

Mimarlığın tanımından başlayacak olursak; ne olduğu konusunda yıllarca kabul edilmiş veya reddedilmiş çeşitli tanımlar oluşturulmuştur. Bu tanımlar ise çoğunlukla tanımlamaları yapan kişiler üzerinden ilerlemiş ve ortak noktalara değinse bile ana bir olgu oluşturulamamıştır. Bu denli çeşitli tanımlamalar ve ortak bir yargı oluşturulamaması ise mimarlığın çok köklü ve birçok disiplinle ilintili olmasındandır. Bunlar üzerinden ise en kapsamlı tanımlardan birini Doğan Hasol ortaya koymuş ve şu şekilde tanımlamıştır, “İnsanların yaşamasını kolaylaştırmak ve barınma, eğlenme, dinlenme, çalışma gibi eylemlerini sürdürebilmeleri için gerekli mekânları, estetik, işlevsel gereksinimleri,

teknik ve yönetsel zorunluluklarla bağdaştırarak inşa etme sanatı.” (Hasol, 1995, s. 315).

Mimarlık aynı zamanda toplumsallığın içerisinde faaliyet gösteren bir alan olduğundan tanımı üzerinde kesin ve tartışılmaz bir yargı üretmek olanaksızdır. Mimarlık çeşitli olgularla dinamik olarak şekillenen bir alan olduğundan bu olguların zamanla değişiklik göstermesi mimarlık etkinliğinin de değişiklik göstermesi demektir. Bu bağlamda mimarlık ile mimar tanımı da değişken yorumlarla açıklanmıştır. Mimar, farklı dönemlerde, kimi zaman bir taş ustası veya bir üst düzey usta, kimi zaman güçlü bir bürokrat, kimi zaman sanatçı veya uygulamacı, kimi zamansa bir tasarımcı olarak nitelendirilir (Sözen ve Tanyeli, 2011, s. 209).

Uluslararası Mimarlar Birliği’nin profesyonellik tanımı şu şekildedir; Profesyonel mimarlık mesleğinin üyeleri, dürüstlük ve yeterlilik standartlarına sahip olurken, fiziki çevrenin sürdürülebilir gelişimini sağlayacak toplum bilincine ulaşabilmek için gerekli yetilerin oluşmasına yardımcı olmalı ve mevcut kültür yapısının gelişimi için araç olmalıdır. Mevzuat ve geliştirilmiş etik kodlara göre profesyonellik ilkeleri; uzmanlık, özerklik, taahhüt ve sorumluluktur.

Mimarlık öylesine geniş ve bütüncüldür ki değindiği bağlamlar altında farklı şekillere evrilebilir olsa bile parçalanamaz. Aynı zamanda mimarlık, mimarlıktır ve kendi içerisinde alt başlıklara bölünmesi gibi bir durum söz konusu değildir.

Mimarlık mesleği sancılı bir eğitim sürecine sahip olmasının yanı sıra zorlayıcı bir üretim sürecine de tabidir. Bunlar ile birlikte çeşitli mimarlar çeşitli tanım ve yaratıcı süreçler öne sürmüştür. Mimarlığı tanımlarken bile her mimarın kendine ait sınırları bulunmaktadır. Daha önce de

değindiğimiz gibi bu kadar çeşitliliğin içerisinde kesin bir yargıya ulaşmak bile olanaksızken tutup da mimarlığı, profesyonel mimarlık veya ofis mimarlığı gibi parçalamak bu bütüncüllüğü bozacaktır.

Bazı mimarların kısaca mimarlık tanımları ise şöyledir;

- Sunny Yung: Mimarlık tüylerinin diken diken olma anıdır.

- Charles Walker: Mimarlık olası gelecekler yaratmaktır.

- Moti Bodek: Mimarlık seremoni, mekân ve ölçektir.

Peki, mimarlık için oluşturulan tüm tanımlar ile çevrenin oluşturduğu mimar tanımı arasında nasıl bir ilişki vardır? Yoksa herkes mimar mıdır, olabilir mi?

2.1 Yoksa Herkes mi Mimar?

“Mimar, doğanın ve zamanın kutsal mimarı olan Tanrı’nın varisidir.” Vasari

Mimarlık ve çevre arasındaki ilişkiyi temel alalım. Çevrenin veya kullanıcıların mimarlık ile bu meslek hakkındaki bakış açıları nasıldır? Ya da mimarların çevre ve topluma bakış açıları nasıldır? Bu iki soruyu temel alarak çift taraflı bir yaklaşım üzerinden konu ele alınabilir.

İşe en baştan başlayabiliriz. Verilen birçok eğitim sürecinde ne tasarım ne de sanat açısından insanların çoğunun bilgilendirilmediğini ve bu alanların göz ardı edildiğini görebiliriz. Okullarda müzik ve resim dersleri varken toplum ve eğitim düzenimizi inceleyerek anlayabiliriz ki bu dersler bir matematik ya da fen dersi kadar önemsenmemektedir. Oysaki sanat hayatı daha yaşanılır kılmanın ve de eleştirmenin en büyüğü yollarındandır.

Bunlarla beraber eğitim sistemi içerisinde teknoloji ve tasarım dersi belli bir dönem öğrencilere sunulsa da toplumun tasarım adına bilinç kazanması için yeterli olmadığı anlaşılabılır. Tüm bunlara rağmen kime sorsanız herkes ev yapabilir değil mi? Herkes mimar mı sorusu işte bu sebeple önemlidir. Toplumu bu konuda bilgilendirmek de mimarlık mesleğinin bir parçası olmaktadır. Mimar ve mimar adaylarının çoğu staj sürecinde ya da iş hayatında bazı durumlara şahit olmuştur, bir müşteri gelir ve proje için mimarla görüşmek ister ama çoğu 'Bana bir ev yap oturma odası mutfaka bağlansın, balkonu büyük olsun.' gibi cümlelerle tasarımcıları karşılar. Tabii ki bu tutumlar bölgelere göre değişiklik gösterse bile çoğu insan o yapının kendine ne hissettireceği ve de dışarıdan nasıl bir duygu uyandıracağı ile ilgilenmeyebilir. Genelde toplumda öncelik maliyet veya yapının büyüklüğü olmaktadır. Çünkü aslına bakarsanız birçok işveren tasarımı iki göz oda ile sınırlar.

Neticede bu alanda hâkim kişiler dışında kimse mimar ve mimar adaylarına mesleğini öğretecek olmasa bile müşteri veya işverenler her şeyi bilen bir edayla sözlü mimarlık yapıverir. Oysa mimarlar her isteğe ve probleme ortak bir çözüm geliştirme yeteneğine sahip kişilerdir. Bu durumda mimar kimdir, işveren mi yoksa tasarımcı mı? Ya da mimar olmayanların bu mesleğe bakış açısı nasıldır, nasıl olmalıdır veya eleştirenlerin mimari bilgisi sizce yeterli midir?

Mimarlığı meslek olarak icra etmediği takdirde bu alanda fikir beyan eden birçok insan olmuştur. Bu yargıların bazılarını inceleyebiliriz ve bu şekilde toplumun nasıl bir bakış açısına sahip olduğu konusunda farklı fikirler edinebiliriz. Bu tanımlardan bazıları şu şekildedir;

•Piet Mondrian (Ressam): Mimarlık, resmin

yeni plastikte soyut bir biçimde ortaya koyduğunu, somutta gerçekleştirecektir [...] Bütünüyle yeni bir mimarlık var olmadığı sürece, resim, mimarlığın henüz yapmadığını yapmak zorundadır.

• John Ruskin (Sanat tarihçisi): Mimarlık, insanlar tarafından yapılan binaları, işlevleri ne olursa olsun, görünüşleri [insanın] akıl sağlığına, gücüne ve zevkine katkıda bulunacak biçimde düzenleme ve süsleme sanatıdır [...]

• Hegel (Filozof): Mimarlık, güzelliğini yararlılıktan almaz. Bir bina, anlamını, dış bir gereksinimden kazanmaz, kendi içinde taşır.

Tüm bunlar düşünüldüğünde mimarlık ve toplum arasındaki ilişki daha anlaşılabilir bir hal almaktadır. İş hayatına atılmış ve mesleği icra eden kişiler için bu deneyimler daha yoğundur. Eğitim süreci içerisindeki kişiler için ise işverenler ile deneyimler sadece staj süreçleri ile sınırlansa da toplumsal olarak oluşturulmuş belli normlar altında farklı deneyimler yaşayabilirler. Tabii ki çevreyi sadece kişiler üzerinden düşünmek eksik bir yaklaşımdır olacaktır ama bütüncül olarak baktığımızda en önemli faktörlerden biri toplum ve onu oluşturan bireylerdir.

Mimarlık ve toplum birbirinden kopuk düşünölemeyecek kadar iç içe olan hatta olması gereken başlıklardır. Toplumu oluşturan bireylerin bu kuvvetli ilişkinin farkında olması gerekmektedir. Belki de böylece herkesin değil de mimarların mimarlık mesleğini icra etmesi gerektiği anlaşılabilir. Bu sınırları ve ilişkinin kuvvetini ise farkında olarak ya da olmayarak toplum belirlemektedir. Bu konuda nitelikli bir tasarımda, yapıda yaşayan biri ile standart kalıplarda, tasarımdan yoksun bir yapıda yaşayan bir insanın mimariye yaklaşımı sizce aynı mıdır? Özetlersek, mimarlık herkesi, toplumun her bireyini

ilgilendirir. W. Churchill'in dediği gibi "Biz binalarımızı şekillendiririz; sonra da onlar bizi şekillendirir."

2.3 Ne Umduk, Ne Bulduk?

Mimarların ve mimar adaylarının da mesleki eğitime adım attıkları anda bu giriş gerçekleşir. Elbette süreçler herkes için değişiklik gösterebilir ve bu da hem kişilere hem de çevreye bağlıdır.

Mimarlıkta mesleğe başlarken de bunu sürdürürken de mimarlık eğitimi sürecinde de herkesin bir ideali veya hayali vardır. Bu idealler doğrultusunda da süreçler şekillenebilir. Öğrenciler de yeni mezun mimarlar da profesyonel olarak bu işi sürdüren mimarlar da bu gibi farklı süreçleri yaşamıştır ve yaşayacaktır da. Düşünülmesi gereken kısım bu noktada olabilir.

Eğitim ve profesyonel hayat arasındaki farklar da kendini bu süreçlerde göstermeye başlar ve acaba sorusu ile farklı şekillerde yüz yüze kalırız. Örnek vermek gerekirse, 'Acaba günümüzde ihtiyaç duyduğumuz mimarlık okulu nasıl bir eğitim modeli üzerine kurgulanmalı?' 'Acaba güncel olarak uygulanan mimarlık eğitimleri profesyonel hayata öğrenciyi yeterli şekilde hazırlamakta mıdır?'... gibi çeşitli sorular ile sorgulanabilir.

Bu doğrultuda konuyu değerlendirmek için bir akademisyen ve mimar olan Yrd. Doç. Dr. Erçim Uluğ ile Mimarlık Fakültesi öğrencisi olan Servet Soydam sorularımızı yanıtladı.

Bir Usta Bir Çırac

Röportaj Konusu:

Mimarlık çerçevesinde 'Profesyonel Mimarlığa ve Çevreye Eleştirel Bakış' konusu üzerine bir mimar ile röportaj.

Röportör: Elif Çınarlık

Röportaj Yapılan Kişi: Yrd. Doç. Dr. / Mimar Erçim Uluğ

'Mezun olduktan sonra mimar olmuyorsunuz...' Erçim Uluğ

Röportör: Merhaba hocam, öncelikle vakit ayırdığınız ve röportaj teklifimi kabul ettiğiniz için teşekkür ederim.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Merhaba Elif, rica ederim.

Röportör: Eğitim hayatınıza başlarken ve mesleki hayata girdiğinizde ne düşünüyordunuz, süreç nasıl ilerledi? Eğitim, staj dönemi ve iş hayatında nelerle karşılaştınız, gerçekleşen durumlar nelerdi? Veya kısaca beklentiler ile realite arasındaki farklar nasıldı? Öncelikle genel bir giriş yapabilir miyiz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani şunu konuşalım, mezun olduktan sonra mimar olmuyorsunuz. Yani evet kâğıt üzerinde bir diplomadan oluyor ama mimarlığı esasen pratik yaptıkça öğrenmeye başlıyorsun, bu bir realite. O yüzden ben her zaman sizlere şunu da söylerim, mezun olduktan sonra kesinlikle bir müddet usta çırac ilişkisi noktasında deneyimli bir mimarın yanında çalışmanız lazım. Çalıştığınız ülkenin regülasyonlarından tutun mimarlığın aslında nasıl uygulandığına kadar bakış açısını öğrenmeniz lazım. O yüzden dört yıllık mimarlık eğitiminin yeterli olmadığını zaten bir önceki mimarlık ve eğitim kurultayı sonuçlarına da bakarsanız orada çok net göreceksiniz. Bunun üzerine staj, mesleğe kabul gibi birçok konular konuşuluyor; tekrardan mesleğe kabul ve mesleki gelişim. Yani; mesleğe kabul nedir, belli bir staj yaparsın ardından bir sınav sistemi ile mimarlık unvanını alırsın şeklinde. Mimarlık unvanı aldıktan sonra da bu yeterli midir; hayır,

hayat boyu gelişim ve süreç olarak mesleki gelişim şart. Bunu bıraktığın anda ve kendini geliştirmeyi bıraktığın anda zaten öğrenme de bitiyor. O yüzden hayat boyu mimarlık öğrenilecek, teknoloji değiştiğine göre hayatta değişiyor, o öğrenmeye açık olman gerekiyor.

Röportör: Hocam, siz de mimar ve aynı zamanda eğitimci olarak karşılaşmışsınızdır. Çevreden gelen eleştirilere karşı, meslekle alakası olmayan hatta hiç bilmeyen birinin sizce bakış açısı nasıldır ya da nasıl olmalıdır? Veya insanların hâkim olmadıkları noktalarda fikir beyan etmelerini doğru buluyor musunuz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Kimden bahsediyorsun? Toplumdan mı bahsediyorsun?

Röportör: Kısmen... Toplumsal normlar veya algılar bir yana; iş hayatında size gelen müşterileriniz ki profesyonel mimarlık algısına en çok ofis mimarlarını dâhil ederek yaklaşıyorlar veya öğrencileriniz ile ilişkileriniz ya da meslektaşlarınız ile ilişkilerinize değinebiliriz.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani ben bunu vurgulamak istiyorum sana. Ben mimarlığı profesyonel mimarlık veya akademik mimarlık olarak ayırmıyorum. Mimarlık, mimarlıktır. Zaten en büyük çelişki ve sorun da bu ikisinin ayrıştırılmasıdır. O yüzden akademik mimar ne düşünür, profesyonel mimar ne düşünür diye bir anlayışın kesinlikle ortadan kalkması lazım. Mimarlık öğretmek amaç ise, toplum bakışını soracak olursan toplumda zaten mimarlık bilincinin düşük olduğunu çok net olarak biliyoruz ama bunun toplumun suçu olmadığını da biliyoruz. Mevcut eğitim müfredatı; ilkökul, ortaokul, lise müfredatlarına baktığında zaten maalesef bizim ülkemizde, doğu ülkelerinde tasarım ve mimarlık mevcut müfredatın

bir parçası değil, topluma öğretilmiyor.

Röportör: Bilmediğimiz bir şeyden sorumlu olmadığımıza mı değiniyorsunuz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Evet, yani toplumun da bilmediği bir şeyi talep de etmesini bekleyemezsin. Ancak kültürel olarak kendini bu yönde geliştirmiş insanlar mimarlığın önemini ya da tasarımın önemini bildiği için bunu talep edebiliyor ya da mimarını bu yönde seçmeye gidiyor.

Röportör: Peki sizce ilk noktaya geri dönersek profesyonel mimarlık için ne düşünüyorsunuz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani ben sana profesyonel mimarlığı tanımlayamam ama mimarlığı tanımlayabilirim.

Röportör: O halde mimarlık tanımınızı alabilir miyim?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Mimarlık, bir kullanıcının taleplerine bağlamı ve çevre ilişkilerini gözeterek mimarın kendi stilini ön plana koyarak yaptığı fonksiyonel tasarımıdır.

Röportör: Mimarlık için oluşturulan ya da bilinen tüm tanımlar ile çevrenin oluşturduğu mimarlık tanımı arasındaki ilişki nasıldır, nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz? Çünkü çevremizde çoğunluk üzerinden bir yorum yapacak olursak; mimar, ev ya da yaşadığımız yerleri yapan insan, sadece çizer gibi kalıplara dâhil edilerek tanımlanıyor. Kendi staj sürecime de değinerek örnek verecek olursam müşterilerin çoğundan 'Zaten ne yapıyorsun ki, iki dakikalık iş işte çizsene...' tarzında cümleleri ile karşı karşıya kaldığım için sizin de bu konuda yaklaşımınıza danışmak isterim.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Bak ne diyorsun, sen tanımladın zaten. Yani mevcut

toplumun bakış açısı senin sadece iki tane çizgiyi bir araya getirmen olduğu için sana yapılan mevcut muamele de maalesef o noktada oluyor.

Röportör: Peki sizce bu ilişkiyi bu şekle sokan veya bizi bu sonuca getiren nedir? Toplum ve mimarlar adına düşünürsek nasıl bir nokta buna sebep olmaktadır?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Eğitim. Az önce de bahsettim, eğitim... Toplumun bu yönde eğitilmemesi ve bilinçlenmemesi, bu noktaya getiriyor.

Röportör: Bir hocamız, sizler mimarlık mesleğine adım attığınızda toplum bu konuda bilinçsiz olacağı için bilgilendirmeniz de gerekecektir demişti. Acaba bu olgu ve sıfatların mimarlara yakıştırılmasında mimarların payı nedir?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Eğitim sisteminden bahsediyoruz ama ben hep bunu söylerim. Sizler 1-0 yenik başlıyorsunuz. Biz de o şekilde başladık çünkü siz sadece kendi hayatınızı idame etmeyle uğraşmayacaksınız, sizler aynı zamanda nitelikli mimarlığın ya da mimarlığın ne olduğunu topluma anlatmakla uğraşacaksınız. Yani siz bir müşteri ile işverenle masaya oturduğunuzda sadece tasarımınızı kabul ettirmekten öteye bu tasarımın niçin gerekli olduğunu ve mimarlığın niçin gerekli olduğunu ona anlatmaya çalışacaksınız. Maalesef mevcut toplum eğitim düzeyinde mesleğinizi yapabilmek için mecbursunuz.

Röportör: Anladım hocam, peki tasarıma daha çok çevredeki gördüklerimiz üzerine eleştirel bakarak sormak istiyorum. İnsanlar tasarım için 'Eğik, bükük yapıp ne yapacaksın? Farklı görünecek de ne olacak?' gibi cümlelerle basit bir yaklaşım sergiliyor. Sizce tasarım nedir? Bu yaklaşımlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Özür dilerim ama yani bugün insanlar gidip bir ayakkabı satın alacağına bile kendi karakterlerine, kişiliklerine ve tarzlarına göre seçim yapıyorlar. O zaman şunun farkında değiller; kendi yaşam mekânlarının da kendi tarzlarına ve yaşam biçimlerine göre şekillenmesi gerektiğinin farkında değiller. Bunun tek cevabı bu olur. Eğer bunun farkında olsalardı zaten bu soruyu şu an sormuyor olmayacaktık. Ama çokta şaşırmıyorum. Yani devamlı olarak terminolojik 3+1, 2+1 evlerde yaşayan bireylerin dönüp sana bu yönde yorum yapmaları çok şaşırtıcı değil çünkü onlar için yaşam alanları maalesef senelerdir emlak dünyası tarafından basitleştirilmiş bazı terminolojilerden ibaret. Yani işte dört duvar, bir pencere... Şu an belki de on kişiye çıkıp da bana bir ev resmi çiz desem o bildiğiniz çocukluğumuza, küçüklüğümüze damga vuran, bize maalesef öğretilmiş bir kare üzerine üçgen ve onun üzerine bir baca, iki tane pencere ile bir tane de ortasına kapı çizecekler sana yani. Çocukluk hayalinde bile bu çizimle kısıtlandırılmış bir toplumun ondan sonra sana bu tanımları yapması çokta şaşırtıcı gelmemesi lazım.

Röportör: Öyleyse bu noktada W. Churchill'in dediği gibi "Biz binalarımızı şekillendiririz; sonra da onlar bizi şekillendirir." diyebilir miyiz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani... Şu an şuna bile bakabilirsin. Yani gerçekten nitelikli olarak tasarlanmış bir konutta büyüyen çocuğun mimariye bakış açısı ve talepleriyle, dönüp bir TOKİ evinde büyüyen çocuğun mimariye bakış açısı çok farklı.

Röportör: Örneğiniz için teşekkür ederim hocam. Peki, dönüp başa geldiğimizde siz mesleki sürecinizde neler umdunuz ve neler buldunuz? Beklentileriniz nasıldı ve realitede karşılaştığınız durumlar neler

oldu? Genel bir soru oluyor evet ama siz anlattıkça ben farklı noktalarda sorular yönlendireceğim.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani benim mimari karakterim, kariyerim biraz daha farklı başladı. Ben yarışmacı bir ofiste başladım. Yarışma projesi, kazanmış bir proje üstünde kendimi geliştirdim. Tekrardan oradaki meslek hayatım boyunca da yarışma projelerine katıldık ve çizdik. O yüzden ben o yönden şanslıyım. Daha sonradan kendim de mesleki ilerlememde 10 sene boyunca genellikle yarışma projeleri çizdim, yarışmalara katıldım. Ardından piyasada proje mimarlığı yapmaya başladım. O yüzden o yarışma sürecindeki özgün üretim, o karakter ve tabii onun içindeki o gelişim daha sonradan profesyonel hayatta da yaptığım mimarlığın hep o özgünlükte olması hissiyatını bana verdi, ondan da hiç ödün vermedim. Belki şanslıyım. Niçin şanslıyım? Çünkü aynı zamanda ben bir eğitimci olarak da hayatımı sürdürüyorum. En azından şöyle söyleyeyim, bu şımarıklığı yapabileceğim bir şansım vardı.

Röportör: Yani piyasa mimarlığına başladığınızda özgünlük ve tasarım noktasında gelişim göstermekte eskiye oranla yavaşladığınızı mı düşünüyorsunuz? Bu dengeyi eğitim hayatıyla mı sağlıyordunuz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yok öyle değil. Ben çok şanslıydım. Ben çok iyi bir ofiste başladım mimarlığa. O çok iyi ofisin bana prensip olarak sunduklarını ben kendim kabul edip kendi mimari yaşantıma aktardım bunu. Ama şunu söylüyorum çok şanssız bir ofiste de başlayabilirdim. O ofisin prensiplerini de kendime edinebilirdim. Ama ben en başta ilk ofis seçimim bu yönde olduğu için mimari anlayışımın da daha fazla bu yönde şekillenmesinde bana yardımcı oldu. O

yüzden mezun olduktan sonra eğitimin hala devam ettiğini kabul ediyorsak; ilk gireceğimiz profesyonel deneyimde çok önemli. Yani kimin yanında gerçekten kendinizi geliştirmeye devam edeceğiniz çok önemli.

Röportör: Bu noktada sormak istediğim soru da eğitim ve profesyonel hayat arasındaki farkların neler olduğu. Yani profesyonel hayat içerisindeki sürecinizden bahsettiniz. Bunu aldığınız eğitim üzerinden de anlatır mısınız? Yani süreç nasıl bir değişim gösterdi? Hatta profesyonel hayata girdiğinizde acaba 'Aaa ben okulda bunu görmüştüm, biliyordum ama bu bambaşka.' Gibi bir durum oldu mu?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Tasarımın nasıl gerçeğe dönüşeceği konusunda fark vardı.

Röportör: Uygulama projeleri mi?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Evet, tabi Yani hayal ettiğinizin gerçekten realiteye nasıl dönüşeceğini düşünmeniz çünkü mimarlık sadece tasarımdan ibaret değil. Aynı zamanda uygulama, fonksiyon, teknik detay, yapı sistemleri ve bütün bunların entegrasyonu... Mimarlığı sadece tasarıma indirdiğiniz anda kaybediyorsunuz.

Röportör: Bu kadar disiplinler arası çalışma durumunu staj yaptığınızda mı yoksa eğitim sürecinizde mi edindiniz yoksa bunların başından beri farkında mıydınız?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Birçok, birçok sentez... Evet, ofisin de katkısı var, tabii ki eğitim de katkısı var. Ardından yurtdışındaki eğitim de katkısı var. Yüksek lisansımı çok disiplinli bir üniversitede yapmamın etkisi var. Yani ben yüksek lisansı sanat okulunda yaptım. Sanat okulundaki

ürün tasarımıyla tut performans okuyan insanlara kadar iki uç nokta var. O insanlarla beraber hepsinin farklı bakış açısını görmek ve gün sonunda hepsini sentezlemek farklı bir vizyon veriyor.

Röportör: Ne kadar çok deneyim veya tecrübe o kadar iyi sonuç gibi mi?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Tamamıyla açtığın pencere ve kapılarla alakalı, çünkü her kapının arkasında bir bilgi var sen ne kadar çok kapıyı açarsan ne kadar farklı perspektifte hayata bakarsan bence mesleğine, karakterine ve tavrına hepsine yansıyor bir şekilde. Röportör: Peki mimarlık eğitimine tekrar değinirsek bu eğitim ne sunmalı?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Bana kalırsa senin eğitimin sana o bilinci vermeli. Üniversitenin sana verdiği bir mimarlık bilinci var, eğer üniversite sana o mimarlık bilincini veriyorsa ondan sonra sen zaten yürümen gereken yolu aşağı yukarı sen zaten çiziyorsun.

Röportör: Yani üniversite eğitimi bize bu bilinci sunmalı.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Evet o bilinç verildikten sonra sen zaten o bilinci gerçekten içselleştirmişsen ki bu da çok önemli, aldığın eğitimde samimiysen zaten sen o yolu takip ediyorsun. Ama bu da bir seçim yani sen istersen takip edersin istemezsen etmezsin.

Röportör: Peki, mesleklerimiz karakterlerimizle ilişkili olur diye mi yoksa sizin adınıza soruyorum; 'Ben tam bu mesleğin insanıyım.' diyerek mi şekilleniyor?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yok, eminim ki mimarlık da beni belli noktalarda yontmuştur diye düşünüyorum.

Röportör: Hocam sizce mimarlar çevreyi değiştirebilir mi yoksa yaşadığı çevre mi mimarları değiştirir?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: İkisi de. Çevredeki imkânlarla göre tasarım yaparsın, yaptığın tasarıma göre de çevreni iyileştirirsin sonuçta.

Röportör: Bu çevrenin içerisine toplumu dâhil ettiğimizde ne düşünüyorsunuz? Yani müşteri, kullanıcı gibi.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Herkese tasarım yapmak zorunda değilsin.

Röportör: Ya sizce mimarlık insanlara sadece konforlu yaşam alanları yaratmak mıdır yoksa onlara hayallerini yaşatmak mıdır? Konuşmamızın başında da değindiklerimizden sonra bu konuda ne söyleyebiliriz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Her ikisi de. Tabii konforlu olmalı tabii hayalleri karşılamalı.

Röportör: Yani mimarlar hayalleri gerçekleştirebilir diyebilir miyiz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: En azından deneyebilir diyebiliriz.

Röportör: Yine mimarlık için konuşacak olursak sizce mimarlık sanat mıdır, zanaat mıdır yoksa sanattan yoksun bir zanaat düşünülebilir mi?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Mimarlık sanat değildir, zanaat da değildir. Ama içerisinde tabii ki sanatçılar ve zanaatçılar olabilir ama mimarlık tasarım demektir. Ha, tasarımın kendi içerisine de baktığımızda zaten sanatla kendini ayıran en önemli özellik şudur ki tasarımda işlevsellik vardır ama sanatta işlevsellik yoktur.

Röportör: Peki bu mesleği seçerken ki hayalleriniz ile mesleğe başladığınızdaki

durumlar ne derece örtüştü ve bu mesleği niçin tercih ettiniz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Ben şanslıydım. Bir çizim yeteneğim olduğuna inanıyordum ondan dolayı seçtim. Seçtikten sonra üç boyutu görebilme yeteneğim olduğunu fark ettim ve hayal edebilme yeteneğimi fark ettim. Evet, bir yeteneğim olduğuna inandığım için seçtim ama aslında şanslı bir seçimdi. Çok bilinçli bir seçim miydi emin değilim ama şanslı bir seçimdi.

Röportör: Peki sizinle de konuştuğumuz gibi daha önceden tasarım adına eğitimler almış olsaydınız sizce bilinçli bir seçim olur muydu, yine de mimarlığa yönelir miydiniz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Evet, eğitim sisteminde sana bundan bahsetseler benim yeteneğim var mimarlığa yöneleyim dersin muhtemelen.

Röportör: Peki herkes bu şekilde tasarım adına bilgilendirilmiş olsaydı yaşadığımız çevredeki klasik tipoloji bu şekilde olur muydu? Yani özellikle konutlar.

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Çok emin değilim yani günün sonunda belki de olabilirdi. Şu yönde bakıyorum mevcut bu yönde ilerleyen ülkelere baktığımda o ülkelerin yapısal gelişiminin daha düzenli ve estetik olduğunu görüyorum. Evet, belki de olurdu.

Röportör: Peki hocam tüm bu süreçler düşünüldüğünde siz proje mimarı olarak devam ederken sizi sınırlayan etkenler neler oldu? Ah keşke bunu da yapabilsem dediğiniz ya da sizi sıkıntıya sokan süreçler oldu mu? Esasında sınırlarınız nasıl değişti?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Günün sonunda şöyle bir fark var bir durumda işveren var bir durumda yok. Esas fark işveren

ile direkt iletişim ve bunun avantajları da var dezavantajları da var. O da tamamen işverenin karakterine bağlı.

Röportör: Uymamız gereken mevzuatlar doğrultusunda ne düşünüyorsunuz hocam?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Ben KKTC bağlamında şunu söyleyebilirim ki KKTC de birçok ülkede olmayan derecede çok kapsamlı yasa var. Tabii sorun uygulama ve denetim.

Röportör: Bunların dışında hocam bu mesleği tercih ettiniz ve bunu yaşıyorsunuz. Belki de hayatınızın odak noktası. Peki, mimarlık olmasaydı hangi mesleği tercih ederdiniz ya da tekrardan mimarlığı tercih eder miydiniz?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: Yani şu an bana baştan bir meslek seç desen mimarlık olsa mimarlığı seçerim ama olmasa ne yapardım? Aklıma ilk gelenler bir plastik cerrahi olabilirdi, gastronomi olabilirdi. Gastronomi daha iyi onu ilk sıraya koydum.

Röportör: Niçin bu tercihler peki?

Yrd. Doç. Dr. /Mimar: İkisinde de yaratma hissiyatı olduğu için...

Röportör: Anladım hocam, içten ve açıklayıcı cevaplarınız için çok teşekkür ederim hocam.

.....

Röportaj Konusu:

Mimarlık çerçevesinde 'Profesyonel Mimarlığa ve Çevreye Eleştirel Bakış' konusu üzerine bir mimarlık öğrencisi ile röportaj.

Röportör: Elif Çınarlık

Röportaj Yapılan Kişi: Servet Soydam

Röportör: Merhaba Servet, nasılsın?

Mimarlık Öğrencisi: Merhaba Elif, iyiyim teşekkür ederim.

Röportör: Senin bakış açıdan yaşadığın süreçleri benimle paylaşmanı isteyeceğim ve bazı sorular soracağım.

Mimarlık Öğrencisi: Evet tabii ki, seni dinliyorum Elif.

Röportör: Bu mesleği tercih ederken ve eğitim hayatına başladığında ne düşünüyordun, süreç nasıl ilerledi? Eğitim ve staj döneminde nelerle karşılaştın, gerçekleşen durumlar nelerdi? Veya kısaca beklentiler ile realite arasındaki farklar nasıldı? Öncelikle genel bir giriş yapabilir miyiz?

Mimarlık Öğrencisi: Bu mesleği tercih ederken mimarlığı sadece teknik bir çizim olduğunu düşünüyordum. Mimarlığın çok yönlü bir meslek olduğunu düşünmüyordum. Ama süreç ilerledikçe mimarlığın birçok yerde olduğunu, bana öğrencilik hayatımda çok farklı bakış açısı, birçok bilgi, tasarım ve sanat anlamında da çok şeyler katacağını düşünmüyordum. Staj yaptıktan sonra eğitim hayatı ve staj çok farklıydı. Eğitim hayatında daha özgün ve daha tasarımsal bir süreç olduğunu fark ettim. Staj yapmadan önce kendimi mimarlığa hazır hissedirdim ama stajda birçok eksikliğimin olduğunu fark ettim. Eğitim hayatı bence daha tasarımsal bir

süreç olurken. Mimarlık hayatı daha çok işlev, fonksiyon ve beklentileri karşılamak olduğunu düşündüm.

Röportör: Peki çevreden gelen eleştirilere karşı, meslekle alakası olmayan hatta hiç bilmeyen birinin sana göre bakış açısı nasıldır ya da nasıl olmalıdır? Veya insanların hâkim olmadıkları noktalarda fikir beyan etmelerini doğru buluyor musun? Ve de senin bakış açın bu mesleki eğitimi almadan önce nasıldı ve şimdi nasıl? Staj deneyimlerine göre de konuşabiliriz.

Mimarlık Öğrencisi: Benim bakış açım mimarlığa başlamadan önce çok farklıydı. Çevreye daha çok estetik açıdan bir bakışla bakıyordum. Şu an ise kullanım ve tasarımsal açıdan bakıyorum. Ya da ne düşünülerek yapılmış olmalı acaba diye bakıyorum. Meslekle alakası olmayan insanların çevreye bakış açısı tabii ki farklıdır. Her insan çevresini farklı görür bence, kendi bakış açısıyla bakar.

İnsanların hâkim olmadıkları konularda fikir beyan etmelerini doğru buluyorum, çünkü mimarlar kullanıcıların fikirlerini de düşünmesi gerekir, yanlış olsa bile onların da bakış açısından bakması gerektiğini ve onlara mimar olarak doğru yön verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü kullanıcılar insanlardır.

Röportör: Anladım, cevabın için teşekkür ederim. Profesyonel hayata değinmişken profesyonel mimarlık için ne düşünüyorsun?

Mimarlık Öğrencisi: Profesyoneli işinin uzmanı olarak tanımlarsak, profesyonel mimarlık için işinde iyi olan bir mimar diyebiliriz. Fakat iyi bir mimar nasıl olunur sorusu çıkar ortaya ve bu tartışmaya çok açık bir konu olur. Bu yüzden profesyonel mimarlığı tam anlamıyla açıklayamam. Ama bence profesyonel mimarlık, özgün,

ihtiyaçlara ve çevreye cevap veren tasarım konusunda ustalaşmış bir proje oluşturmaktır diyebilirim.

Röportör: Öyleyse mimarlık adına kendin için oluşturduğun bir tanım var mı, varsa bu tanıımı alabilir miyim?

Mimarlık Öğrencisi: Mimarlık adına kendimce oluşturduğum tanım; mimarlık, bence insanların barınma ihtiyaçlarına, estetik ve psikolojik ihtiyaçlarına yön veren tasarımsal bir meslektir.

Röportör: Mimarlık için oluşturulan ya da bilinen tüm tanımlar ile çevrenin oluşturduğu mimarlık tanımı arasındaki ilişki nasıldır, nasıl olması gerektiğini düşünüyorsun? Kendi tanımın üzerinden de değerlendirir misin?

Mimarlık Öğrencisi: İlişki farklıdır tabii ki. Çevre, tasarım sürecinde doğaya uygun bir tasarım yapmak gerekir, mimarlık tanımlarına bakıldığında insanlar daha çok düşünülür. Fakat çevreye bakınca uyum düşünülür, nasıl olması gerekir diye, bence tasarım yapılırken çevrenin düşünülüp insanların ihtiyaçlarına karşılık da vermek gerekir diye düşünüyorum.

Röportör: Kurulan bağın bu şekilde olduğunu düşünüyorsun. Peki, bu ilişkiyi şekillendiren nedir? Toplum ve mimarlar adına düşünürsek nasıl bir nokta bu ilişkiye sebep olmaktadır?

Mimarlık Öğrencisi: Bu ilişkiye şekil verecek olan insanlar mimarlardır. Toplum ise bu çevreyi korumalıdır bence.

Röportör: Herkes için kesin ve sabit bir çerçeve olmalı diyorsun yani ama o çevreye özel. Madem bunu mimarların yaptığını düşünüyorsun öyleyse sence W. Churchill'in dediği gibi "Biz binalarımızı şekillendiririz; sonra da onlar bizi şekillendirir." diyebilir miyiz?

Mimarlık Öğrencisi: Bence diyebiliriz, çünkü binanın içinde yaşayan bizleriz ve yaşam alanlarımız bizi psikolojik açıdan etkiler. Nasıl ki bir renk bizi ruhsal olarak etkiliyorsa... Ve insanların estetik algıları farklı olduğu gibi ruhsal olarak etkilenmeleri değişir.

Röportör: Bu durumların gerçekleştiği iş hayatında, stajlar ve deneyimlerin sonrasında eğitim ve profesyonel hayat arasında ne gibi farklar olduğunu gözlemledin? Staj döneminde acaba 'Aa ben okulda bunu görmüştüm, biliyordum ama bu bambaşka.' gibi bir durum oldu mu?

Mimarlık Öğrencisi: Eğitim ve profesyonel hayat arasında tabii ki fark var. Bu farklar profesyonel hayatta daha sınırlı olmamız, daha gerçek daha planlı ve yasacı olarak ilerlemek ve daha birçok şey vardır tabii ki eğitim hayatında daha özgün ve daha serbest olunuyor. Staj dönemimde kesit ve plan çizimlerinin daha detaylı olması benim için bambaşka olmuştu sadece.

Röportör: Peki mimarlık eğitimine değinirsek bu eğitim öğrencilere neler sunuyor ve neler sunmalı?

Mimarlık Öğrencisi: Mimarlık eğitimi birçok şey sunuyor öğrencilere, tabii ki 4 yıl süren bir eğitimde mimarlığı tam anlamıyla öğrenemeyiz deneyim kazanmak lazım. Mimarlık eğitimi öğrencilere çevresinin bakış açısının değişmesini başka alanlarda da fikir sahibi olmasını sunuyor bence, neler sunmalı diyecek olursak belirli bir şey söyleyemem bu konuda şuan.

Röportör: Anladım, sence mimarlar çevreyi değiştirebilir mi yoksa yaşadığı çevre mi mimarları değiştirir?

Mimarlık Öğrencisi: Bence mimarlar çevreyi değiştirebilir. Çevre tabii ki mimarları yönlendirir ama bir mimar

sorun çözümü sunması gerekir. Çevreye zarar vermeden, çevreye uyan tasarımlar yaparak çevreyi koruyarak, farkı tasarımlar yaratarak mimarlarında çevreyi değiştirebileceğini düşünüyorum.

Röportör: Bu çevrenin içerisine toplumu dâhil ettiğimizde ne düşünüyorsun? Yani müşteri, kullanıcı gibi.

Mimarlık Öğrencisi: Toplumu dâhil ettiğimizde her müşteri, her kullanıcı farklı düşünür bu yüzden bu farklılaşır diyebilirim.

Röportör: Sence mimarlık insanlara sadece konforlu yaşam alanları yaratmak mıdır yoksa onlara hayallerini yaşatmak mıdır?

Mimarlık Öğrencisi: Bu insanın nasıl mutlu ve huzurlu olduğuna göredir bence, bir mimar insanların istekleri doğrultusunda tasarımlar yapmalı ve kullanıcılara tasarlanan her bir projenin istekler doğrultusunda konforu ve hayalini gerçekleştirmesi lazımdır.

Röportör: Mimarlar hayalleri gerçekleştirebilir diyebilir miyiz?

Mimarlık Öğrencisi: Eğer kişinin hayali bir mimari tasarım ise diyebiliriz.

Röportör: Yine mimarlık için konuşacak olursak sence mimarlık sanat mıdır, zanaat mıdır yoksa sanattan yoksun bir zanaat düşünülebilir mi?

Mimarlık Öğrencisi: Bence sanat ile zanaatın bir olmuş halidir diyebilirim.

Röportör: Şimdi bu mesleği okuyorsun ve fikirlerin gelişiyor. Peki, daha önceden tasarım adına eğitimler almış olsaydın yine de mimarlığa yönelir miydin?

Mimarlık Öğrencisi: Evet yönelirdim.

Röportör: Şu anda olanın aksine herkes bu şekilde tasarım adına bilgilendirilmiş olsaydı yaşadığımız çevredeki klasik tipoloji bu şekilde olur muydu? Yani özellikle konutlar.

Mimarlık Öğrencisi: Ne kadar çok tasarım adına bilgilendirilsek de bence aynı olurdu. Çünkü ne kadar bilgilendirilsek de tasarlamak farklıdır.

Röportör: Tüm bu süreçler düşünüldüğünde eğitimin ve gelecek adımların adına seni sınırlayan etkenler var mı varsa bunlar neler?

Mimarlık Öğrencisi: Tabii ki vardır. Tasarım yapılacak projenin istekleri, çevre ve yasalar bizi sınırlar.

Röportör: Yasalara değindin ve bunları sınır olarak nitelendirdin. Öyleyse sen uymamız gereken mevzuatlar doğrultusunda ne düşünüyorsun?

Mimarlık Öğrencisi: Mimarları sınırladığını düşünüyorum ama uyulması gerektiğini de düşünüyorum.

Röportör: Bunların dışında bu mesleği tercih ettin ve bunun eğitimini alıyorsun. Peki, mimarlık olmasaydı hangi mesleği tercih ederdin ya da tekrardan mimarlığı tercih eder miydin?

Mimarlık Öğrencisi: Bu soruyu kendime defalarca sordum. Çünkü mimarlık eğitim sürecinde zorlandığım dönemler çokça oldu. Ama başka bir bölüm olarak ne seçerim diye düşündüğümde başka bir bölüme yönelemedim. Fakat mimarlık olmasaydı resim öğretmenliğini seçerdim.

Röportör: Niçin bu tercih peki?

Mimarlık Öğrencisi: Mimarlığı seçerken çizim yeteneğime güvenerek seçmiştim. Tabii ki mimarlığın sadece çizim olmadığını

anladım. Ve mimarlığın bana birçok şey kattığını düşünüyorum. Meslek seçiminde mimarlık ve resim öğretmenliği arasında kalmıştım. Tabii ki mimarlığa başlayınca vazgeçemedim. Neden mimarlık, çünkü mimarlık insanların yaşam alanlarına çok büyük etkisi oluyor ve bu etkileri tasarlamış ve yön verecek olmak beni mutlu ediyor.

Röportör: Tüm cevapların ve samimiyetin için teşekkür ederim.

Bu vb. sorular ile onlara verilen cevaplar mimarlık ile profesyonel mimarlık; mimarlık ve çevre ilişkisine değin bizlere birçok bilgi vermektedir ve farklı bakış açılarını gözler önüne sermektedir. Mimarlar birçok meslek eğitimden farklı olarak usta çırak ilişkisinin daha yüksek olduğu ve daima gelişime açık bir alandır. Dolayısıyla mimarlık dediğimiz olguyu da eleştirdiğimiz çevreyi de oluşturanlar, şekillendirenler mimarlardır. Tabii ki mimarların da şekillenmesini alanın eğitim ile tecrübe edilen işler oluştursa da meslekte farklı etkenler de vardır. Bu etkenler de müşteri talebi, arazi özellikleri, tasarım yeteneği ve politik sınırlar gibi birçok çeşitli bağlamlardır. Mimarlar bu sınırlar ile hareket etmektedir.

3. Sınırlara Rağmen Mimarlık

Sınır sözcüğüne farklı disiplinlerde farklı anlamlar yüklenmekle birlikte, bu sözcüğün temel tanımında bir son, bir limit, bir çerçeve ya da ulaşılması gereken hedefler veya çözümle çözümsüz durum arasındaki ara yüz gibi kavramlar yer almaktadır. Kısıttan ulaşılması amaçlanan değerlere kadar geniş tanımı olan sınır ancak "bağlamla birlikte" tanımlanabilir. Mimarlık için ise bağlamlar sınırları olmayacak kadar çeşitlidir.

Meslek ve meslek eğitimi çerçevesinde incelediğimizde her dönemin hatta her başlığın kendine ait sınırları vardır.

Eğitim sürecindeki bazı sınırları ele alalım. Bunlardan biri tasarımın kurgusudur, eğitim dönemine ait olarak öğrencilere sunulan proje ve bu proje kapsamında oluşturulan ihtiyaç listesi ile birlikte tasarım sınırlanır ya da sınırlar bir tasarım yaratır. Her dönem farklı bağlamlar verilir; farklı araziler, farklı yapılar, ihtiyaçlar, kullanıcılar... Tüm bunlar da tasarım ilkelerine göre değişir. Her bir başlık hem sınır hem de çözümdür.

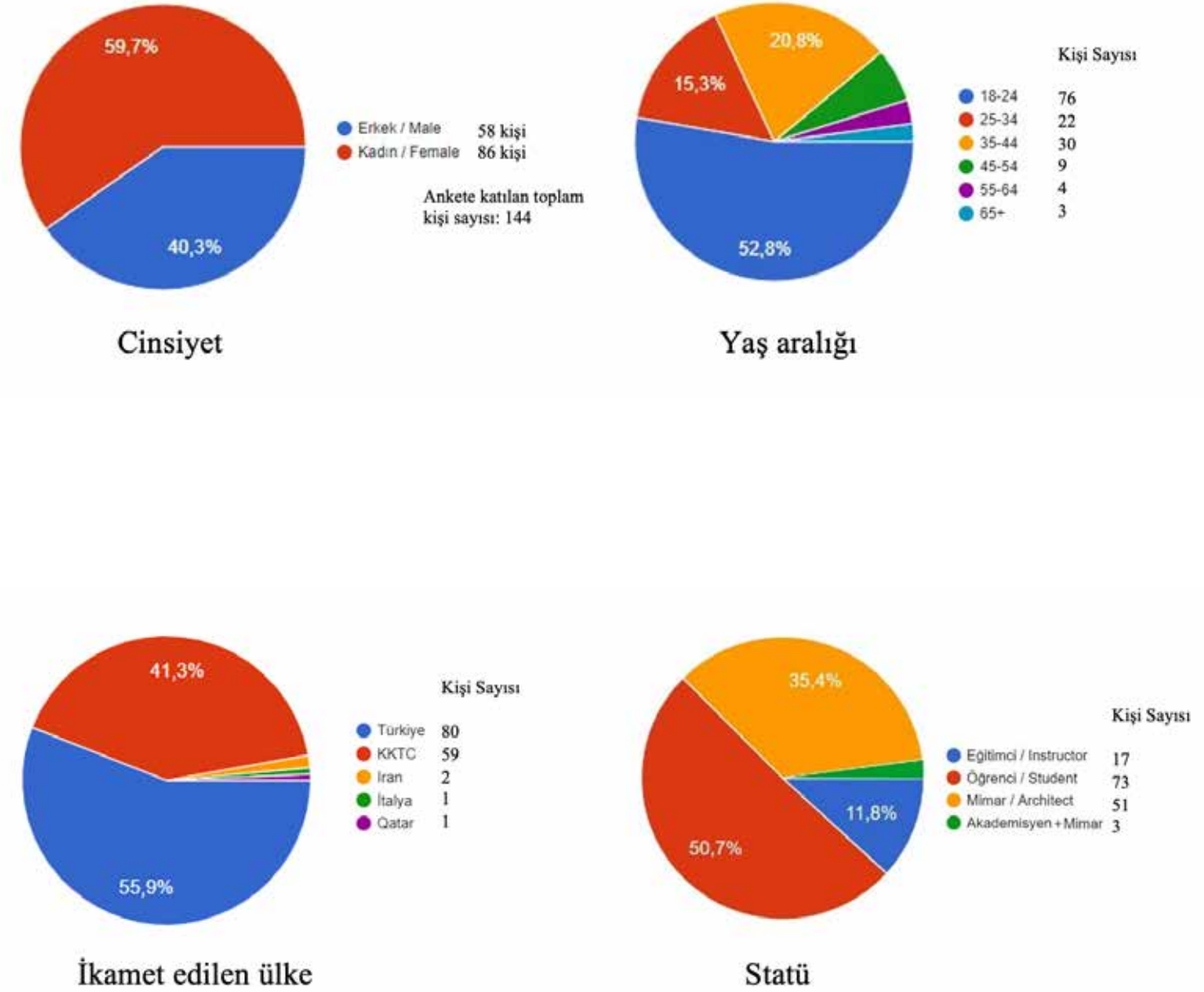
Mimarlık mesleğinde ise mekânsal, soyut sınırlar ile birlikte zorunluluk oluşturan sınırlar da vardır. Bu sınırlar mevzuat ve yönetmeliklerdir. Profesyonel mimarlıkta, bu mesleği icra eden veya edecek olan kişilerin belirlenen yönetmeliklere bağlı kalması gerekmektedir. Bu sınırlar toplumsal ve mesleki olarak yarar gözetilerek şekillendirilse de bağlamlar adına yeni öneriler sunulabilir. Her mevzuat bulunduğu bölgeye özel bazı koşullara göre değişiklik göstermektedir ve farkında olunsun ya da olunmasın mimarlar bunlarla birlikte değişim sürecine girer. Her bir gereksinim, problem veya talep yeni bir tasarımı getirebilir.

Birçok açıdan tüm bağlamları değerlendirebiliriz ama aslında soru şu; Sınırlar mimarları ve tasarımı kısıtlar mı, yoksa yeni bir tasarım mı doğurur? Bunun cevabı yine her tasarımcı için özel olsa bile şu gerçektir ki; Nitelikli her yapının ardında daima taştan, topraktan çok daha fazlası vardır; her yapının ardında bir fikir vardır.

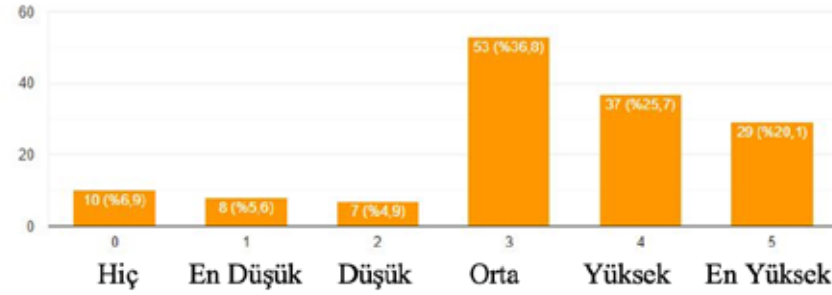
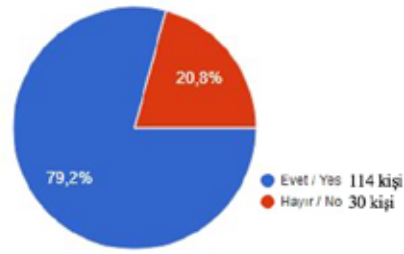
4. Sonuç

Gerçekleştirmiş olduğumuz çalışmalar sonucunda mimarlık, çevre ve toplumun birbiriyle bir bütün olduğu ve kültürün de bunlarla ilişkili olduğu görülmektedir. Mimarlık yasası ve politikasının sürekliliği ve gerekliliği söz konusu olmaktadır. Bunu diğer ülkelerin mimarlık yasası ve politikalarında görebiliriz.

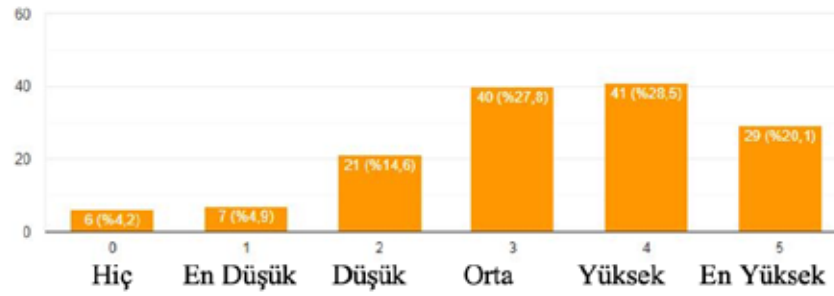
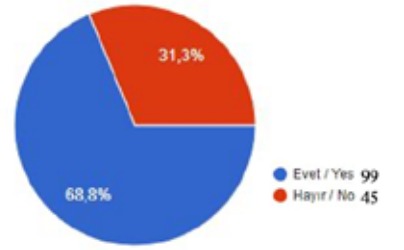
ANKET ANALİZİ

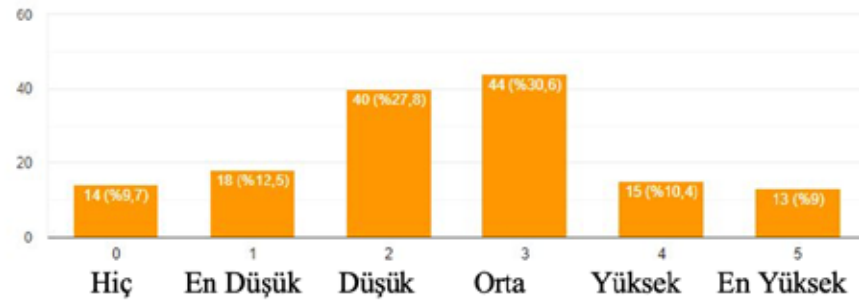
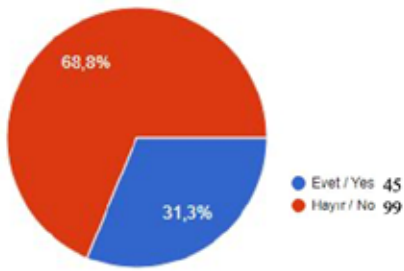
1. Aldığınız mimarlık eğitimi, bölümü seçerken ki düşündüğünüz mimarlık olgusunu değiştirdi mi? Değiştirdiyse ne kadar değiştirdi?

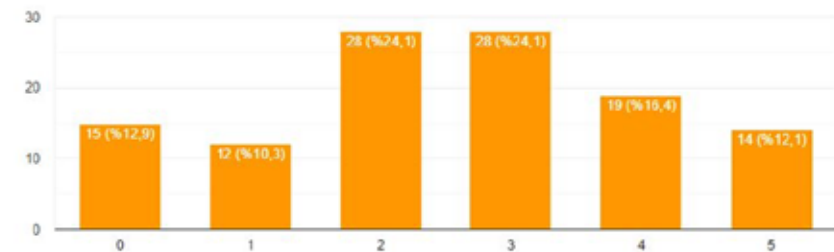
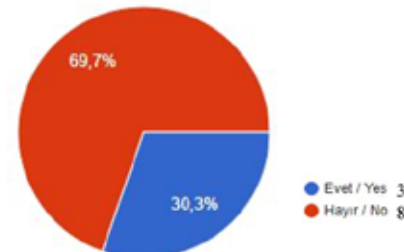
2. Mimarlık eğitimden beklediğiniz verimi aldınız mı? Ne kadar verim aldınız?

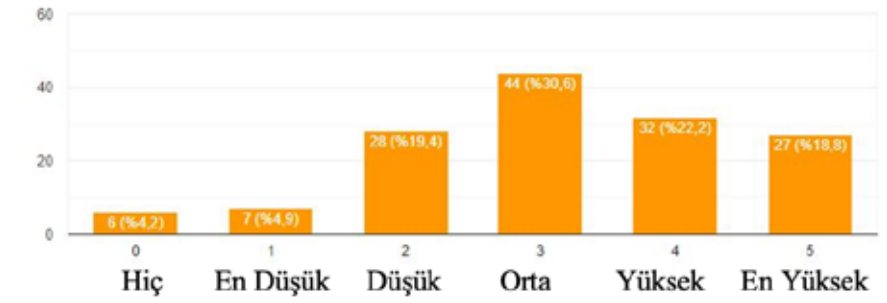
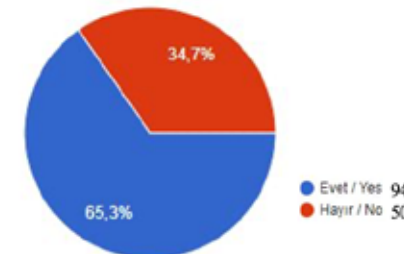
3. Yükseköğretim kurumlarının mimari eğitim teknikleri, öğrencileri profesyonel hayata hazırlamakta yeterli midir? Yeterliyse ne düzeyde yeterlidir?

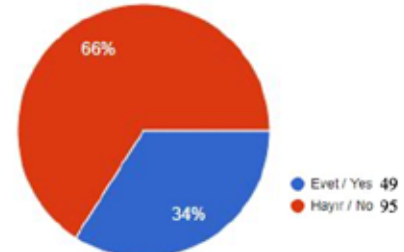
4. İş yerinizde veya stajlar esnasında müşteri ile kurulan ilişkiler ve eğitim sürecinde akademisyenler ile kurulan ilişkiler benzerlik göstermekte midir? Göstermekteyse ne düzeydedir? (Staj yapılmamış veya iş tecrübesi hiç yoksa boş bırakılabilir.)

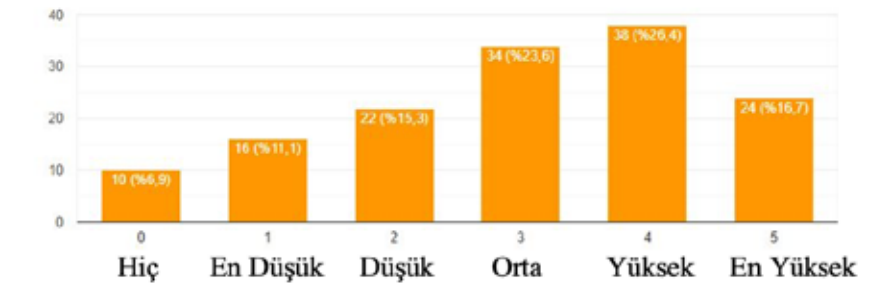
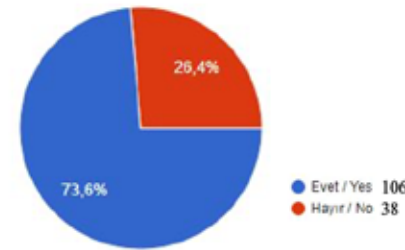
5. Mesleki hayatınızda, mimarlık eğitimi içerisinde yapmış olduğunuz projeler gibi yaratıcı özgün olduğunuzu veya olabileceğinizi düşünüyor musunuz? Ne derecede yaratıcı ve özgün olduğunuzu hissediyorsunuz?

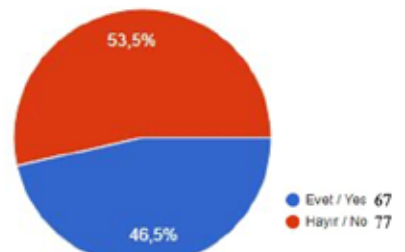
6. Mesleki eğitim sürecinde veya iş hayatında, projelerinizin uygulanmasında müteahhitlerin (işveren) mimarlara yaklaşımından, aralarındaki etkileşim ve iletişimden ne kadar memnunsunuz? (Eğer öğrenciyseniz gözlemlerinize veya tecrübelerinize istinaden cevap verebilirsiniz.)

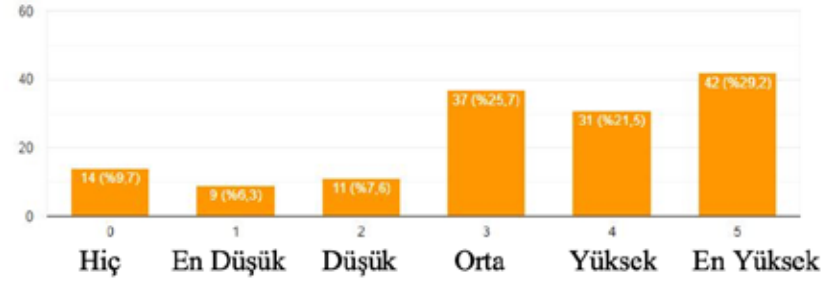
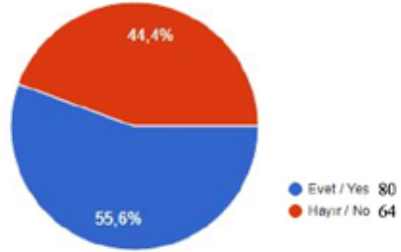
7. Mimarlar Odasının mimarlık mesleğinde etkisi var mıdır? Varsa ne düzeydedir?

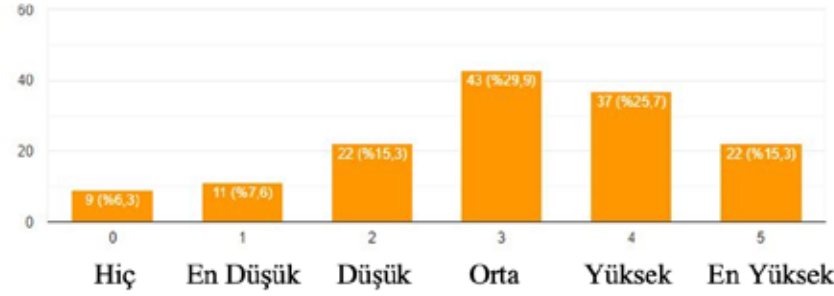
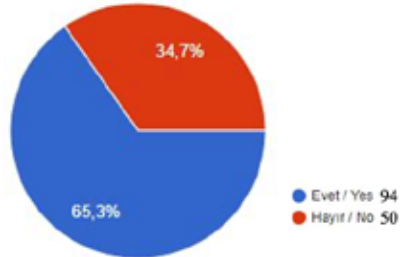
8. Mesleğe başladığınız veya başlamayı hayal ettiğiniz an ile şu anki durumunuz veya hisleriniz aynı mıdır? Ne düzeyde benzerlik göstermektedir?

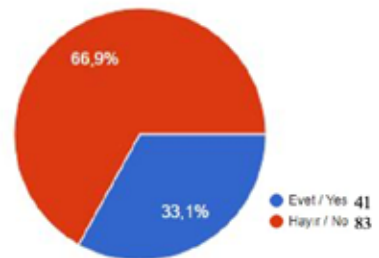
9. Mesleki olarak mimarlıkta bir gelişmişlik, olgunluk sınırı var mıdır? Varsa bu sınır ne kadardır?

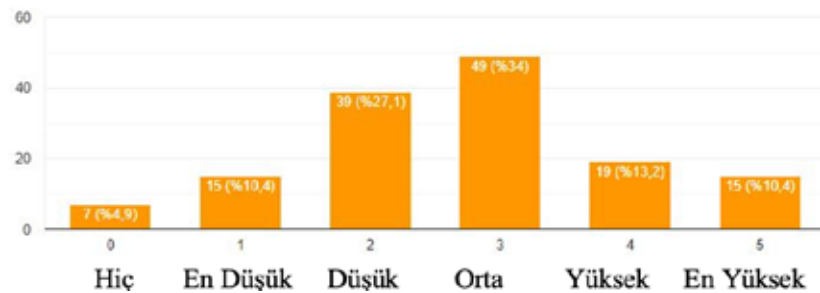
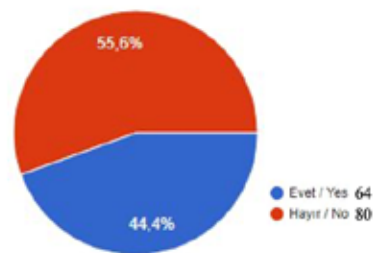
10. Meslekten ve mesleki eğitimlerden memnun musunuz? Memnunsanız ne derecede memnunsunuz?

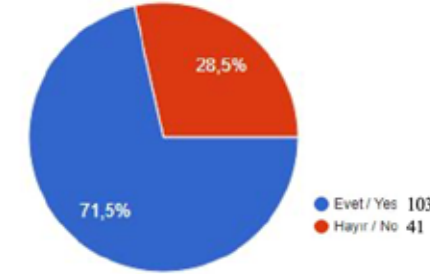
11. Toplumun mimari ihtiyaçları ile talepleri örtüşmekte midir? Örtüşüyorsa ne düzeydedir? (Staj yapılmamış veya iş tecrübesi hiç yoksa boş bırakılabilir.)

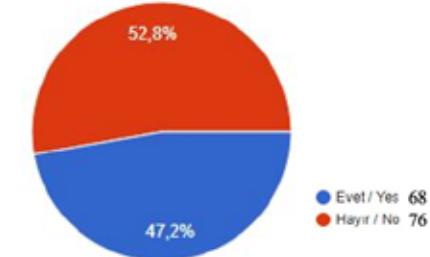
12. Mimari yasa ve şartları yeterli ve uygulanabilir buluyor musunuz? Ne kadar uygulanabilir buluyorsunuz?

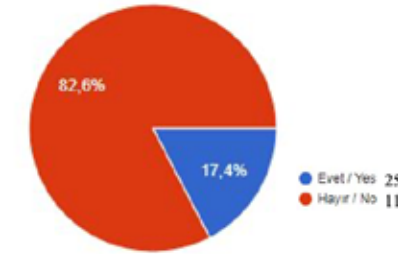
13. Mimari staj döneminizde staj yaptığınız yerlerin size yaklaşımı ve bilgi aktarımı yeterli miydi? Size ne derece katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

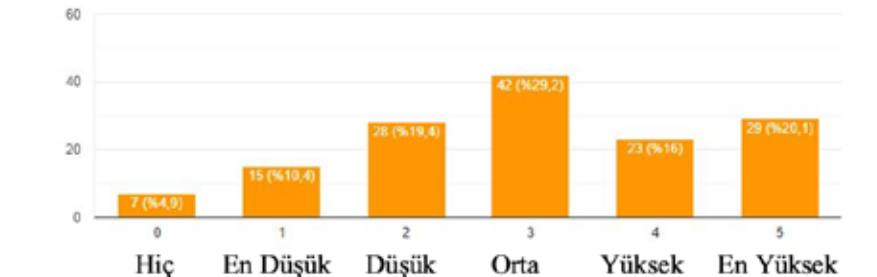
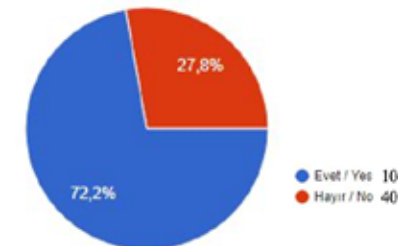
14. Mimarlık mesleğinin yapıldığı ofisler arasındaki iletişimi ve dayanışmayı yeterli buluyor musunuz? Ne düzeyde yeterli buluyorsunuz?

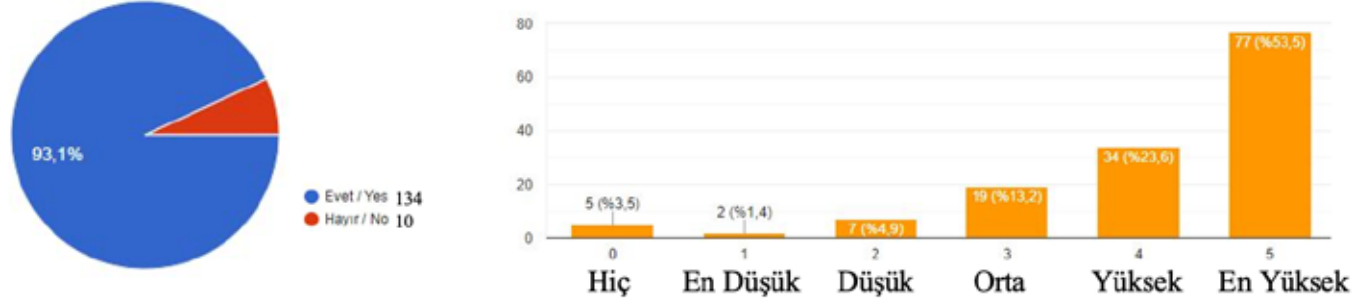
15. Mezun olduktan sonra iş arama sürecinde ya da akademik kariyerinizde, işverenlerin size yaklaşımları ve verdikleri ücretler konusunda memnun musunuz? Memnunsanız ne kadar memnunsunuz?

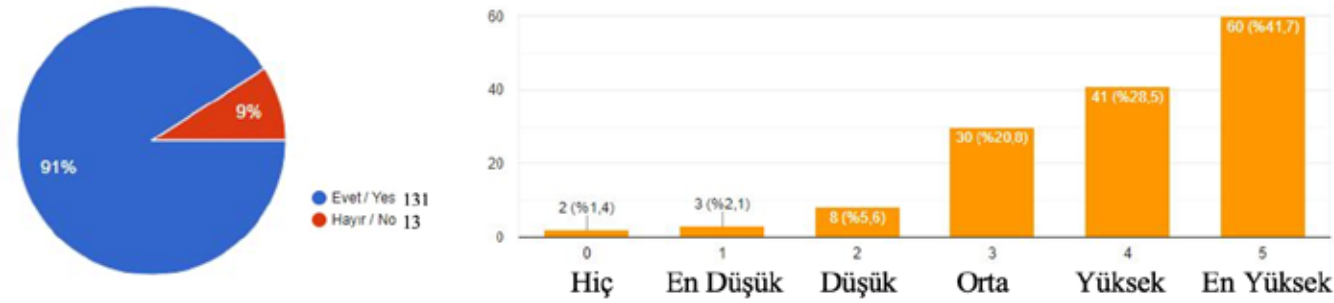
16. Mimarlık eğitiminizdeki ve mesleki mimarlık hayatınızdaki mimari çalışmalarda el çizimini kullanmakta mısınız? Ne sıklıkta kullanmaktasınız?

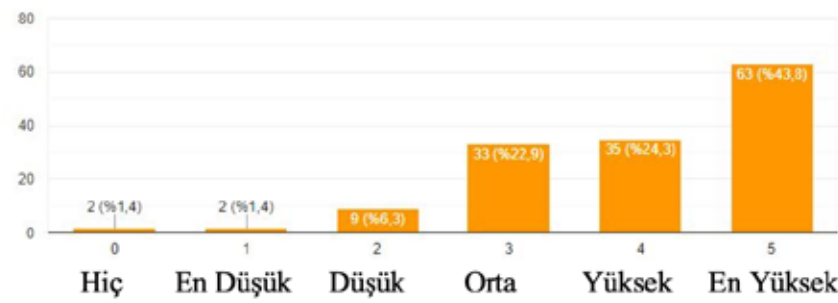
17. Mimarlık eğitiminizdeki ve mesleki mimarlık hayatınızdaki mimari çalışmalarda bilgisayar destekli çizim programlarını kullanmakta mısınız? Ne sıklıkta kullanmaktasınız?

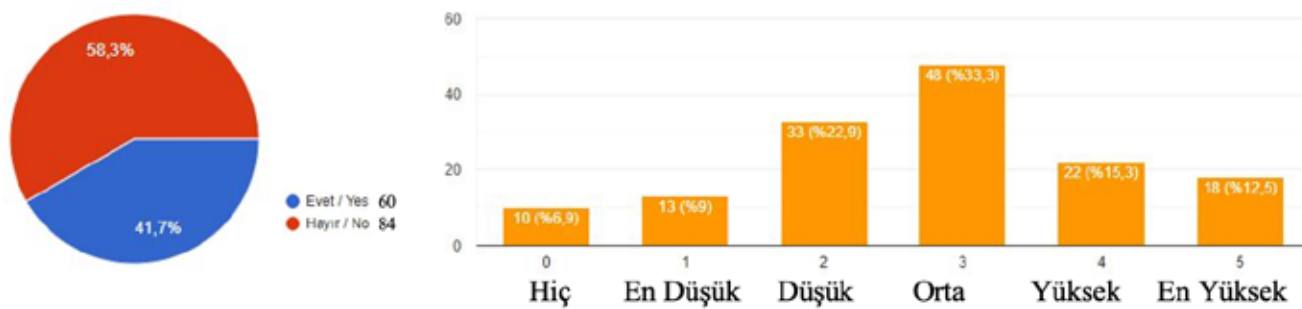
18. Çevrenin ve yaşadığınız kültürün mimari yapılara etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz? Ne kadar etkili?

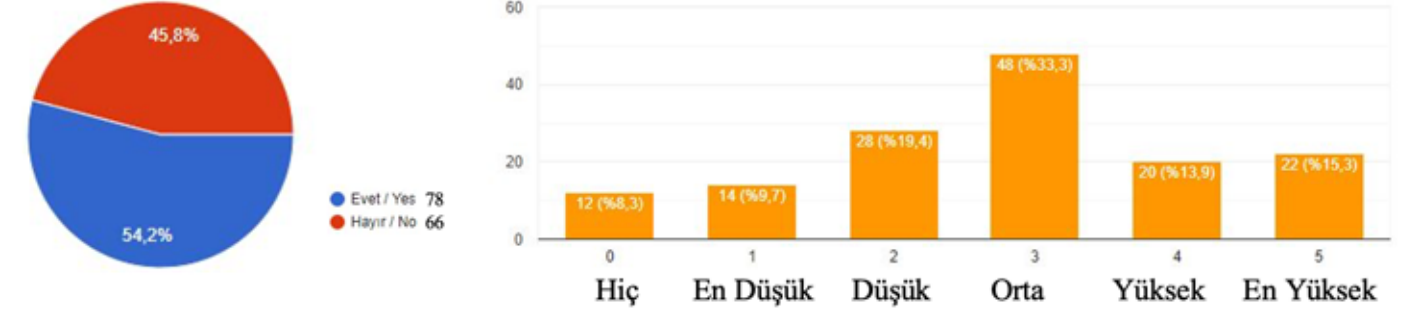
19. Mimarlık eğitiminin çevreye eleştirel bakış konusunda size ne kadar katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

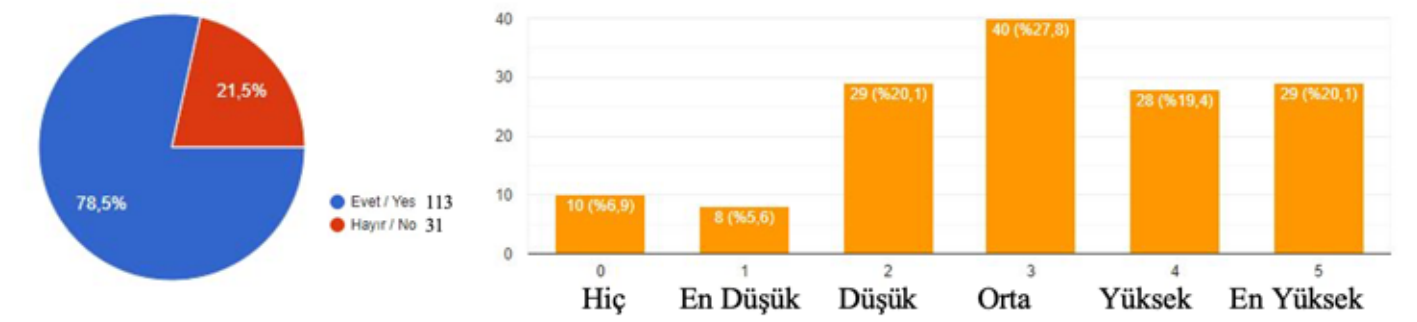
20. Yaşadığınız çevrede bulunan mimari yapıları aldığınız eğitime veya tecrübelerinize göre değerlendirseniz bunları nitelikli buluyor musunuz? Buluyorsanız ne kadar nitelikli?

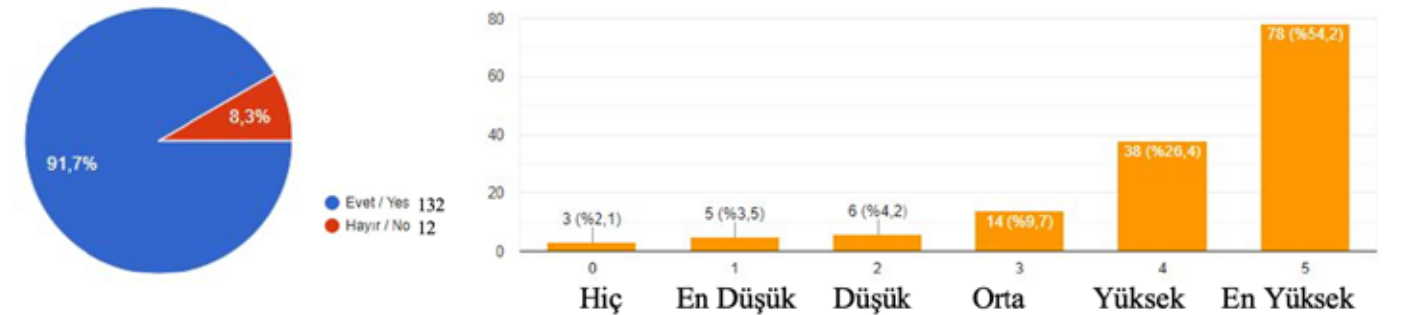
21. Yaşadığınız çevrenin yaşanılabilir olduğunu düşünüyor musunuz? Ne düzeydedir?

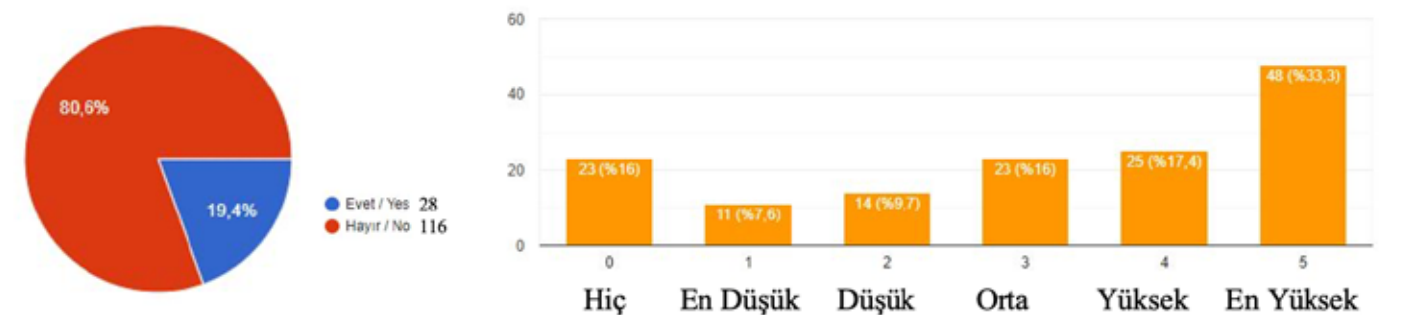
22. Yaşadığımız çevre ve toplum, mimarlık tanımını değiştirmekte midir? Ne ölçüde değiştirdiğini düşünüyorsunuz?

23. Mimarlık, çevrenin oluşumunda etkili midir? Etkiliyse ne derecede etkilidir?

24. Geçmişten günümüze mimarlık düşünüldüğünde, mimarlık, çevre ve toplum ayrı düşünülebilir mi? Ne düzeyde ayrı veya bütündür?

3 Ocak 1977'de kabul edilen Fransız Mimarlık Yasası şöyle başlar: "Madde 1: Mimarlık, kültürün bir dışavurumudur."

Mayıs 1994'te yayımlanan Danimarka Mimarlık Politikası ise, ülkenin tümündeki yapılaşma etkinliklerinde mimari kalitenin sürdürülmesi için ortak bir çerçevenin izlenmesi gerektiğini vurgularken, bunun ancak bu politika kapsamında kamusal liderlikle gerçekleştirilebileceğini belirtmektedir. Politika metni şöyle başlar: "Mimarlık, içinde yaşadığımız topluma kimlik vermekte ve aynı zamanda, bizlerin gelecek kuşaklara bırakacağı özel kültür mirasının bir parçasını oluşturmaktadır."

Bireylerin genel eğitim süreci içerisinde mimarlık bilincinin oluşumunun yeterli olmaması, toplumun mimarlık anlayışının farklı olmasına sebep olduğu görülmektedir. Bu durumun toplumun mimarlara bakışında etkili olmaktadır.

Yapılan anket çalışmasında ve röportajlar analiz edilip anlaşılmıştır ki mimarların ve mimar adaylarının, hayat boyu gelişim ve süreç olarak mesleki gelişim içerisinde olması yaratıcılık ve kazanım sağlamaktadır. Mimarlığı tasarım odaklı olarak değil, tüm sürecin birbiriyle olan ilişkisinin bütünleştiği zaman nitelikli bir yapının oluşumu gerçekleşmektedir. Bu bireylerin içinde yaşadığı çevre, mekân veya yapıya göre mimari bakışları ve taleplerinde farklılık oluşumuna yol açtığı sonucuna varılmaktadır. Mimarlık eğitim süreci, bireylerdeki mimarlık olgusunu ve çevreye eleştirel bakışı değişim içerisine sürüklese de mesleki hayata hazırlanma sürecinde meslekle ilişkili etkileşim yaşayacağı eylemlerin oluşumu sağlanmalıdır.

Mimarlığın içinde bulunduğu sistem bütünü, birbirleri arasında oluşturduğu ilişkiler, değişim içerisinde oldukları için durağanlık göstermemektedir. İçinde

bulunulan zaman ve durum, mimarlığa ve çevreye olan farklı bakış açıları ve eleştiriler sağlamada daima değişim ve gelişim içerisinde etkili oldukları görülmektedir. Mimarlık temelinde neyse odur. Değiştiren ve geliştiren onu mimarların nasıl uyguladığıdır. Her ne kadar mimarlığın sınırları olmasa da mimarlık hayalleri gerçekleştirmektir. Sizce gerçekler, hayallerin ayak izini takip etmekte midir?

Kaynaklar

AMOS Rapaport (1982) the meaning of the built environment: A nonverbal communication approaches.

Relph,E. (1976) Place and Placeness. London: Pion.

Tuan, Y-F.(2001) Space and Place : Perspective of Experience . Meannia polis; University of Minnesota pres

Aliakbar Heidari, Nazgolbehidadfar (2017) Examining different aspects of the meaning of place from the perspective of architects and non-architects .Baghe-nazar No 43

UIA and Architectural Education Reflections and Recommendations. XXII th UIA General Assembly (Berlin, Germany, July 2002), 1-43.

Uluğ, E., Öksüz, E., Duman, Ü., (2014). KKTC V. Mimarlık ve Eğitim Kurultayı Kitabı: "Profesyonel hayatta mimarlık mesleği ve mesleki eğitim politikaları", Lefkoşa: KTMMOB Yayını, s. 114-125.

Mimarlık Dergisi, sayı 399 OCAK-ŞUBAT 2018, Anma programı: Maruf Önal, "Profesyonel Mimar Olarak Maruf Önal", Yayına Hazırlayan: Fatma Öcal Al, Anma Programı Yürütücüsü

İTÜ Dergisi/a, Cilt:3, "Mimarlığın tanımı üzerine bir deneme", Dilay GÜNEY, Hülya YÜREKLİ Sayı:1, s.31-42 Mart 2004

Kıymet BAŞARANOĞLU, "Mimar Kimliğinin İnşası ve Mimarlık Medyasında Temsili" adlı yüksek lisans tezi, Aralık 2018

MİMARLIK ve EĞİTİM KURULTAYI IX, Türkiye Mimarlık Politikası Çalışma Grubu; Doğan Hasol / Raportör, Abdi Güzer, Boğaçhan Dünderalp, Bülend Tuna, Bülent Batuman, Cengiz Bektaş, Deniz Dokgöz, Ersen Gürsel, Eyüp Muhcu, Haydar Karabey, Osman Aydın, "Türkiye Mimarlık Politikası'na Doğru"

Yapı dergisi, sayı 456, Nisan 2020, "Mimarlık Öğrencilerinin Geleceği" Yağmur Topraklı, Sena Işıklar Bengi

<http://www.doganhasol.net/mimarligi-tanimlamak-2.html> (Erişim tarihi: Ekim 2021)

<http://www.doganhasol.net/toplum-mimarlik-ve-egitim.html> (Erişim tarihi: Ekim 2021)

<http://www.doganhasol.net/mimarlik-yasalari-ve-mimarlik-politikalarinda-kultur-sanat-mimarlik-ucusu.html> , (Erişim tarihi: Ekim 2021)

<http://mimarlarodasi.org.tr/index.cfm?sayfa=belge&sub=detail&bid=73&mid=73&tip=0&Recid=9164> , Mimarlık Politikaları, (Erişim tarihi: Kasım 2021)

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/fransizyasasi.pdf> ,Fransız Mimarlık Yasası 3 Ocak 1977, (Erişim tarihi: Kasım 2021)

<http://www.mo.org.tr/UIKDocs/danimarka.pdf> , Danimarka Mimarlık Politikası, (Erişim tarihi: Kasım 2021)

Röportajı yapan kişi: Elif Çınarlık, Röportaj

Yapılan Kişi: Yrd. Doç. Dr. Erçim Uluğ, 2021

Röportajı yapan kişi: Elif Çınarlık, Röportaj Yapılan Kişi: Servet Soydam, 2021

VI. MİMARLIK VE EĞİTİM KURULTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

“Mimarlık ve Eğitim Politikaları” temel ilkelerine bağlı olarak ve AB uyum müktesebatı çalışmalarında da aranan Mesleğe Kabul Tüzüğü’nün en kısa zamanda hayata geçirilmesi elzemdir. Bu kapsamda, mimarlık mesleğine kabulde asgari zorunlu eğitim sürecinin 300 AKTS’yi içerecek şekilde 5 yıl olması ve sonrasında sınav zorunluluğu da olacak şekilde en az 1 yıl staj yapılması gerektiği ortaya koyulmuştur. Kurultayda “Mesleğe Kabul” çalışma grubu tarafından hazırlanan tüzüğün derinlemesine incelenmesi ve sonuçlandırılması için en kısa zamanda bu konuda özel bir çalıştay yapılmasına ve genel kurul kararıyla gerekli altyapının oluşturularak uygulamanın başlatılmasına karar verilmiştir.

• Bunun yanında, “Mesleki Etik Kural ve İlkeler Tüzüğü” ile “Müelliflik Tüzüğü”nün de en kısa zamanda çalışılması ve hayata geçirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

• Mimarlık okullarının kurumsal kalite sürekliliğinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasında, akreditasyon kurumları ile işbirliği yapılmasının kaçınılmaz olduğu, mimarlık eğitimi için, paydaşlar, meslek odaları, yerel yönetimler, üniversite araştırma merkezleri, üniversiteler arası ilişkiler ve sivil toplum örgütleri arasında dayanışma ve işbirliğinin süreklilik arz eden çalışmalar ile mimarlık eğitime kazandırılmasının önemi vurgulanmıştır.

• 2017 yılında AB hibe programları kapsamında Mimarlar Odası bünyesinde hayata geçirilen SMGM’nin önemine, yerel değerlerin ve mevzuatların işlenmesine devam edilmesine ve bu yapının korunarak geliştirilmesine değinilmiştir.

• Uzaktan eğitimin sorgulandığı çalışma gruplarında; eğitimciler ve öğrencilerin katıldığı anketlerde, teorik derslerin çevrimiçi eğitimde uygulanabilirliğinin daha mümkün olduğu, ancak bunun tam tersi olarak atölye uygulama derslerinin geleneksel yöntemde devamının daha verimli olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

• Doğal ve yapıli çevrenin ve kültürel mirasın sağlıklı bir şekilde korunması ve yaşatılması, aynı zamanda, milli sermayenin korunması ve verimliliğin sağlanması için başta konut, sağlık ve eğitim yapıları olmak üzere ülkemizin iklim, kültür ve sosyal nitelikleri gözetilerek bir an önce tasarım kodları oluşturulmasına ve denetlenmesine dikkat çekilmiştir.

• Kamusal çevre ve binaların toplumun kimliğini, kültürünü yansıtmaları beklenirken, KKTC’nde yıllardan beridir süregelen hükümetlerdeki istikrarsızlığın ve vurdumduymazlığın “mimarlık” ortamını derinden zedelemeye devam ettiği görülmektedir. En büyük işveren devlettir gerçeğiyle, doğru mimarlık politikalarının oluşturulması, yürütülmesi ve siyasetin de bunu içselleştirmesini sağlamak üzere yoğun çaba gösterilmesinin şart olduğunun altı çizilmiştir. Bu kapsamda, kamusal alanların ve yapıların mutlaka yarışmalarla elde edilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Toplumu yansıtan sivil mimarının ve mekânsal kültürün gelişmesi ancak kamusal yapıların ve alanların yarışmalar ile elde edilmesi ile mümkün olacaktır. Bu bakımdan, bu değerlerin elde edilmesinde mimarın rolünün anlaşılması, toplumun çıkar ve sağlığını ön planda tutan kişi olarak bilinmesi ve kabul görmesi için çaba sarf edilmelidir. Bunun için ülkesel mimar-

lık politikasının oluşması ve mimarlık yasası ile desteklenmesi gerekmektedir.

• 2022 yılına doğru giderken, siyasilerce yıllarca oyalanan, raflarda bekletilen “Binaların Yangından Korunması Tüzüğü”, bir an önce ortak disiplinlerin bir araya gelerek sonuçlandırılması gereken “Enerji Verimliliği Yasası”, “Isı Yalıtım Yönetmeliği” ve enerji korunuma yönelik diğer yönetmelikler ve “Binalarda Yapı Denetimi” gibi tüzüklerin etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi ve yürütülmesi için çaba gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

• Otuz yılı aşkın bir süredir, KKTC gibi küçük bir ülkede imar planları tamamlanamamıştır. Siyasi erkin güdümünde ve kontrolünde bulunan imar planı süreçleri

sağlıklı yürütülememektedir. Yaşam alanları ile yaşamı şekillendiren ve Mimarlık mesleğini temsil eden Mimarlar Odası’nın ve ilgili diğer disiplinlerin bu süreçlerde, toplum yararına etkin rol alabilmesi için çaba sarf edilmesine ve imar planı süreçlerinin yeni yasal düzenlemelerle siyasi etkilerden uzak, özerk bir yapıya kavuşturulması gerektiğinin önemine değinilmiştir.

• Kurultayda aynı zamanda, mimarlık mesleğinin korunması ve yüceltilmesi için ülkemizde mücadele edilecek çok yönlü konuların olduğunun altı çizilmiştir. Bu mücadelelerin gerçekleşmesinde, toplumun ve üyelerin, meslek odalarını korumaları ve sahip çıkmalarının önemi vurgulanmıştır.

Kurultay Başkanı
Türker Aktaş

Mimarlar Odası Başkanı
Kozan Uzunoğlu

Mimarlar Odası Yönetim Kurulu adına

MİMARLIK
ve
EĞİTİM
KURULTAYI

11 KASIM 2021 - GRAND PASHA

Mimarlar Odası